

พิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตย
MUSEUM OF THAI DEMOCRACY

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต (สาขาสถาปัตยกรรม)
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการวางแผน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2557

พิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย

MUSEUM OF THAI DEMOCRACY

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (สาขาสถาปัตยกรรม)
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการวางแผน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2557

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิเชฐ โสวิทยสกุล
คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ สมศักดิ์ ธรรมเวชวิถิ	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ชรินทร์ ทิพย์โยภาส	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิติพันธ์ุ์ ตริตระการ	กรรมการ
อาจารย์ ปริญญา ชูแก้ว	กรรมการ
อาจารย์ ดร. ณรงค์ฤทธิ์ จินต์จันทรวงศ์	กรรมการและเลขานุการ

.....
อาจารย์พรพุดิ ศุภเอม
อาจารย์ที่ปรึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย (Museum of Thai Democracy)
นักศึกษา	อาทิตย์ มากชม
รหัสประจำตัว	53020093
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมและการวางแผน
ปีการศึกษา	2556-2557

บทคัดย่อ

มนุษย์มีพฤติกรรมโดยธรรมชาติคือการมีวิถีชีวิตที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มชน จนเกิดเป็นสังคม และสังคมมนุษย์ที่แผ่ขยายออกไปเป็นบ้านเมือง เป็นประเทศ ย่อมจะต้องมีการปกครองและการควบคุมดูแล ให้สังคมหรือการอยู่ร่วมกันของมนุษย์สามารถดำเนินไปด้วยความสงบเรียบร้อย ดังนั้น การเมืองการปกครอง จึงเป็นศาสตร์ที่สำคัญและใกล้ชิดกับคนทุกคนในสังคม อันควรค่าแก่การศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ ซึ่งระบอบประชาธิปไตยก็เป็นหนึ่งในระบอบการเมืองการปกครองและการดำเนินชีวิตที่มีความสำคัญอย่างมากต่อปัจจุบันและอนาคตของประเทศไทย และของโลก

จากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองไทยที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ความขัดแย้งในสังคม รวมถึงการรัฐประหารในช่วงปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ทำให้เห็นได้ว่าปัญหาทางการเมืองในสังคมไทยนั้นเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และหลายครั้งก็บานปลายจนยากที่จะคลี่คลายได้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ประชาชนคนไทยควรมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ของประชาธิปไตยและโครงสร้างทางสังคมของประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อการวิเคราะห์ความเป็นไปของสังคมประชาธิปไตย อาทิเช่น ความเข้าใจในต้นกำเนิด และการต่อสู้ให้ได้มาซึ่งประชาธิปไตยของประเทศภูมิภาคยุโรป อันเป็นแม่แบบประชาธิปไตยในประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศไทยที่มีโครงสร้างทางสังคมที่แตกต่าง และความเข้าใจในเรื่องความขัดแย้งทางความคิดในสังคม ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยต่างๆตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา

ดังนั้น พิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย จะทำหน้าที่เป็นหนึ่งในแหล่งเรียนรู้สำคัญ ที่จะทำให้ประชาชนคนไทยได้แสวงหาคำตอบให้กับประชาธิปไตยของชาติไทยสืบไป

กิตติกรรมประกาศ

พิพิธภัณฑสถานชาติปโตยไทย ที่ตั้งโครงการอยู่ที่ ถนนหลานหลวง เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร เป็นวิทยานิพนธ์ฉบับปริญญาสถาปัตยกรรมบัณฑิต ซึ่งข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจ และแนวคิดมาจาก ชาวคราวในสังคม การเรียนวิชาสุนทรียศาสตร์ และการถกเถียงเรื่องเกี่ยวกับสังคมไทยกับเพื่อนๆหลายคน จนเกิดเป็นวิทยานิพนธ์หัวข้อนี้ขึ้นมา

การสำเร็จวิทยานิพนธ์นี้ ข้าพเจ้าได้รับคำแนะนำและการช่วยเหลืออย่างดี จากผู้คนรอบข้าง จนเกิดแรงผลักดันสร้างสรรค์ผลงานจนเสร็จลุล่วงไปได้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณบุคคลผู้มีพระคุณดังต่อไปนี้

ขอขอบคุณกำลังใจจากครอบครัว (ได้แก่ พ่อ แม่ และพี่สาว) และขอขอบคุณคำแนะนำ และคำติชมจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ พรพุดิ ศุภเมฆ

อาจารย์ ธีร์ อังคะสุวพลา อาจารย์ที่ให้คำปรึกษาเรื่องการเชื่อมต่ออาคารใหม่ กับอาคารเก่า และการอนุรักษ์เมืองเก่าด้วยแนวคิดและมุมมองแบบใหม่ๆ

เพื่อนๆในกลุ่มที่ช่วยเหลือ และผ่านช่วงเวลาทุกข์สุขมาด้วยกัน การ์ด เจได ขุนตาทิ ตัว ตูน ยีน มิน นนท์ โก้ รอง เบนซ์ กุ้ง หลิง อัง พิกัด และเพื่อนๆอีกมากมายหลายคน

สายรหัส 93 / 19 และ 31 ที่มาช่วยเหลือ และให้กำลังใจอยู่เสมอในช่วงตัดโมเดลช่วยจนวินาทีสุดท้ายก่อนส่งงาน

ขอขอบพระคุณทุกคน รวมถึงอาจารย์ทุกท่านในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จล. และเพื่อนร่วมรุ่น 38 ทุกคน ขอขอบพระคุณมากครับ

สุดท้ายนี้ ขอกล่าววาทกรรมของแนวคิดโครงการว่า “คนในสังคม จะมีความขัดแย้งหรือแตกต่างทางความคิดเป็นธรรมดา แต่สิ่งสำคัญคือ เราต้องอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ”

อาทิตย์ มากชม

ภาควิชา สถาปัตยกรรมและการวางแผน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2556-2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	I
กิตติกรรมประกาศ	II
สารบัญตาราง	
สารบัญภาพ	
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1-1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	1-6
1.3 ประโยชน์ของการศึกษาโครงการ	1-7
1.4 ขอบเขตและวิธีการศึกษาโครงการ	1-8
บทที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ	
2.1 ความหมายและความสำคัญของพิพิธภัณฑ์	2-1
2.2 การศึกษาทฤษฎีและหลักการออกแบบที่เกี่ยวข้อง	2-4
2.2.1 การศึกษาด้านจิตวิทยาของผู้เข้าชมนิทรรศการ	2-4
2.2.2 ทฤษฎีและหลักการออกแบบนิทรรศการ	2-12
2.2.3 การศึกษาการจัดทางสัญจร	2-16
2.2.4 การศึกษาการจัดผังห้องจัดแสดง	2-19
2.2.5 การศึกษาเรื่องมุมมองของการชมนิทรรศการ	2-21
2.2.6 การศึกษาสื่อและวิธีการจัดแสดง	2-22
2.2.7 การศึกษาเรื่องแสงในพิพิธภัณฑ์	2-34
2.3 การศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาที่จัดแสดง	2-40
2.4 การศึกษาหน่วยงานที่ดำเนินโครงการ	2-49
2.5 การศึกษาโครงสร้างการบริหารงานของโครงการ	2-49
2.6 การศึกษาจำนวนผู้ใช้สอยในโครงการ	2-50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 การศึกษาอาคารตัวอย่าง

3.1 การศึกษาและวิเคราะห์อาคารตัวอย่างภายในประเทศ	3-1
3.1.1 พิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม	3-2
3.1.2 พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	3-9
3.1.3 อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา	3-13
3.2 การศึกษาและวิเคราะห์อาคารตัวอย่างในต่างประเทศ	3-16
3.2.1 Jewish Museum, Berlin	3-17
3.2.2 National Center for Civil & Human Rights	3-27
3.3 สรุปผลการศึกษาและวิเคราะห์อาคารตัวอย่าง	3-31

บทที่ 4 การศึกษาองค์ประกอบโครงการ

4.1 การกำหนดองค์ประกอบโครงการ	4-1
4.2 การศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบโครงการ	4-3
4.3 การศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ	4-17
4.4 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยของโครงการ	4-22
4.2.1 ส่วนองค์ประกอบหลักของโครงการ	4-22
4.2.1.1 ส่วนนิทรรศการถาวร	4-24
4.2.1.2 ส่วนนิทรรศการชั่วคราว	4-30
4.2.2 ส่วนบริหารและธุรการ (Administration Department)	4-33
4.2.3 ส่วนสนับสนุนโครงการ (Facility Department)	4-41
4.2.4 ส่วนบริการ (Service Department)	4-49
4.5 การสรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ	4-51

บทที่ 5 การศึกษาวิเคราะห์และกำหนดที่ตั้งโครงการ

5.1 การวิเคราะห์หาขนาดพื้นที่โครงการ	5-1
5.2 การวิเคราะห์และการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ	5-2
5.2.1 หลักเกณฑ์พิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ	5-2
5.2.2 การพิจารณาหาที่ตั้งโครงการ	5-4
5.2.3 การพิจารณาเปรียบเทียบที่ตั้งโครงการ	5-13
5.2.4 สรุปการวิเคราะห์เลือกที่ตั้งโครงการ	5-16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 การศึกษารายละเอียดที่ตั้งโครงการ	5-18
5.3.1 สภาพทั่วไปของที่ตั้งโครงการ	5-18
5.3.2 ทัศนียภาพโดยรอบที่ตั้งโครงการ	5-20
5.3.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับที่ตั้งโครงการ	5-22
5.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งโครงการกับอาคารข้างเคียง	5-25
บทที่ 6 การศึกษางานโครงสร้างและงานระบบ	6-1
6.1 การศึกษาระบบโครงสร้างของอาคาร	6-1
6.2 การศึกษาระบบเทคนิคที่เกี่ยวข้อง	6-8
6.3 การศึกษาระบบเทคโนโลยีพิเศษ	6-18
บทที่ 7 แนวคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม	7-1
บทที่ 8 สรุปผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม	
8.1 ภาพแสดงผลงานออกแบบสถาปัตยกรรม	8-1
8.2 ภาพแสดงหุ่นจำลอง	8-6
บรรณานุกรม	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

หน้า

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ

ตารางที่ 2.1 แสดงการเปรียบเทียบประสิทธิภาพสัมพัทธ์ที่นำการเรียนรู้ให้มนุษย์....	2-23
ตารางที่ 2.2 แสดงรูปแบบและลักษณะการจัดแสดงนิทรรศการ	2-23
ตารางที่ 2.3 แสดงแสดงรูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความ เป็นประชาธิปไตย	2-41
ตารางที่ 2.4 แสดงหน้าที่รับผิดชอบ และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในโครงการ.....	2-50
ตารางที่ 2.5 แสดงสถิติผู้เข้าชมเฉลี่ยต่อวันของพิพิธภัณฑ์ที่มีการดำเนินงาน ใกล้เคียง	2-52

บทที่ 3 การศึกษาอาคารตัวอย่าง

ตารางที่ 3.1 แสดงประเด็นที่ต้องการจะศึกษาวิเคราะห์ทั้งหมดจากอาคาร ตัวอย่างแต่ละแห่ง	3-1
ตารางที่ 3.2 แสดงองค์ประกอบสนับสนุนทั้งหมดของพิพิธภัณฑ์มิวเซียม สยาม	3-8
ตารางที่ 3.3 แสดงประเด็นที่ต้องการจะศึกษาวิเคราะห์ทั้งหมดจากอาคาร ตัวอย่างแต่ละแห่ง	3-16
ตารางที่ 3.4 สรุปแนวทางที่ดีในการออกแบบพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย จากอาคารตัวอย่าง	3-31

บทที่ 4 การศึกษาองค์ประกอบโครงการ

ตารางที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์ของผู้ใช้โครงการกับองค์ประกอบต่างๆ	4-2
ตารางที่ 4.2 แสดงพฤติกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของนิทรรศการ	4-6
ตารางที่ 4.3 แสดงพฤติกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของห้องสมุด	4-7
ตารางที่ 4.4 แสดงพฤติกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของห้องประชุม	4-7
ตารางที่ 4.5 แสดงพฤติกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของร้านค้าต่างๆ ...	4-8
ตารางที่ 4.6 แสดงพฤติกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของสำนักงาน	4-8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.7 แสดงพฤติกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของ ภูมิสถาปัตยกรรม	4-9
ตารางที่ 4.8 แสดงตารางเวลาขององค์ประกอบโครงการในหนึ่งสัปดาห์	4-10
ตารางที่ 4.9 แสดงตารางเวลาขององค์ประกอบโครงการในหนึ่งวัน	4-11
ตารางที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ	4-20
ตารางที่ 4.11 แสดงการกำหนดขนาดห้องของนิทรรศการ	4-29
ตารางที่ 4.12 พื้นที่นิทรรศการชั่วคราวของพิพิธภัณฑ์ดำเนินงานใกล้เคียง	4-30
ตารางที่ 4.13 แสดงพื้นที่นิทรรศการชั่วคราวภายนอกของมิวเซียมสยาม.....	4-30
ตารางที่ 4.14 แสดงมาตรฐานการติดตั้งจำนวนสุขภัณฑ์สำหรับอาคาร สาธารณะ	4-31
ตารางที่ 4.15 แสดงการสรุปพื้นที่ห้องน้ำสำหรับผู้เข้าชม	4-33
ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนห้องน้ำสำหรับสำนักงาน	4-38
ตารางที่ 4.17 แสดงการสรุปพื้นที่ห้องน้ำส่วนสำนักงาน.....	4-39
ตารางที่ 4.18 แสดงการสรุปพื้นที่ห้องน้ำส่วนสำนักงานวิชาการ	4-40
ตารางที่ 4.19 แสดงการสรุปพื้นที่ห้องน้ำส่วนห้องสมุด.....	4-44
ตารางที่ 4.20 สรุปพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบโครงการ.....	4-51
ตารางที่ 4.21 สรุปองค์ประกอบและพื้นที่ใช้สอยทั้งหมดของโครงการ	4-55
บทที่ 5 การศึกษาวิเคราะห์และกำหนดที่ตั้งโครงการ	
ตารางที่ 5.1 แสดงสัดส่วนของพื้นที่ใช้สอยกับที่ดินของพิพิธภัณฑ์ใกล้เคียง	5-1
ตารางที่ 5.2 แสดงการกำหนดขอบเขตในการเลือกที่ตั้งโครงการ	5-7
ตารางที่ 5.3 แสดงการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของที่ตั้งโครงการ 3 แห่ง	5-15
ตารางที่ 5.4 แสดงการวิเคราะห์ให้คะแนนตามความเหมาะสมของที่ตั้งโครงการ 3 แห่ง	5-16

สารบัญภาพ

หน้า

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ

รูปที่ 2.1 แสดงหลักของความใกล้ชิด	2-6
รูปที่ 2.2 แสดงหลักของความคล้ายคลึง	2-6
รูปที่ 2.3 แสดงหลักของความต่อเนื่อง	2-7
รูปที่ 2.4 แสดงหลักของความประสาน	2-7
รูปที่ 2.5 แสดงภาพของผู้เข้าชมใน Museum of Australian Democracy.....	2-11
รูปที่ 2.6 แสดงความกลมกลืนของพื้นผิวที่ใกล้เคียงกัน	2-12
รูปที่ 2.7 แสดงการเน้นด้วยสี	2-14
รูปที่ 2.8 แสดงการเน้นด้วยรูปทรงและขนาด	2-15
รูปที่ 2.9 แสดงการเน้นด้วยแสง	2-15
รูปที่ 2.10 แสดงการเน้นด้วยทิศทางและตำแหน่ง	2-15
รูปที่ 2.11 แสดงการเน้นให้เกิดจังหวะ.....	2-15
รูปที่ 2.12 แสดงการสัญจรทางเดียวแบบการเคลื่อนที่ชมในแนวตรง	2-16
รูปที่ 2.13แสดงการสัญจรทางเดียวแบบมีทางเดินหลัก	2-16
รูปที่ 2.14แสดงการสัญจรทางเดียวแบบเป็นรอบวงจร	2-17
รูปที่ 2.15แสดงการสัญจรทางเดียวแบบรูปสามไปมาอย่างอิสระ	2-17
รูปที่ 2.16แสดงการสัญจรทางเดียวแบบหน่วยห้องต่อเนื่อง	2-17
รูปที่ 2.17แสดง Block Arrangement และ ผังแบบรูปพัด (Fan Shape)	2-18
รูปที่ 2.18แสดงการสัญจรเข้า-ออกหลายทาง	2-18
รูปที่ 2.19แสดงผังแบบ Open Plan และ Nave to Room	2-19
รูปที่ 2.20 แสดงการสัญจรในผังแบบ Nave to Room	2-20
รูปที่ 2.21 แสดงผังแบบ Linear Procession และ แบบ Loop	2-20
รูปที่ 2.22 แสดงผังแบบ Complex และ แบบ Labyrinth	2-21
รูปที่ 2.23แสดงมุมมองความกว้างในการมองเห็นแนวนอน	2-22
รูปที่ 2.24แสดงมุมมองความกว้างในการมองเห็นแนวตั้ง	2-22
รูปที่ 2.25 แสดงวิธีการจัดวางป้ายนิเทศ / บอร์ด แบบต่างๆ	2-24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ (ต่อ)

หน้า

รูปที่ 2.26 แสดงมาตรฐานพื้นที่การจัดแสดง 2 มิติ แบบต่างๆ	2-25
รูปที่ 2.27 แสดงมาตรฐานพื้นที่การจัดแสดง 3 มิติ แบบต่างๆ	2-26
รูปที่ 2.28แสดงลักษณะ Diorama ในพิพิธภัณฑ์ Royal Alberta Museum ...	2-27
รูปที่ 2.29แสดงลักษณะของ Electronic Board	2-27
รูปที่ 2.30แสดงลักษณะของระบบจอสัมผัสที่ใช้ในนิทรรศการ	2-28
รูปที่ 2.31 แสดงลักษณะของการใช้ระบบการฉายภาพในนิทรรศการ	2-28
รูปที่ 2.32แสดงมาตรฐานพื้นที่การจัดแสดงรูปแบบต่างๆ	2-29
รูปที่ 2.33แสดงลักษณะของพื้นที่ว่างที่เกิดจากระนาบเดียว	2-32
รูปที่ 2.34แสดงลักษณะของพื้นที่ว่างด้วยระนาบ 2 ระนาบที่ตั้งฉากกัน	2-32
รูปที่ 2.35 แสดงลักษณะพื้นที่ว่างด้วยระนาบวางขนานกัน	2-33
รูปที่ 2.36แสดงลักษณะพื้นที่ว่างด้วยระนาบรูปตัวยู	2-33
รูปที่ 2.37แสดงการเน้นรูปทรงด้วยแสงใน Chiseadella sacra famiglia	2-35
รูปที่ 2.38แสดงการเน้นรูปทรงด้วยแสงภายในโบสถ์Sainte-Marie	2-36
รูปที่ 2.39แสดงการเน้นรูปทรงด้วยแสงภายในโบสถ์ Pastoor van Ars	2-36
รูปที่ 2.40แสดงการส่องสว่างของแสงธรรมชาติ รูปแบบต่างๆ	2-37
รูปที่ 2.41แสดงการวัสดุที่สะท้อนแสงธรรมชาติ ของ Weisman Museum of Art	2-37
รูปที่ 2.42แสดงแสงและลวดลายเงาภายในโบสถ์ JuhaLeviska	2-38
รูปที่ 2.43แสดงแสงที่ขับเน้นจุดเด่น The National Museum of Western Art	2-38
รูปที่ 2.44แสดงการส่องสว่างแบบ Direct Light (ซ้าย) และ Indirect Light (ขวา)	2-39
รูปที่ 2.45แสดงการส่องสว่างรูปแบบต่างๆ	2-40

บทที่ 3 การศึกษาอาคารตัวอย่าง

รูปที่3.1 แสดงทัศนียภาพด้านหน้าของพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม	3-2
รูปที่3.2แสดงผังโครงการของพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม	3-3
รูปที่3.3 แสดงทัศนียภาพภายในนิทรรศการถาวร ของพิพิธภัณฑ์ มิวเซียมสยาม	3-3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

รูปที่ 3.4	แสดงผังการสัญจร ในชั้นที่ 3 และ 2 ของพิพิธภัณฑน์มิวเซียมสยาม ...	3-4
รูปที่ 3.5	แสดงผังทางเข้าที่สับสนของนิทรรศการถาวรและหมุนเวียน	3-5
รูปที่ 3.6	แสดงสื่อการจัดแสดงของพิพิธภัณฑน์มิวเซียมสยาม	3-5
รูปที่ 3.7	แสดงการเน้นจุดเด่นด้วยแสงไฟ LED จากด้านบน	3-6
รูปที่ 3.8	แสดงการใช้แสงสีสดส่องลงบนพื้นผิววัตถุ ให้เกิดสีตามแสงไฟ	3-6
รูปที่ 3.9	แสดงการใช้สีล้วนในนิทรรศการ และ การใช้บอร์ดที่มีน้ำหนักเบา	3-6
รูปที่ 3.10	แสดงการเข้าถึง และการเชื่อมต่อกับบริบทโดยรอบมิวเซียมสยาม ...	3-7
รูปที่ 3.11	แสดงการใช้ลานภายนอกพิพิธภัณฑน์ ให้เป็นที่จัดกิจกรรม	3-7
รูปที่ 3.12	แสดงด้านหน้าพิพิธภัณฑน์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	3-9
รูปที่ 3.13	แสดงผังการสัญจร ในชั้นที่ 1 ของพิพิธภัณฑน์พระปกเกล้าฯ	3-10
รูปที่ 3.14	แสดงผังการสัญจร ในชั้นที่ 2-3 ของพิพิธภัณฑน์พระปกเกล้าฯ	3-11
รูปที่ 3.15	แสดงทัศนียภาพภายในนิทรรศการของพิพิธภัณฑน์พระปกเกล้าฯ	3-12
รูปที่ 3.16	แสดงทัศนียภาพด้านหน้าของอนุสรณ์สถาน 14 ตุลา	3-13
รูปที่ 3.17	แสดงรายละเอียดของ สถูปวีรชน ที่ใจกลางอนุสรณ์สถาน 14 ตุลา ..	3-14
รูปที่ 3.18	แสดงการสัญจรที่เข้าถึงลานของอนุสรณ์สถาน 14 ตุลา	3-15
รูปที่ 3.19	แสดงภาพถ่ายทัศนียภาพจากมุมสูงของพิพิธภัณฑน์ Jewish Museum	3-17
รูปที่ 3.20	แสดงลักษณะอาคารและรูปทรงของพิพิธภัณฑน์ Jewish Museum ...	3-17
รูปที่ 3.21	แสดงแบบผังทางสถาปัตยกรรมของ Jewish Museum	3-18
รูปที่ 3.22	แสดงแนวคิดการเชื่อมทางสัญจรใต้ดินของ Jewish Museum	3-19
รูปที่ 3.23	แสดงการใช้สื่อในนิทรรศการถาวรของพิพิธภัณฑน์ Jewish Museum	3-19
รูปที่ 3.24	แสดงการออกแบบบรรยากาศของที่ว่างใน Jewish Museum ชั้นใต้ดิน	3-20
รูปที่ 3.25	วิเคราะห์การออกแบบโถงบันไดทางเข้าในชั้นใต้ดิน	3-20
รูปที่ 3.26	วิเคราะห์การออกแบบสวนแห่งการสัจภัย	3-21
รูปที่ 3.27	วิเคราะห์การออกแบบหอคอยแห่งการถูกลังหาร	3-21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ (ต่อ)

หน้า

รูปที่ 3.28 แสดงการออกแบบบรรยากาศของที่ว่างใน Jewish Museum ชั้นบน	3-22
รูปที่ 3.29 วิเคราะห์การออกแบบโถงทางเดินนิทรรศการและช่องแสง	3-22
รูปที่ 3.30 วิเคราะห์การออกแบบบริเวณ ช่องแห่งความทรงจำ	3-23
รูปที่ 3.31 แสดงการออกแบบโดยการใช้แสงธรรมชาติใน Jewish Museum ...	3-23
รูปที่ 3.32 แสดงการออกแบบโดยการใช้แสงธรรมชาติของหอคอยแห่งการถูกสังหาร	3-24
รูปที่ 3.33 แสดงการออกแบบโดยการใช้จุดเด่นเป็นจุดส่องสว่าง	3-24
รูปที่ 3.34 แสดงการออกแบบด้วยวัสดุสีเรียบ สีหม่นหรือสีตามธรรมชาติ	3-25
รูปที่ 3.35 แสดงอาคารพิพิธภัณฑ์ กับบริบทและสภาพแวดล้อมโดยรอบ	3-25
รูปที่ 3.36 แสดงทัศนียภาพของลานอเนกประสงค์ใหม่กับอาคารหลังเก่า	3-26
รูปที่ 3.37 แสดงทัศนียภาพภายนอกของ National Center for Civil & Human Rights	3-27
รูปที่ 3.38 แสดงผังการสัญจรของนิทรรศการในชั้นทางเข้าหลัก และชั้นบนของ	3-28
รูปที่ 3.39 แสดงสื่อจัดแสดงภายใน National Center for Civil & Human Rights	3-29
รูปที่ 3.40 แสดงการออกแบบแสงใน National Center for Civil & Human Rights	3-29
รูปที่ 3.41 แสดงการใช้วัสดุใน National Center for Civil & Human Rights	3-30

บทที่ 4 การศึกษาองค์ประกอบโครงการ

รูปที่ 4.1 แสดงพื้นที่ช่องจำหน่ายตั๋ว	4-22
รูปที่ 4.2 แสดงพื้นที่เก็บสัมภาระ	4-23
รูปที่ 4.3 แสดงพื้นที่ยื่นรอดต่อคน	4-23
รูปที่ 4.4 แสดงมุมมองสายตาของผู้เข้าชม	4-24
รูปที่ 4.5 แสดงกิจกรรมชมนิทรรศการแบบ A	4-24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

รูปที่ 4.6 แสดงกิจกรรมชมนิทรรศการแบบ B	4-25
รูปที่ 4.7 แสดงกิจกรรมชมนิทรรศการแบบ C	4-25
รูปที่ 4.8 แสดงกิจกรรมชมนิทรรศการแบบ D	4-26
รูปที่ 4.9 แสดงกิจกรรมการชมนิทรรศการแบบมีจออิเล็กทรอนิกส์	4-26
รูปที่ 4.10 แสดงการชมนิทรรศการแบบใช้เครื่องเล่นเสียง	4-26
รูปที่ 4.11 แสดงการจัดแสดงวัตถุแบบ A	4-26
รูปที่ 4.12 แสดงการจัดแสดงวัตถุแบบ B	4-27
รูปที่ 4.13 แสดงการจัดแสดงวัตถุแบบ C	4-27
รูปที่ 4.14 แสดงการจัดแสดงวัตถุแบบ D	4-27
รูปที่ 4.15 แสดงการจัดแสดง Diorama แบบ A	4-28
รูปที่ 4.16 แสดงการจัดแสดง Diorama แบบ B	4-28
รูปที่ 4.17 แสดงการจัดแสดงแบบฉายภาพ	4-28
รูปที่ 4.18 แสดงพื้นที่อ่างล้างหน้า	4-32
รูปที่ 4.19 แสดงพื้นที่โถปัสสาวะชาย	4-32
รูปที่ 4.20 แสดงพื้นที่ห้องส้วม	4-32
รูปที่ 4.21 แสดงพื้นที่ห้องน้ำคนพิการ	4-32
รูปที่ 4.22 แสดงพื้นที่ทำงานแบบ A	4-34
รูปที่ 4.23 แสดงพื้นที่ห้องชุดโซฟา 1 ชุด	4-34
รูปที่ 4.24 แสดงพื้นที่ห้องน้ำส่วนตัว	4-34
รูปที่ 4.25 แสดงพื้นที่ทำงานแบบ B	4-35
รูปที่ 4.26 แสดงพื้นที่ประชุมรวม	4-35
รูปที่ 4.27 แสดงพื้นที่พักผ่อนและรับประทานอาหาร	4-36
รูปที่ 4.28 แสดงพื้นที่ทำงานรวม 1 หน่วย 4 ที่นั่ง	4-36
รูปที่ 4.29 แสดงพื้นที่ห้องประชุม 8 ที่นั่ง	4-37
รูปที่ 4.30 แสดงพื้นที่ชุดโต๊ะรับประทานอาหาร 4 ที่นั่ง	4-37
รูปที่ 4.31 แสดงการจัดวางชั้นหนังสือ 1 หน่วย	4-42
รูปที่ 4.32 แสดงการจัดวางโต๊ะอ่านหนังสือ 1 หน่วย	4-43
รูปที่ 4.33 แสดงการจัดวางโต๊ะคอมพิวเตอร์ 1 หน่วย	4-43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

รูปที่ 4.34	แสดงพื้นที่ชั้นแสดงหนังสือในร้านขายหนังสือ	4-45
รูปที่ 4.35	แสดงพื้นที่ร้านอาหารและเครื่องดื่มทั้งหมด	4-45
รูปที่ 4.36	แสดงห้องประชุมขนาด 150-200 ที่นั่ง	4-46
รูปที่ 4.37	แสดงห้องประชุมขนาด 30 ที่นั่ง	4-47
รูปที่ 4.38	แสดงพื้นที่ที่จอดรถ 1 หน่วย	4-48
รูปที่ 4.39	แสดงพื้นที่ห้องซ่อมแซมวัสดุและสิ่งของชำรุด	4-49
รูปที่ 4.40	แสดงพื้นที่ห้องควบคุมระบบไฟฟ้ารวม (MDB)	4-49
รูปที่ 4.41	แสดงพื้นที่เครื่องปั้มน้ำ ถังเก็บน้ำสำรอง และถังเก็บน้ำใต้ดิน และถังบำบัด น้ำเสีย	4-50
รูปที่ 4.42	แสดงสัดส่วนขององค์ประกอบภายในโครงการพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย	4-55
บทที่ 5 การศึกษาวิเคราะห์และกำหนดที่ตั้งโครงการ		
รูปที่ 5.1	แสดงสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองในกรุงเทพฯ	5-4
รูปที่ 5.2	แสดงแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามข้อบังคับผังเมืองรวม กรุงเทพมหานคร ใน เขตพระนคร, เขตดุสิต, เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และ เขตสัมพันธวงศ์	5-5
รูปที่ 5.3	แสดงเขตพื้นที่ของกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก	5-6
รูปที่ 5.4	แสดงระบบขนส่งมวลชนในอนาคต บริเวณถนนราชดำเนิน	5-6
รูปที่ 5.5	แสดงแผนพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนิน	5-8
รูปที่ 5.6	แสดงที่ดินที่พิจารณาเลือกจากแผนพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนิน	5-8
รูปที่ 5.7	แสดงตำแหน่งที่ดินที่จะทำการพิจารณาเลือก 3 แห่ง	5-9
รูปที่ 5.8	แสดงตำแหน่งที่ตั้งและขนาดของที่ดิน A	5-10
รูปที่ 5.9	แสดงตำแหน่งที่ตั้งและขนาดของที่ดิน B	5-11
รูปที่ 5.10	แสดงตำแหน่งที่ตั้งและขนาดของที่ดิน C	5-12
รูปที่ 5.11	แสดงข้อจำกัดความสูงอาคารของที่ดินทั้ง 3 แห่ง จากข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์	5-13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

รูปที่ 5.12	แสดงระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่และสถานที่สำคัญใกล้เคียง	5-13
รูปที่ 5.13	แสดงระยะทางจากที่ดิน ทั้ง 3 แห่ง ถึงสถาบันพระปกเกล้า	5-14
รูปที่ 5.14	แสดงสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ในบริเวณใกล้เคียงที่ดินทั้ง 3 แห่ง	5-14
รูปที่ 5.15	แสดงภาพถ่ายทัศนียภาพด้านหน้าที่ตั้งโครงการในสภาพปัจจุบัน...	5-18
รูปที่ 5.16	แสดงลักษณะเงาอาคารโดยรอบ ในช่วงเช้าและบ่าย	5-19
รูปที่ 5.17	แสดงลักษณะสภาพภูมิอากาศของที่ตั้งโครงการ	5-19
รูปที่ 5.18	แสดงเส้นทางการสัญจรด้วยการเดินเท้าและจักรยาน	5-20
รูปที่ 5.19	แสดงเส้นทางการสัญจรด้วยทางรถยนต์	5-20
รูปที่ 5.20	แสดงมุมมองทัศนียภาพโดยรอบที่ตั้งโครงการ	5-21
รูปที่ 5.21	แสดงมุมมองทัศนียภาพจากภายนอก มายังที่ตั้งโครงการ	5-22
รูปที่ 5.22	แสดงตำแหน่งที่ตั้งโครงการ ในผังกำหนดผังเมืองกรุงเทพมหานคร	5-20
รูปที่ 5.23	แสดงการเว้นระยะร่นของที่ตั้งโครงการจากถนนสาธารณะ	5-23
รูปที่ 5.24	แสดงการเว้นระยะร่นของที่ตั้งโครงการจากอาคารข้างเคียง	5-23
รูปที่ 5.25	แผนผังแสดงแนวระยะร่นตามกฎหมายของที่ตั้งโครงการ	5-24
รูปที่ 5.26	แสดงความสัมพันธ์ของอาคารพิพิธภัณฑท์ทั้ง 3 แห่ง	5-25
รูปที่ 5.27	แสดงแนวความคิดการสร้างจุดเชื่อมอาคารพิพิธภัณฑท์ทั้ง 3 แห่ง	5-25
บทที่ 6 การศึกษางานโครงสร้างและงานระบบ		
รูปที่ 6.1	แสดงลักษณะการถ่ายเทน้ำหนักของระบบเสา-คาน	6-3
รูปที่ 6.2	แสดงลักษณะของคานหลังคาแบบ Truss 2 มิติ	6-5
รูปที่ 6.3	แสดงลักษณะของระบบหลังคาแบบ Space Truss	6-5
รูปที่ 6.4	แสดงลักษณะของระบบปรับอากาศแบบ Central Unit System	6-12

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 7 แนวคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม

รูปที่ 7.1 แสดงใบปลิวประกาศ และอาหารประทังชีวิตในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งถูกจัดแสดงอยู่ในนิทรรศการถาวรของหอเสรีไทยอนุสรณ์	7-2
รูปที่ 7.2 แสดงแนวแกนทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ	7-3
รูปที่ 7.3 แสดงแนวแกนทางประวัติศาสตร์และมุมมองทิวทัศน์จากที่ตั้งโครงการ	7-6
รูปที่ 7.4 แสดงแนวคิดความยั่งยืนของทางสัญจรในพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย	7-7

บทที่ 8 รูปผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม

รูปที่ 8.1 แสดงผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม	8-1
รูปที่ 8.2 แสดงผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม	8-2
รูปที่ 8.3 แสดงผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม	8-3
รูปที่ 8.4 แสดงผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม	8-4
รูปที่ 8.5 แสดงผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม	8-5
รูปที่ 8.6 แสดงหุ่นจำลอง	8-6
รูปที่ 8.7 แสดงหุ่นจำลอง	8-7
รูปที่ 8.8 แสดงหุ่นจำลอง	8-8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

มนุษย์มีพฤติกรรมโดยธรรมชาติคือการมีวิถีชีวิตที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มชน จนเกิดเป็นสังคม และสังคมมนุษย์ที่แผ่ขยายออกไปเป็นบ้านเมือง เป็นประเทศ ย่อมจะต้องมีการปกครองและการควบคุมดูแล ให้สังคมหรือการอยู่ร่วมกันของมนุษย์สามารถดำเนินไปด้วยความสงบเรียบร้อย ดังนั้นการเมืองการปกครอง จึงเป็นศาสตร์ที่สำคัญและใกล้ชิดกับคนทุกคนในสังคม เป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ซึ่งประชาธิปไตยก็เป็นหนึ่งในระบอบการเมืองการปกครองและการดำเนินชีวิต ที่ให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์คนทุกคนมีความเสมอภาค มีสิทธิเสรีภาพในการดำเนินชีวิตอย่างเท่าเทียมกันโดยคำว่า “ประชา” หมายถึงปวงชน “อธิปไตย” หมายถึงความเป็นใหญ่ “ประชาธิปไตย” จึงหมายถึง “ความเป็นใหญ่ของปวงชน”

แม้ว่าในปัจจุบันมีการพยายามให้คำนิยามของ ประชาธิปไตย อย่างง่ายๆว่า เป็นการปกครองโดยคนส่วนใหญ่ หรือที่ประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น เคยกล่าวไว้ว่า “ประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” แต่คำคำนี้ก็คำที่มีวิวัฒนาการมากว่าหลายร้อยหลายพันปี โดยแต่ละยุคสมัย มีนักคิด นักปรัชญา ผู้ปกครอง หรือแม้แต่ผู้อยู่ใต้การปกครอง ให้คำจำกัดความและความหมายของมันแตกต่างกันไป ตามประสบการณ์และการตีความซึ่งในหนังสือ In Defense of Politics ของ Bernard Crick ยังกล่าวด้วยว่า ประชาธิปไตย “เป็นคำที่ล้ำสอนที่สุด” ไม่ต่างจากนางไม้ในตำนานเทพของกรีกหรือโรมัน คำว่าประชาธิปไตย จึงยังไม่อาจให้คำตอบที่แท้จริงเพียงหนึ่งเดียวได้

อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจในความเป็นไปได้ต่างๆของการเมืองการปกครองและการดำเนินชีวิตในวิถีประชาธิปไตย รวมถึงประเทศไทยเองที่คนส่วนใหญ่รักและยอมรับในประชาธิปไตย[1] ซึ่งการที่เราจะศึกษาเรียนรู้เรื่องนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องศึกษาจากแนวคิดและประวัติศาสตร์อย่างมีลำดับขั้น รวมถึงมีความเข้าใจในโครงสร้างทางสังคมและพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของคนไทย ที่มีผลต่อการเมืองการปกครอง

[1]พบว่าคนไทย ร้อยละ 76.1 รักและยอมรับในประชาธิปไตย เพราะ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

ในด้านการเมืองการปกครองของประเทศไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็น ระบบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มากกว่า 82 ปีแล้ว โดยตั้งแต่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามพุทธศักราช 2475 ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญฉบับแรก ที่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเข้ามาบริหารประเทศ แต่ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนนี้เอง ได้เกิดเหตุการณ์ปฏิวัติรัฐประหารจากทหารหลายครั้ง ที่มีความพยายามที่จะกีดกันพลเมืองออกจากการเมือง จนกระทั่งทำให้เกิดเหตุการณ์ซุลฆุนของพลเมืองที่สำคัญหลายครั้ง เช่น เหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 เหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 และ พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 นำมาสู่การปฏิรูปหรือการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองโดยการเรียกร้องของประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยมีการปรับโครงสร้างทางการเมืองเพื่อให้เป็นไปตามปรัชญาและหลักการประชาธิปไตยมาอย่างต่อเนื่องเช่นการให้ประชาชนมีการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นเมืองคกรอิสระที่รักษาผลประโยชน์ฝ่ายประชาชนส่งเสริมองค์กรประชาชนให้เข้มแข็งให้ภาคประชาชนหรือสังคมพลเมืองมีบทบาทในการตัดสินใจในการบริหารประเทศมากขึ้นดังปรากฏในแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตรา 87 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเมืองการปกครองของประเทศไทยมุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมสถาบันพระปกเกล้าได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า

“ ประชาธิปไตยไม่เพียงแต่จะมีความหมายเพียงระบอบการปกครองแต่รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมใดสังคมหนึ่งและประชาธิปไตยอย่างมีส่วนร่วมจะทำงานได้ต้องอาศัยพลเมืองที่มีคุณลักษณะเฉพาะและพลเมืองที่ดีจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมที่เหมาะสมและเป็นไปได้ที่การมีส่วนร่วมที่เหมาะสมนำไปสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี”[2]

อย่างไรก็ตามคุณลักษณะของพลเมืองที่เอื้อต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมนั้น ไม่สามารถเกิดขึ้นมาได้ในตัวบุคคลแต่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนเพราะคุณลักษณะบางประการเป็นเรื่องที่ฝืนกฎธรรมชาติของบุคคลเช่นการยอมรับความแตกต่างหรือการรับผิดชอบต่อสังคมการที่พลเมืองเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีเหตุมีผล รวมทั้งเรื่องความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยที่

[2]การประชุมวิชาการของสถาบันพระปกเกล้าครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 2-4 มีนาคมพ.ศ.2544 เรื่องการ
เรียนรู้เพื่อสร้างความเป็นพลเมือง
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถูกต้องก็มีใช้เรื่องทีบุคคลจะรู้ได้เองหากต้องมีการปลูกฝังขัดเกลาทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่าน ทางสื่อกลางต่างๆของสังคมได้แก่ครอบครัวชุมชนโรงเรียนองค์กร/สถาบันสมาคมและสื่อมวลชน ต่างๆเป็นต้นอันจะช่วยลดปัจจัยที่ทำให้ประชาชนไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือมีส่วนร่วม ทางการเมืองโดยขาดเหตุผล วิจารณ์ญาณ และความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง

จากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ทางการเมืองการปกครองของไทยที่ผ่านมา และเหตุการณ์ความ ขัดแย้งในสังคม รวมถึงการรัฐประหารในช่วงปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมาทำให้เห็นได้ว่าปัญหาทางการเมือง ในสังคมไทยนั้นเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีหลายครั้งที่บานปลายจนยากที่จะคลี่คลายได้ จึง เป็นสิ่งสำคัญที่ประชาชนควรมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นในประวัติศาสตร์ของประชาธิปไตย และ โครงสร้างทางสังคมของประเทศ เพื่อการวิเคราะห์ความเป็นไปของสังคมประชาธิปไตย อาทิเช่น ความเข้าใจในต้นกำเนิด และการต่อสู้ให้ได้มาซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศใน แถบทวีปยุโรปอันเป็นแม่แบบของประชาธิปไตยในไทย เปรียบเทียบกับไทยที่มีโครงสร้างทางสังคมที่ แตกต่างอย่างสิ้นเชิง, ความเข้าใจในวิถีการเมืองการปกครองในสังคมเมืองกับวิถีของคนรากหญ้าใน ชนบทไทยที่แตกต่างกันและความเข้าใจในความขัดแย้งและความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เกิดขึ้นในยุค สมัยต่างๆตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา อันนำมาซึ่งการเรียกร้องสิทธิต่างๆของประชาชน สิ่ง เหล่านี้ล้วนจะเป็นรากฐานความรู้ให้ประชาชนได้เข้าใจความเป็นไปของสังคมในมุมมองกว้างขึ้น ลดอคติ และการโทษโกรธเคืองต่อฝ่ายต่างๆ ให้เกิดการตั้งคำถาม และการหาคำตอบ อันจะตกผลึกสู่หนทาง ในการคลี่คลายปัญหาทางการเมืองการปกครองของไทยภายใต้ระบอบประชาธิปไตยด้วยความ เข้าใจในอนาคตโดยการเรียนรู้ในเนื้อหาที่มีความสลับซับซ้อนนี้ จะสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น หากมี สถานที่ที่รวบรวมข้อมูลความรู้เพื่อเผยแพร่ให้กับประชาชนอย่างน่าสนใจ อันจะช่วยกระตุ้นให้เกิด แนวทางในการแสวงหาคำตอบและศึกษาค้นคว้าต่อไป ด้วยเหตุนี้จึงเกิดความคิดริเริ่มในการศึกษา เพื่อก่อตั้ง พิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย ขึ้น

แม้คำว่า พิพิธภัณฑ์โดยทั่วไปจะหมายถึง พื้นที่ หรือสถานที่หนึ่งๆ ซึ่งจัดแสดงสิ่งต่างๆ เพื่อให้ ความรู้และความเพลิดเพลินแก่ผู้เข้าชมแต่อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันแล้วว่า พิพิธภัณฑ์มีความหมายที่กว้างขวางมากกว่าสถานที่และการจัดแสดงแต่ยังเทียบเท่าได้กับคำว่า “แหล่งเรียนรู้” เลยทีเดียวกล่าวคือ สภาการพิพิธภัณฑ์สถานระหว่างชาติ (ICOM) ได้ให้คำจำกัด ความของ“พิพิธภัณฑ์”ว่า“เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่เปิดเป็นสถานที่สาธารณะและเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันถาวรที่ให้บริการแก่สังคมและมีส่วนในการพัฒนาสังคม มีหน้าที่รวบรวม สงวนรักษา ค้นคว้าวิจัย เผยแพร่ความรู้ และจัดแสดง วัตถุอันเป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ทั้งนี้ก็เพื่อจุดประสงค์ทางการค้นคว้า การศึกษา และ "ความเพลิดเพลินใจ" ดังนั้น พิพิธภัณฑ์ในยุคสมัยปัจจุบันที่มีสื่อการเรียนรู้และการจัดแสดงที่หลากหลาย สามารถที่จะกระตุ้นให้ผู้เข้าชมสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้ เห็นคุณค่าของสิ่งที่จัดแสดง และยังได้รับความเพลิดเพลินไปพร้อมกัน

โครงการพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย จัดให้อยู่ภายใต้การดำเนินงานของ สถาบันพระปกเกล้า ซึ่งเป็นองค์การอิสระทางวิชาการ ในกำกับของประธานรัฐสภา โดยมีสภาสถาบันพระปกเกล้าเป็นองค์กรบริหารสูงสุด ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการ ครอบคลุมถึงเรื่อง การวิจัย การจัดการศึกษา อบรม และเผยแพร่ให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตย และการเมืองการปกครองรวมทั้ง ยังรับผิดชอบงานเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

จากประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองไทยสมัยใหม่ ในยุคสมัยของประชาธิปไตย พบว่า กรุงเทพมหานครโดยเฉพาะพื้นที่บริเวณ ถนนสารวิทย์ประชาธิปไตย ถนนราชดำเนินกลาง, ถนนราชดำเนินนอก, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์-ท่าพระจันทร์ และสนามหลวง เคยเป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองไทยมากที่สุดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา จึงพิจารณาที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ให้อยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าว พบว่ามีโครงการของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือ "โครงการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่อง" ซึ่งมีนโยบายที่จะพัฒนาพื้นที่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ บริเวณราชดำเนินและบริเวณต่อเนื่อง ให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเต็มศักยภาพ มีความคุ้มค่าในด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้เป็นเมืองน่าอยู่ของชุมชน และเพื่อพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ศิลปะ สังคมและวัฒนธรรมของย่านนี้ไปพร้อมกัน พิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทยจึงเป็นโครงการเสนอแนะต่อโครงการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่อง โดยสร้างขึ้นบนที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินฯ ตามแผนผังแม่บทของโครงการที่จัดทำไว้ในปี พ.ศ. 2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แม้ว่าอนาคตของ“ระบบการปกครองโดยประชาชน” ที่เรียกว่า “ประชาธิปไตย”ซึ่งมีอดีตที่ยาวนานและซับซ้อน จะยังไม่อาจสรุปได้แน่นอนว่าจะเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบใดแต่หากคนไทยมีความรู้ความเข้าใจก็จะทำให้มีหลักยึดและเหตุผลในการตัดสินใจทางการเมืองการปกครอง ดังนั้น พิพิธภัณฑสถานประชาธิปไตยไทย จะทำหน้าที่เป็นอีกหนึ่งแหล่งเรียนรู้ ที่จะทำให้ประชาชนคนไทยได้แสวงหาคำตอบให้กับประชาธิปไตยของชาติไทยสืบไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาโครงการ

- 1.2.1 เพื่อเรียนรู้การใช้ ข้อมูลความรู้ และทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวกับการจัดแสดง มาประยุกต์ และต่อยอดเป็นแนวคิดในการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมของอาคารพิพิธภัณฑ์
- 1.2.2 เพื่อศึกษาการออกแบบการจัดนิทรรศการทั้งภายในและภายนอกพิพิธภัณฑ์
- 1.2.3 เพื่อศึกษาเส้นทางการสัญจรที่เหมาะสมกับอาคารพิพิธภัณฑ์
- 1.2.4 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบนิทรรศการ และการจัดแสดงนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์
- 1.2.5 เพื่อศึกษาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย
- 1.2.6 เพื่อศึกษากฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
- 1.2.7 เพื่อศึกษาการใช้งาน และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆในโครงการ
- 1.2.8 เพื่อศึกษาวิศวกรรมโครงสร้าง งานระบบ และอุปกรณ์ประกอบอาคารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาโครงการ

- 1.3.1 สามารถศึกษาเรียนรู้จากข้อมูล ประสบการณ์และทฤษฎีต่างๆ นำมาคิดวิเคราะห์ และต่อยอดเป็นแนวคิดในการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมได้
- 1.3.2 มีความรู้ความสามารถในการออกแบบการจัดแสดงนิทรรศการถาวร และนิทรรศการหมุนเวียน ทั้งภายในและภายนอกพิพิธภัณฑ์อย่างเหมาะสม
- 1.3.3 มีความรู้เรื่องกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับอาคารสาธารณะ ในลักษณะของพิพิธภัณฑ์สถาน
- 1.3.4 มีความรู้เรื่อง จิตวิทยา พฤติกรรมและการใช้งานของมนุษย์ในพิพิธภัณฑ์
- 1.3.5 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง งานวิศวกรรมโครงสร้าง งานระบบ และอุปกรณ์ประกอบอาคารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- 1.3.6 มีความรู้ความสามารถในการออกแบบและจัดวางผังอาคารให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของที่ตั้งโครงการ
- 1.3.7 มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดแสดงนิทรรศการอย่างเป็นระบบและเหมาะสม
- 1.3.8 ได้รับความรู้จากการศึกษาอาคารตัวอย่าง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
- 1.3.9 ได้รับความรู้เรื่องการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย และเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ขอบเขตและวิธีการศึกษาโครงการ

ขอบเขตและวิธีในการศึกษาโครงการสามารถแบ่งได้เป็น 7 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

1.4.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโครงการ

- 1) การศึกษาความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์
- 2) การศึกษาเนื้อหาที่จัดแสดง
- 3) ศึกษาหน่วยงานที่ดำเนินโครงการ
- 4) ศึกษาอัตรากำลังเจ้าหน้าที่บุคลากร
- 5) ศึกษาผู้ให้สอยในโครงการ

1.4.2 การศึกษาจากอาคารตัวอย่าง

- พิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม
- อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา
- พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
- Jewish Museum, Berlin
- National Center for Civil & Human Rights

1.4.3 การศึกษาองค์ประกอบของโครงการ

- 1) ศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของโครงการ
- 2) ศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในโครงการ
- 3) การกำหนดพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบโครงการ

1.4.4 การศึกษาวิเคราะห์และกำหนดที่ตั้งโครงการ

- 1) การวิเคราะห์หาขนาดพื้นที่โครงการ
- 2) การวิเคราะห์และพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ
- 3) การศึกษารายละเอียดที่ตั้งโครงการ

1.4.5 การศึกษาโครงสร้างงานระบบและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

- 1) การศึกษาระบบโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม
- 2) การศึกษาระบบของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับนิทรรศการ
- 3) การศึกษางานระบบประกอบอาคารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล และวางแนวคิดในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม

- 1) แนวคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม
- 2) แนวความคิดด้านประโยชน์ใช้สอย
- 3) แนวความคิดในการวางผัง

1.4.7 สรุปผลงานการออกแบบทางสถาปัตยกรรม

- 1) ผลงานแบบสถาปัตยกรรม
- 2) ผลงานหุ่นจำลอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ

ในการศึกษาโครงการพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย จำเป็นจะต้องศึกษาข้อมูล และทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบพิพิธภัณฑ์ และเนื้อหาสาระที่จัดแสดงในนิทรรศการ รวมถึงศึกษาผู้ใช้งานและการใช้สอยทั้งหมดในโครงการได้แก่ การบริหารโครงการ การเข้าชมนิทรรศการ และความต้องการของผู้ใช้โครงการทั้งหมด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ อาจมาจากการศึกษาค้นคว้า หรือการวิเคราะห์จากตัวอย่าง เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดองค์ประกอบโครงการและใช้ในการออกแบบต่อไป

2.1 ความหมายและความสำคัญของพิพิธภัณฑ์

2.1.1 ความหมายและนิยามของพิพิธภัณฑ์

คำว่า พิพิธภัณฑ์โดยทั่วไปจะหมายถึง พื้นที่ หรือสถานที่หนึ่งๆ ซึ่งจัดแสดงสิ่งต่างๆ เพื่อให้ความรู้และความเพลิดเพลินแก่ผู้เข้าชมแต่ในทางพิพิธภัณฑ์วิทยา เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันแล้วว่า "พิพิธภัณฑ์" มีความหมายที่กว้างขวางมากกว่าสถานที่และการจัดแสดง แต่ยังเทียบเท่าได้กับคำว่า "แหล่งเรียนรู้" เลยทีเดียวโดยกล่าวคือ สภาการพิพิธภัณฑ์สถานระหว่างชาติ (International Council of Museum) ICOM ให้คำจำกัดความของพิพิธภัณฑ์ไว้ว่า "เป็นองค์กรที่เปิดเป็นสถานที่สาธารณะ และเป็นสถาบันถาวรที่ให้บริการแก่สังคม อันมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม มีหน้าที่รวบรวม สงวนรักษา ค้นคว้าวิจัย เผยแพร่ความรู้ และจัดแสดงวัตถุอันเป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าและความเพลิดเพลินใจ" ดังนั้น พิพิธภัณฑ์ในปัจจุบันที่มีสื่อการเรียนรู้และการจัดแสดงที่หลากหลาย สามารถกระตุ้นให้ผู้เข้าชมสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้ เห็นคุณค่าของสิ่งที่จัดแสดง และยังได้รับความเพลิดเพลินไปพร้อมกัน

2.1.2 ลักษณะประเภทของพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย

พิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทยเป็นพิพิธภัณฑ์สถานพิเศษ หรือพิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่อง เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง (Politics Museum) ซึ่งมีลักษณะเป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยสื่อและวิธีการจัดแสดงนิทรรศการที่หลากหลายมีส่วนสนับสนุนเป็นห้องสมุด

2.1.3 การศึกษาความหมายและประเภทของนิทรรศการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการเพื่อประกอบการออกแบบ
นิทรรศการในพิพิธภัณฑ์อย่างเหมาะสมและน่าสนใจ มีข้อมูลจากการศึกษาดังนี้

2.1.3.1 ความหมายของนิทรรศการและการจัดแสดง

การจัดแสดง(Display) หมายถึง การจัดเพื่อนำเสนอข้อมูล วัสดุสิ่งของ
ผลงาน สินค้า หรือผลิตภัณฑ์บางส่วนพอเป็นตัวอย่างในสถานที่ที่มีการตกแต่งไว้
อย่างสวยงามและเหมาะสม โดยเน้นเป็นพิเศษเพื่อเข้าใจให้ผู้ชมเปลี่ยนแปลง
ทัศนคติหรือพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

นิทรรศการ มาจากคำว่า นิทัศน์ (น.) หมายถึง ตัวอย่างที่นำมาแสดงให้
เห็น หรือเป็นอุทาหรณ์ซึ่งคำว่า อุทาหรณ์ ก็หมายถึงตัวอย่างที่ยกขึ้นมาอ้างให้เห็น
สิ่งหรือเรื่องที่ยกขึ้นมาเทียบเคียงเป็นตัวอย่าง

คำว่า นิทรรศการ จึงหมายถึง การจัดแสดงข้อมูลเนื้อหาผลงานต่างๆ ด้วย
วัสดุ สิ่งของอุปกรณ์และกิจกรรมที่หลากหลายแต่มีความสัมพันธ์กันในแต่ละเรื่อง
โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนมีการวางแผนและออกแบบที่สร้างความสนใจให้ผู้ชมมี
ส่วนร่วมในการดู การฟัง การสังเกตการจับต้องและการทดลองด้วยสื่อที่
หลากหลาย เช่น รูปภาพ ของจริง หุ่นจำลอง ป้ายนิเทศและกิจกรรมต่างๆ เช่น การ
ประกวดแข่งขัน การบรรยาย การสาธิต การอภิปรายและการตอบปัญหา เป็นต้น

2.1.3.2 ประเภทของนิทรรศการ

ในพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตย จัดให้มีการจัดแสดงนิทรรศการ 2 ประเภท
ได้แก่ นิทรรศการถาวร และ นิทรรศการชั่วคราว

- นิทรรศการถาวร

เป็นการนำเสนอข้อมูลและจัดแสดงที่ค่อนข้างสมบูรณ์มีการจัดเป็นประจำ
อย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

- 1) การจัดนิทรรศการถาวรมีการลงทุนสูง เนื่องจากเนื้อหาที่จัดแสดงต้อง
อาศัยการศึกษาค้นคว้าและหลักฐานอ้างอิงการจัดแสดงจะทำอย่าง
รอบคอบพิถีพิถัน
- 2) วัสดุอุปกรณ์ที่นำมาจัดแสดงเป็นวัสดุที่คงทน

- 3) นิทรรศการถาวร จะตั้งอยู่ในสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งเป็นเวลานานๆ รูปแบบและโครงสร้างหลักไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่ใช้จะ ออกแบบไว้อย่างมีแบบแผนแน่นอนอนเป็นกลางแจ้งหรือในอาคารก็ได้

- นิทรรศการชั่วคราว

โดยทั่วไปเป็นการจัดแสดง หรือกิจกรรมเพื่อแสดงเนื้อหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นครั้งคราวตามโอกาสที่เหมาะสมอาจใช้เวลาเป็นวัน เป็นสัปดาห์ หรือไม่มี กำหนดตายตัวขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหรือปัจจัยหลายประการ

นอกจากนี้ นิทรรศการชั่วคราวยังทำหน้าที่ส่งเสริมงานประชาสัมพันธ์ นิทรรศการถาวรได้อีกด้วยดังที่เกรซมอร์เลย์ (Grace Morley, อ้างถึงในเบร็อง กุมุท , 2526, หน้า 3-4) กล่าวว่า “นิทรรศการชั่วคราวช่วยเร้าความสนใจให้คนมาชมสิ่ง แปลกใหม่ เป็นการเชิญชวนผู้ชมกลุ่มใหญ่ๆ เข้ามาชมพิพิธภัณฑ์ไปในตัวที่จะ สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ในหลายรูปแบบ เช่นการเชิญประชุมชี้แจงการเปิดงาน การแถลงการณ์หนังสือพิมพ์และรายการโทรทัศน์นิทรรศการชั่วคราวสนอง วัตถุประสงค์ทางการศึกษาได้มากมายมักจัดสิ่งดึงดูดกลุ่มคนที่สนใจเฉพาะเรื่อง โดยนิทรรศการชั่วคราวของพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตย จัดให้มี 2 ลักษณะ ได้แก่ ภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) นิทรรศการชั่วคราว ภายในอาคาร

นิทรรศการชั่วคราวที่จัดอยู่ในร่มภายในอาคารซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ มีเนื้อหาที่ไม่จำเป็นต้องใช้บริเวณกว้างขวางนัก ต้องการความต่อเนื่อง ที่ปราศจากสิ่งรบกวนในการชม และสะดวกปลอดภัยในการควบคุม บรรยากาศ สามารถใช้วัสดุทั้งชนิดถาวรและไม่ถาวรสามารถสร้างสรรค์ ด้วยจินตนาการที่สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมได้

2) นิทรรศการชั่วคราว ภายนอกอาคาร

เป็นนิทรรศการกลางแจ้งที่ต้องการพื้นที่บริเวณกว้างขวาง โถงแจ้ง รองรับผู้ชมได้มากมีเนื้อหาที่น่าสนใจมีความสัมพันธ์กับพื้นที่จัดแสดงซึ่ง อาจต้องใช้พื้นที่ที่มีความเป็นธรรมชาติเช่น เรื่องเกี่ยวกับโบราณสถาน สมรภูมิมิวสิค วิถีชีวิตกิจกรรมกลางแจ้งหรือการจัดแสดงสิ่งของขนาดใหญ่ ภายนอกอาคาร เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 การศึกษาทฤษฎีและหลักการออกแบบที่เกี่ยวข้อง

การออกแบบพิพิธภัณฑ์ จำเป็นจะต้องศึกษาในทฤษฎีและหลักการออกแบบการจัดแสดงของนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ ทั้งเรื่องหลักจิตวิทยาของผู้เข้าชม การจัดทางสัญจร การวางผัง และการออกแบบแสง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 การศึกษาด้านจิตวิทยาของผู้เข้าชมนิทรรศการ

2.2.1.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้

มี 2 ปัจจัยหลัก คือปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ปัจจัยที่เราควบคุมได้จากภายนอก

คือ สื่อและกิจกรรมต่าง ๆ สื่อเหล่านี้จะสามารถกระตุ้น การรับรู้ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) ความเข้ม หมายถึงความชัดเจนของสื่อซึ่งอาจประกอบไปด้วยแสง สี สันที่โดดเด่นสวยงาม
- 2) ขนาด วัตถุหรือสิ่งเราที่ใหญ่มักจะดึงดูดความสนใจได้ดีกว่าวัตถุหรือสิ่งเราที่มีขนาดเล็ก
- 3) ความแปลกใหม่และสิ่งที่มีลักษณะตัดกัน การเปลี่ยนแปลงทำให้สิ่งเราผิดปกติไปจากเดิมที่คุ้นเคยหรือสิ่งที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับสิ่งปกติทั่วไป จะสามารถสร้างความสนใจได้ดี
- 4) ตำแหน่งที่ตั้ง สื่อหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดนิทรรศการให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม จะกระตุ้นความสนใจได้ดีกว่าการจัดวางในระดับสูงหรือต่ำเกินไป
- 5) การเคลื่อนไหว สิ่งเราที่มีการเคลื่อนไหวย่อมสามารถกระตุ้นความสนใจได้ดีกว่าสิ่งเราที่นิ่งอยู่กับที่
- 6) ความเป็นหนึ่งเดียว สิ่งของหรือวัตถุที่มีอยู่หนึ่งเดียวบนพื้นกว้างบริเวณกว้างจะก่อให้เกิดความสนใจได้ดีเป็นพิเศษ
- 7) ระยะทาง สิ่งของหรือรูปภาพที่วางซ้อนทับกันบางส่วนจะก่อให้เกิดมิติ ตื้นลึกทำให้ดูเป็นระยะทางใกล้ไกลเป็นลำดับ จะช่วยเราความสนใจได้ดีกว่าสิ่งที่จัดเรียงในระนาบเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 8) ความคงทน เป็นช่วงระยะเวลาหรือความถี่ในการปรากฏและคงอยู่ของสิ่งเร้า ทำให้อวัยวะรับสัมผัสมีเวลาเพียงพอในการรับรู้ มีโอกาสทบทวนการตีความซ้ำอีกหลายครั้ง ทำให้รับรู้แม่นยำแน่นอน
- 9) การทำซ้ำ สิ่งเร้าที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกหลาย ๆ ครั้ง

-ปัจจัยที่เร้าความสนใจจากภายใน

ปัจจัยที่เร้าความสนใจจากภายใน เป็นปัจจัยด้านจิตวิทยาตั้งนั้น การสร้างความสนใจเพื่อให้เกิดการรับรู้จึงควรคำนึงถึงปัจจัยทางด้านจิตวิทยาบางประการดังต่อไปนี้

- 1) ความตั้งใจ เป็นการเตรียมพร้อมของมนุษย์เพื่อรับสัมผัสให้ได้ชัดเจน เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์เลือกตอบสนองแก่สิ่งเร้าบางชนิด
- 2) แรงขับ เป็นแรงกระตุ้นให้ทำกิจกรรมต่างๆ
- 3) อารมณ์ หรือคุณภาพของจิตใจ ถ้าหากอารมณ์ดีจิตใจแจ่มใสปลอดโปร่งจะสามารถแปลความหมายของการรับสัมผัสได้ถูกต้องกว่าขณะที่อารมณ์ขุ่นมัวหรือจิตใจได้รับความกระทบกระเทือน
- 4) ความสนใจ หมายถึงความโน้มเอียงที่จะแสดงบทบาทและเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่ง ๆ (Thorndike, อ้างถึงในกฤษณา ศักดิ์ศรี, 2530, หน้า 214) เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ก่อให้เกิดการรับรู้และการเรียนรู้ในโอกาสต่อไป
- 5) สถิติปัญญา เป็นความสามารถขั้นสูงของมนุษย์แต่ละคนในการผสมผสานระหว่างอารมณ์ความรู้สึกับความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล สถิติปัญญาจึงเป็นผลสรุปองค์ความรู้ทั้งหมด

2.2.1.2 การรับรู้ในทฤษฎีการตามแนวทฤษฎีจิตวิทยา

ตามทฤษฎีของกลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Theory) มีแนวคิดว่าองค์ประกอบสำคัญของภาพหรือสิ่งเร้าที่เรารับรู้โดยทั่วไปมี 2 ส่วนคือภาพและพื้นตั้งนั้น การรวมกันของภาพและพื้นจึงถือเป็นกฎสำคัญของการจัดสิ่งเร้าเพื่อการกระตุ้นความสนใจซึ่งมีหลักสำคัญ 4 ประการได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) หลักของความใกล้ชิด

หมายถึง สิ่งเร้าที่อยู่ใกล้กันทำให้เรามีแนวโน้มที่จะรับรู้เป็นพวกเดียวกันมากกว่าสิ่งที่อยู่ห่างกัน

ประโยชน์ในการนำหลักของความใกล้ชิดมาใช้ในการจัดนิทรรศการคือ สะดวกต่อการรับรู้และเรียนรู้ของผู้ชม ทำให้ดูเป็นกลุ่มเป็นก้อนหรือเป็นชุด ง่ายต่อการตรวจสอบจำนวนวัสดุที่จัดแสดง

การประยุกต์ใช้หลักนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมรับรู้ได้ดีตามหลัก ควรจัดสื่อหรือวัตถุสิ่งของที่ใกล้เคียงกันให้อยู่รวมกัน เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน

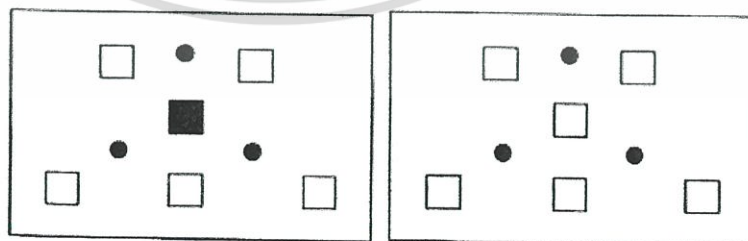
รูปที่ 2.1 แสดงหลักของความใกล้ชิด(ที่มา : ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ, 2529, หน้า 104)

2) หลักของความคล้ายคลึง

หมายถึง สิ่งเร้าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันทำให้การรับรู้มีแนวโน้มที่จะเป็นพวกเดียวกันมากกว่าสิ่งที่แตกต่างกัน แม้ว่าสิ่งนั้นจะอยู่ใกล้กันหรือไกลกันก็ตาม แต่หลักนี้ไม่สามารถใช้ได้กับสิ่งเร้าทุกครั้งไป

ประโยชน์ของหลักของความคล้ายคลึง คือ ช่วยให้เกิดความเป็นกลุ่มและมีเอกภาพ สะดวกต่อการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้ชม

การประยุกต์ใช้หลักของความคล้ายคลึงกับการจัดนิทรรศการทำได้โดยการจัดวางสื่อหรือสิ่งของที่มีลักษณะคล้ายกันเป็นหมวดหมู่หรือเป็นกลุ่มเดียวกัน ทั้งนี้ควรคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ

รูปที่ 2.2 แสดงหลักของความคล้ายคลึง(ที่มา : วิวรรณ จันทร์เทพย์, 2548)

3) หลักของความต่อเนื่อง

หมายถึง สิ่งเร้าที่ปรากฏให้เห็นอย่างซ้ำๆ เหมือนกันไปในทิศทางเดียวกันอย่างต่อเนื่องจะมีแนวโน้มเป็นพวกเดียวกันมากขึ้น

ประโยชน์ในการนำหลักนี้คือ ช่วยให้เกิดประโยชน์ในการวางแผน ออกแบบและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวกและง่ายต่อการสังเกต การรับรู้ และการเรียนรู้ดังตัวอย่างเช่น การจัดวางป้ายนิเทศให้เป็นแนวต่อเนื่องกันเป็นระยะทางยาวตามความเหมาะสมการใช้เส้น สี สัญลักษณ์ แสง รูปแบบ ซ้ำๆ กันอย่างต่อเนื่อง

รูปที่ 2.3 แสดงหลักของความต่อเนื่อง(ที่มา : วิวรรณ จันทร์เทพย์, 2548)

4) หลักของความประสาน

เป็นการต่อเติมสิ่งเร้าที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์ (closure) สิ่งที่ผิดปกติหรือส่วนของภาพหรือของวัตถุที่หายไปจะกระตุ้นการรับรู้ได้ดี ความไม่สมบูรณ์จะก่อให้เกิดความสงสัยสามารถสร้างความงุนงงและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้ชมได้ดี

การประยุกต์ใช้หลักของการประสานกับการจัดนิทรรศการสามารถทำได้โดยการวางผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกันให้ห่างกันในบางช่วงที่ต้องการกระตุ้นการรับรู้หรือเรียกร้องความสนใจเป็นพิเศษ

รูปที่ 2.4 แสดงหลักของความประสาน(ที่มา : ศิริ

โสภาคย์ บุรพาเดชะ, 2529, หน้า 106)

2.2.1.3 ทฤษฎีจิตวิทยาด้านการเรียนรู้ของมนุษย์

การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกฝนและประสบการณ์ แต่มิใช่ผลจากการตอบสนองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น สัญชาตญาณหรือวุฒิภาวะ หรือจากการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวของร่างกาย เช่น ความเหนื่อยล้า พิษของยา เป็นต้น

การจัดนิทรรศการเป็นสื่อกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้ชมได้ดี เนื่องจากการใช้สื่อหลายชนิดและวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย ทำให้สามารถตอบสนองการเรียนรู้ได้หลายด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนิทรรศการมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้แตกต่างจากการเรียนรู้ในห้องเรียนทั่วไป

Benjamin Bloom[1] ได้สรุปว่าการเรียนรู้มีผลให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปและจำแนกประเภทพฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์เป็น 3 ด้านคือ

1) ด้านความรู้ความเข้าใจ

หมายถึง พฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่าและการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่น ผู้ชมสามารถเกิดการเรียนรู้ด้านนี้ได้จากสื่อหรือวิธีการนำเสนอที่หลากหลายในงานนิทรรศการไม่ว่าจะเป็นรูปภาพ หุ่นจำลอง ของจริง ของตัวอย่าง แผนภูมิ แผนสถิติ หรือการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในงานนิทรรศการ เช่น การตอบปัญหา การแสดงละคร การบรรยาย การอภิปราย เป็นต้น

2) การเรียนรู้ด้านเจตคติ, อารมณ์หรือจิตใจ

หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านจิตใจ อารมณ์หรือความรู้สึก ทำให้ผู้ชมเกิดความพอใจ เกิดความซาบซึ้ง และเห็นคุณค่า เกิดความศรัทธามีค่านิยม เกิดความภาคภูมิใจ ผู้ชมสามารถเกิดการเรียนรู้ด้านนี้จากนิทรรศการได้ดี

[1] เบนจามิน บลูม (Benjamin Bloom) นักวัดผลผู้ยิ่งใหญ่ของสหรัฐอเมริกา สรุปว่าการเรียนรู้มีผล

ให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) การเรียนรู้ด้านกล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส

หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกี่ยวกับทักษะหรือความชำนาญในการใช้กล้ามเนื้อหรืออวัยวะต่างๆ ในการเคลื่อนไหวไม่ว่าจะเป็นทักษะในการพูด อ่าน เขียน เล่นดนตรี กีฬา ฟ้อนรำ การคำนวณที่สามารถทำได้อย่างคล่องแคล่วจนแลดูเป็นธรรมชาติ

โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้ชมในการชมนิทรรศการว่าแต่ละครั้งผู้ชมจะเกิดการเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ ตัวผู้ชมหรือผู้เรียนในด้าน วุฒิภาวะและความพร้อมสติปัญญา อารมณ์ เพศ สังคมวัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อ ประสบการณ์ ระดับการศึกษา และความสนใจส่วนตัวในด้านเนื้อหาสาระที่เรียนรู้ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับเนื้อหาและกิจกรรมในการจัดนิทรรศการความยากง่าย ความหมาย และความสอดคล้องของเนื้อหากับกิจกรรม ซึ่ง เทคนิคในการนำเสนอที่ดีจึงควรมีขั้นตอนที่ต่อเนื่องเร้าความสนใจได้มีการเลือกเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย สถานที่ สื่อ และบรรยากาศ ความชัดเจนถูกต้อง

2.2.1.4 พัฒนาการด้านการเรียนรู้ของมนุษย์

พัฒนาการของมนุษย์วัยต่างๆ ตั้งแต่เด็กจนถึงวัยชรา โดยธรรมชาติของมนุษย์แต่ละวัยนั้นมีความสนใจและความต้องการแตกต่างกันวัยหรืออายุของผู้ชมมีความเกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะ ความพร้อม การรับรู้ การเรียนรู้ ความต้องการ ความสนใจและประสบการณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ในการชมนิทรรศการ ดังนั้นในการจัดนิทรรศการจึงควรคำนึงถึงวัยของผู้ชม

- วัยเด็กตอนต้น

เด็กวัยนี้มีอายุตั้งแต่ 2-6 ปี เป็นวัยที่มีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมเพราะเริ่มก้าวออกสู่อสังคมนอกบ้าน เด็กวัยนี้ชอบสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน สนใจสิ่งรอบตัว เป็นวัยแห่งการสำรวจอย่างแท้จริง ช่างซักถาม ชอบรูปภาพในหนังสือและชมสิ่งเคลื่อนไหวสีสันสดใสชัดเจนสนใจของเล่นที่จับต้องได้ถนัดมือ ชอบวิ่งเล่นปีนป่ายเคลื่อนไหว ร้องเพลงที่มีจังหวะง่ายๆ เนื้อร้องสั้น เลียนแบบผู้ที่โตกว่า

- วัยเด็กตอนกลาง

ช่วงของเด็กวัยนี้ประมาณ 7-12 ปี อยู่ในชั้นระดับประถมศึกษา เด็กสนใจสภาพแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว พอใจที่จะเผชิญสิ่งแปลกใหม่ ชอบอ่านหนังสือ ฟังเพลง ร้องเพลง ดูโทรทัศน์ ชอบภาพยนตร์ ประเภทนิทาน นิยายผจญภัยลึกลับ การทดลองค้นคว้าหาความจริงทางวิทยาศาสตร์ สนใจร่างกายของตนเอง สัตว์เลี้ยง การเล่นที่มีการเคลื่อนไหว การกระโดดโลดเต้น การออกกำลังกาย การทำงานฝีมือ การก่อสร้างและเกมการแข่งขันต่างๆ

- วัยรุ่น

วัยรุ่นอายุประมาณ 13 -19 ปี ลักษณะความสนใจของวัยรุ่นมีขอบข่ายกว้างขวาง สนใจหลายอย่างแต่ไม่ลึกซึ้งมาก สนใจและชอบเลียนแบบบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของสังคมโดยเฉพาะดารานอกจากนี้วัยรุ่นทั่วไปจะสนใจตนเอง เช่น เรื่องรูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ การแต่งกาย การปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย เสริมบุคลิกภาพและความงามให้ทันสมัย วัยนี้สนใจคบเพื่อนเพศเดียวกัน และเพื่อนต่างเพศ ให้ความสำคัญกับงานเลี้ยงชุมนุม การสังสรรค์ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

- วัยผู้ใหญ่ตอนต้น

อายุประมาณ 20 -40 ปี โดยทั่วไปให้สนใจเกี่ยวกับเรื่องรูปร่างหน้าตา การปรับปรุงบุคลิกภาพ และเสื้อผ้าการแต่งกาย พอๆ กับวัยรุ่นตอนปลาย คนวัยนี้อยู่ในวัยสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ที่อยู่อาศัย อธิปไตยด้านอาชีพมีผลต่อความสนใจมากโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและสังคมที่ตนรับผิดชอบอยู่ การปรับตัวให้เข้ากับคู่สมรส การอบรมเลี้ยงดูลูก นอกจากนี้ยังให้ความสนใจกับงานสังคม การเมือง งานอดิเรก การท่องเที่ยว การพักผ่อนหย่อนใจและศาสนา

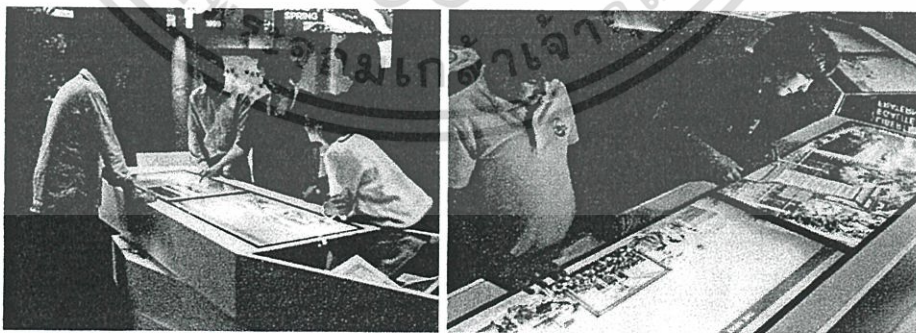
- วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง

อายุประมาณ 40 -60 ปี เป็นระยะที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจไปในทางที่เสื่อมถอย ความสนใจอยู่ที่เรื่องสุขภาพ การปรับตัวในงานอาชีพที่ ต่อเนื่องมาจากวัยผู้ใหญ่ตอนต้น กิจกรรมยามว่าง ความสัมพันธ์ในครอบครัว การทำประโยชน์ให้กับสังคม วัฒนธรรม ประเพณีและศาสนา

- วัยชรา

โดยทั่วไปมักจะกำหนดให้ผู้ที่มิอายุ 60 ปีขึ้นไปเข้าสู่วัยชรา วัยนี้เป็นวัยปรับตัวให้เหมาะกับความเสื่อมของสุขภาพร่างกาย คนในวัยชราจึงสนใจเรื่องสุขภาพ ชอบให้มีคนอยู่เป็นเพื่อน สนใจเรื่องราวในอดีตที่ตนเองเคยร่วมสมัย ต้องการการยอมรับและการยกย่องประสบการณ์และความสำเร็จในอดีตที่ผ่านมา

สำหรับนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทยจะเน้นกลุ่มเป้าหมายที่กลุ่มวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ตอนต้น ตอนกลาง และวัยชรา เพราะเนื้อหาสาระ และการจัดแสดงมีความซับซ้อน และต้องใช้วิจารณญาณและความรู้ประสบการณ์ ประกอบการชมนิทรรศการแต่ก็จะใช้สื่อ และวิธีการจัดแสดงที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกเพศทุกวัยมากที่สุด

รูปที่ 2.5 แสดงภาพของผู้เข้าชมใน Museum of Australian Democracy

(ที่มา: <http://www.made.org>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 ทฤษฎีและหลักการออกแบบนิทรรศการ

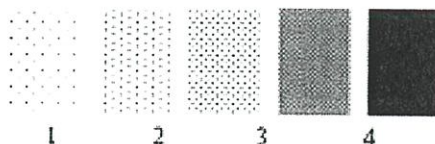
การจัดนิทรรศการ จำเป็นจะต้องมีหลักการและทฤษฎีมาประกอบกับแนวคิดในการออกแบบ เพื่อให้เกิดการสร้างสรรคส์สื่อและเรื่องราวเนื้อหาที่จัดแสดงอย่างเหมาะสม ลงตัว และเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้เข้าชม ซึ่งหลักพื้นฐานในการออกแบบนิทรรศการ คือควรมีเอกภาพ (unity), ความสมดุล (Balance), และการเน้นจุดเด่น (emphasis)

2.2.2.1 ความเป็นเอกภาพ(unity)

เอกภาพ (unity) หมายถึง ผลรวมขององค์ประกอบที่อยู่ร่วมกันได้อย่างเหมาะสมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงความเป็นหน่วยกลุ่มเรื่องที่มีความสัมพันธ์ต่อกันและกลมกลืนกัน นอกจากความเป็นเอกภาพจะสามารถดึงดูดความสนใจได้ดีแล้ว ยังช่วยในการสื่อความหมายให้ผู้ชมเข้าใจง่ายขึ้นด้วย

ประโยชน์ของความเป็นเอกภาพในนิทรรศการ มีประโยชน์ทั้งต่อผู้จัดและผู้ชมหลายประการคือ ป้องกันความสับสนและความเข้าใจผิด สะดวกในการจัดการและดำเนินงาน มีจุดเด่นเป็นลักษณะเฉพาะแตกต่างจากสิ่งแวดล้อมโดยรอบ เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงกับวัตถุประสงค์ กำหนดกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย อีกทั้งยังสามารถจำแนกปัญหาและอุปสรรคได้ชัดเจนซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดความเป็นเอกภาพความเป็นเอกภาพแสดงออกให้เห็นรูปแบบต่าง ๆ ดังตัวอย่าง เช่น

- ความใกล้ชิด (proximity)
- การซ้ำ (repetition)
- ความต่อเนื่อง (continuation)
- ความหลากหลาย (variety)
- ความกลมกลืน (harmony)

รูปที่ 2.6 แสดงความกลมกลืนของพื้นผิวที่ใกล้เคียงกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น (ที่มา: วิวรรณ จันทร์เทพย์, 2548) ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2.2 ความสมดุล (balance)

ความสมดุล เป็นลักษณะการจัดองค์ประกอบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ชมคล้อยตามโดยไม่รู้ตัว ช่วยให้ผู้ชมรู้สึกสบายไม่อึดอัด ในขณะที่ชมนิทรรศการ เพราะสมดุลทำให้เกิดความรู้สึกพอดีและเหมาะสมกับธรรมชาติของเนื้อหา ความสมดุลในการออกแบบสื่อทัศนศิลป์ในนิทรรศการเป็นการถ่วงดุลขององค์ประกอบต่างๆ ให้ความรู้สึกว่ามีปริมาณ ขนาดหรือน้ำหนักของแต่ละด้านเท่าเทียมกัน สามารถแบ่งความสมดุลในงานออกแบบเป็น 2 ประเภทคือ

-ความสมดุลแบบสมมาตร คือความสมดุลที่มีลักษณะซ้าย-ขวาเท่ากัน ได้ซึ่งเกิดจากองค์ประกอบต่างๆ มีปริมาณขนาดน้ำหนักเท่ากันทั้งซ้ายและขวา เมื่อแบ่งครึ่งด้วยเส้นแกนสมมติแนวตั้ง ให้ความรู้สึก นิ่งเฉย มั่นคงแน่นอน จริ่งจ้ง มีระเบียบ ดังนั้นจึงมักจะใช้กับเนื้อหาเกี่ยวกับราชการ ศาสนา การเมือง

-ความสมดุลแบบอสมมาตร คือความสมดุลที่มีลักษณะการจัดองค์ประกอบซ้าย-ขวาไม่เท่ากันเสียทีเดียว แต่ค้ำน้ำหนักที่ถ่วงดุลกันเป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น ด้านซ้ายของภาพอาจมีรูปลูกแมว 3 ตัว ด้านขวามีรูปแม่แมวตัวเดียว ทำให้ทั้งสองด้านถ่วงดุลน้ำหนักซึ่งกันและกันได้ ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวไม่นิ่งเฉย ตื่นเต้น เนื้อหาที่มีลักษณะอิสระเป็นกันเองยืดหยุ่นได้ ไม่เคร่งเครียด สนุกสนาน ผ่อนคลาย สมดุลแบบอสมมาตรจึงแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ มีอิสระ และทำทนายในการออกแบบการถ่วงน้ำหนักอย่างมีสมดุล มีวิธีการดังต่อไปนี้

- 1) ความสมดุลของสี - สีเป็นสิ่งที่เร้าที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้โดยตรง สามารถถ่วงน้ำหนักให้เกิดสมดุลได้ทั้งแบบสมมาตรและอสมมาตร
- 2) ความสมดุลของรูปร่าง - สิ่งเร้าที่มีรูปร่างต่างกันจะสามารถกระตุ้นให้รู้สึกถึงความสมดุลได้ทั้งแบบสมมาตรและอสมมาตร
- 3) ความสมดุลของพื้นผิว - พื้นผิวของวัตถุที่มีลักษณะแตกต่างกันจะสามารถก่อให้เกิดความสมดุลได้ทั้งแบบสมมาตรและแบบ

อสมมาตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4) ความสมดุลของตำแหน่งและทิศทาง - การจัดวางองค์ประกอบที่เป็นจุดเด่นในตำแหน่งหรือทิศทางของสายตาจะสามารถถ่วงดุลกับส่วนประกอบอื่น ๆ ที่มีปริมาณมากกว่าได้ และก่อให้เกิดความสมดุลได้ทั้งแบบสมมาตรและแบบอสมมาตร

2.2.2.3 การเน้น (emphasis)

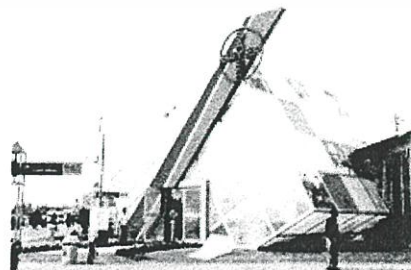
การเน้น (emphasis) เป็นการเลือกย่ำทำให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของสิ่งเร้ามีความเข้มโดดเด่นกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ ช่วยกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดการรับรู้ในทรรศนาการได้มากกว่าสิ่งแวดล้อมทั่วไป ทำให้ผู้ชมรับรู้จุดที่เน้นได้ชัดเจนกว่าส่วนอื่นที่มีลักษณะเป็นปกติธรรมดา การเน้นให้เกิดจุดเด่นอาจต้องอาศัยองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ สี แสงเงา พื้นผิว รูปร่าง รูปทรง ซึ่งแต่ละองค์ประกอบก็จะมีวิธีการเน้นได้หลายวิธี ดังนี้

- การเน้นด้วยสี - เป็นการเน้นด้วยความแตกต่างของสี หรือความเข้มสีจะสามารถเห็นได้ชัด และช่วยกระตุ้นการรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปที่ 2.7 แสดงการเน้นด้วยสี (ที่มา : วิวรรณ จันทรเทพย์, 2548)

- การเน้นด้วยพื้นผิว - เป็นการสร้างความโดดเด่นด้วยลวดลาย หรือสัมผัสผิวของวัสดุ ที่ใช้ในงานออกแบบนิทรรศการ
- การเน้นด้วยขนาด และรูปทรง - การใช้ความแตกต่างของขนาดที่เล็ก-ใหญ่ ช่วยให้เกิดการเน้นที่ชัดเจน แต่อาจต้องใช้พื้นที่มากขึ้นด้วย ส่วนรูปทรงที่แปลกตา จะช่วยให้เกิดการดึงดูดสายตาผู้ชมได้ดีเช่นกัน

รูปที่ 2.8 แสดงการเน้นด้วยรูปทรงและขนาด

(ที่มา: วิวรรณ จันทรเทพย์, 2548)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้เอาไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

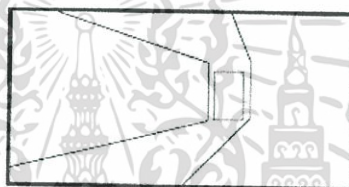
- การเน้นด้วยแสง -สามารถใช้ความสว่าง-มืด และความน่าสนใจของการจัดแสงในการเน้นวัตถุ หรือพื้นที่ในนิทรรศการได้

รูปที่ 2.9 แสดงการเน้นด้วยแสง

(ที่มา: วิวรรณ จันทรเทพย์, 2548)

- การเน้นด้วยทิศทางและตำแหน่ง - เป็นการใช้ทิศทางหรือตำแหน่งของสิ่งที่จัดแสดง ให้สอดคล้องกับแนวคิดของนิทรรศการได้

รูปที่ 2.10 แสดงการเน้นด้วยทิศทางและตำแหน่ง

(ที่มา: วิวรรณ จันทรเทพย์, 2548)

- การเน้นด้วยการซ้ำ และจังหวะ - เป็นการใช้อุปกรณ์ที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน วางเรียงต่อเนื่องกัน มีความเชื่อมโยงถึงกันและกัน

รูปที่ 2.11 แสดงการเน้นให้เกิดจังหวะ

(ที่มา: วิวรรณ จันทรเทพย์, 2548)

2.2.3 การศึกษาการจัดทางสัญจร

การจัดระบบทางสัญจรในพิพิธภัณฑ์ สามารถแบ่งออกเป็นสองระบบ ตามลักษณะแผนการสัญจร คือ การสัญจรเข้า-ออกทางเดียว และ การสัญจรแบบเข้า-ออกหลายทาง ซึ่งทั้งสองระบบจะมีรายละเอียดดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับครูผู้ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

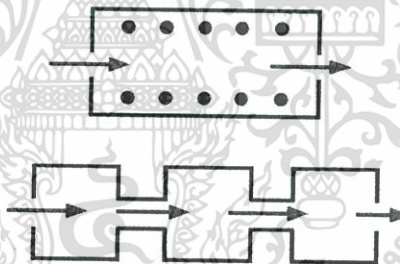
1) การสัญจรเข้า-ออกทางเดียว(Centralized System of Access)

เป็นการสัญจรที่กำหนดให้มีเส้นทางเข้า และออกต่อเนื่องไปในทิศทางเดียวกัน ข้อดีของการสัญจรในทิศทางเดียวคือ สามารถควบคุมดูแลได้สะดวก ผู้ชมสามารถเดินไปตามทางที่กำหนดได้ง่ายและชัดเจน แต่ข้อเสียคือไม่มีอิสระในการเดินชมมากนัก และหากสิ่งจัดแสดงก่อนหน้าไม่น่าสนใจพอ หรือไม่อาจทำให้ผู้ชมเกิดความตั้งใจที่จะแสวงหาความรู้ต่อไป ก็อาจจะทำให้ผู้ชมรู้สึกเบื่อหน่ายหรือไม่สนใจนิทรรศการในส่วนหลังได้เท่าที่ควร

ในด้านการวางผัง การสัญจรแบบนี้จะเน้นเส้นทางเส้นไหลของผู้ชม เดินตามเส้นทางเดียวจากจุดเริ่ม ถึงจุดสุดท้าย โดยอาจมีการหยุดดูเป็นช่วงๆ ระบบการสัญจรแบบทางเดียว แบ่งออกเป็นแบบย่อยๆ ดังนี้

- การเคลื่อนที่ชมในแนวตรง (Rectilinear Circuit)

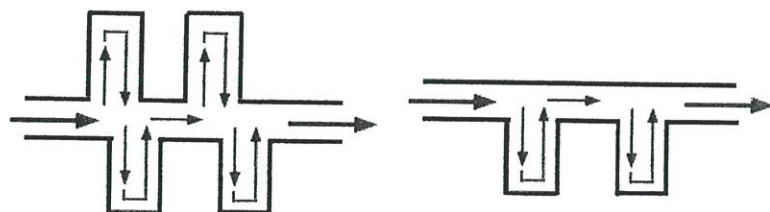
เป็นการสัญจรทางตรง ทิศทางเดียว อาจมีการหยุดดู หรือทำกิจกรรมเป็นช่วงๆ มีประตูทางเข้า และประตูทางออกอยู่คนละจุดกัน

รูปที่ 2.12 แสดงการสัญจรทางเดียวแบบการเคลื่อนที่ชมในแนวตรง

- การเคลื่อนที่ชมแบบมีทางเดินหลัก (Comb Type Layout)

เป็นการสัญจรที่มีทางเดินกลาง และแยกออกไปเป็นจุดกิจกรรม

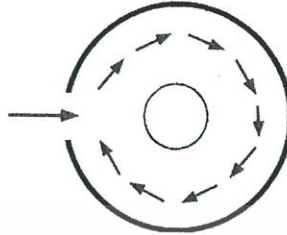

รูปที่ 2.13 แสดงการสัญจรทางเดียวแบบมีทางเดินหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การเคลื่อนที่ชมเป็นรอบวงจร (Twisting Circuit)

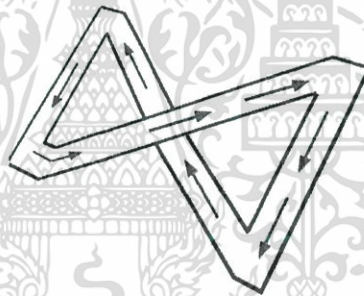
เป็นการเดินแบบมีโง่งกลาง หรือเว้นไว้จัดแสดงตรงกลาง ในขณะที่ผู้ชมก็เดินเป็นวงรอบได้และวนกลับมาที่จุดเริ่มเพื่อออกจากห้อง

รูปที่ 2.14 แสดงการสัญจรทางเดียวแบบเป็นรอบวงจร

- ผังรูปสถานไปมาอย่างอิสระ (Weaving Freely Layout)

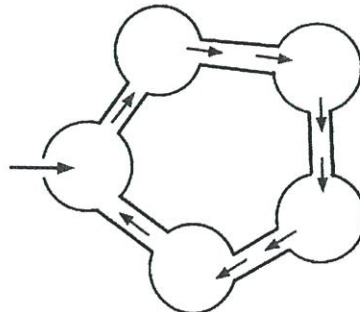
การสัญจรแบบนี้อาจใช้ทางลาดลดระดับ หรือยกกระดานเข้าช่วยด้วย มีความน่าสนใจ และเกิดมิติใหม่ๆ ในการเดินชม แต่ก็อาจทำให้เกิดการหลงทิศทางได้

รูปที่ 2.15 แสดงการสัญจรทางเดียวแบบรูปสถานไปมาอย่างอิสระ

- ผังแบบจัดวางหน่วยห้องต่อเนื่อง (Chain Layout)

เป็นการสัญจรแบบเดินทางเดียววนผ่านห้องย่อยต่างๆ จนกระทั่งเดินกลับมาที่ห้องแรกอันเป็นจุดเริ่มต้นแนวการสัญจรแบบนี้ควบคุมได้ง่าย และสามารถเข้า-ออก ทางประตูเดียวได้

รูปที่ 2.16 แสดงการสัญจรทางเดียวแบบหน่วยห้องต่อเนื่อง

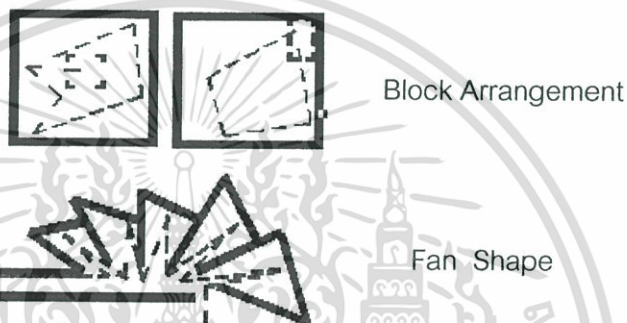
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Block Arrangement

เป็นการสัญจรแบบมีจุดเปลี่ยน คือ เป็นการวางผังอย่างต่อเนื่อง โดยการนำเอาหน่วยที่น่าสนใจเป็นตัวชักนำจุด โดยแยกเป็นห้องๆ อยู่ทางริมเพื่อให้ได้พื้นที่อย่างเต็มที่

- ผังแบบรูปพัด(Fan Shape)

เป็นการสัญจรแบบมีทางเข้ากลาง และให้ผู้เข้าชมมีโอกาสเลือกจุดเข้าชมต่อได้ แต่ข้อเสียคืออาจทำให้เกิดความสับสนได้เช่นกัน

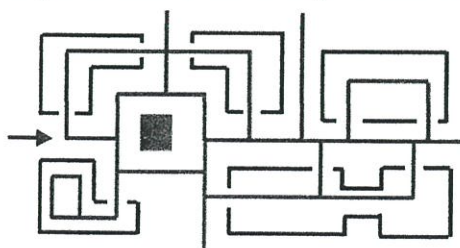
รูปที่ 2.17 แสดง Block Arrangement และ ผังแบบรูปพัด(Fan Shape)

(ที่มา: วิชาการพิพิธภัณฑ์, 2552)

2) การสัญจรเข้า-ออกหลายทาง (Decentralized System of Access)

เป็นการสัญจรที่กำหนดให้มีเส้นทางเข้าและออกสองทาง หรือหลายทางขึ้นไป ผู้เข้าชมสามารถเดินไปมาได้อย่างมีอิสระมากขึ้น และมีทางเลือกชมเฉพาะจุดที่สนใจ คล้ายการเดินบนถนนในเมือง แต่อาจเข้าชมไม่ครบตามที่จัดแสดงไว้

ในด้านการวางผัง การสัญจรแบบนี้จะมีอิสระและน่าสนใจ มีความท้าทายในการออกแบบ อาจมีการผสมผสาน ระบบสัญจรแบบทางเดียวเข้ามาในบางจุดก็ได้ ส่วนข้อเสียคือควบคุมยาก และอาจต้องเน้นจุดเด่นที่ต้องการแสดงให้ชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในพิพิธภัณฑ์เท่านั้น เมื่อผู้เยี่ยมชมเข้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.4 การศึกษาการจัดผังห้องจัดแสดง

การจัดผังห้องจัดแสดงนิทรรศการ จำแนกเป็นพื้นที่ใหญ่ๆ ได้แก่ พื้นที่โล่ง พื้นที่สำหรับการสัญจร และพื้นที่สำหรับจัดแสดงงาน ซึ่งทั้ง 3 พื้นที่นี้ล้วนต้องคำนึงถึงจำนวนผู้เข้าชม ขนาดของสื่อหรือวัตถุที่จัดแสดง และแนวการสัญจรเพื่อชมนิทรรศการ รวมถึงระยะและมุมมองของผู้ชมนิทรรศการ

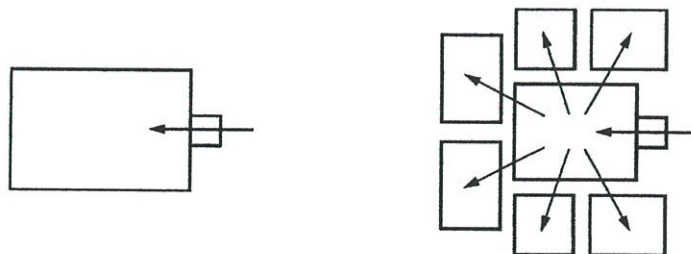
โดยองค์ประกอบพื้นฐานในการจัดผังห้องจัดแสดงตามการสัญจรให้มีความน่าสนใจ ประกอบด้วย การกำหนดประตู เข้า-ออก, การแบ่งพื้นที่ย่อยเพื่อจัดแสดง, แสดงแนวทางเดินให้ผู้เข้าชมรับรู้และชักนำด้วยสิ่งที่น่าสนใจเป็นระยะๆ ตามกำหนด จนถึงจุดสำคัญ (Climax) ซึ่งการจัดวางผังห้องจัดแสดง จะมีความสัมพันธ์กับเส้นทางการสัญจรของผู้เข้าชม ดังข้อที่ 2.2.3 ซึ่งการจัดผังห้องจัดแสดง สามารถแบ่งได้ 6 ลักษณะ ดังนี้

1) ผังแบบ Open Plan

การจัดนิทรรศการในห้องโล่งกว้าง มีการสัญจรที่เป็นอิสระ ทางเข้า-ออกทางเดียว เหมาะกับการจัดแสดงนิทรรศการที่ต้องใช้พื้นที่โล่งมากและให้อิสระในการเดินชม หรืออาจเป็นนิทรรศการที่ต้องปรับเปลี่ยนบ่อย เช่น นิทรรศการชั่วคราว เนื่องจากควบคุมและจัดการดูแลได้ง่าย

2) ผังแบบ Nave to Room

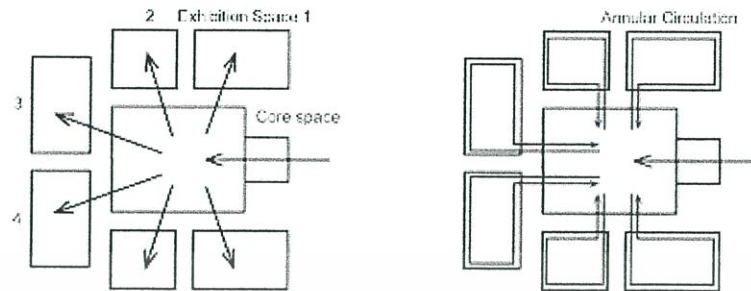
การมีห้องโถงอยู่ตรงกลาง และแยกห้องจัดแสดงย่อยต่างๆ อยุ่รายล้อม ทิศทางการเดินชม อาจเป็นแบบอิสระ หรือมีการจัดลำดับห้องก่อนหลังก็ได้ ส่วนทางเข้า - ออกจะมีทางเดียว

รูปที่ 2.19 แสดงผังแบบ Open Plan และ Nave to Room

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น (ที่มา: David Littlefield, 2008:28-3) กรุณาอย่าให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสัญจรในผังแบบนี้ มีการสัญจรที่ต้องผ่านโถงกลางเพื่อไปยังส่วนย่อยต่างๆ จึงต้องเน้นโถงกลางให้เป็นพื้นที่ Open ที่กว้าง และรองรับคนจำนวนมากได้

รูปที่ 2.20 แสดงการสัญจรในผังแบบ Nave to Room

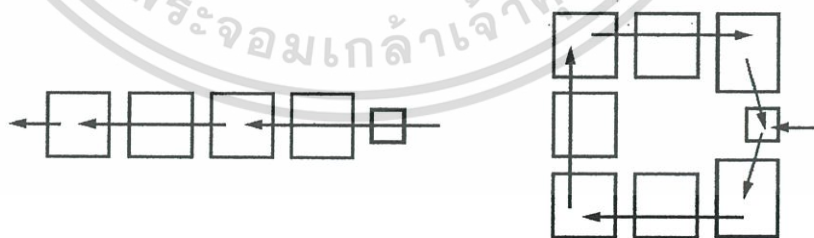
(ที่มา: David Littlefield.2008:28-3)

3) ผังแบบ Linear Procession

คือผังแบบมีห้องหลายห้องเรียงและเชื่อมต่อกันแบบมีทิศทางเดียว ในแนวตรง (Rectilinear Circuit) สามารถควบคุมได้ง่าย และสะดวก

4) ผังแบบ Loop

คือผังแบบมีห้องหลายห้องเรียงรายเป็นกลุ่ม เดินชมเป็นทิศทางที่สามารถเดินจากจุดเริ่มต้นแล้ววนกลับมาที่จุดเดิม มีทางเข้าออกทางเดียวกัน เหมาะสำหรับ การจัดกิจกรรมแบบรวมศูนย์ และแบบกระจายไปห้องต่างๆ

รูปที่ 2.21 แสดงผังแบบ Linear Procession และ แบบ Loop

(ที่มา: David Littlefield.2008:28-3)

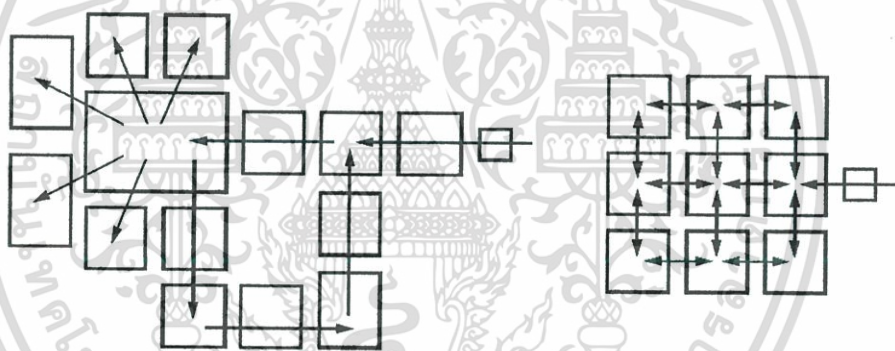
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) ผังแบบ Complex

คือผังแบบมีห้องหลายห้องที่จัดเป็นกลุ่มๆ เดินชมเป็นทิศทางที่ยืดหยุ่น และผสมผสานผังแบบต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน เช่น บางส่วนแบบ Linear Procession หรือ บางส่วนเป็นแบบ Loop ที่สามารถเดินเชื่อมมาบรรจบถึงกันได้เหมาะกับการจัดแสดงที่มีเนื้อหาซับซ้อน หรือมีหลายหัวข้อ

6) ผังแบบ Labyrinth

เป็นผังแบบมีห้องหลายห้องเรียงเชื่อมกันเป็นตาราง คือสามารถเดินเข้าออกได้จากทุกด้านที่มีผนังติดกัน การวางผังแบบนี้ผู้ชมจะมีอิสระในการเดินชม แต่อาจควบคุมการเดินได้ยาก เหมาะกับการชมวัตถุ หรือผลงานต่างๆ ที่ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาสาระที่ต่อเนื่องกัน หรือเน้นความสัมพันธ์ของเรื่องราวแบบเป็นภาพรวมที่ไม่ต้องมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน

รูปที่ 2.22 แสดงผังแบบ Complex และ แบบ Labyrinth

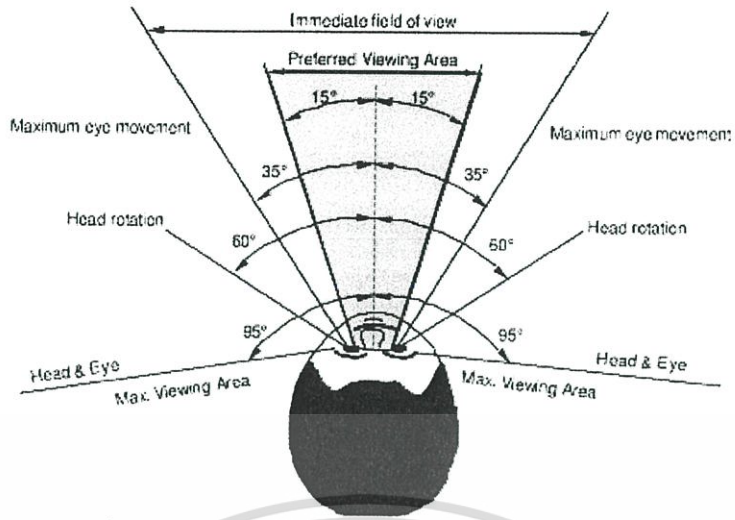
(ที่มา: David Littlefield.2008:28-3)

2.2.5 การศึกษาเรื่องมุมมองของการชมนิทรรศการ

นอกจากการ ศึกษาและการจัดผังห้องจัดแสดงแล้ว ระยะเวลาและมุมมองของผู้เข้าชมก็มีความสำคัญต่อการออกแบบเช่นเดียวกัน เพราะการจัดวัตถุและสื่อ ก็ต้องคำนึงถึงขอบเขตการมองเห็น และลักษณะการหันศีรษะของมนุษย์

ขอบเขตการมองเห็นของมนุษย์ในแนวนอน จะมีขอบเขตที่จำกัดเมื่อไม่หันศีรษะ อยู่ที่ประมาณ 40-45 องศา แต่ในทางปฏิบัติ หากรวมการหันศีรษะด้วยแล้ว มนุษย์สามารถมองเห็นได้กว้างถึงประมาณ 120 องศา โดยมุมมองทางตั้งจะมากกว่ามุมมองทางนอน

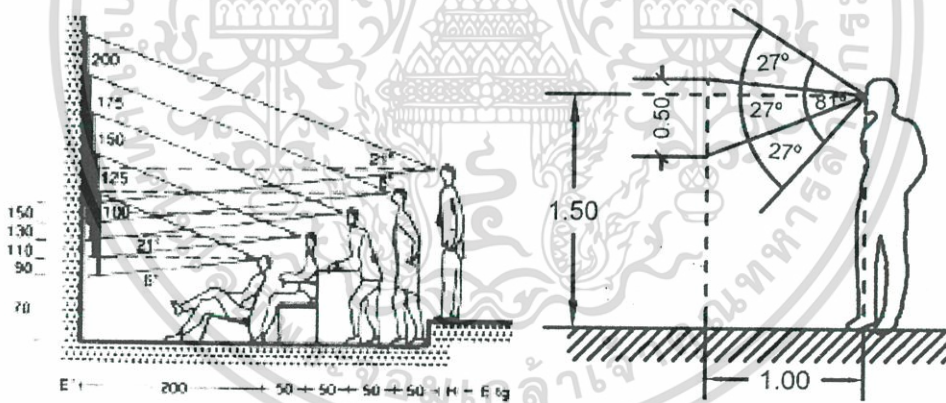
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.23 แสดงมุมมองความกว้างในการมองเห็นแนวนอน

(ที่มา: <http://www.transportstyrelsen.se>)

ขอบเขตการมองเห็นของมนุษย์ในแนวตั้ง จะมีขอบเขตที่จำกัดเมื่อไม่ก้มหรือเงยศีรษะ อยู่ที่เหนือระดับสายตาประมาณ 27 องศา และใต้ระดับระดับสายตาประมาณ 27 องศาแต่หากรวมการก้มเงยศีรษะด้วยแล้ว จะสามารถมองเห็นได้มากกว่า 200 องศา

รูปที่ 2.24 แสดงมุมมองความกว้างในการมองเห็นแนวตั้ง

(ที่มา: Ernst Neufert. 1970 : 333 และการศึกษาวิเคราะห์)

2.2.6 การศึกษาสื่อและวิธีการจัดแสดง

การจัดแสดงนิทรรศการ ที่จะต้องสื่อสารด้วยสื่อและเทคโนโลยีผ่านประสาทสัมผัสของมนุษย์นั้น นักจิตวิทยาพบว่า การรับรู้ของมนุษย์แบ่งเป็น 5 ส่วนด้วยกัน ซึ่งก็คือ การรับรู้ทางตา หู กาย ลิ้น และจมูก ซึ่งประสาทสัมผัสเหล่านี้ การมองเห็นด้วยตา เป็นสัมผัสที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ของมนุษย์มากที่สุด มีรายละเอียดดังตารางที่ 2.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 แสดงการเปรียบเทียบประเภทสัณฐานที่นำการเรียนรู้ให้มนุษย์

ประเภทสัณฐาน	เปอร์เซ็นต์ของการเรียนรู้
ตา	83
หู	11
จมูก	3.5
กาย	1.5
ลิ้น	1

(ที่มา :บทความ การเห็นกับการเรียนรู้โดย ศจ.ดร.บุญรัตน์ บัวเย็น)

ภาพ วัตถุและสื่อต่างๆ ล้วนเป็นรูปแบบการจัดแสดงที่เน้นการมองเห็น ซึ่งการจำแนกประเภทของรูปแบบเป็น 3 ประเภทหลักๆ ได้แก่ 2มิติ 3มิติ การสร้างบรรยากาศ ห่อหุ้มและสื่อกิจกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงรูปแบบและลักษณะการจัดแสดงนิทรรศการ

รูปแบบสื่อการจัดแสดง	ลักษณะและรายละเอียด
การจัดแสดงที่เป็น 2 มิติ	เป็นลักษณะของการจัดแสดงแบบภาพ สี เสียง หรือตัวอักษร เพียงอย่างเดียว ผู้ชมสามารถรับรู้ด้วยการ มองดูทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และอ่านคำบรรยายต่างๆ เป็นการจัดแสดงที่ไม่เน้นกิจกรรมให้คนมีส่วนร่วม แต่เน้นการให้ความรู้หรือเนื้อหาสาระมากกว่า
การจัดแสดงที่เป็น 3 มิติ	มีการใช้วัตถุจัดแสดงประกอบ เช่น วัตถุ สิ่งของ ประติมากรรม หุ่นจำลอง เป็นต้น ช่วยสร้างความน่าสนใจ และเห็นการอธิบายที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น สามารถเดินผ่าน และเดินชมรอบๆได้ ทำให้เห็นมุมมองหลายมุม และเหมาะกับการถ่ายรูป
การสร้างบรรยากาศห่อหุ้ม	เป็นการจัดแสดงที่ผู้ชมสามารถเดินผ่านเข้าไปในพื้นที่ที่ถูกจำลองบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ห่อหุ้มไว้ เช่น การจำลองสภาพเสมือนจริงในสิ่งแวดล้อมขนาดเท่าจริง เป็นต้น
สื่อกิจกรรม	การถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ด้วยกิจกรรม

(ที่มา : คู่มือการออกแบบภายในพิพิธภัณฑ์ โดย ญัฐรฐนนท์ ทองสุทธิไพโรภาส)

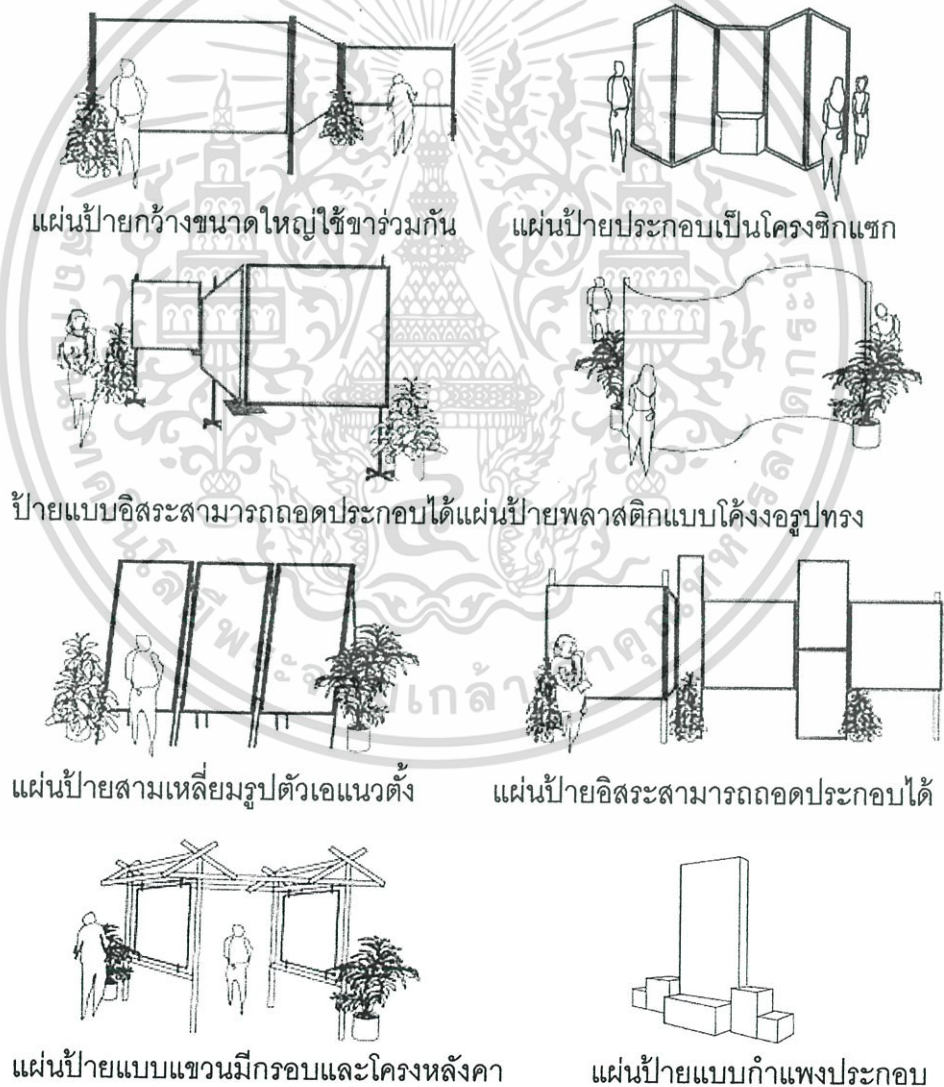
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านรายละเอียดของวิธีการจัดแสดงและสื่อแบบต่างๆ มีดังนี้

2.2.6.1 การจัดแสดงด้วยสื่อ 2 มิติ ป้ายนิเทศ / บอร์ด

แผ่นป้าย (board) หมายถึง แผ่นหนังสือหรือแผ่นเครื่องหมายที่บอกให้รู้เป็นวัสดุรองรับสื่อหรือเนื้อหาต่างๆอาจเป็นแผ่นป้ายที่ถอดประกอบได้เคลื่อนย้ายได้หรือติดอยู่กับที่ตายตัว หรือมีเป็นแผ่นติดกับผนังเลขก็ได้ส่วนวัสดุที่ใช้ เช่น กระดาษแข็ง ไม้อัด ไม้ไผ่สาน ไม้เนื้อแข็ง พลาสติกโลหะ แผ่นเซลโลกรีด เป็นต้น

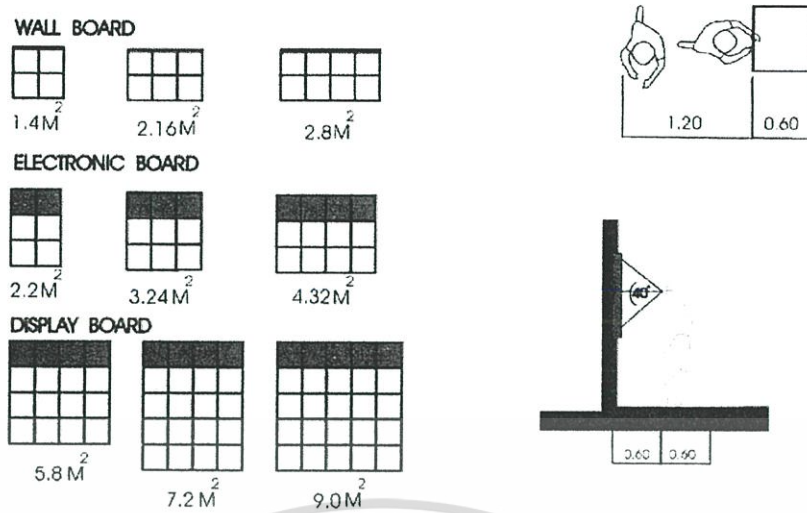
เนื้อหาที่ปรากฏในป้าย ไม่ควรมีคำอธิบายมากเกินไป ควรเน้นรูปภาพ หรือแผนภูมิที่เข้าใจง่าย เห็นได้จากระยะไกล ใช้สีและกราฟิกที่สอดคล้องเชื่อมโยงต่อเนื่องกันในแต่ละป้าย ส่วนการจัดวางป้าย / บอร์ด ควรเว้นที่ให้คนยืนชม และเรียงลำดับเนื้อหา ก่อน-หลัง ตามเส้นทางการเดิน การจัดป้ายต่างๆ ดังรูปที่ 2.26

รูปที่ 2.25 แสดงวิธีการจัดวางป้ายนิเทศ / บอร์ด แบบต่างๆ

(ที่มา: วิวรรณ จันทร์เทพย์ 2548)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.26 แสดงมาตรฐานพื้นที่การจัดแสดง 2 มิติ แบบต่างๆ

(ที่มา: วิชาการพิพิธภัณฑ์, 2552)

2.2.6.2 การจัดแสดงด้วยสื่อ 2 มิติ และ 3 มิติ อื่นๆ

- แผ่นปลิว (leaflets) ในงานนิทรรศการสามารถใช้ในการประชาสัมพันธ์งานและให้ข้อมูลเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสาร เหมาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากและไม่เฉพาะเจาะจง เป็นสื่อที่ลงทุนน้อยทั้งเวลาแรงงานและงบประมาณ

- จุลสาร วารสาร (journal) เป็นที่นิยมมากในการจัดนิทรรศการขนาดกลางและขนาดใหญ่ และมักจัดทำเป็นโอกาสพิเศษสำหรับนิทรรศการนั้นๆ โดยเฉพาะเนื้อหาสาระของบทความจะเกี่ยวข้องกับนิทรรศการโดยตรงหรือโดยอ้อมบ้าง

- โปสเตอร์ (posters) เป็นสื่อที่ทัศนวิสัยที่สร้างขึ้นเพื่อใช้กระตุ้น ชักชวน จูงใจให้ผู้ชมเกิดความสนใจเชื่อถือศรัทธาและนำไปสู่การแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป การใช้ภาพโฆษณาในนิทรรศการจะช่วยเร้าใจให้ผู้ชมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่างได้ดี เช่น การชักชวนให้ทำกิจกรรม หรือ การกระตุ้นให้เห็นภัยเรื่องต่างๆ

- แผนภูมิ (charts) เป็นวัสดุกราฟิกที่มีองค์ประกอบเป็นสัญลักษณ์ รูปภาพ และตัวอักษร ใช้ประกอบการบรรยายชี้แจงสรุปสาระสำคัญในนิทรรศการ เหมาะกับเนื้อหาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบ กระบวนการ การแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

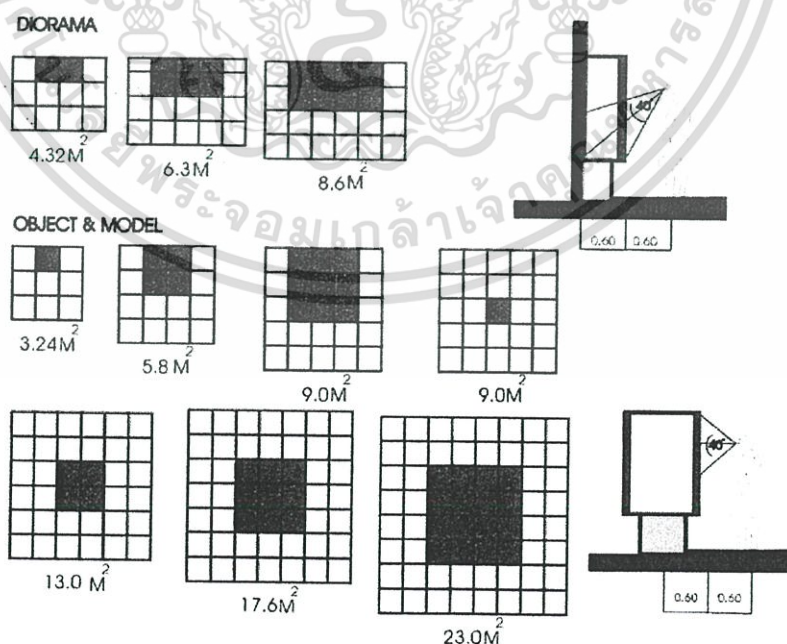
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- แผนภาพ (diagrams) เป็นทัศนวัสดุอย่างหนึ่ง que แสดงให้เห็น ส่วนประกอบต่างๆ ของสิ่งของหรือของระบบงานด้วยภาพ เช่น การทำงานของ ลูกสูปรถยนต์ การทำงานของเครื่องกรองน้ำ เป็นต้น

- แผนสถิติ (graphs) เป็นวัสดุที่เน้นการสื่อความหมายในเชิงปริมาณและ ตัวเลข แผนสถิติแต่ละเรื่องควรแจ่งที่มาของข้อมูลต่างๆ ให้ชัดเจนเพื่อสร้างความ เชื่อถือ และเปิดโอกาสให้ศึกษาค้นคว้าต่อไปได้ง่ายขึ้นด้วย เนื้อหาที่เหมาะสม ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ การเปรียบเทียบและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล

- ของจริง (real objects) ได้แก่ สิ่งของที่มีสภาพเป็นของเดิมแท้ อาจเป็น สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น และอาจเป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิตและ สิ่งไม่มีชีวิตผู้ชมสามารถรับรู้และเรียนรู้ของจริงได้ด้วยประสาทสัมผัสทำให้สามารถ มองเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ได้รส และได้สัมผัสกับบรรยากาศจริงด้วยตนเอง

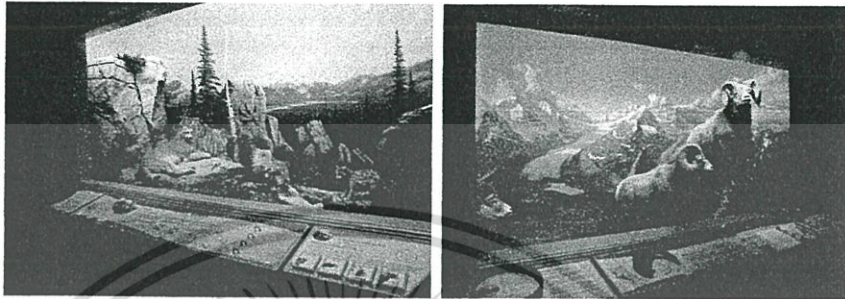
- หุ่นจำลอง (models) เป็นทัศนวัสดุชนิดหนึ่ง que สร้างขึ้นเพื่อเลียนแบบของ จริงมีลักษณะเป็น 3 มิติ แสดงสัดส่วนและสีที่เหมือนจริงใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทดแทนของจริงในกรณีที่ของจริงมีข้อจำกัดไม่สามารถนำมาแสดงได้ เช่น การ แสดงโครงสร้างสิ่งของบางอย่างที่มีขนาดเล็กหรือใหญ่เกินไป บางอย่างมีอันตราย อยู่ไกลเกินไป สูญหายไปในอดีต สื่อหุ่นจำลองจึงมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้ชม

รูปที่ 2.27 แสดงมาตรฐานพื้นที่การจัดแสดง 3 มิติ แบบต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ (ที่มา: วิชาการพิพิธภัณฑ์, 2552) ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Diorama หรือ อันตรทัศน์ เป็นการนำเอาการจัดฉากและวัตถุประเภท 3 มิติ มาประกอบกันเพื่อแสดงให้เห็นบรรยากาศ และ เนื้อเรื่องที่ใกล้เคียงกับความจริงได้มากขึ้น อาจมีการเคลื่อนไหว และเสียงประกอบด้วย มักให้ผู้เข้าชมดูรอบๆ อย่างเดียว หรือให้สามารถเดินเข้าไปส่วนหนึ่งของการจัดแสดงก็ได้

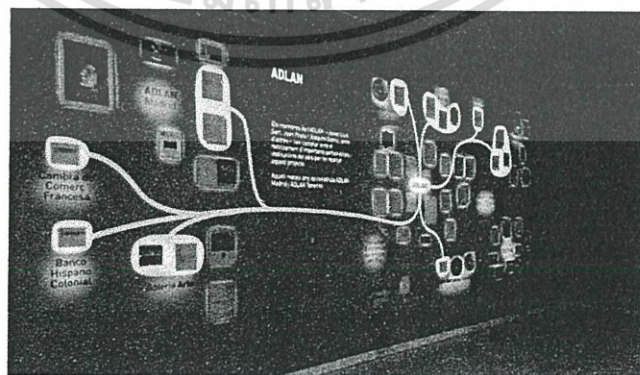

รูปที่ 2.28 แสดงลักษณะ Diorama ในพิพิธภัณฑ์ Royal Alberta Museum

(ที่มา: <https://www.flickr.com/photos/28113115@N00>)

- Mock Up มีลักษณะคล้าย Diorama โดยเป็น Model ขนาดใหญ่ 1 ชั้นที่ผู้ชมเดินเข้าไปในนั้นได้ ที่แตกต่างกับ Diorama ในแง่ของจุดสนใจ คือ Diorama จะมีจุดสนใจจะอยู่ที่วัตถุที่นำมาจัดแสดงภายในห้องนั้น ส่วน Mock Up จุดสนใจจะอยู่ที่ตัวของมันเองทั้งหมด ส่วนขนาดขึ้นอยู่กับเรื่องราวที่จะนำมาจัด

- Electronic Board เป็นบอร์ด ที่ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าเข้ามาช่วยในการจัดแสดงเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และสามารถตอบสนองประสาทสัมผัสได้มากกว่าการใช้สายตาเพียงอย่างเดียว เช่น การใช้ไฟ LED, ไฟกระพริบต่างๆ เป็นต้น

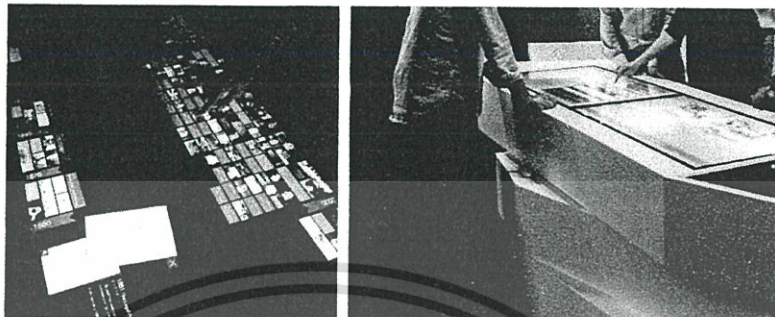

รูปที่ 2.29 แสดงลักษณะของ Electronic Board

(ที่มา: <http://playmodes.com/web/>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Touch Screen Monitor เป็นการใช้ระบบจอสัมผัสในการอ่านข้อความหรือรูปภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวต่างๆ โดยเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และสามารถเลือกดู หรืออ่านในสิ่งที่สนใจได้

รูปที่ 2.30 แสดงลักษณะของระบบจอสัมผัสที่ใช้ในนิทรรศการ

(ที่มา: <http://www.made.org>)

- Equipmentsเป็นการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ เข้ามาช่วยในการจัดแสดง แต่มีข้อจำกัด คือไม่สามารถจัดแบบการจัดทั่วไปได้ เพราะต้องการความมืดในการจัดแสดง ได้แก่ Computer Display, Video Wall, Virtual Reality, Hologram
- การฉายภาพ (Projection)เป็นการฉายภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหว ที่แสดงเรื่องราวได้ เช่น ภาพยนตร์สั้น แอนิเมชั่น เป็นต้น โดยมีเครื่องฉายเป็นอุปกรณ์สำคัญ มีฉากตั้งรองรับ และมีการควบคุมแสงในบริเวณให้มีดอยู่เสมอ

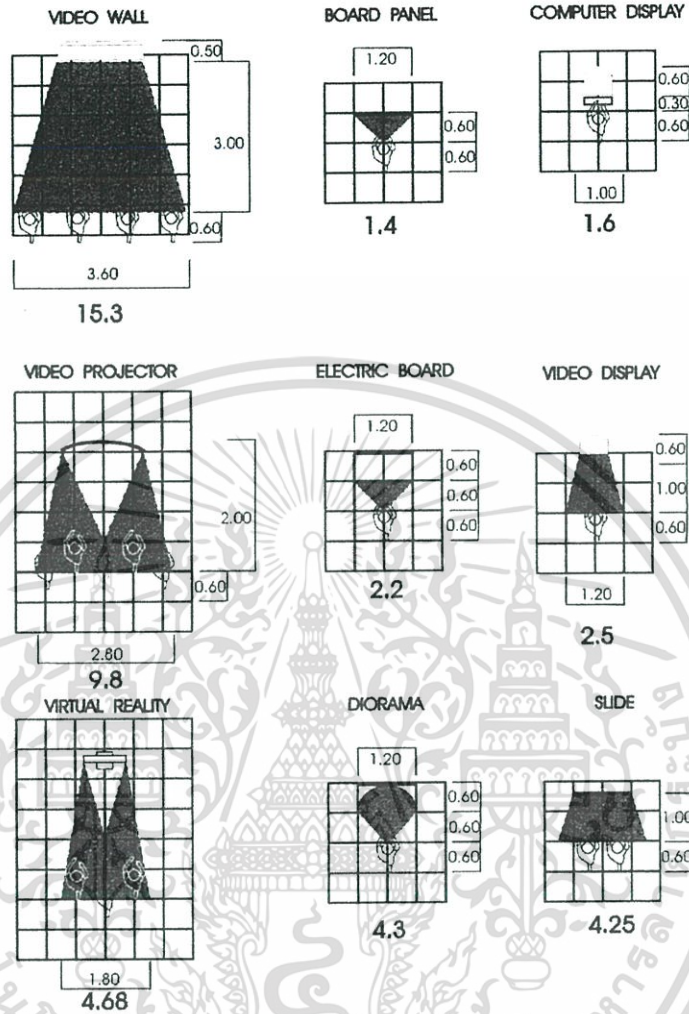

รูปที่ 2.31 แสดงลักษณะของการใช้ระบบการฉายภาพในนิทรรศการ

(ที่มา: <http://www.1fmediaproject.net>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Mixed Technique คือการนำเอาเทคนิคต่างๆ มาจัดแสดงร่วมกันเพื่อเพิ่มความสนใจในเนื้อเรื่องราวของงานที่จัดแสดง

รูปที่ 2.32 แสดงมาตรฐานพื้นที่ การจัดแสดงรูปแบบต่างๆ (ที่มา: วิชาการพิพิธภัณฑ์, 2552)

2.2.6.3 สื่ออุปกรณ์

สื่ออุปกรณ์พื้นฐาน ได้แก่ เครื่องเสียงและสื่ออุปกรณ์ประเภทเครื่องฉาย

- เครื่องเสียง เป็นสื่อโสตอุปกรณ์ (audio equipment) ที่มีความจำเป็นในการจัดนิทรรศการ ช่วยในการปรับเสียงผู้พูดให้ผู้ฟังรับรู้ได้อย่างชัดเจนทำให้สะดวกในการสื่อความหมายและการถ่ายทอดความรู้ในนิทรรศการ ทั้งในบริเวณงานที่มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่ ภายในห้องประชุม และห้องจัดนิทรรศการ ระบบการขยายเสียงมีส่วนประกอบ 4 ส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1) ไมโครโฟน (microphone) เป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่เปลี่ยนคลื่นเสียงให้เป็นสัญญาณไฟฟ้าความถี่เสียง
- 2) เครื่องขยายเสียง (amplifier) การทำงานของเครื่องขยายเสียงมี 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนปรับแต่งและควบคุมเสียง ส่วนที่ 2 ส่วนขยายเสียง ทำหน้าที่ขยายสัญญาณให้มีกำลังเพิ่มมากขึ้นเพื่อส่งไปยังลำโพง
- 3) ลำโพง (speaker) เป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่เปลี่ยนสัญญาณไฟฟ้าที่ขยายแล้วให้กลับเป็นสัญญาณเสียงเหมือนเสียงจากแหล่งกำเนิด
- 4) เครื่องฉาย (Projector) เครื่องฉายนั้นเป็นอุปกรณ์สำคัญในการดำเนินงาน ที่นิยมใช้มากในปัจจุบันคือ เครื่องฉายแอลซีดี (LCD : liquid crystal display) ที่สามารถฉายภาพได้จากอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องวีซวลไลเซอร์หรือเครื่องเล่นวีดีทัศน์

2.2.6.5 สื่อกิจกรรม

- การบรรยาย คือการถ่ายทอดข้อมูลหรือสิ่งที่ต้องการสื่อสารด้วย บอกล่า เป็นกิจกรรมพื้นฐานที่จัดประกอบนิทรรศการทั่วไป ซึ่งผู้บรรยายควรเตรียมการศึกษาค้นคว้าและฝึกฝนมาเป็นอย่างดี จึงบรรยายได้อรรถรตชวนติดตาม ผู้บรรยายที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่บรรยายอย่างลึกซึ้งแจ่มแจ้ง

- การประชุมสัมมนา เป็นการจัดลักษณะในกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์หรือเป็นการระดมความคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เหมาะสำหรับผู้เข้าร่วมสัมมนามีประสบการณ์มากและมีความรู้ระดับอาวุโส ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน มีความเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น ไม่มีวิทยากร มีแต่ผู้ประสานงานหรือผู้จัดดำเนินการคอยอำนวยความสะดวกและ ให้บริการ

- การสาธิต เป็นกิจกรรมที่ถ่ายทอดเนื้อหาสาระด้วยการแสดงหรือการกระทำให้ดูเป็นตัวอย่างพร้อมกับการบรรยายหรืออธิบายเป็นลำดับขั้นตอน โดยทั่วไปจะประกอบด้วย ชั้นเตรียม ชั้นสาธิต ชั้นสรุปและประเมินผล โดยผู้ขมนิทรรศการมีส่วนร่วมในการสังเกตและร่วมกิจกรรมไปด้วยเป็นระยะ ๆ กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับกิจกรรมปฏิบัติที่เป็นกระบวนการมีลำดับขั้นตอน

- การแสดงบทบาทสมมุติและสถานการณ์จำลอง เป็นกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นกระบวนการที่มีการกำหนดหัวข้อเรื่องหรือกำหนดสถานการณ์ขึ้นมาให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การเล่นเกม เป็นกิจกรรมที่มีกติกาสำหรับการเล่น อาจแข่งกับตนเองหรือผู้อื่นก็ได้ มีประโยชน์คือทำให้ได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ตื่นเต้น กระตือรือร้น อยู่ในกติกา รู้จักแก้ปัญหา มีสมาธิ “การเล่นและเกมไม่เพียงแต่จะสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ให้เกิดความเชื่อถือนั่น แต่ยังทำให้เกิดความหมายที่บริสุทธิ์ และลึกซึ้งเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปกติของชีวิต” (จอห์น ดิวอี้, อ้างถึงในสมจิต พรหมเทพ, 2532, หน้า 65)

- การแสดงและภาพยนตร์ เป็นสื่อกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนานเรียกความสนใจจากผู้ชมได้ การแสดงที่ดีควรสอดคล้องและส่งเสริมวัตถุประสงค์ของนิทรรศการ การแสดงที่นิยมจัดในนิทรรศการ ได้แก่ ดนตรี การแสดงพื้นบ้าน ทีวี ละคร นอกจากนี้ยังมี การแสดงประเภทมหรสพ ซึ่งจัดในนิทรรศการขนาดใหญ่ เช่น ละครเวที ภาพยนตร์สั้น ภาพยนตร์ยาว เป็นต้น

- การจัดประกวดและการแข่งขันทักษะต่าง ๆ สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้ประกวดแข่งขันและผู้ชมนิทรรศการได้ ทำให้เกิดการศึกษาค้นคว้าหาเทคนิควิธีการต่างๆ เป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถได้รวดเร็ว เนื้อหาของการจัดประกวดและแข่งขันอาจเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับนิทรรศการ

2.2.6.6 การกำหนดบริเวณวางในนิทรรศการ

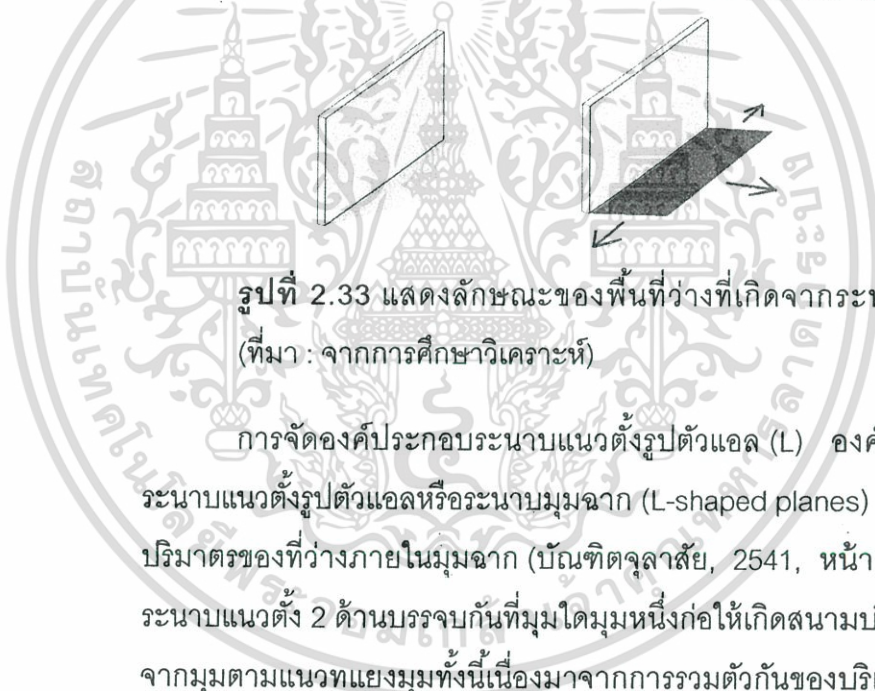
บริเวณวางเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สามารถทำให้นิทรรศการมีคุณค่าและประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้บริเวณวางจะเข้าไปเกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อองค์ประกอบอื่นทำให้ผู้ชมเกิดความพึงพอใจในประโยชน์ใช้สอยและความงามจากการออกแบบและการกำหนดบริเวณวางที่เหมาะสมแต่ถ้าบริเวณวางมีมากหรือน้อยเกินไปจะส่งผลเสียทำให้ผู้ชมรู้สึกอึดอัดหรืออึดอัดคับข้องใจ ดังนั้นจึงควรคำนึงถึงลักษณะและการออกแบบบริเวณวางดังนี้

- ลักษณะของบริเวณวาง

มี 2 ลักษณะ คือ บริเวณวางที่ใช้สอยให้เกิดประโยชน์ (positive space) และบริเวณวางที่นอกเหนือจากการใช้สอย (negative space) ทั้งสองลักษณะมีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบซึ่งกันและกันเสมอ

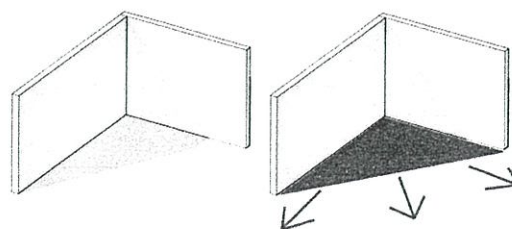
- การออกแบบบริเวณว่าง

ในการจัดองค์ประกอบแนวตั้ง โดยปกติจะกินพื้นที่ว่างในแนวตั้งมองโดยรวมจะเป็นเส้นตั้ง (Linear Vertical Element) จะช่วยกำหนดขอบมุมของปริมาตรของที่ว่าง (บัณฑิต จุลาสัย, 2533, หน้า 59) แต่ถ้ากำหนดองค์ประกอบลักษณะเดียวกันมากกว่า 2 องค์ประกอบขึ้นไปและวางในตำแหน่งมุมต่างกันที่ไม่ใช่แนวเดียวกันอาจมีลักษณะเป็นแผนกั้นเป็นฉากหลังของพื้นที่ระนาบแนวตั้ง (Linear Vertical Plane) จะสร้างที่ว่างหน้าระนาบ (บัณฑิต จุลาสัย, 2533, หน้า 59) ก่อให้เกิดบริเวณว่างขึ้นด้านหน้าของระนาบแนวตั้ง 90 องศาบริเวณว่างที่เกิดขึ้นใหม่สามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์กับบริเวณด้านหน้าได้อย่างกลมกลืนส่วนบริเวณว่างด้านข้างทั้งสองข้างมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ว่างด้านหน้าของระนาบน้อยมาก

รูปที่ 2.33 แสดงลักษณะของพื้นที่ว่างที่เกิดจากระนาบเดียว (ที่มา: จากการศึกษาวิเคราะห์)

การจัดองค์ประกอบระนาบแนวตั้งรูปตัวแอล (L) องค์ประกอบระนาบแนวตั้งรูปตัวแอลหรือระนาบมุมฉาก (L-shaped planes) ช่วยสร้างปริมาตรของที่ว่างภายในมุมฉาก (บัณฑิต จุลาสัย, 2541, หน้า 73) เป็นระนาบแนวตั้ง 2 ด้านบรรจบกันที่มุมใดมุมหนึ่งก่อให้เกิดสนามบริเวณว่างจากมุมตามแนวทแยงมุมทั้งนี้เนื่องมาจากการรวมตัวกันของบริเวณว่างที่เกิดจากระนาบแนวตั้งทั้ง 2 ด้านทำให้สามารถดึงดูดความสนใจผู้ชมได้จากมุมกว้างให้มุ่งตรงไปยังจุดสนใจเพียงจุดเดียวได้ง่ายขึ้น

รูปที่ 2.34 แสดงลักษณะของพื้นที่ว่างด้วยระนาบ 2 ระนาบที่ตั้งฉากกัน

(ที่มา: จากการศึกษาวิเคราะห์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ (ที่มา: จากการศึกษาวิเคราะห์) เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

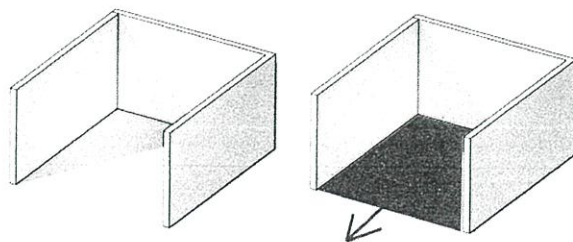
การจัดองค์ประกอบระนาบแนวตั้งขนานกัน องค์ประกอบระนาบแนวตั้งขนานกันหรือระนาบคู่ขนาน (parallel planes) จะช่วยสร้างปริมาตรของที่ว่างระหว่างระนาบทั้งสองและแสดงทิศทางการตามระนาบคู่ขนาน (บัณฑิต จุลาสัย, 2541, หน้า 79)

ระนาบแบบนี้จะกำหนดบริเวณว่างระหว่างคู่ขนานนำไปสู่ด้านที่เปิดออก (ทิพย์สุดาปทุมานนท์, 2535, หน้า 55) เป็นระนาบที่ก่อให้เกิดบริเวณว่างจากระนาบแนวตั้งทั้ง 2 ด้านเข้ามารวมตัวกันตรงกลางทำให้ปริมาตรบริเวณว่างที่เกิดขึ้นใหม่เชื่อมโยงกับบริเวณว่างภายนอกตามแนวขนานได้ 2 ทาง

รูปที่ 2.35 แสดงลักษณะพื้นที่ว่างด้วยระนาบวางขนานกัน

(ที่มา: จากการศึกษาวิเคราะห)

การจัดองค์ประกอบระนาบรูปตัว U องค์ประกอบระนาบรูปตัว U เป็นระนาบปิดล้อมสามด้าน (U-shaped planes) สร้างปริมาตรของที่ว่างระหว่างระนาบทั้งสามและแสดงทิศทางทางด้านเปิด (บัณฑิตจุลาสัย, 2535, หน้า 73) เป็นบริเวณว่างที่เกิดจากระนาบแนวตั้ง 3 ด้านบรรจบกันเข้าเป็นรูปตัว U ทำให้ด้านหนึ่งที่เหลือเปิดออกสู่บริเวณว่างด้านนอกการกำหนดบริเวณว่างแบบนี้มีจุดเด่นคือความเป็นเอกเทศที่สามารถออกแบบและสร้างสรรค์องค์ประกอบให้เป็นไปตามจินตนาการได้ง่าย

รูปที่ 2.36 แสดงลักษณะพื้นที่ว่างด้วยระนาบรูปตัว U

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ (ที่มา: จากการศึกษาวิเคราะห) ญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.7 การศึกษาเรื่องแสงในพิพิธภัณฑ์

ในการสร้างสรรค์ปรากฏการณ์ของแสงสว่างกับงานสถาปัตยกรรม เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้นิทรรศการ และพิพิธภัณฑ์มีความน่าสนใจ มีแสงสว่างที่เพียงพอ เหมาะสม และเพื่อเน้นวัตถุ จุดเด่น หรือที่ว่างต่างๆให้มีบรรยากาศที่สวยงาม การใช้แสงในการออกแบบสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ แสงจากธรรมชาติ และแสงประดิษฐ์

2.2.7.1 แสงจากธรรมชาติ

การใช้แสงจากธรรมชาติ หรือ แสงอาทิตย์นั้น จะมีความสว่างจ้ามาก และมีความร้อนสูง ดังนั้นจึงต้องมีการออกแบบเพื่อลดหรือควบคุมแสงให้ส่องผ่านอย่างเหมาะสม สีของแสงธรรมชาติเมื่อกระทบวัตถุจะไม่เปลี่ยนสีของวัตถุ รูปแบบการส่องผ่านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ตำแหน่งการส่องผ่านของแสง

- การส่องผ่านของแสงจากด้านบน - เป็นลักษณะการส่องผ่านทางหลังคา เช่น การใช้ช่องแสงหลังคา (Sky Light) หรือการเปิดช่องแสงด้านข้างของหลังคา

- การส่องผ่านของแสงจากด้านข้าง - เป็นลักษณะการเปิดช่องแสงที่ผนัง หรือผ่านผนังโปร่งแสงเข้ามาในอาคาร

- การส่องผ่านของแสงรอบทิศทาง (Global) - เป็นลักษณะการส่องผ่านของแสงผ่านกรอบอาคารในทุกทิศทาง เช่น แสงผ่านโครงสร้างโปร่ง (Truss) แสงผ่านระนาบกระจกใสรอบด้าน หรือเป็นอาคารที่มีแต่โครงสร้าง แต่ไร้ผนังเป็นต้น

- การควบคุมปริมาณของแสง

หลังจากศึกษาวิธีการส่องผ่านของแสงจากตำแหน่งต่างๆแล้ว การควบคุมปริมาณแสงก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ช่องเปิดโล่ง หรือกระจกใส- แสงจะส่องผ่านมาได้โดยตรง มีความเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมภายนอกมาก ทำให้ห้องดูโล่งสบายขึ้น เช่น ผนังกระจกใส หน้าต่างกระจกใส กรอบหน้าต่างไร้บาน เป็นต้น ข้อเสีย คือ หากเป็นช่องแสงที่ใกล้ระดับพื้นดิน จะทำให้ห้องเสียความเป็นพื้นที่ส่วนตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ช่องเปิดที่มีส่วนกันแดดที่ยืดหยุ่น-เป็นช่องที่สามารถเพิ่มหรือลดปริมาณแสงได้ เช่น การใช้ผ้าม่าน ฉากกันแสง บานหน้าต่าง กันสาดที่เปิด-ปิดได้ เป็นต้น

- ช่องเปิดที่มีส่วนกันแดดแบบถาวร - เป็นช่องที่มีส่วนกันแสงอาทิตย์ที่ถูกยึดติดถาวร เช่นกันสาด ระแนงไม้ แผงลายของ Façade อาคาร เป็นต้น

- ช่องเปิดที่มีความโปร่งแสง-เช่น กระจกฝ้า หรือ การติดฟิล์มสะท้อนแสง

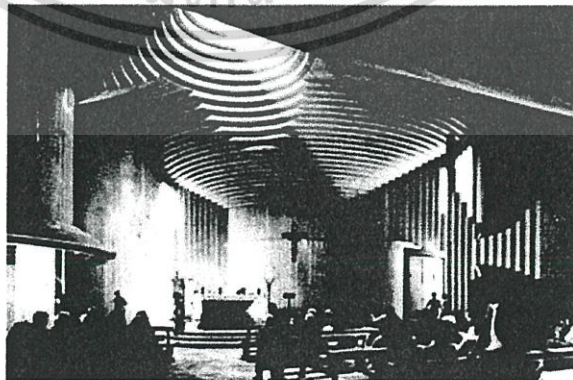
- ช่องเปิดที่เกือบทึบแสง - เช่นการใช้แผงระแนงกัน ที่ทำให้มองไม่เห็นภายนอก และแสงส่องผ่านได้น้อย หรือการให้แสงส่องผ่านรูแสงเล็กๆ เป็นต้น ให้ความรู้สึกเชื่อมต่อกับสภาพภายนอกน้อย และทำให้ห้องดูลึกกลับ ซ้ำซ้อนมากขึ้น

- ความสัมพันธ์ของแสงของแสงธรรมชาติกับสถาปัตยกรรม

การส่องผ่านของแสงในสถาปัตยกรรม จะเป็นการขับเน้นส่วนต่างๆของสถาปัตยกรรมได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- แสงและการเน้นรูปทรง(Light Emphasizing Form)

แสงธรรมชาติสามารถเน้นรูปทรงทางสถาปัตยกรรม และเพอร์นิเจอร์ภายในให้เกิดความชัดเจนได้ (ทั้งนี้ ความสว่างของแสงจะขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและฤดูกาล) ตัวอย่างของการใช้แสงด้านบนในการขับเน้นสถาปัตยกรรม เช่น ในโบสถ์ Chiesa della sacra famiglia ในอิตาลี ที่เน้นให้แสงส่องผ่านรูปทรงของเพดานที่ถูกตกแต่งให้เกิดเงาเป็นชั้นๆ เรียงร้อยลงมาถึงผนัง ให้ความรู้สึกเชื่อมโยงระหว่างแสงจากด้านบน และพื้นที่ภายในได้อย่างละเอียดอ่อน

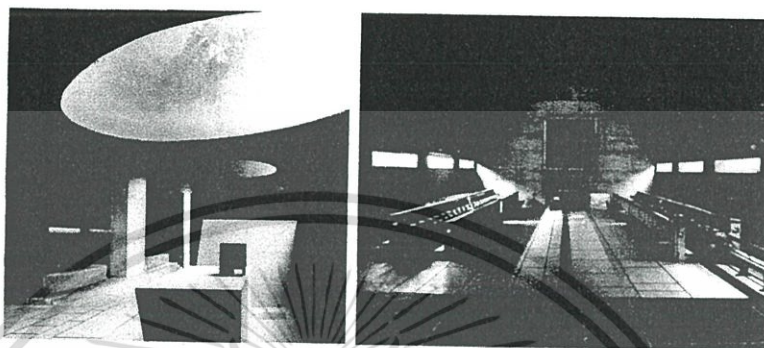

รูปที่ 2.37 แสดงการเน้นรูปทรงด้วยแสงใน Chiesa della sacra famiglia

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เฉพาะในเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิฉะนั้น กรุณาติดต่อเจ้าหน้าที่หน้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ที่มา: <http://www.chiesacattolica.it>)

ตัวอย่างของการใช้แสงในขั้บเน้นรูปทรงอีกแห่ง คือ ในโบสถ์ Sainte-Marie de La Tourette Convent ในฝรั่งเศส โดย Le Corbusierที่มีการเปิดช่องแสงรูปต่างๆที่นอกจากจะเป็นการตกแต่งจากด้านนอกแล้ว ก็ยังให้รูปแสงที่แปลกใหม่ภายในด้วย เช่นเป็นแถบยาวแนวนอน แนวตั้ง หรือเป็นวงกลมเหนือเพดาน ให้แสงส่องเข้ามากระทบภายในชัดเจน เกิด Contrast เผยให้เห็นรูปทรงอาคารเป็นจุดๆ

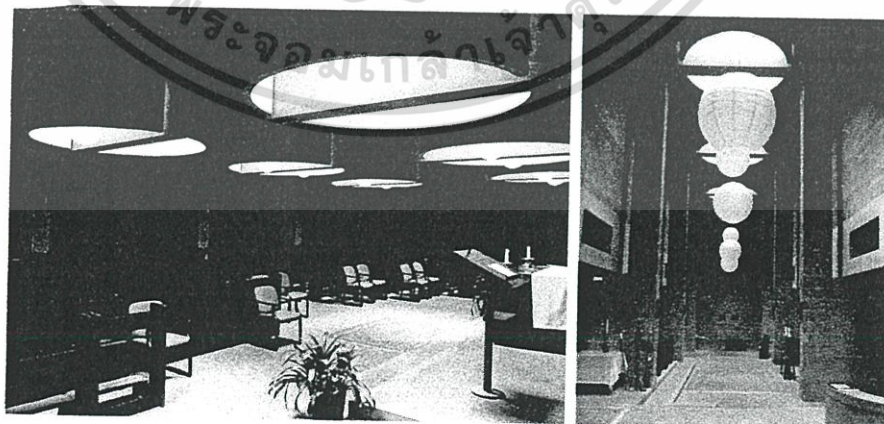

รูปที่ 2.38แสดงการเน้นรูปทรงด้วยแสงภายในโบสถ์Sainte-Marie

(รูปถ่าย ที่มา : <http://divisare.com/projects/>

รูปข่าวที่มา : <https://www.flickr.com/photos/elenamatias/>)

แสงธรรมชาติสามารถนอกจากเน้นเพียงรูปทรง แล้ว การส่องสว่างที่ทั่วถึงทั้งห้อง ก็ช่วยขั้บเน้น “ปริมาตร” และ “รูปร่าง” ของรูปทรงได้ด้วย ตัวอย่างของการใช้แสงในการขั้บเน้นปริมาตรของสถาปัตยกรรม เช่น ในโบสถ์ Pastoor van Ars ในเนเธอร์แลนด์ ใช้แสงที่ถูกกลดความจ้าลง ส่องผ่านจากด้านบน ให้กระทบมาถึง พื้นและผนัง ซึ่งให้ความรู้สึก นุ่มนวล กลมกลืน สบายตา เห็นปริมาตรในห้องทั้งหมด

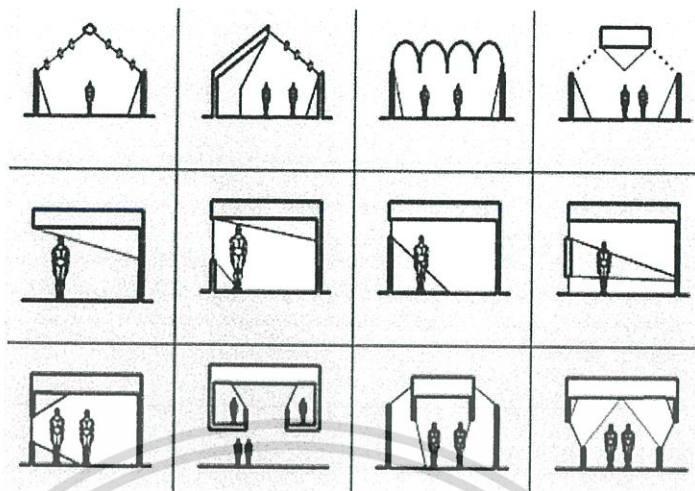

รูปที่ 2.39แสดงการเน้นรูปทรงด้วยแสงภายในโบสถ์ Pastoor van Ars

(ที่มา:<https://www.flickr.com/photos/jschiemann/>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบการส่องสว่างของแสงธรรมชาติ มีหลายวิธี ดังรูปที่ 2.34

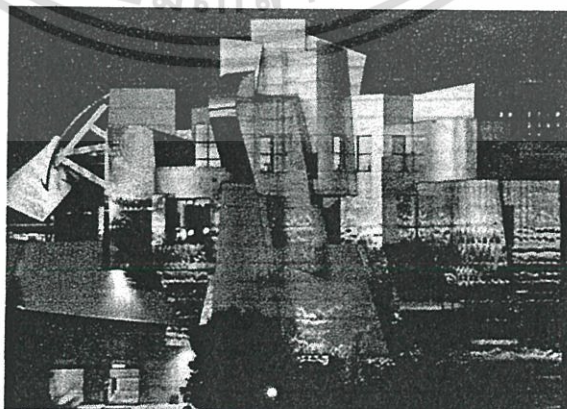

รูปที่ 2.40 แสดงการส่องสว่างของแสงธรรมชาติ รูปแบบต่างๆ

(ที่มา: วิชาการพิพิธภัณฑ์, 2552)

- แสงและการลวงตารูปทรง (Light Dematerializing Form)

แสงธรรมชาตินั้นสามารถลวงตา หรือลดความชัดเจนของรูปทรงสถาปัตยกรรมได้ ซึ่งมักเกิดกับลักษณะพื้นผิวของรูปทรงประกอบด้วยเช่น ความไม่ชัดเจนของรูปทรงที่เกิดจากแสงสะท้อนกับพื้นผิวของรูปทรงนั้นๆ ทำให้เกิดแสงที่มีลักษณะเคลื่อนไหว มี Dynamic ซึ่งมักปรากฏบนผิววัสดุมันวาว เช่น โลหะเหล็ก สังกะสี ทองแดง กระจก เป็นต้น ตัวอย่างของการสะท้อนแสงแบบนี้คือ ผนังอาคารของ Weisman Museum of Art ที่นอกจากจะมันวาวแล้ว ยังสะท้อนภาพท้องฟ้า ดวงอาทิตย์ ภูมิทัศน์รอบๆ และเปลี่ยนสีสลับไปตามช่วงเวลาของแสงอีกด้วย

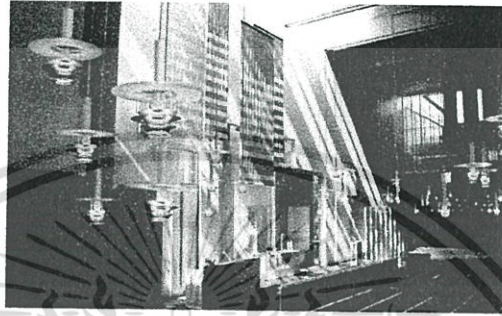

รูปที่ 2.41 แสดงการวัสดุที่สะท้อนแสงธรรมชาติ ของ Weisman Museum of Art

(ที่มา: <http://www.dpreview.com/galleries/7241076631/photos/2728287>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ขึ้นต้นการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

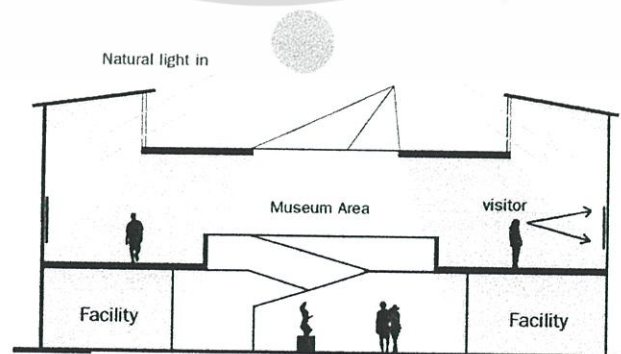
นอกจากนี้ แสงและลวดลายของเงา (Light and Shadow Pattern) ที่ทาบลงบนสถาปัตยกรรม ยังช่วยบดบังและลวงตารูปทรง หรือรูปร่างได้ เช่นแสงที่ส่องผ่านระแนง ช่องแสง ลวดลายตะแกรง หรือหน้าต่างกระจกสี เป็นต้นจากรูปที่ 2.36 คือโบสถ์ Juha Leviska ประเทศฟินแลนด์ ซึ่งเกิดลักษณะลำแสงส่องผ่านคาน และโครงโลหะของกระจกบนเพดาน ลงมาเป็นแนวเอียง ทาบบนผนัง บดบังและลวงตาความเป็นระนาบตั้งธรรมดา

รูปที่ 2.42 แสดงแสงและลวดลายเงาภายในโบสถ์ Juha Leviska (ที่มา : <http://hokuozemi.exblog.jp/3997731>)

- แสงเพื่อการส่องวัตถุ / ช้บเน้นจุดเด่น

เป็นการใช้แสงธรรมชาติเพื่อส่องสว่างไปยังวัตถุ หรือสิ่งจัดแสดงเช่น พิพิธภัณฑ์ The National Museum of Western Art ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น มีการเปิดช่องแสงที่ผ่านการกรองความจ้าด้วยกระจกฝ้าสีขาวเรื่อยๆ ให้สายตาเข้ามายังบริเวณจุดแสดงผลงานศิลปะ ส่วนบริเวณที่คนเดินชมจะมีดสลัว ช่วยขับเน้นผลงานให้มีแสงสว่างอย่างพอเหมาะพอดี และยังเป็นอีกวิธีที่ช่วยประหยัดไฟฟ้าจากหลอดไฟ ส่วนข้อเสียคือ ในวันที่แดดจ้าอาจมีแสงมากเกินไป ในขณะที่ วันที่ฟ้าครึ้ม จะทำให้แสงไม่เพียงพอ จึงต้องติดไฟฟ้าเพิ่ม เพื่อให้ควบคุมได้ง่ายขึ้น

รูปที่ 2.43 แสดงแสงที่ขับเน้นจุดเด่น The National Museum of Western Art (ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.7.2 แสงประดิษฐ์

เป็นแสงสว่างจากหลอดไฟฟ้าที่สามารถดัดแปลงมาใช้ในมุมต่างๆ ได้ สะดวกและมีปริมาณสม่ำเสมอโดยสามารถแยกออกเป็นประเภทได้ ดังนี้

- Direct Light คือ ไฟส่องตรง ลักษณะแสงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับมุมของไฟที่ส่องไปยังพื้น ผนัง หรือ วัตถุ ไฟแต่ละดวงจะแสงสว่างที่ชัดเจนเหมาะสมสำหรับใช้ในสถานที่ที่ต้องการแสงสว่างมาก เช่น ห้องโถง ห้องทำงาน ห้องสมุด

- Indirect / Reflected Light คือ การส่องสว่างโดยตรงอาจใช้การสะท้อนหรือ การหลบดวงไฟ สามารถดึงดูดความสนใจของพื้นที่ได้ เพราะสามารถส่องแสงสว่างโดยยังทำให้ดวงนวลสบายตา ไม่เจิดจ้าจนเกินไป

รูปที่ 2.44 แสดงการส่องสว่างแบบ Direct Light (ซ้าย) และ Indirect Light (ขวา)
(ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์, 2552)

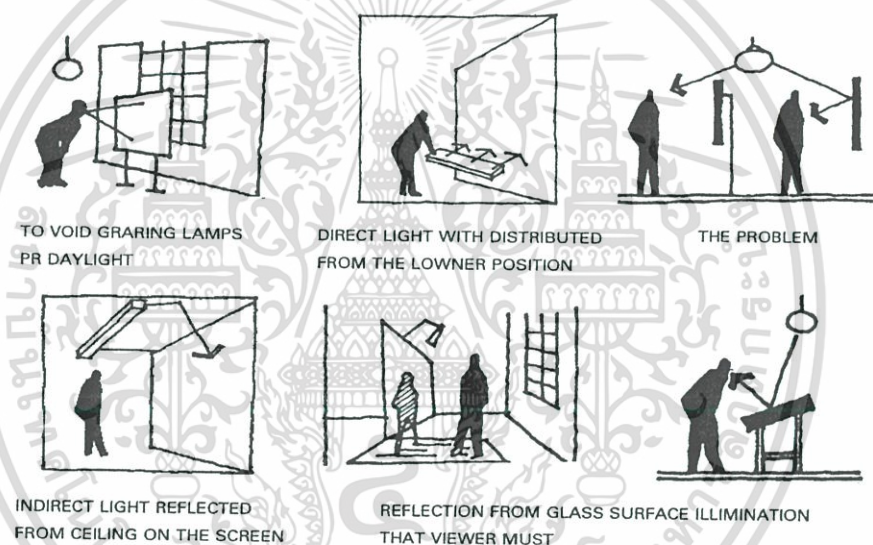
- Light from Below / Foot Light คือ ไฟที่ส่องวัตถุจากทางด้านล่าง อาจดูไม่เป็นธรรมชาติ และไม่สร้างความสมจริงแต่เป็นการขับเน้นวัตถุ หรือสิ่งแสดง ก่อให้เกิดอารมณ์จินตนาการจากการมองเห็นที่เกินจริง การส่องไฟ Foot Light ที่ดีควรทำมุม 45 องศาเพื่อให้เห็นสิ่งที่แสดงได้ชัดเจน

- Front Light คือ แสงจากทางด้านหน้า ตำแหน่งไฟจะอยู่ข้างๆ หรือ ข้างหลังผู้ดู แล้วส่องไปยังพื้นด้านหน้า ซึ่งลดความแปลกแยกระหว่างวัตถุกับพื้นที่ได้มากกว่าไฟอื่นๆ Front Light เป็นชนิดจะสว่างครอบคลุมแต่เพียงด้านที่ส่องสว่างด้านเดียว ทำให้ข้างหลังเกิดเงาทั้งหมดหรือ ไม่เห็นส่วนหลังวัตถุตั้งนั้นพื้นที่และบรรยากาศจะต้องคงไว้เพียงขอบเขตสำคัญด้านเดียว ที่ผู้ชมต้องเห็น

- Border Light คือ ไฟที่ส่องผ่านขอบกัน นิยมการส่องสว่างเป็นแถบยาว ต่อเนื่อง ที่พื้น ผนัง หรือเพดาน อาจต้องใช้ดวงไฟจำนวนมากในการติดตั้งเป็นแถว

- Back Light คือแสงจากด้านหลัง ตำแหน่งจะอยู่ข้างหลังวัตถุ ส่องสว่าง จากด้านหลังและทอดเงาไปยังผู้ดู แสงนี้เป็นการเน้นรูปร่างหรือเงาของวัตถุ มี แนวโน้มทำให้เกิดชอกหลีบ มักใช้ในงานละคร และบรรยากาศนี้ไม่สามารถเน้นแสง ที่มากกระทบได้

- Side Light คือแสงด้านข้าง เป็นแสงที่ส่องไปยังพื้นที่จากด้านข้าง เป็น ทิศทางที่ถูกใช้ประจำและมีประโยชน์ในการสร้างความชัดเจนต่อพื้นที่

รูปที่ 2.45 แสดงการส่องสว่างรูปแบบต่างๆ (ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ, 2552)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 การศึกษาเนื้อหาที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย

การจัดแสดงนิทรรศการถาวรของ พิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย สร้างสรรค์ภายใต้หัวข้อที่ชื่อว่า “วิถีประชาธิปไตย กับ สังคมไทย” (The Way of Democracy in Thailand) เกิดขึ้นเพื่อสนองต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ด้านการเมืองการปกครองของประเทศไทยอันนำมาซึ่งความผันผวนไม่คงที่ของระบบระเบียบในการปกครองประเทศมาโดยตลอด

ประชาธิปไตยเมื่อเริ่มก่อกำเนิดขึ้นมาแล้ว มักไม่เพียงแต่จะเป็นแนวคิดในอุดมคติ หรือมีผลต่อลักษณะรูปแบบของการปกครองเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในประเทศเป็นวงกว้าง และประชาชนที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดความขัดแย้ง และไม่เห็นพ้องต้องกัน ซึ่งพลเมืองจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้มีคุณสมบัติดังเช่นที่สถาบันพระปกเกล้า กล่าวไว้คือ “ต้องอาศัยพลเมืองที่มีคุณลักษณะเฉพาะและพลเมืองที่ดีจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมที่เหมาะสม”

อย่างไรก็ตามคุณลักษณะของพลเมืองที่เชื่อมต่อด้านประชาธิปไตย ไม่สามารถเกิดขึ้นมาได้ในตัวบุคคลแต่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนเพราะคุณลักษณะบางประการเป็นเรื่องที่ฝังกฎธรรมชาติของบุคคลเช่นการยอมรับความแตกต่างการรับผิดชอบต่อสังคมการที่พลเมืองเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีเหตุมีผล รวมทั้งเรื่องความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยที่ถูกต้องก็มีใช่เรื่องที่บุคคลจะรู้ได้เองหากต้องมีการปลูกฝังขัดเกลาทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านทางสื่อกลางต่างๆของสังคม ได้แก่ครอบครัวชุมชน โรงเรียนองค์กร/สถาบันสมาคมและสื่อมวลชนต่างๆเป็นต้นซึ่งนิทรรศการแห่งนี้ ก็จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางที่สำคัญอีกแห่ง เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยของคนไทยอย่างยั่งยืน

นิทรรศการนี้ เป็นการศึกษาตามอรรถาธิบายเพื่อให้ผู้เข้าชมเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต กล่าวคือ จากหนังสือ “กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย” [2] มีข้อคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า การศึกษาตลอดชีวิต ไม่ใช่การสอนให้หาความรู้ตลอดชีวิตแต่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแล้วบุคคลสามารถนำไปพัฒนาตนเองที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเรื่อยๆตลอดชีวิตด้วยซึ่งข้อมูลจากรายงานวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง “การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย” [3] มีการสรุปประเด็นความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 แสดงรูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

[2] หนังสือ “กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย” ของ พระพรหมคุณาภรณ์

[3] รายงานวิจัย “การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย” โดย รศ.ดร. จรุง

เอศรีมาติลลิกโกวิทและคณะคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบรูปแบบ	ประเด็นความคิดเห็น
หลักการแนวคิด	(1) เน้นการสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผล (2) ยึดตามหลักรัฐธรรมนูญ (3) เน้นการศึกษาตลอดชีวิต (4) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (5) สอดแทรกให้อยู่ในวิถีชีวิต
เป้าหมาย	(1) สร้างพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น (active citizenship) (2) สร้างพลเมืองที่มีจิตวิญญาณประชาธิปไตย
เนื้อหาสาระ	(1) นำไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมของพลเมือง (2) เน้น “Ideal Democracy” “Form Democracy” และ “Way of Life Democracy” (3) ทำความเข้าใจให้ตรงกันเรื่องประชาธิปไตยในสังคมไทย
แนวทางวิธีดำเนินการ	(1) แบ่งกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน (2) ให้ผู้เรียนมีโอกาสตัดสินใจเอง (3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน (4) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละกลุ่ม (5) ใช้กระบวนการกลุ่ม (6) ผู้สอนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (7) ใช้สื่อที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ (8) นำหลักธรรมของศาสนาเข้ามาใช้ (9) จัดทำคู่มือ (10) จัดบรรยายภาค/สภาพแวดล้อมให้เป็นประชาธิปไตย (11) ผสมผสานความรู้กับประสบการณ์ (12) เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (13) เน้นการเรียนรู้จากการอยู่ร่วมกัน (14) เน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถาบัน/องค์กรอื่นๆ

(ที่มา : รายงานวิจัย เรื่อง “การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย”)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.1 หลักการและแนวคิด ของนิทรรศการ

เป็นนิทรรศการที่เรียนรู้ด้วยตนเอง (Self - directed Learning) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต[4]ในเรื่องประชาธิปไตย ซึ่งไม่เพียงแต่จะนำเสนอประวัติศาสตร์เพื่อการรำลึก และการตระหนักรู้ แต่ยังต้องการที่จะเน้นให้ผู้เข้าชมเกิด “การพัฒนาตนเองเพื่อสังคมประชาธิปไตย”

2.3.2 เป้าหมายของนิทรรศการ

- 1) ให้ผู้เข้าชมได้รับความรู้เรื่องการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยไทย
- 2) ผลักดันให้ผู้เข้าชมมีจิตวิญญาณประชาธิปไตยมากขึ้น
- 3) ผลักดันให้ผู้เข้าชมเป็นพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น (active citizenship)

2.3.3 เนื้อหาสาระของนิทรรศการ

- 1) แนวคิด และความเป็นมาที่สำคัญของประชาธิปไตย

คือการชี้ให้เห็นนิยามความหมายหลากหลายแง่มุม และการเดินทางที่ยาวนานผ่านหลายยุคหลายสมัยของคำว่า ประชาธิปไตย
- 2) เรื่องประชาธิปไตยใน 3 แง่ความหมาย คือ
 - ประชาธิปไตยในเชิงอุดมการณ์ทางการเมือง (Ideal Democracy)
 - ประชาธิปไตยในเชิงของรูปแบบการปกครอง (Form Democracy)
 - ประชาธิปไตยในเชิงพฤติกรรมและวิถีชีวิต (Way of Life Democracy)

โดยจะเน้นในแง่ของพฤติกรรมและวิถีชีวิต มากที่สุด
- 3) ให้เห็นความสำคัญของการทำความเข้าใจให้ตรงกันเรื่อง สิทธิ และหน้าที่

คือ การชี้ให้เห็นควรเรื่องการทำความเข้าใจร่วมกันถึงประชาธิปไตยในปัจจุบันให้เข้าใจในสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่พลเมือง ทั้งยังต้องยอมรับความแตกต่างหลากหลายของคนในสังคม เพื่อลดความ บาดหมาง อันนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ไม่ถูกวิธีเช่นการใช้กำลังอำนาจข่มขู่หรือทำร้ายกันและการแบ่งฝ่ายสนับสนุนประชาธิปไตยในแบบของตนเพียงอย่างเดียว เป็นต้น

[4]การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) หมายถึง การรับรู้ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ของบุคคลจากการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆอย่างมีระบบหรือไม่ระบบ โดยตั้งใจหรือบังเอิญก็ได้ ซึ่งทำให้นุคคลนั้นเกิดการพัฒนาตนเองได้รับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังจากได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของนิทรรศการแล้ว จึงทำการศึกษาเรื่อง วิธีการลำดับเรื่อง เพื่อนำไปใช้ในการจัดลำดับคำถามและคำตอบในเรื่องต่างๆ อันจะเป็นส่วนสำคัญให้เกิดห้องจัดแสดงย่อยห้องต่างๆ ที่เรียงต่อกัน หรือมีการสัญจรเชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุผล และที่มาที่ไปที่ชัดเจน ทำให้ผู้เข้าชมสามารถเรียนรู้ไปอย่างเลื่อนไหล ต่อเนื่อง

การเรียงลำดับเรื่อง มีหลักจากวิธีการเล่าเรื่อง หรือนำเสนอ ดังต่อไปนี้

2.3.4 การลำดับช่วงเนื้อหาในการจัดแสดงของนิทรรศการถาวร

การลำดับเนื้อหา ศึกษาจากทฤษฎีการลำดับเรื่อง[7] ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้

- ลำดับตามขั้นตอน การลำดับเรื่องแบบนี้เหมาะกับประเภทคู่มือ การสอนวิธีการปฏิบัติ หรือขั้นตอนของกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น
- ลำดับด้วยเวลา จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลัง การลำดับเรื่องแบบนี้เหมาะกับเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ การเขียนรายงาน แผนฝึกอบรม รายงานความก้าวหน้าของสิ่งต่างๆ บันทึกเกี่ยวกับการทดลอง เป็นต้น
- ลำดับตามเหตุผล การลำดับเรื่องแบบนี้เหมาะกับ การเสนอข้อคิดเห็น จดหมาย การศึกษาวิจัย การคาดการณ์ต่างๆ ซึ่งอาจจะลำดับจากเหตุไปหาผล หรือจากผลไปหาเหตุก็ได้ ขึ้นอยู่กับความน่าสนใจและความเหมาะสมกับเนื้อหา
- วิธีแสดงถึงข้อเปรียบเทียบ โดยแสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง และความเหมือน ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายและชัดเจน อาจแสดงถึงจุดเด่น จุดด้อยของสิ่งที่นำเสนอ วิธีนี้เหมาะสำหรับการอธิบายเกี่ยวกับการศึกษาความเป็นไปได้ การวิเคราะห์ต่างๆ การนำเสนอข้อคิดเห็น ข้อชี้แนะ รายงานการวิจัย เป็นต้น
- ลำดับตามความสำคัญ ส่วนมากใช้กับการกำหนดลักษณะตามหน้าที่ หรือน้ำหนัก ความสำคัญของเนื้อหา

[7]งานมัลติมีเดีย อาจารย์ ชัยพร ธรรมโยธินกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.5 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จัดแสดงในนิทรรศการถาวร

ประชาธิปไตยคืออะไร? เป็นคำถามที่ยังไม่อาจให้คำตอบที่แท้จริงเพียงหนึ่งเดียวได้ คำนี้เป็นคำที่นักปรัชญาบางคนขนานนามว่าเป็น “มโนทัศน์ที่มีการถกเถียงกันในระดับแก่นสารอย่างหนัก” แม้ว่าในปัจจุบันมีการพยายามให้คำนิยามอย่างง่าย ๆ ว่า เป็น การปกครองโดยคนส่วนใหญ่ หรือที่ประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น เคยกล่าวไว้ว่า “ประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” แต่คำคำนี้ก็ เป็นคำที่มีวิวัฒนาการมากกว่าหลายร้อยหลายพันปี โดยแต่ละยุคสมัย มีนักคิด นักปรัชญา ผู้ปกครอง หรือแม้แต่ผู้อยู่ใต้การปกครอง ให้คำจำกัดความและความหมายของมันแตกต่างกันไป ตามประสบการณ์และการตีความ ซึ่งในหนังสือ In Defense of Politics ของ Bernard Crick ยังกล่าวด้วยว่า ประชาธิปไตย “เป็นคำที่สำคัญที่สุด”

ในปัจจุบันนี้เองก็มีประเทศต่างๆ ทั่วโลกกล่าวอ้างว่า การปกครองของตน เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยที่อเมริกาและอังกฤษ เป็นการปกครองแบบ “เสรีนิยมประชาธิปไตย” กลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์เป็นแบบที่อ้างว่า “ประชาชนของประชาชน” ส่วนในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา บางประเทศถูกเรียกว่า เป็น “ประชาธิปไตยโดยการชักนำ” ดังนั้น การที่ให้ความหมายที่ตายตัวของประชาธิปไตยนั้น แทบจะเป็นไปไม่ได้เลย แต่ผู้ศึกษาจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจในความเป็นไปได้ต่างๆ ของการเมืองการปกครอง และการดำเนินชีวิตในวิถีประชาธิปไตย อันจะเป็นการพัฒนาสังคมมนุษย์ให้อยู่ในความยุติธรรมและความเหมาะสมกับท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงในประเทศไทยที่คนส่วนใหญ่รักและยอมรับในประชาธิปไตย ซึ่งการที่เราจะศึกษาเรียนรู้เรื่องนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องศึกษาจากแนวคิดและประวัติศาสตร์อย่างมีลำดับขั้น รวมถึงมีความเข้าใจในโครงสร้างทางสังคมและพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตของคนไทย ที่มีผลต่อการเมืองการปกครอง

เมื่อเกริ่นนำถึงเหตุผลในการกำหนดแนวทางการศึกษาแล้ว จึงแบ่งหัวข้อในการศึกษาเพื่อใช้ในเนื้อหาของการจัดแสดงในนิทรรศการถาวรของพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย ได้ 8 หัวข้อดังต่อไปนี้คือรู้จักประชาธิปไตย, ประชาธิปไตยในชาติตะวันตก, ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย, การเข้ามาของประชาธิปไตยในประเทศไทย(ตั้งแต่พ.ศ. 2475), โครงสร้างและลักษณะของสังคมไทยในระบอบประชาธิปไตย, การศึกษาประชาธิปไตยเพื่อการก้าวสู่นาคต, การลำดับเนื้อหาที่จัดแสดงนิทรรศการถาวรในพิพิธภัณฑ์และรายละเอียดการจัดแสดงนิทรรศการถาวรในพิพิธภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาธิปไตย มีนิยามความหมายที่หลากหลายในแต่ละยุคสมัย ซึ่งมีต้นกำเนิดในนครรัฐกรีกโบราณ เมื่อศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสตกาล ในภาษากรีกโบราณคำว่า kratos หมายถึง การปกครองหรือพลังกำลัง ส่วน demos หมายถึง ประชาชน demokratia จึงหมายถึง การปกครองโดยประชาชน ส่วนในภาษาไทย คำว่า ประชาธิปไตย ประกอบด้วย “ประชา” หมายถึง “ปวงชน” และ “ธิปไตย” ซึ่งหมายถึง “ความเป็นใหญ่” รวมกันจึงหมายถึง “ความเป็นใหญ่ของปวงชน” ส่วนพจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า “แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่” สำหรับในนครรัฐกรีกโบราณหลังการลุกฮือในเอเธนส์เพื่อขับไล่ราชวงศ์ออกจากอำนาจแล้ว ประชาธิปไตยถือกำเนิดโดยเป็นการปกครองที่ให้พลเมืองออกเสียงในการริเริ่มนโยบายต่างๆโดยตรง แบบไม่มีผู้แทน เรียกว่า ประชาธิปไตยทางตรง (direct democracy)

จากความหมายที่หลากหลายของประชาธิปไตย สามารถสรุปได้ 3 แง่มุมในการศึกษาประชาธิปไตย อันได้แก่

- 1) ประชาธิปไตยในเชิงอุดมการณ์ทางการเมือง
- 2) ประชาธิปไตยในเชิงของรูปแบบการปกครอง
- 3) ประชาธิปไตยในเชิงพฤติกรรมและวิถีชีวิต

ความหมายในแง่ที่ต่างกัน 3 ประการนี้ ชัดความหมายทั้ง 3 ประการอาจไม่ได้ดำเนินไปด้วยกันเสมอไป แต่มีความเชื่อมโยง และเกี่ยวข้องกันอย่างลึกซึ้งในบางสถานการณ์ของสังคม และช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

- 1) ประชาธิปไตยในเชิงอุดมการณ์ทางการเมือง

คือ ประชาธิปไตย ในแง่ที่ถูกให้คำนิยามและความหมายโดยนักคิด นักปรัชญาผู้มีอุดมการณ์และความคิดเห็นเกี่ยวกับประชาธิปไตย อันได้แก่

เพลโต (Plato) นักปรัชญาชาวกรีก ผู้มีความคิดเห็นที่โต้แย้งกับประชาธิปไตยของกรีก ได้ให้คำจำกัดความว่า “ประชาธิปไตยเป็นการใช้ความคิดเห็นปกครองความรู้” คือ การปล่อยให้คนส่วนใหญ่ในฐานะฝูงชนที่เอาแน่เอานอนไม่ได้

อริสโตเติล (Aristotle) ศิษย์ของเพลโต กล่าวว่า “ประชาธิปไตย อำนาจสูงสุดอยู่ในมือของประชาชนทั้งหมด” เขาเชื่อว่าประชาธิปไตยเป็นระบอบการเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปกครองที่ปลอดภัยที่สุด อีกทั้งยังแสดงมุมมองในหนังสือ The Politics ของเขา ว่า ประชาธิปไตยเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการปกครองที่ดี แต่มันยังห่างไกลจากการเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอสำหรับการปกครองที่ดี ดังนั้น เราจึงควรกังขาต่อคำกล่าวอ้างใดๆที่ว่า บางมโนทัศน์ของประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในทุกโอกาส เช่นเดียวกัน เราควรมองเห็นความย้อนแย้งว่า การที่เรายอมรับความหมายสำเร็จรูปของประชาธิปไตยแบบใดแบบหนึ่งอย่างเดียวนั้น แทนที่จะเป็นแบบอื่นๆนั้น คงไม่ถูกต้องนัก การศึกษารูปแบบที่หลากหลายของมันจึงเป็นสิ่งสำคัญ

เอ ดี ลินด์ซีย์ (A.D. Lindsay) นักวิชาการชาวอังกฤษในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ให้คำอธิบายไว้ว่า “ประชาธิปไตย ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า มนุษย์สามารถตกลงร่วมทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกันได้ และในขณะเดียวกัน แต่ละคนก็สามารถมีชีวิตของตนเองได้” ซึ่งเชื่อในการเคารพบุคลิกภาพของกันและกัน เชื่อในระบบที่มีสิทธิเสรีภาพที่จะทำให้เราแต่ละคนบรรลุซึ่งชีวิตอันเสรีได้ และวิธีการที่ดีที่สุดให้ได้มาซึ่งจุดหมายปลายทางนี้ คือการปรึกษาหารือกัน

จากประวัติศาสตร์ของสิ่งที่ปัจจุบันเรารู้จักกันในนามว่าประชาธิปไตยนั้น เพิ่งจะคลี่คลายมาจาก แนวทางแบบ “สาธารณรัฐ” เมื่อไม่นานมานี้ โดยจารีตของสาธารณรัฐนิยมแบบโรมัน ได้รับการฟื้นฟูในศตวรรษที่ 16-17 ซึ่งเป็นแนวคิดต้นแบบให้กับการปฏิวัติอเมริกาและฝรั่งเศส ในขณะที่แนวทางนี้ไม่ได้เป็นประชาธิปไตยแบบเดียวกับระบอบประชาธิปไตยที่คนส่วนใหญ่ในปัจจุบันพอจะนึกออก เพราะมันปฏิเสธว่า ไม่ใช่คนทุกคนที่มีสิทธิในการลงคะแนนเสียง ทว่าในบางแง่กลับมีความเป็นประชาธิปไตยมาก เพราะมันเน้น “หน้าที่” ของพลเมืองทั้งหมดที่จะต้องมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน กับชีวิตสาธารณะและกิจการของรัฐ (เป็นรูปแบบที่นักวิชาการเรียกว่า สาธารณรัฐนิยมพลเมือง หรือ civic republicanism) ทุกวันนี้ผู้คนมีแนวโน้มจะคิดว่าเรามีสิทธิที่จะทำเช่นนั้นเมื่อบุคคลนั้นอยากทำ แม้บ่อยครั้งที่มักไม่สนใจอยากทำเท่าไร แต่กระนั้นรัฐก็ยังคงคุ้มครองประชาชนด้วยกฎหมายที่จะปกป้องเสรีภาพส่วนบุคคลอยู่ดี (เรียกว่า เสรีนิยม หรือ liberalism)

อุดมคติพื้นฐานอย่างหนึ่งของประชาธิปไตยคือ เสรีภาพ (eleutheria) ที่ปรากฏทั้งในรูปของเสรีภาพทางการเมืองและเสรีภาพส่วนบุคคล เสรีภาพทางการเมือง คือเสรีภาพในการเข้าร่วมการตัดสินใจ ซึ่งเกือบจะเป็นหน้าที่ที่ประชาชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทุกคนจำเป็นต้องทำเสรีภาพส่วนบุคคล คือเสรีภาพการใช้ชีวิตตามที่ตนพึงพอใจ สามารถพูดและคิดตามสิ่งที่ตนเลือกได้ในที่ส่วนตัว หรือพูดเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในที่ชุมนุมสาธารณะ

2) ประชาธิปไตยในเชิงของรูปแบบการปกครอง

ในแง่รูปแบบการปกครองสามารถจำแนกตามการให้เสรีภาพและความมีสิทธิมีเสียงแก่พลเมือง ซึ่งแบ่งเป็นประเภทหลักๆได้ดังนี้

- ประชาธิปไตยทางตรง

คือ การที่พลเมืองสามารถมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจใดๆโดยตรง ไม่อาศัยคนกลางหรือผู้ทำหน้าที่แทน ผู้สนับสนุนประชาธิปไตยทางตรงได้โต้แย้งว่า ประชาธิปไตยในปัจจุบันควรจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่าระเบียบการพื้นฐานเช่นการเลือกตั้งเท่านั้น ในปัจจุบันประชาธิปไตยรูปแบบนี้ไม่แพร่หลาย เนื่องจากสามารถใช้ได้กับกลุ่มชนขนาดเล็กเท่านั้น เช่น นครรัฐ หรือรูปแบบการปกครองของนครรัฐกรีกโบราณ ที่ให้พลเมืองที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มาร่วมประชุมและตัดสินใจในด้านการเมืองปกครอง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ประชาธิปไตยทางตรงยังสามารถใช้ได้กับการปกครองในระดับจังหวัด แต่ทว่าไม่มีการใช้ในระดับประเทศอีกแล้ว

- ประชาธิปไตยทางอ้อม

คือ ประชาธิปไตยที่ประชาชนมีหน้าที่เลือกผู้แทนให้ไปทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภา โดยการเลือกตั้งจะคัดเลือกผู้ที่มีคะแนนเสียงเหนือกว่าเป็นมาตรฐาน ผู้แทนนอกจากสามารถมาจากการเลือกตั้งโดยตรงแล้ว ยังอาจมาจากการสรรหาตามรัฐธรรมนูญ หรืออาจมาจากการกำหนดผู้แทนโดยพรรคการเมือง หรืออาจใช้รูปแบบผสมผสานกัน การปกครองแบบประชาธิปไตยทางอ้อมบางรูปแบบได้ดึงเอาลักษณะของประชาธิปไตยทางตรงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คือ การลงประชามติ การปกครองแบบดังกล่าวถึงแม้ว่าประชาชนจะเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน แต่ผู้แทนเหล่านั้นก็ยังคงมีอำนาจตัดสินใจ และเลือกวิธีการดำเนินการต่างๆ ได้เต็มที่

3) ประชาธิปไตยในเชิงพฤติกรรมและวิถีชีวิต

คำว่า "วิถีชีวิต" หมายถึงแนวทาง หรือวิถีทางในการดำเนินชีวิต ส่วน "ประชาธิปไตย" หมายถึง ระบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ ดังนั้นคำว่า "วิถีชีวิตประชาธิปไตย" จึงหมายถึง การดำรงชีวิตโดยยึดมั่นในหลักศีลธรรม และคุณธรรมมีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เป็นสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

หลักการทางประชาธิปไตยที่สำคัญในระดับวิถีชีวิต คือ

- การใช้หลักกฎหมายเป็นกฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกัน
- หลักเหตุผล คือ การใช้เหตุผลที่ถูกต้องในการตัดสินใจหรือยุติปัญหา
- หลักการถือเสียงข้างมาก เป็นการลงมติโดยยอมรับเสียงส่วนใหญ่ในสังคมประชาธิปไตยครอบครัวที่มีความเป็นประชาธิปไตย จึงใช้หลักการถือเสียงข้างมากเพื่อลงมติในประเด็นต่างๆ ได้อย่างสันติวิธี
- หลักประนีประนอมหมายถึงการลดความขัดแย้งโดยการผ่อนหนักผ่อนเบาให้กัน ร่วมมือกันเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย

- ด้านสังคม ได้แก่
- การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
 - การรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่น
 - การยอมรับเมื่อผู้อื่นมีเหตุผลที่ดีกว่า
 - การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์การ
 - เคารพระเบียบของสังคม
 - การมีจิตสาธารณะ
- ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่
- การประหยัดและอดออมในครอบครัว
 - การซื้อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ทำ
 - การพัฒนางานอาชีพให้ก้าวหน้า
- ด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่
- การรับฟังข้อคิดเห็นและอดทนต่อความขัดแย้ง
 - การยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่า
 - การซื้อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

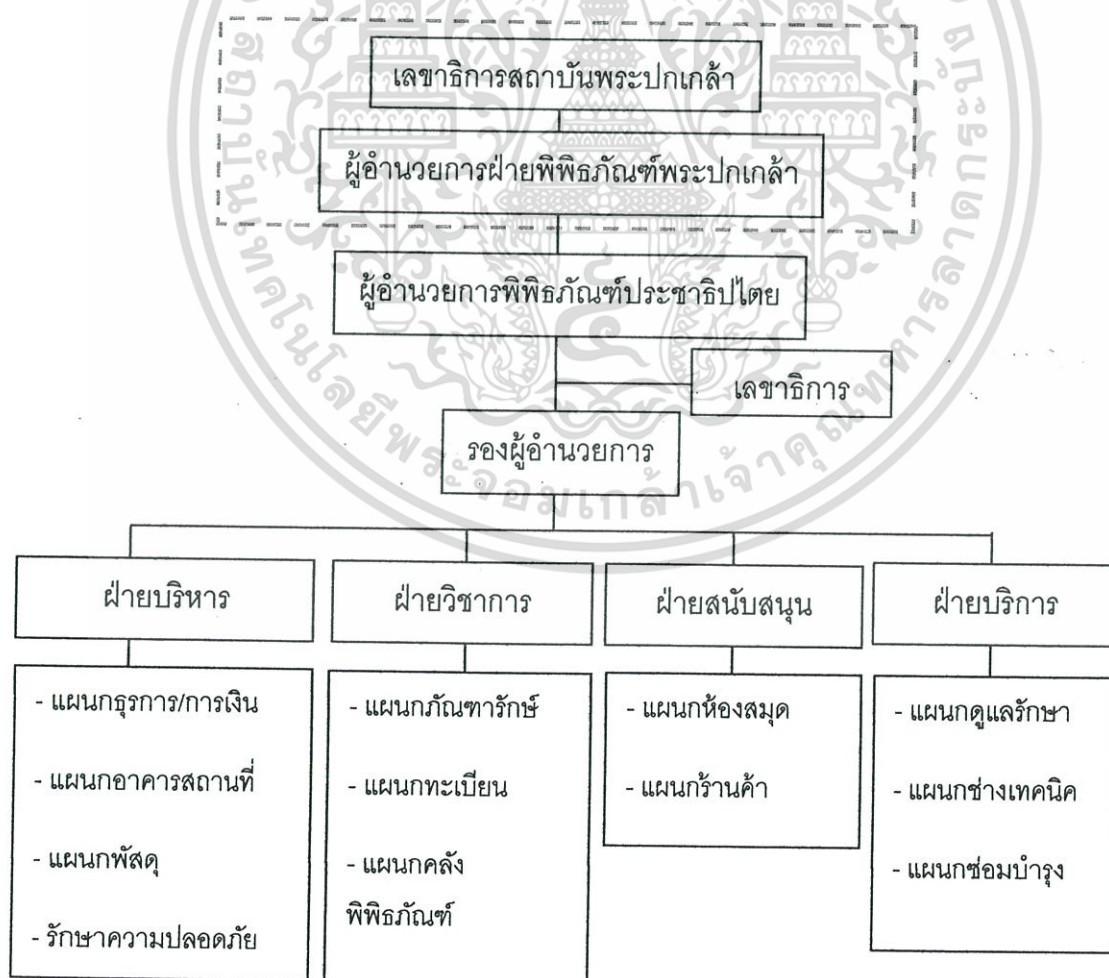
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ - การกล้าเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวมไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 การศึกษาหน่วยงานที่ดำเนินโครงการ

ในด้านการบริหาร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประเทศไทย เป็นพิพิธภัณฑสถานของหน่วยงานเฉพาะ โดยจัดให้อยู่ภายใต้การดำเนินงานของ สถาบันพระปกเกล้า ซึ่งเป็นองค์การอิสระทางวิชาการ ในกำกับของประธานรัฐสภา โดยมีสภาสถาบันพระปกเกล้าเป็นองค์กรบริหารสูงสุด ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการ ครอบคลุมถึงเรื่อง การวิจัย การจัดการศึกษา อบรม และเผยแพร่ให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตย และการเมืองการปกครองรวมทั้ง ยังรับผิดชอบงานเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

2.5 การศึกษาโครงสร้างการบริหารงานของโครงการ

เนื่องจากขอบเขตการดำเนินงานของพิพิธภัณฑสถานในปัจจุบันที่ยกระดับเป็น “แหล่งเรียนรู้” นั้น มีขอบเขตที่กว้างขวางมากกว่าการจัดแสดงนิทรรศการเพียงอย่างเดียว จึงต้องมีการแบ่งสรรอำนาจหน้าที่และการดำเนินงานต่างๆอย่างมีระบบ ดังแผนภูมิที่ 2.3

แผนภูมิที่ 2.3 แสดงโครงสร้างการบริหารงานของพิพิธภัณฑสถาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 การศึกษาจำนวนผู้ใช้สอยในโครงการ

2.6.1 กลุ่มผู้บริหารและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ

ตารางที่ 2.4 แสดงหน้าที่รับผิดชอบ และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในโครงการ

ตำแหน่ง	หน้าที่รับผิดชอบ	จำนวน(คน)
ฝ่ายบริหาร		24
ผู้อำนวยการ	ผู้บังคับบัญชาและคัดเลือกแต่งตั้งเจ้าหน้าที่มีหน้าที่บริหาร และวางแผนดำเนินการตามนโยบายของคณะกรรมการ รับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณ	1
รองผู้อำนวยการ	เป็นผู้ช่วยและปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการ	1
เลขาธิการ	การติดต่อผู้อำนวยการ ทำสถิติ ทำรายงานการประชุม และร่างจดหมายติดต่อ	1
หัวหน้าฝ่ายธุรการ	ควบคุมดูแลฝ่ายธุรการและสารบรรณและจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง	1
เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและสารบรรณ	ร่างเอกสารและรายงานต่างๆในสวนงานธุรการและสารบรรณ	2
เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินและการบัญชี	รับผิดชอบเรื่องรายงานรายรับรายจ่าย ตรวจยอดเงิน และงบประมาณ	1
เจ้าหน้าที่ฝ่ายสถิติ	รับผิดชอบการทำสถิติต่างๆ ภายในโครงการ	1
เจ้าหน้าที่ฝ่ายอาคารสถานที่	ควบคุมดูแลความเรียบร้อยของสถานที่	1
เจ้าหน้าที่เดินเอกสาร	จัดส่งเอกสารให้หน่วยงานต่างๆ	1
เจ้าหน้าที่จำหน่ายตั๋วเข้าชม และรับฝากของ	ทำหน้าที่ต้อนรับผู้เข้าชม การติดต่อสอบถามจำหน่ายตั๋วเข้าชม และรับฝากสัมภาระก่อนเข้าชมนิทรรศการ	2
หัวหน้าฝ่าย รปภ.	ควบคุมดูแลความปลอดภัยของพิพิธภัณฑ	1
ยาม	รักษาความปลอดภัยภายนอกอาคาร	3
เจ้าหน้าที่รักษาการณ์	รักษาความปลอดภัยตามจุดต่างๆของอาคาร	3
เจ้าหน้าที่ประจำห้อง	รักษาความปลอดภัยภายในห้องนิทรรศการ	5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.4 (ต่อ) แสดงหน้าที่รับผิดชอบ และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในโครงการ

ตำแหน่ง	หน้าที่รับผิดชอบ	จำนวน(คน)
ฝ่ายวิชาการ		8
หัวหน้าภัณฑารักษ์	รับผิดชอบด้านการศึกษาค้นคว้า และวิจัยงานของภัณฑารักษ์ฝ่ายต่างๆ และวางแผนนโยบายของฝ่ายวิชาการ	1
เจ้าหน้าที่ภัณฑารักษ์	ศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับการจัดแสดง สงวนรักษา และคัดเลือกนำเสนอผลงานที่จะแสดง	2
เจ้าหน้าที่อบรมและนำชม	เป็นผู้ดำเนินการจัดการบรรยายและนำชมการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์	2
เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุ	ควบคุมห้องคลังเก็บของ ควบคุมการลงทะเบียน ทำประวัติพัสดุพิพิธภัณฑ์ ควบคุมการยืมและตรวจตราบัญชีวัสดุ	1
เสมียน	งานทะเบียน และพิมพ์บัตรรายการพัสดุ	1
เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	ทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ	1
ฝ่ายสนับสนุน		12
บรรณารักษ์	บริหารงานภายในห้องสมุด จัดหาหนังสือ	1
ผู้ช่วยบรรณารักษ์		1
พนักงานยืมคืนหนังสือ	ให้บริการยืม-คืนหนังสือและงานธุรการ	2
เจ้าหน้าที่โสตทัศนูปกรณ์	บริการด้านโสต คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่างๆในห้องสมุด	1
เจ้าหน้าที่ซ่อมรักษา	ดูแลรักษาและซ่อมหนังสือที่ชำรุด	1
เจ้าหน้าที่ดูแลร้านขายของที่ระลึก	ควบคุมดูแลสินค้าและการเงินของร้านขายของที่ระลึก	1
เจ้าหน้าที่ดูแลร้านอาหาร	การบริการและการเงินของอาหาร	5
ฝ่ายบริการ		12
ช่างซ่อมบำรุง	ตรวจ ดูแล และบำรุงรักษางานระบบอาคาร	3
นักการภารโรง	ดูแลความสะอาดภายในโครงการ	4
เจ้าหน้าที่ดูแลสวน		2
พนักงานขับรถ		2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษานำไปใช้ออนไลน์ให้เข้าใจประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2 การศึกษาจำนวนของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์

คาดคะเนจำนวนผู้เข้าชมโครงการโดยการศึกษาและอ้างอิงจากสถิติผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เฉลี่ยต่อวันของพิพิธภัณฑ์ในกรุงเทพมหานคร ที่มีการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกับพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตย เพื่อนำมาหาจำนวนผู้เข้าชมเฉลี่ยต่อวันของพิพิธภัณฑ์

ตารางที่ 2.5 แสดงสถิติผู้เข้าชมเฉลี่ยต่อวันของพิพิธภัณฑ์ที่มีการดำเนินงานใกล้เคียง

พิพิธภัณฑ์	พื้นที่ใช้สอย (ตร. ม.)	จำนวนผู้เข้าชมเฉลี่ยต่อวัน
มิวเซียมสยาม	3,000	800 คน
นิทรรศน์รัตนโกสินทร์	8,000	306คน
พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	1,500	200 คน

จากข้อมูลดังกล่าวจะได้จำนวนผู้เข้าชมเฉลี่ยต่อวันของพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยโดยประมาณ เป็น $(800+306+200) / 3 = 435.33$ คน

สรุปจำนวนผู้เข้าชมเฉลี่ยต่อวันของพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตย = 435คน

จำนวนของกลุ่มนักเรียนที่มาเป็นหมู่คณะ ครั้งละประมาณ 250-300 คน

ดังนั้นผู้เข้าชมเป็นหมู่คณะที่มากที่สุดที่จะมาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ คือ 300 คน

บทที่ 3

การศึกษาอาคารตัวอย่าง

ในการศึกษาวิเคราะห์อาคารตัวอย่างนั้น เป็นการศึกษาเพื่อเรียนรู้ลักษณะของอาคาร, หลักการ หรือวิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการออกแบบทางสถาปัตยกรรม อันจะเป็นประโยชน์ในการออกแบบพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย โดยเลือกพิพิธภัณฑ์ที่มีการดำเนินการใกล้เคียง เช่น ในด้านเนื้อหาสาระที่จัดแสดง, วิธีการจัดแสดง, ขนาดของโครงการ หรือ กระบวนการออกแบบ การศึกษาอาคารตัวอย่าง สามารถจำแนกเป็น อาคารภายในประเทศ และต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การศึกษาและวิเคราะห์อาคารตัวอย่างภายในประเทศ

ในการศึกษาวิเคราะห์อาคารประเภทพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทยที่มีการดำเนินการใกล้เคียงมีดังนี้ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม, พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, ชองเขาขาด พิพิธภัณฑ์สถานแห่งความทรงจำ, อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา

ประเด็นที่ต้องการจะศึกษาอาคารตัวอย่าง ได้แก่ การสัญจรในพิพิธภัณฑ์, การใช้สื่อและเทคโนโลยีจัดแสดง, การออกแบบแสง, การใช้สี / วัสดุในพิพิธภัณฑ์ และการเชื่อมต่อนของอาคารกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมโดยรอบที่ตั้งอาคาร ซึ่งสามารถกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาจากลักษณะเด่นของอาคารตัวอย่างแต่ละแห่ง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงประเด็นที่ต้องการจะศึกษาวิเคราะห์ทั้งหมดจากอาคารตัวอย่างแต่ละแห่ง

ชื่อพิพิธภัณฑ์	ประเด็นในการศึกษาที่เกี่ยวกับนิทรรศการและพิพิธภัณฑ์					
	การสัญจร	สื่อที่จัดแสดง	แสง	สี / วัสดุ	การเชื่อมต่อนกับบริบท	อื่นๆ
พิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม	/	/	/	/	/	/
พิพิธภัณฑ์พระปกเกล้าฯ	/	/	-	-	/	/
อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา	-	/	-	/	/	/

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

รายละเอียดของการศึกษาวิเคราะห์อาคารตัวอย่างทั้ง 4 แห่ง ในประเทศไทยจากประเด็นต่างๆซึ่งเป็นสถานที่ที่ได้ไปเยี่ยมชมมาแล้ว จะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.1 พิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม

ที่ตั้งโครงการ :	ท่าเตียน, กรุงเทพมหานคร
สถาปนิกผู้ออกแบบ :	designLAB MISC Co., Ltd.
ประเภทของอาคาร/สถานที่ :	พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้
พื้นที่ใช้สอยโดยประมาณ :	3,000ตารางเมตรจำนวนผู้เข้าชมโดยประมาณ : 800 คน/วัน
ราคาเข้าชมนิทรรศการ :	ผู้ใหญ่ 100 THB , นักเรียนนักศึกษา 50 THB, เยาวชนต่ำกว่า 15 ปีและผู้สูงอายุสูงกว่า 60 ปีชมฟรี

มิวเซียมสยาม (Museum Siam) เป็นพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ ภายใต้การดูแลโดยสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ โดยมีแนวคิดของการจัดแสดงที่มีจุดมุ่งหมายในการแสดงตัวตนของชนในชาติ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ผู้เข้าชม โดยเฉพาะเยาวชน ได้เรียนรู้รากเหง้าของชาวไทย โดยเน้นไปที่กลุ่มชนในเขตเมืองบางกอก หรือที่เรียกในปัจจุบันว่า กรุงเทพมหานคร ผ่านวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย

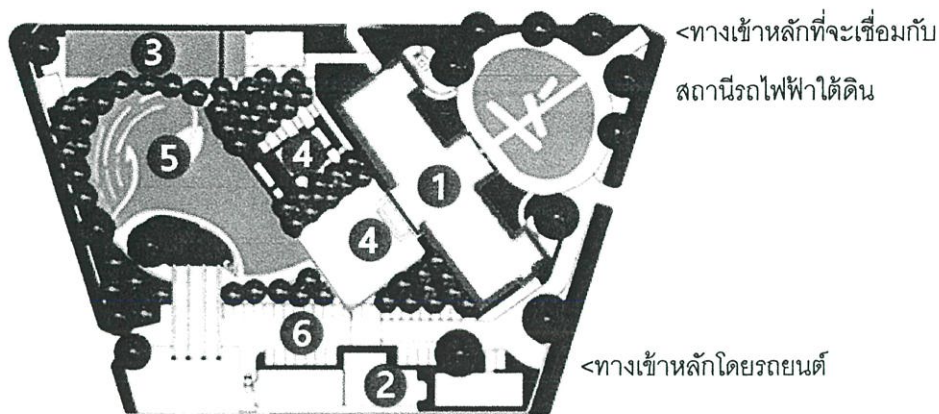
อาคารมิวเซียมสยาม เป็นอาคารคอนกรีตสูง 3 ชั้น โครงสร้างเสา-คานแบบนีโอคลาสสิก แต่เดิมเคยเป็น อาคารกระทรวงพาณิชย์ตั้งแต่สมัยรัชกาล 6 และถูกปรับเปลี่ยนเป็นพิพิธภัณฑ์ที่เปิดให้บริการเมื่อพ.ศ. 2551

รูปที่ 3.1 แสดงทัศนียภาพด้านหน้าของพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม

อาคารในโครงการได้แก่ พิพิธภัณฑ์, สำนักงานของสถาบันการเรียนรู้แห่งชาติ (ซึ่งมีห้องสมุดบริการด้วย), อาคารนิทรรศการหมุนเวียนและร้านอาหาร, ลานนิทรรศการกลางแจ้ง, Amphitheater และลานจอดรถมีการจัดที่ยึดถือตำแหน่งอาคารเดิมที่เป็นพิพิธภัณฑ์ตรงกลาง เป็นแกนหลัก และให้ด้านหน้าเป็นลานหญ้าที่เปิดโล่งต้อนรับผู้คนส่วนด้านหลังจะจัดให้เป็นพื้นที่สำหรับนิทรรศการภายนอก และสำหรับให้จัดกิจกรรมหมุนเวียนต่างๆ สร้างบรรยากาศที่ดีให้กับโครงการ ด้านที่ติดออกมาติดขอบเขตที่ดิน จึงเป็นลานจอดรถ

และสำนักงาน ซึ่งมีการใช้งานที่แตกต่างและต้องการความมีส่วนร่วมตัวมากกว่าประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

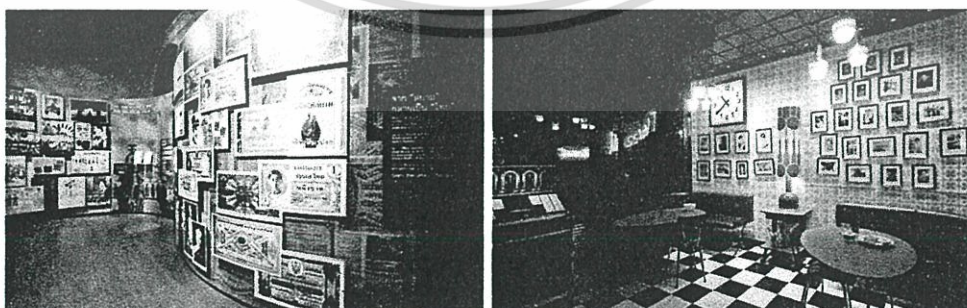

- 1 - อาคารพิพิธภัณฑ์
- 2 - อาคารสำนักงาน
- 3 - อาคารนิทรรศการหมุนเวียน และร้านอาหาร
- 4 - ลานนิทรรศการกลางแจ้ง
- 5 - Amphitheater
- 6 - ลานจอดรถ

รูปที่ 3.2 แสดงผังโครงการของพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม

อาคารต่างๆในมิวเซียมสยามนั้น มีการจัดที่ยึดถือตำแหน่งอาคารเดิมที่เป็นพิพิธภัณฑ์อยู่ตรงกลาง เป็นแกนหลัก และให้ด้านหน้าเป็นลานหญ้าที่เปิดโล่งต้อนรับผู้คนที่ส่วนด้านหลังจะจัดให้เป็นพื้นที่สำหรับนิทรรศการภายนอก และการจัดกิจกรรมหมุนเวียนต่างๆ สร้างบรรยากาศที่ดี และช่วยดึงดูดผู้เข้าชม ด้านที่ถัดออกมาติดขอบเขตที่ดิน จึงเป็นลานจอดรถและสำนักงาน ซึ่งมีการใช้งานที่แตกต่าง และต้องการความเป็นส่วนตัวมากกว่า

ด้านการจัดแสดงนิทรรศการถาวร มีทั้งหมด 17 ห้อง ภายใต้หัวข้อ "เรียงความประเทศไทย"[1]ซึ่งเป็นการบอกเล่าพัฒนาการด้านต่างๆ ของภูมิภาคอาเซียน ตั้งแต่สมัยแผ่นดิน "สุวรรณภูมิ" (3,000 ปีก่อน) ประกอบด้วยอารยธรรมต่างๆ ก่อนได้รับอิทธิพลจากอินเดียและจีน เรื่อยมาจนถึงกำเนิดสยามและก้าวสู่ประเทศไทยปัจจุบัน

รูปที่ 3.3 แสดงทัศนียภาพภายในนิทรรศการถาวร ของพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม

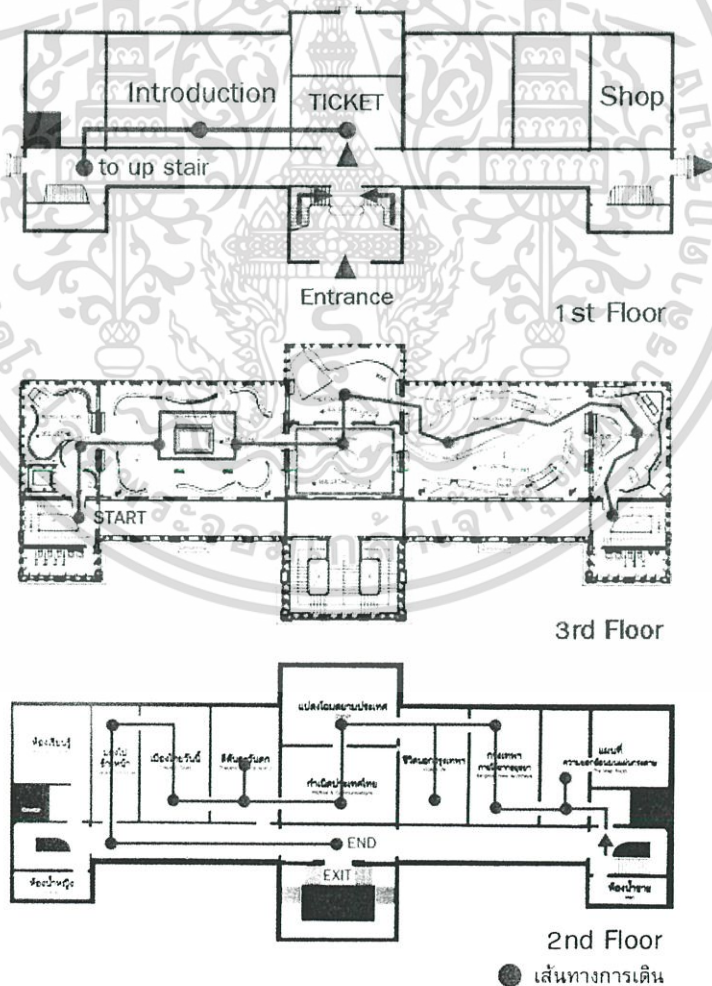
(ที่มา : <http://campaign.edtguide.com/>)

[1] ข้อมูลจาก <http://www.museumsiam.com> ที่การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดแสดงสามารถดึงดูดผู้เข้าชมได้ทุกเพศทุกวัย ด้วยสื่อที่หลากหลาย อาทิเช่น วิดีทัศน์ เกมระบบจอสัมผัสโมเดล รวมถึง การสร้างบรรยากาศจำลองที่สมจริง เช่น สถานที่ในอดีต อย่างร้านค้ายุค '60 ที่เดินเข้าไปนั่งได้ ดังรูปที่ 3.3(ขวา) ซึ่งทำให้ผู้เข้าชมได้รับประสบการณ์โดยตรงจากบรรยากาศนั้นๆ สนุกกับการถ่ายภาพ หรือเดินอย่างอิสระใน ส่วนของบอร์ด / ป้ายนิเทศ ก็มีการโค้งมน หรือใช้รูปทรงแปลกตา เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

3.1.1.1 การสัญจรในพิพิธภัณฑ์

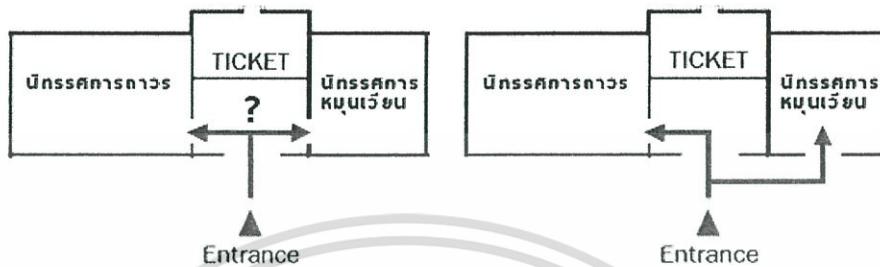
การชมนิทรรศการถาวรของมิวเซียมสยาม มีโถงต้อนรับและขายตั๋วที่ชั้น 1 ของอาคาร แล้วเริ่มชมวิดีโอที่ชั้น 1 เป็นการโหมโรง (Introduction) จากนั้นจึงไป เข้าชมนิทรรศการด้วยตนเอง จากชั้น 1 ขึ้นไปยังชั้น 3 ด้วยบันได หรือลิฟต์ แล้วเดิน ลงมาสิ้นสุดที่ชั้น 2 จากนั้นผ่านโถงบันไดกลางลงมายังชั้นล่างสุด เป็นอันสิ้นสุดการ ชมนิทรรศการที่ผู้เข้าชมทุกคนเดินไปทิศทางเดียวกันส่วนชั้นที่ 3 จะผสมผสานกับ การเดินแบบอิสระในห้องย่อยๆ ดังรูปที่ 3.4

รูปที่ 3.4 แสดงผังการสัญจร ในชั้นที่ 3 และ 2 ของพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สง (ที่มา: จากการศึกษาวิเคราะห์) เขาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

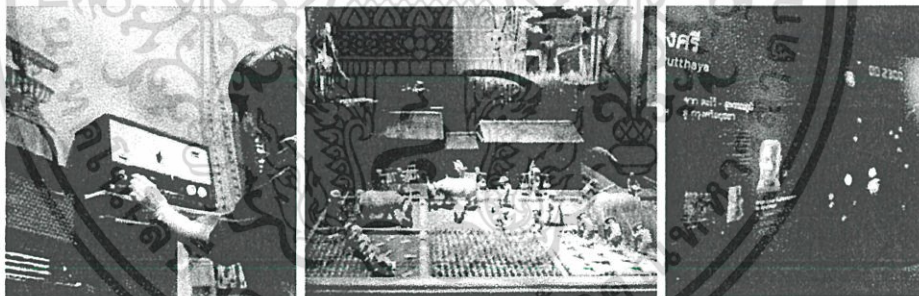
ในส่วนทางเข้านิทรรศการถาวรของพิพิธภัณฑ์ กับทางเข้าห้องนิทรรศการหมุนเวียน จะมีทางเข้าที่ใกล้กัน อยู่ตรงข้ามกัน ทำให้เกิดการสัญจรที่สับสนในการเข้าชม ว่าส่วนไหนเป็นนิทรรศการถาวร หรือนิทรรศการหมุนเวียนดังรูปที่ 3.5 ด้านซ้าย ส่วนด้านขวา คือรูปทางเข้าที่แยกส่วนชัดเจน

รูปที่ 3.5 แสดงผังทางเข้าที่สับสนของนิทรรศการถาวรและหมุนเวียน

3.1.1.2 การใช้สื่อและเทคโนโลยีจัดแสดง

การใช้สื่อของพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม มีความหลากหลายและน่าสนใจ อาทิเช่น วัตถุจริง, ป้ายนิเทศ, บอร์ดอิเล็กทรอนิกส์, วีดิทัศน์, การฉายภาพยนตร์, เกมจอสัมผัส, โมเดล, ของเล่น, บรรยากาศจำลอง

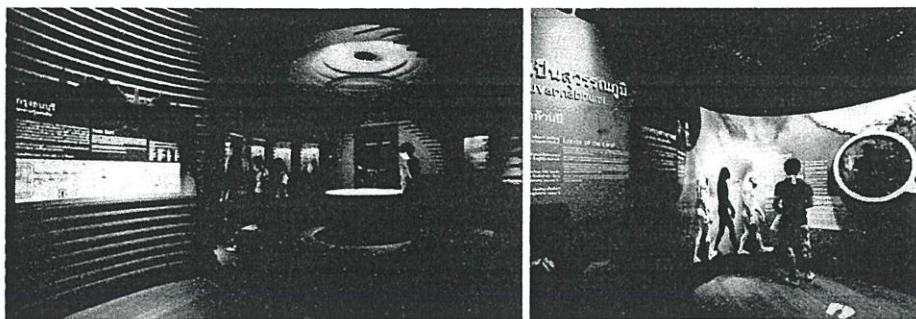

รูปที่ 3.6 แสดงสื่อการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม
ซ้าย-วัตถุจำลอง, กลาง - โมเดล, ขวา - บอร์ดอิเล็กทรอนิกส์
(ที่มา : <http://www.thetrippacker.com/th/review>)

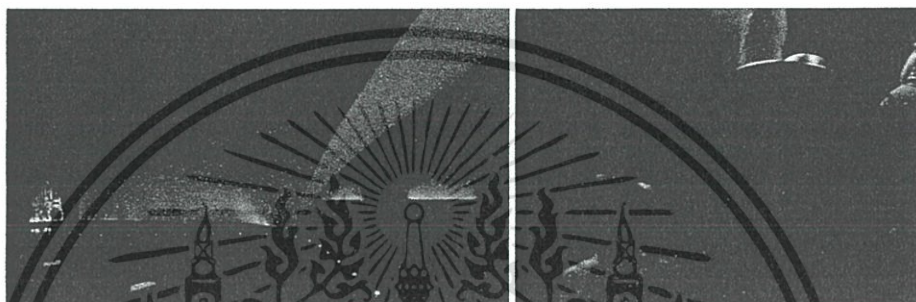
3.1.1.3 การออกแบบแสง

การจัดแสงของนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ มีการใช้แสงธรรมชาติน้อย ส่วนใหญ่จะเน้นที่แสงสังเคราะห์ ที่ถูกจัดภายในห้องปิดล้อมมิดชิด เพื่อให้ควบคุมง่าย และให้ผู้เข้าชมมีสมาธิกับการจัดแสดงภายในอาคารการจัดออกแบบแสงประดิษฐ์ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมีตัวอย่างการใช้แสงขบเน้นในนิทรรศการ ดังรูปที่ 3.7 และ 3.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.7 แสดงการเน้นจุดเด่นด้วยแสงไฟ LED สี Warm White จากด้านบน
(ที่มา : <http://www.thetrippacker.com/th/review>)

รูปที่ 3.8 แสดงการใช้แสงสีสาดส่องลงบนพื้นผิวหรือวัตถุ ให้เกิดสีตามแสงไฟ
(ที่มา : <http://withlight.co.th/museum-exhibition/museum-siam>)

3.1.1.4 การใช้สีและวัสดุ

นิทรรศการมีการใช้สีล้นที่แตกต่างกันในแต่ละห้อง ช่วยดึงดูดและกระตุ้นความตื่นตัวในการเรียนรู้ของเยาวชน ส่วนเรื่องวัสดุ เนื่องด้วยเป็นนิทรรศการในอาคารเก่าจึงจำเป็นต้องปรับปรุงฟังก์ชันภายในใหม่ให้สอดคล้องกับการใช้สอยภายใต้โครงสร้างเดิม โดยไม่ให้ต้องรับน้ำหนักมากเกินไป และไม่ทำลายหรือปรับเปลี่ยนจนสูญเสียความงามทางสถาปัตยกรรม ใช้วัสดุที่น้ำหนักเบาแต่คงทน

รูปที่ 3.9 แสดงการใช้สีล้นในนิทรรศการ และ การใช้บอร์ดที่มีน้ำหนักเบา
(ที่มา : <http://www.tlcthai.com/travel/7670>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

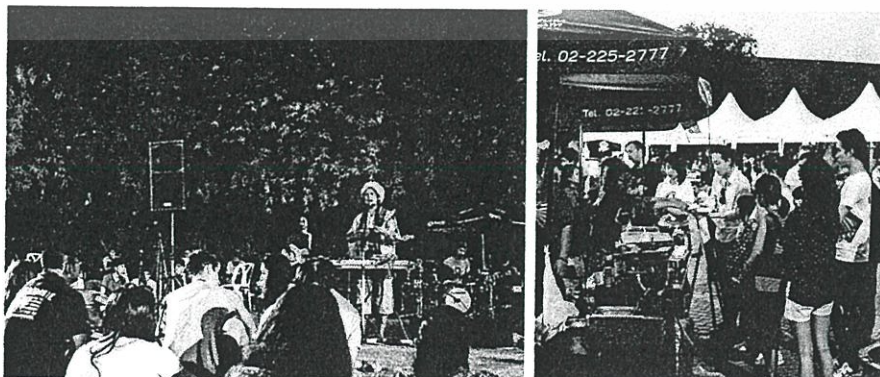
3.1.1.5 การเชื่อมต่อกับบริบทและสภาพแวดล้อม

ส่วนภายนอกพิพิธภัณฑ์มีที่กลางแจ้งเพื่อจัดนิทรรศการกว่า 2,000 ตร.ม. บรรยากาศร่มรื่นตลอดทั้งวัน ส่วนลานด้านหน้าพิพิธภัณฑ์เป็นภูมิสถาปัตยกรรมที่โล่ง มีพื้นที่หญ้า, ทางเดิน และประติมากรรม ลานโล่งนี้ช่วยเสริมความงามของตัวอาคาร เป็นจุดนัดพบ หรือพักผ่อน ของคนทั่วไปและผู้เข้าชม โดยหันเข้าหาภูมิทัศน์ที่ตัดกัน 2 เส้น และจะมีการเชื่อมต่อกับสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินในอนาคต

รูปที่ 3.10 แสดงการเข้าถึง และการเชื่อมต่อกับบริบทโดยรอบมิวเซียมสยาม

นอกจากนี้ ลานภายนอกพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม ยังสามารถปรับเปลี่ยนเป็นสถานที่จัดแสดงงานอีเวนต์ หรือจัดกิจกรรมต่างๆที่น่าสนใจ อาทิเช่น งานออกร้านขายของ พร้อมการแสดงดนตรีสดจากศิลปิน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ผู้คนได้เข้ามามีส่วนร่วม และได้รับความเพลิดเพลินในพื้นที่ของพิพิธภัณฑ์ ช่วยดึงดูดให้คนรุ่นใหม่เข้ามาชม และเห็นความสำคัญของพิพิธภัณฑ์ที่มีต่อสังคมมากยิ่งขึ้น

รูปที่ 3.11 แสดงการใช้ลานภายนอกพิพิธภัณฑ์ ให้เป็นที่จัดกิจกรรมที่น่าสนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการใช้งานเท่านั้น เมื่อผู้จัดทำเห็นประโยชน์ของการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.1.6 องค์ประกอบสนับสนุนโครงการ

ในด้านองค์ประกอบใช้สอยของมิวเซียมสยาม มีความครบครันทั้งในการส่งเสริมและสนับสนุนพิพิธภัณฑ์ โดยมีองค์ประกอบสนับสนุน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.2 แสดงองค์ประกอบสนับสนุนทั้งหมดของพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม

องค์ประกอบสนับสนุน	หน้าที่
1. ห้องคลังความรู้	ห้องสมุด สำหรับเยาวชนและบุคคลทั่วไป
2. ห้องนิทรรศการหมุนเวียน	จัดนิทรรศการชั่วคราว
3. ลานนิทรรศการกลางแจ้ง	จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น อีเวนท์ และนิทรรศการชั่วคราวหรืองานออกร้านขายของต่างๆ
4. Amphitheater	ลานการแสดง และนั่งนอนกลางกลางแจ้ง พร้อมที่นั่งแบบอัฒจันทร์ท่ามกลางสวน
5. ห้องคลังวัตถุโบราณและปฏิบัติการ	ห้องเก็บรักษาวัตถุสำคัญ และทำการศึกษาวิจัย เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป
6. สำนักงาน	บริหาร และดูแลองค์กร

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

3.1.1.7 การศึกษาด้านอื่นๆ

ในด้านการจัดแสดงนิทรรศการ จำเป็นต้องมีการคิดอย่างละเอียดถี่ถ้วนในสิ่งที่นำเสนอ โดยในกรณีของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ เป็นการเริ่มต้นจากคำถามว่า อะไรคือไทย? ผ่านการเล่าเรื่องราวของ 7 ตัวละคร ที่ค้นหาคำตอบเหล่านั้นผ่านสื่อที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาได้อย่างน่าสนใจ ทั้งภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว เกมส์ ของเล่น สิ่งของสำคัญ และห้องจำลองบรรยากาศต่างๆ ของอดีต ทำให้การสัมผัสประสบการณ์ของผู้เข้าชมอาจตีความจากสิ่งที่ได้รับแตกต่างกันโดยหลังจากเข้าชมแล้วไม่ได้คำตอบที่แน่ชัดหนึ่งเดียวว่าอะไรคือไทย แต่นิทรรศการทำให้ได้รู้จักความเป็นไทยที่มาจากหลายแหล่งอารยธรรม มาประกอบกันเป็นสยามได้มากขึ้น

ด้านเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์มีผู้รักษาความปลอดภัยที่ทางเข้า 2 คน ในแต่ละชั้นจะมีผู้ดูแลชั้นละ 2 คน มีพนักงานจำหน่ายตั๋ว 2 คน ส่วนผู้นำชมนิทรรศการจะอยู่ชั้นล่าง 1 คน คอยให้บริการ แต่โดยปกติจะให้เดินชมและเรียนรู้ด้วยตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 พิพิธภัณฑิ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ที่ตั้งโครงการ :	หลานหลวง, เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย, กรุงเทพมหานคร
ประเภทของอาคาร/สถานที่ :	พิพิธภัณฑิ์ประวัติศาสตร์
พื้นที่ให้สอยโดยประมาณ :	1,500ตารางเมตรจำนวนผู้เข้าชมโดยประมาณ : 100 - 200คน/วัน
ราคาเข้าชมนิทรรศการ :	50 THB , นักเรียน/นักศึกษาและผู้สูงอายุ เข้าชมฟรี

รูปที่ 3.12 แสดงด้านหน้าพิพิธภัณฑิ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

อาคารหลังนี้เริ่มก่อสร้างขึ้นใน พ.ศ. 2449 ในปลายรัชกาลที่ 5 ใช้เวลาทั้งสิ้น 6 ปี จึงเปิดเป็นห้างร้านที่มีชื่อเสียงในสมัยรัชกาลที่ 6 ต่อมาในปี พ.ศ. 2476 กรมโยธาเทศบาล จึงเช่าอาคารใช้เป็นสำนักงาน จนกระทั่งกรมนี้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมโยธาธิการดังในปัจจุบัน

อาคาร 3 ชั้นหลังนี้ออกแบบโดยนายชาร์ล เบเกอแลง สถาปนิกชาวฝรั่งเศส-สวิส ได้รับอิทธิพลสถาปัตยกรรมแบบนีโอคลาสสิก จนในปี พ.ศ. 2538 กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนอาคารเป็นโบราณสถานแห่งชาติ ทั้งได้รับรางวัลอาคารอนุรักษ์ดีเด่น จากสมาคมสถาปนิกสยามซึ่งต่อมา กรมโยธาธิการ ได้ยกให้สถาบันพระปกเกล้าทำเป็นพิพิธภัณฑิ์

พิพิธภัณฑิ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว แบ่งออกเป็น 3 ชั้น โดยแต่ละชั้น จะจัดแสดงเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี โดยสามารถแบ่งได้ดังนี้

ชั้นที่ 1 จัดแสดงเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 ได้แก่ พระราชประวัติส่วนพระองค์ รวมทั้ง การจัดแสดงเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจต่างๆ เช่น การเสด็จพระราชดำเนินต่างๆ

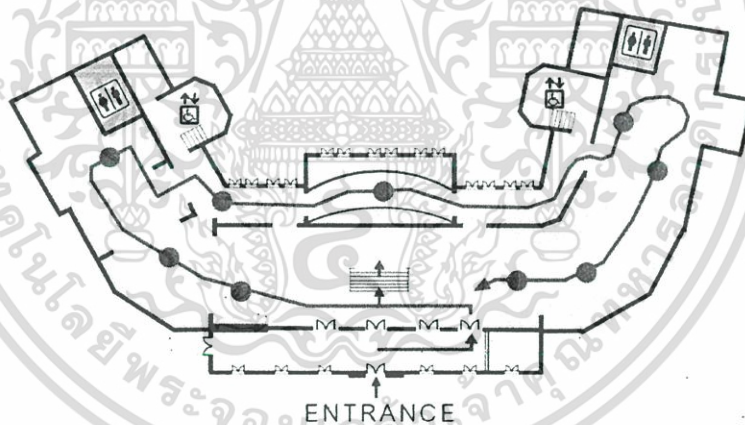
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชั้นที่ 2 จัดแสดงเกี่ยวกับพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่ขณะทรงพระเยาว์ เสด็จเข้าศึกษาที่ยุโรป ทรงพระผนวช ทรงอภิเษกสมรส เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ทรงสละราชสมบัติ จนกระทั่ง เสด็จสวรรคต นอกจากนี้ ยังจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับพระจริยวัตรและพระราชนิยามต่างๆ เช่น การดนตรี กีฬา ภาพยนตร์

ชั้นที่ 3 จะจัดแสดงเครื่องใช้ส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่น ฉลองพระองค์ พระมาลา ฉลองพระบาท รวมทั้ง พระราชกรณียกิจต่างๆ เช่น การจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับพิมพ์อักษรไทยที่สมบูรณ์ การพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตที่จบการศึกษาเป็นครั้งแรกของประเทศไทย พระราชดำริที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญในพิธีฉลองพระนคร 150 ปี เป็นต้น

3.1.2.1 การสัญจรในพิพิธภัณฑ์

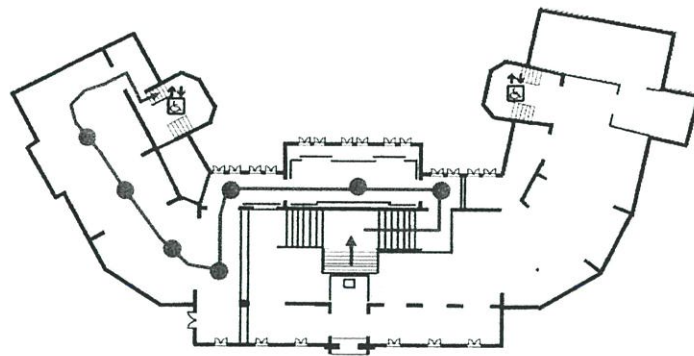
การเข้าชมนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีโถงต้อนรับและขายตั๋วที่ชั้น 1 มีนิทรรศการสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ด้านหลังสองฝั่งทิศเหนือและใต้ เป็นของห้องน้ำ มีบันไดเล็กและลิฟต์สำหรับผู้เข้าชม

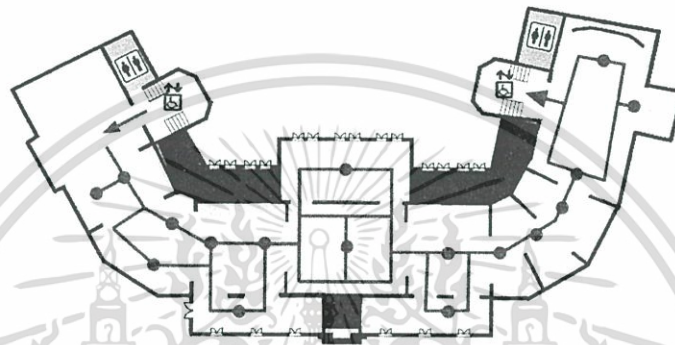
รูปที่ 3.13 แสดงผังการสัญจร ในชั้นที่ 1 ของพิพิธภัณฑ์พระปกเกล้าฯ

ส่วนการเข้าชมนิทรรศการพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ จะเดินขึ้นบันไดกลางไปยังชั้น 2 ฝั่งทิศเหนือ จากนั้นขึ้นไปชมนิทรรศการที่ชั้น 3 ทั้งชั้น แล้วจึงลงมาที่ชั้น 2 ฝั่งทิศใต้ สุดท้ายจึงเดินผ่านโถงบันไดกลางลงมายังชั้นล่างสุด เป็นอันสิ้นสุด

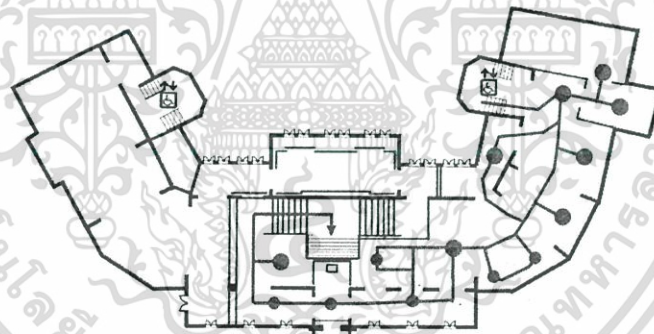
ผังแสดงแนวการสัญจรของผู้เข้าชมในนิทรรศการชั้นที่ 1, 2 และ 3 จะแสดงไว้ดังรูปที่ 3.13 และ รูปที่ 3.14

ผังการสัญจรชั้นที่ 2 (ผังทิศเหนือ)

ผังการสัญจรชั้นที่ 3

ผังการสัญจรชั้นที่ 2 (ผังทิศใต้)

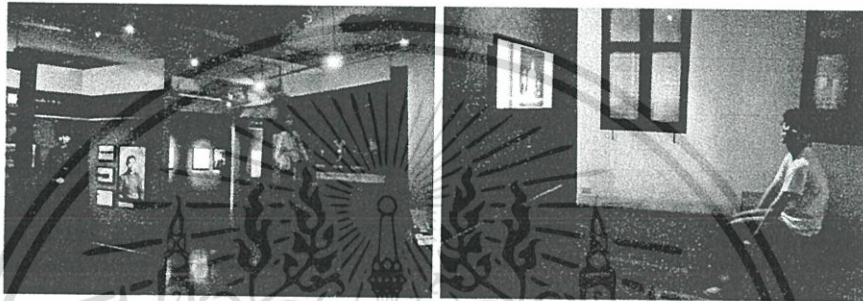
รูปที่ 3.14 แสดงผังการสัญจร ชั้นที่ 2 และ 3 ของพิพิธภัณฑ์พระปกเกล้าฯ

การสัญจรในนิทรรศการพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ โดยภาพรวมเป็นการสัญจรทางเดียว แต่ในบางห้องจะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมเดินได้อย่างอิสระ เช่น ห้องแสดงวัตถุล้ำค่า ฉลองพระองค์ หรือ แสดงภาพหลายๆภาพในช่วงยุคสมัยเดียวกัน ซึ่งช่วยเพิ่มทางเลือกในการเดินชมมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ทางสัญจรยังขาดความน่าสนใจ เพราะยังขาดการเน้นจุดเด่นที่สำคัญ อีกทั้งเนื่องด้วยข้อจำกัดว่าเป็นอาคารเก่าที่ถูกปรับปรุงให้เป็นพิพิธภัณฑ์ การสัญจรภายในด้วยทางขึ้น-ลง จึงถูกกำหนดตายตัวในด้านโครงสร้างเอง ก็มีข้อจำกัดด้านน้ำหนักบรรทุก และเรื่องพื้นที่ที่ไม่กว้าง ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับผนัง หรือเสาเดิมนั้น

ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะเป็นใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2.2 การใช้สื่อและเทคโนโลยีจัดแสดง

การใช้สื่อของพิพิธภัณฑ์พระปกเกล้าฯ เน้นการจัดแสดง สิ่งของ วัตถุจริง และการใช้ บอร์ด หรือป้ายนิเทศส่วนสื่ออื่นๆที่ใช้ ได้แก่ วิดิทัศน์และการฉาย ภาพยนตร์ใช้เส้นทางเดินแบบทางเดียว ด้วยเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องกัน แต่ละห้อง จึงมีขนาดใกล้เคียงกันตกแต่งนิทรรศการด้วยรูปแบบตะวันตกร่วมสมัยเหมือนกัน ทั้งหมด นิทรรศการลักษณะนี้จะขาดจุดเด่น หรือจุด Climax ที่สำคัญจึงยังมีความ น่าสนใจไม่เพียงพอที่จะดึงดูดให้คนรุ่นใหม่เข้าชม

รูปที่ 3.15 แสดงทัศนียภาพภายในนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์พระปกเกล้าฯ

3.1.2.3 การเชื่อมต่อกับบริบทและสภาพแวดล้อม

อาคารพิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีลักษณะที่ค่อนข้างทึบ ช่องเปิดน้อย และขาดการ เชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ เพราะภายในและภายนอกของอาคารไม่สามารถมองเห็นกันได้เลย มีการปิดหน้าต่างทั้งหมด จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เข้าชมรู้สึกเข้าถึงได้ยาก

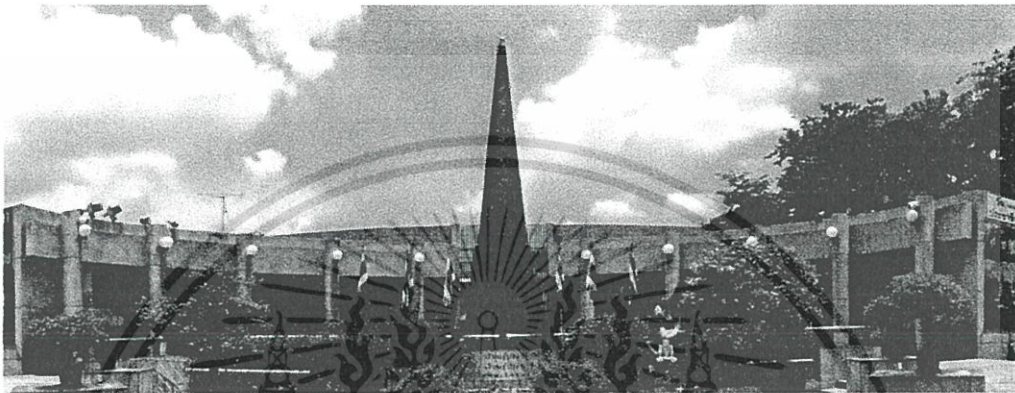
3.1.2.4 การศึกษาด้านอื่นๆ

ในด้านเจ้าหน้าที่นิทรรศการ จะมีผู้รักษาความปลอดภัยที่บริเวณทางเข้า 2 คน และในแต่ละชั้นจะมีผู้ดูแลนิทรรศการชั้นละ 1 คน มีพนักงานจำหน่ายตั๋ว 2 คน ส่วนผู้นำชมนิทรรศการจะอยู่ชั้นล่าง คอยให้บริการผู้ที่ต้องการซักถาม ต้องการ ความช่วยเหลือ หรือเป็นชาวต่างชาติ สามารถเดินชมและฟังคำบรรยายของผู้นำ ชมไปด้วยได้ แต่โดยปกติจะเน้นที่การเดินชมและเรียนรู้ด้วยตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.3 อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา

ที่ตั้งโครงการ :	ถนนราชดำเนินกลาง, กรุงเทพมหานคร
ประเภทของอาคาร/สถานที่ :	อนุสรณ์/พิพิธภัณฑ
พื้นที่ใช้สอยโดยประมาณ :	1,722ตารางเมตร
สถาปนิกผู้ออกแบบ :	เทอดเกียรติ ศักดิ์คำดวง

รูปที่ 3.16 แสดงทัศนียภาพด้านหน้าของอนุสรณ์สถาน 14 ตุลา

(ที่มา : <http://anun2004.blogspot.com/>)

อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา เริ่มมาจากการเสนอให้สร้างอนุสาวรีย์สำหรับผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ 14-16 ตุลาคม 2516 ผ่านคณะรัฐมนตรีของรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์เมื่อ พ.ศ. 2517 แต่กว่าที่อนุสรณ์สถาน 14 ตุลาจะปรากฏเป็นรูปธรรมดังที่เห็น หนทางก็เต็มไปด้วยอุปสรรคนานัปการ จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2544 จึงจะสามารถสร้างได้แล้วเสร็จ ทั้งนี้ก็ด้วยแรงผลักดันอย่างต่อเนื่องจากขบวนการนิสิตนักศึกษา อดีตนักศึกษาในสมัย 14 ตุลา นักวิชาการ สื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชนผู้รักประชาธิปไตย

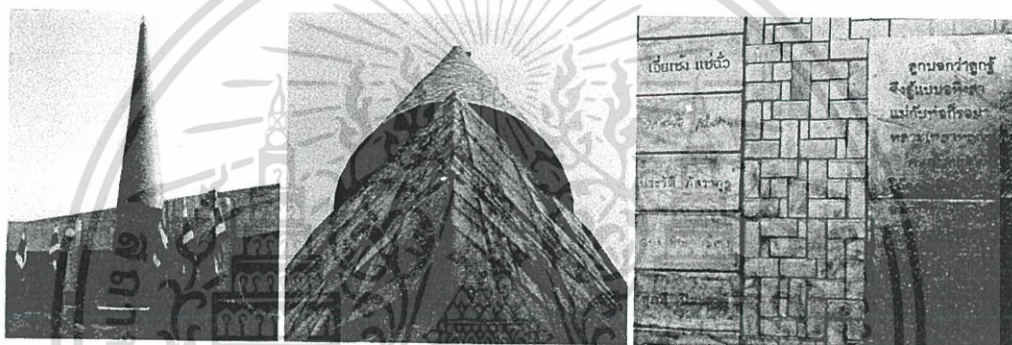
อนุสรณ์สถานแห่งนี้มีมูลนิธิ 14 ตุลา เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดสร้าง และร่วมดำเนินการกิจการของอนุสรณ์สถานฯ ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา จะต้องเป็นสถานที่จัดกิจกรรมสาธารณะที่มีความหลากหลายทั้งรูปแบบและเนื้อหา ตลอดจนเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อกระตุ้นความสนใจและให้การศึกษาทางการเมืองแก่เยาวชนคนหนุ่มสาว อันจะนำไปสู่การสร้างหรือเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตยในประเทศไทย

ทางด้านงานสถาปัตยกรรม คณะกรรมการอำนวยการสร้างอนุสรณ์สถาน 14 ตุลา ได้มอบหมายให้ผู้ชนะการประกวดแบบอนุสาวรีย์สำหรับวีรชน 14 ตุลา เมื่อปี 2518 คือ นายเทอดเกียรติ ศักดิ์คำดวง เป็นผู้พัฒนาแบบเดิมให้เหมาะกับยุคสมัย ตามแนวคิด 2

เอกสารนี้เป็นประกาศ อันได้แก่ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1) เคารพความจริงของประวัติศาสตร์
- 2) ให้ประชาชนส่วนต่าง ๆ เช่น เด็ก ผู้หญิง ศิลปิน กวี ชาวบ้าน มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง และให้มีความหมายกับสาธารณชนที่จะเป็นบทเรียน เป็นเครื่องจูงใจให้คนไทยมุ่งแก้ปัญหาและต่อสู้เพื่อสิ่งดีงามให้กับสังคมไทย

จากแนวคิดนี้[2]สถาปนิกได้พัฒนาให้เป็นอนุสรณ์สถานที่เน้นความสงบนิ่ง โลงกว้าง และเรียบง่าย เพื่อรำลึกและคารวะต่อวีรชน มีประติมากรรมรำลึกอยู่ใจกลางที่เรียกว่า “สถูปวีรชน” อาคารประกอบด้วยลานกิจกรรม เพื่อการอภิปราย ฟังเพลง และการแสดง กลางแจ้ง มีห้องประชุม ห้องสมุด และพิพิธภัณฑ์แสดงประวัติศาสตร์ประชาธิปไตยไทย

รูปที่ 3.17 แสดงรายละเอียดของ สถูปวีรชน ที่ใจกลางอนุสรณ์สถาน 14 ตุลา

สำหรับประติมากรรมรำลึกหรือสถูปวีรชนนั้น ประกอบด้วยฐานทรงสี่เหลี่ยมสูง 5 เมตร ช่วงกลางปลายสอบเข้ายาว 7 เมตร และยอดแหลมทรงสถูปสี่ทองสูง 2 เมตร รวมความสูงทั้งสิ้น 14 เมตรยอดสถูปเป็นรูปทรงสากลที่แสดงถึงจิตวิญญาณสูงส่งของมวลมนุษย์ ส่วนยอดสถูปมีรอยหยักคล้ายสร้างไม่เสร็จ เพื่อสื่อความหมายว่าภารกิจการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยยังไม่สิ้นสุด ยอดปลายสุดทำด้วยวัสดุโปร่งแสงเพื่อให้เห็นแสงไฟที่ส่องออกมาจากภายใน ซึ่งแฝงเป็นนัยถึงไฟแห่งประชาธิปไตยอันอมตะฐานสถูปทั้งสี่ด้านบุด้วยกระเบื้องดินเผาที่แข็งแกร่ง สลักทรายชื่อวีรชน 14 ตุลา และรายล้อมด้วยแผ่นอิฐสลักบทกวีที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ความเสียสละ เด็กและผู้หญิง กรรมกรและชาวนา นอกจากนี้ยังจัดทำแผ่นอิฐแกะลายจากแบบภาพถ่ายหรือภาพศิลปะจากการสร้างสรรค์ของศิลปิน เพื่อสื่อถึงการเติบโตงอกงามของสิทธิเสรีภาพและประชาธิปไตย

[2] ข้อมูลจากเว็บไซต์อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา (<http://www.14tula.com/>)
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.3.1 การใช้สื่อและเทคนิคจัดแสดง

นิทรรศการจะอยู่ภายนอกที่ชานหลังคารอบสถูปวีรชนนำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์ของเหตุการณ์ 14 ตุลา ที่ลำดับเรื่องตามเวลา ใช้ป้ายที่มีคำบรรยายและภาพประกอบเท่านั้นจึงยังขาดความน่าสนใจที่จะดึงดูดให้คนรุ่นใหม่เข้ามาชม

3.1.3.2 การเชื่อมต่อกับบริบทและสภาพแวดล้อม

ความสัมพันธ์กับบริบทเมืองและสังคมของอนุสรณ์สถานแห่งนี้ มีลักษณะคล้ายเป็นลานอนุสาวรีย์สาธารณะที่ด้านบนดาดฟ้า มีสวนหย่อม ที่นั่งและบันไดกว้างให้บุคคลทั่วไปมาพักผ่อนได้ เข้าถึงได้สะดวกและสามารถเชื่อมต่อกุมมองไปยังพื้นที่โดยรอบได้ โดยเฉพาะ ถนนราชดำเนินกลาง และอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

รูปที่ 3.18 แสดงการสัญจรที่เข้าถึงลานของอนุสรณ์สถาน 14 ตุลา
(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

3.1.3.3 การศึกษาด้านอื่นๆ

ในด้านกระบวนการออกแบบของอาคารในเชิงสัญลักษณ์โดยเฉพาะ สถูปวีรชน แสดงให้เห็นถึงการรำลึกและเคารพ ด้วยการใช่วัสดุอาคารประเภท อิฐ หิน คอนกรีตเปลือยผิว แสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของประชาธิปไตยที่จะยืนหยัดสังคมไทย ในขณะที่สีของวัสดุจะเห็นสภาพธรรมชาติวัสดุ หรือใช้สีมืดหม่นแสดงถึงความสงบ ราบเรียบ กับความเศร้าสดจากการสูญเสีย บ่งบอกความเป็นสถาปัตยกรรมโมเดิร์น ที่มีลักษณะเป็น Symbolic หรือก็อนุสาวรีย์ ที่เป็นสัญลักษณ์แทนการเคารพต่อผู้ล่วงลับในเหตุการณ์ 14 ตุลา และการยกย่องในหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารอุดมการณ์ของประชาธิปไตยเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 การศึกษาและวิเคราะห์อาคารตัวอย่างในต่างประเทศ

การศึกษาวិเคราะห์อาคารตัวอย่างในต่างประเทศที่มีการดำเนินการใกล้เคียง มีอาคารประเภทพิพิธภัณฑ์ดังนี้ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์Jewish Museum และNational Center for Civil & Human Rights

ประเด็นที่ต้องการจะศึกษาอาคารตัวอย่าง ได้แก่ การสัญจรในพิพิธภัณฑ์, การใช้สื่อและเทคโนโลยีจัดแสดง, การออกแบบแสง, การใช้สี / วัสดุในพิพิธภัณฑ์ และการเชื่อมต่อนของอาคารกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมโดยรอบที่ตั้งอาคาร ซึ่งสามารถกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาจากลักษณะเด่นของอาคารตัวอย่างแต่ละแห่ง ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงประเด็นที่ต้องการจะศึกษาวิเคราะห์ทั้งหมดจากอาคารตัวอย่างแต่ละแห่ง

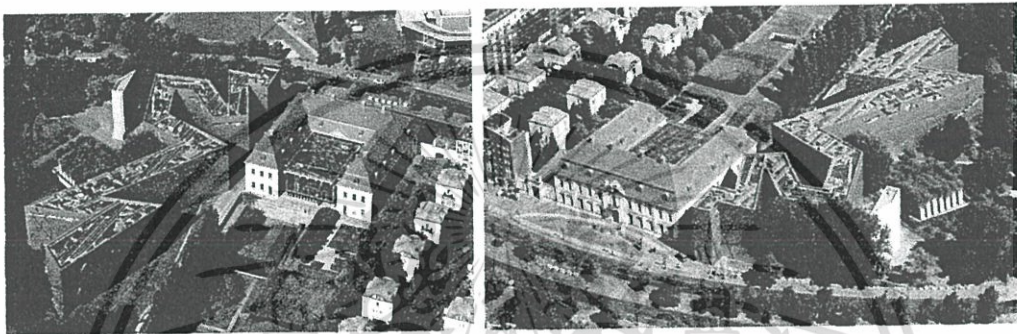
ชื่อพิพิธภัณฑ์	ประเด็นในการศึกษาที่เกี่ยวกับนิทรรศการและพิพิธภัณฑ์					
	การสัญจร	สื่อที่จัดแสดง	แสง	สี / วัสดุ	การเชื่อมต่อนกับบริบท	อื่นๆ
Jewish Museum	/	/	/	/	/	/
National Center for Civil & Human Rights	/	/	/	/	/	-

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

รายละเอียดของการศึกษาวิเคราะห์ อาคารตัวอย่างทั้ง 2 แห่ง ของต่างประเทศ จากประเด็นต่างๆ จะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 The Jewish Museum

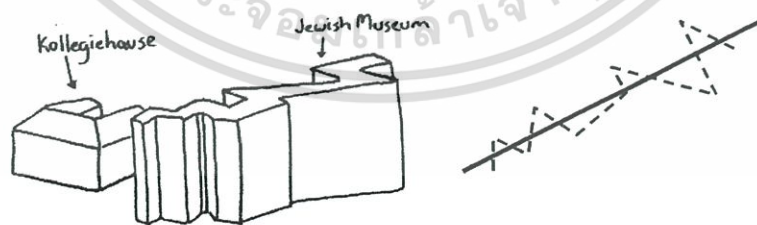
ที่ตั้งโครงการ :	Berlin, Germany
สถาปนิกผู้ออกแบบ :	Daniel Libeskind
ประเภทของอาคาร/สถานที่ :	พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์
พื้นที่ใช้สอยโดยประมาณ :	15,000ตารางเมตร
จำนวนผู้เข้าชมโดยประมาณ :	3,300คน/วัน

รูปที่ 3.19 แสดงภาพถ่ายทัศนียภาพจากมุมสูงของพิพิธภัณฑ์ Jewish Museum

(ที่มา : <http://www.archello.com/en/project/jewish-museum-berlin>)

พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ถูกสร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวในเยอรมนีเมื่อช่วงสมัยสงครามโลกครั้งที่2อันเป็นเหตุทำให้มีชาวยิวจำนวนมากต้องเสียชีวิตอย่างโหดร้าย เพื่อให้เป็นอนุสรณ์ให้กับคนรุ่นหลังจึงจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ขึ้นในปี ค.ศ.1976 (อาคาร Kollegienhaus) ต่อมามีการสร้างอาคารใหม่ให้เป็นนิทรรศการถาวรที่ยิ่งใหญ่ เสร็จในปี ค.ศ. 2001 ส่วนอาคารเก่าเป็นที่ซื้อตั๋วเข้าชม จัดการแสดง และนิทรรศการหมุนเวียน

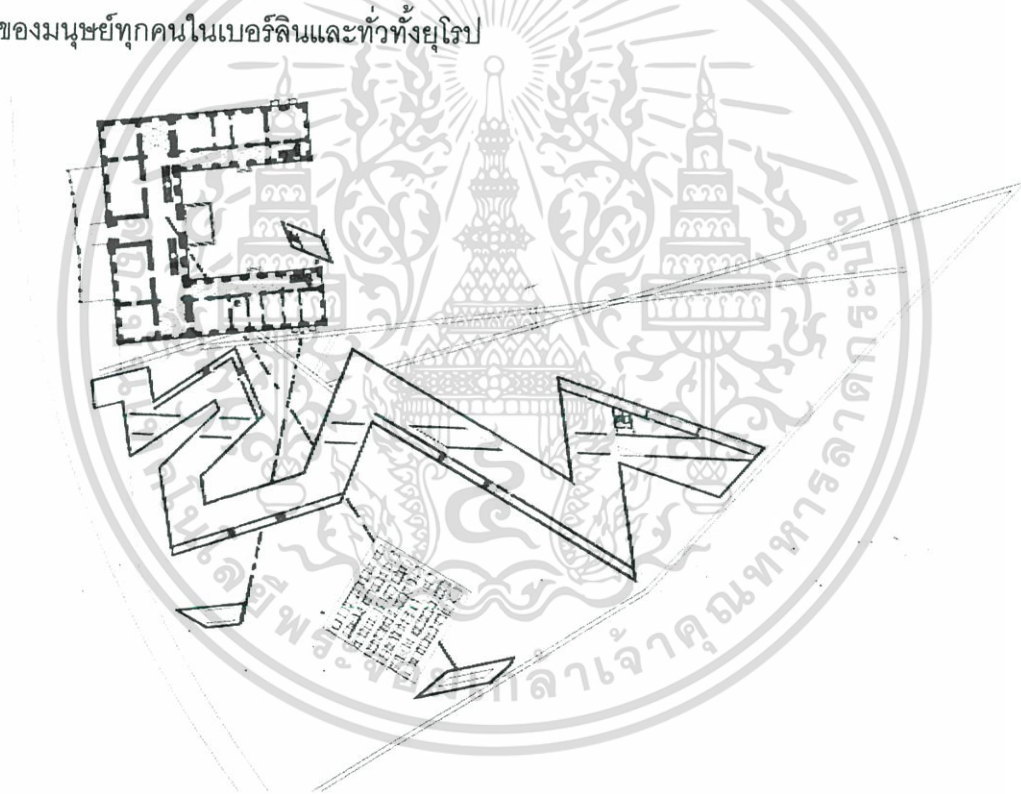

รูปที่ 3.20 แสดงลักษณะอาคารและรูปทรงของพิพิธภัณฑ์ Jewish Museum

อาคารออกแบบโดยสถาปนิกโปแลนด์-อเมริกัน Daniel Libeskind ผู้แสดงแนวคิดไว้ว่า อาคารนอกจากจะถูกกำหนดพื้นที่กิจกรรมอย่างชาญฉลาดแล้ว ยังต้องสามารถมีผลต่อการขับเคลื่อนทางจิตวิญญาณของผู้เข้าชม ซึ่งบางครั้งก็คาดเดาไม่ได้ ให้เกิดแรงผลักดันให้

โครงสร้างทางความคิดของบุคคลนั้น มีความเชื่อมโยง ระหว่างอดีต ปัจจุบันและอนาคต เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกวีเชิงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาปนิกตั้งใจให้อาคารหลังใหม่เป็นอาคารในแนวคิด Deconstructivist-Style ด้วยแนวแกนตรงเหมือนเส้นแห่งช่วงเวลา แต่มีรูปทรง ซิก-แซก ทแยงไปมา ซึ่งมาจากแนวเส้นที่ลากบนแผนที่อพยพของชาวยิว ในด้านของรูปลักษณะภายนอกนั้น ตั้งใจให้ไร้ซึ่งการเชื่อมโยงกับอาคารเก่า แต่มีทางเดินใต้ดินที่เชื่อมสองอาคารเข้าด้วยกันการออกแบบสถาปัตยกรรม จะยึดหลัก 3 แนวคิดเดิมซึ่งเคยใช้กับนิทรรศการในอาคารเก่า คือ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของชาวยิวในเยอรมนี โดยไม่ยอมรับการกระทำที่ไร้ซึ่งศีลธรรม, สองคือ เพื่อให้เกิดการตระหนักและมีจิตสำนึกร่วมในเรื่องของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อันเป็นความทรงจำที่สาหัสของกรุงเบอร์ลิน และสุดท้าย คือ เพื่อการร่วมรับรู้ประสบการณ์การสูญเสียของชาวยิวในเบอร์ลิน ให้เป็นอุทาหรณ์เพื่ออนาคตของมนุษย์ทุกคนในเบอร์ลินและทั่วทั้งยุโรป

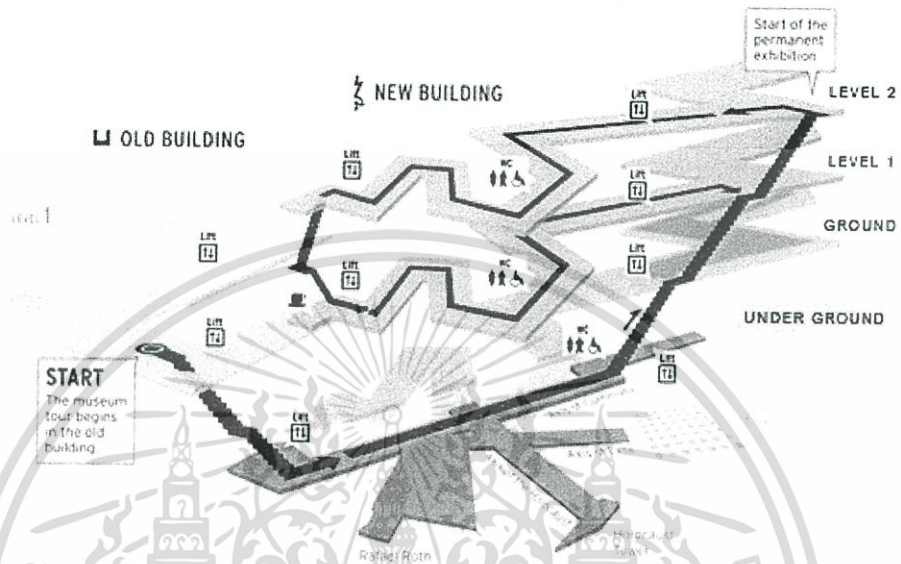
รูปที่ 3.21 แสดงแบบผังทางสถาปัตยกรรมของ Jewish Museum

3.2.1.1 การสัญจรในพิพิธภัณฑ์

พิพิธภัณฑ์ 2 อาคาร เป็นอาคารเก่าและอาคารใหม่อย่างชัดเจน ที่จัดว่าไม่มีการเชื่อมโยงกันในเชิงของรูปทรงและภาพลักษณ์อาคาร แต่เป็นการเชื่อมโยงด้วย “การสัญจร” โดยทางเข้าพิพิธภัณฑ์ต้องเข้าทางอาคารเก่าก่อน ซึ่งมีที่ขายตั๋ว และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดกิจกรรมต่างๆที่น่าสนใจ เช่น การแสดง และนิทรรศการชั่วคราว ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

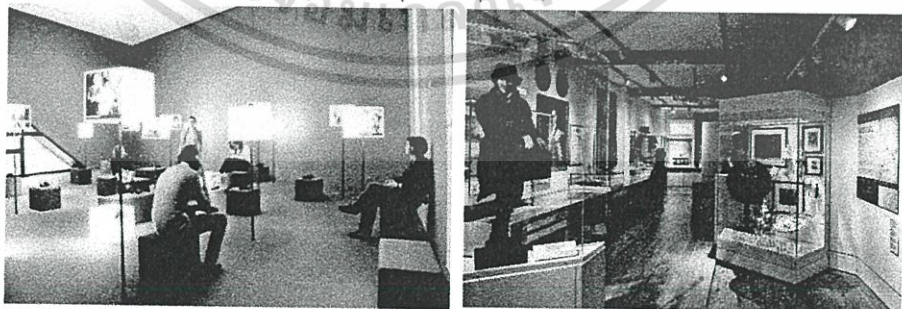
การเข้าชมนิทรรศการถาวรนั้น จะต้องผ่านโถงอาคารเก่า เพื่อลงบันไดมาทางใต้ดิน ปรับอารมณ์และความรู้สึกจากบรรยากาศใต้ดิน แล้วจึงเดินขึ้นบันไดตรงถึงชั้นสอง (มีลิฟต์รองรับ) จากนั้นเมื่อชมนิทรรศการชั้นสองแล้ว จึงลงมาชั้นหนึ่ง และลงต่อมาที่ชั้นระดับดิน(Ground Level) เป็นอันสิ้นสุดการชมพิพิธภัณฑ์

รูปที่ 3.22 แสดงแนวคิดการเชื่อมทางสัญจรใต้ดินของ Jewish Museum (ที่มา : เว็บไซต์ : www.jmberlin.de)

3.2.1.2 การใช้สื่อและเทคนิคจัดแสดง

การใช้สื่อในการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ มีความหลากหลายและน่าสนใจ โดยมีการเน้นที่ วัตถุสิ่งของจริงในอดีต และอธิบายให้ความรู้ด้วย ป้ายนิเทศ, บอร์ดอิเล็กทรอนิกส์, วีดิทัศน์, การฟังเทป, โมเดลและบรรยากาศจำลอง

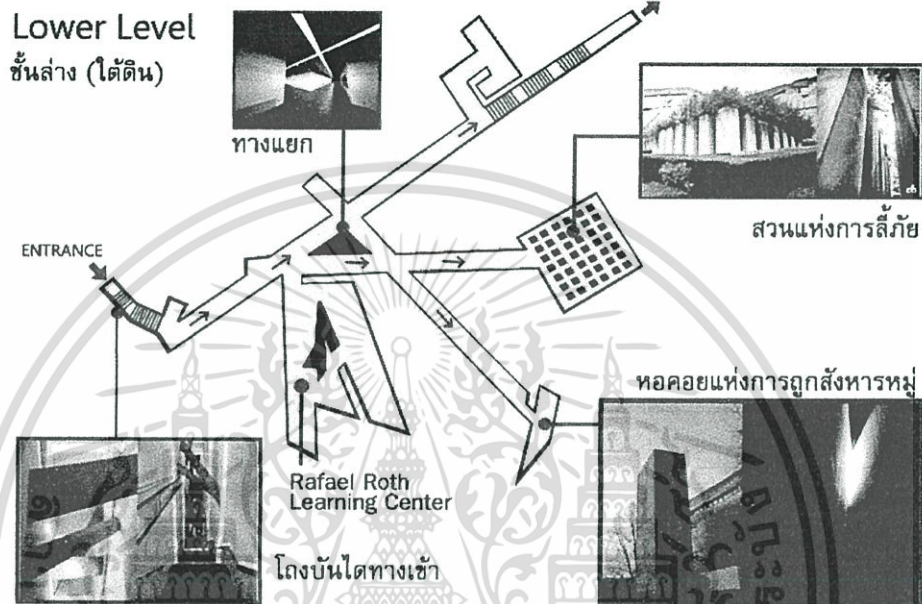
รูปที่ 3.23 แสดงการใช้สื่อในนิทรรศการถาวรของพิพิธภัณฑ์ Jewish Museum

ชาย - การฟังเทปบันทึกคำบรรยายโดยใช้หูฟัง และมัมที่นั่ง

ขวา - การจัดแสดงวัตถุจริง ร่วมกับบอร์ดให้ความรู้และภาพถ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ (ที่มา : เว็บไซต์ : www.jmberlin.de) ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ ยังมีการสร้างบรรยากาศเพิ่มเติมที่มีสัญลักษณ์ให้ผู้เข้าชมรับรู้ถึงการสูญเสียในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ ด้วยการออกแบบ ที่ว่างทางสถาปัตยกรรมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งประกอบกับการชมนิทรรศการโดยมีการออกแบบที่ว่าง ในชั้นต่างๆ ตั้งแต่ ชั้นใต้ดิน ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 โดยจะเริ่มทำการศึกษาวิเคราะห์จากชั้นใต้ดิน ดังรูปที่ 3.23

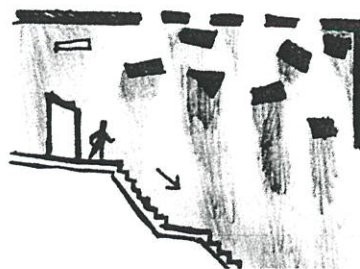

รูปที่ 3.24 แสดงการออกแบบบรรยากาศของที่ว่างใน Jewish Museum ชั้นใต้ดิน

การสร้างบรรยากาศด้วยที่ว่างทางสถาปัตยกรรมให้ผู้เข้าชมได้สัมผัส ทำให้เกิดการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของชาวยิวในเหตุการณ์ เป็นการปรับความรู้สึกก่อนที่จะเข้าชมนิทรรศการ โดยสามารถวิเคราะห์แนวคิดการออกแบบได้ดังต่อไปนี้

-โถงบันไดทางเข้า

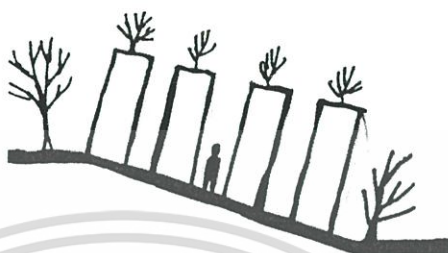
เป็นโถงสูง ที่มีบันไดตรงยาวลงไปยังชั้นใต้ดิน ให้ความรู้สึกเหมือนการหนีจากทหารเยอรมันลงใต้ดิน ผ่านช่องแสงเงาที่ลอดผ่านคาน เกิดบรรยากาศเหมือนหลบซ่อนอยู่ใต้ซากปรักหักพังในช่วงสงคราม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ 3.25 วิเคราะห์การออกแบบโถงบันไดทางเข้าในชั้นใต้ดิน ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-สวนแห่งการลี้ภัย

เป็นส่วนของการถูกเนรเทศของชาวยิวมีบนพื้นดินที่ลาดเอียงมีเสาคอนกรีต 49 ต้น อยู่ตั้งฉากกับผิวพื้น ให้ความรู้สึกถึงความขัดแย้ง และไม่สมเหตุสมผลกับแรงโน้มถ่วงโลก

รูปที่ 3.26วิเคราะห์การออกแบบสวนแห่งการลี้ภัย

-หอคอยแห่งการถูกสังหาร

เป็นหอคอยคอนกรีตที่ว่างเปล่าสูง 24 เมตร มีเพียงช่องแสงมุมแหลมจุดเดียวด้านบนแต่ยังได้ยินเสียงการจราจรและการดำเนินชีวิตภายนอกได้เหมือนกับผู้ลี้ภัยที่ต้องใช้ชีวิตอย่างหลบซ่อนในที่ลับตา เช่นในห้อง หรือใต้ซากปรักหักพังต่างๆ ภายในหอคอยมีอุณหภูมิที่หนาวเย็น ให้ความรู้สึกอ้างว้าง และไร้ซึ่งความหวังหอคอยนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความหวาดกลัว และอาจสื่อถึงการถูกสังหารอย่างเยือกเย็น

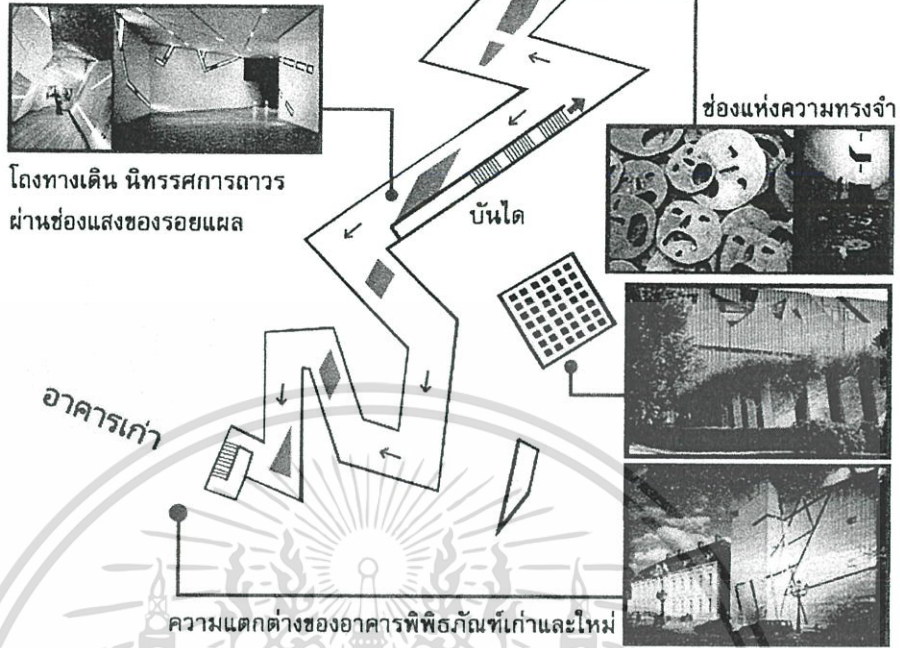
รูปที่ 3.27วิเคราะห์การออกแบบหอคอยแห่งการถูกสังหาร

นอกจากนี้ ในส่วนของชั้นบน (เหนือดิน) หรือชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นที่จัดแสดงนิทรรศการถาวร มีการออกแบบบรรยากาศของที่ว่างที่สอดคล้องกับการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารจัดแสดงนิทรรศการ ดังต่อไปนี้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Upper Level

ชั้นบน (เหนือดิน)

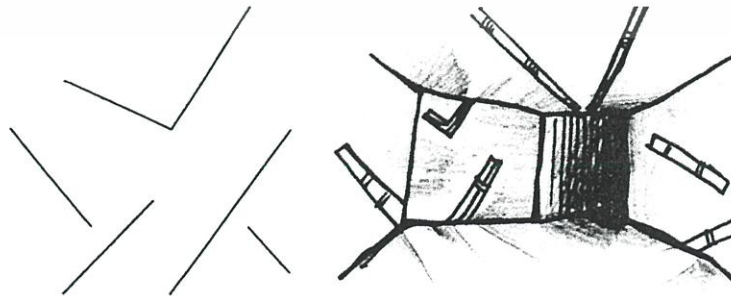

รูปที่ 3.28 แสดงการออกแบบบรรยากาศของที่ว่างใน Jewish Museum ชั้นบน

เทคนิคการออกแบบในส่วนนี้ของชั้นบนที่น่าสนใจ ได้แก่ โถงทางเดินนิทรรศการ ผ่านช่องแสงของรอยบาดแผล และห้องแห่งความทรงจำซึ่งมีรายละเอียดการศึกษาวិเคราะห์ดังต่อไปนี้

- โถงทางเดินนิทรรศการ ผ่านช่องแสงของรอยบาดแผล

ทางเดินของนิทรรศการ จะเดินผ่านช่องแสงเป็นหน้าต่างกระจก ที่มีลักษณะเป็นเส้น ไรทิกทาง เหมือนรอยบาดแผล และความเจ็บปวดรวดร้าว ที่เกิดขึ้นกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่จัดแสดง

รูปที่ 3.29 วิเคราะห์การออกแบบโถงทางเดินนิทรรศการและช่องแสง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ช่องแห่งความทรงจำ

ทางเดินหลังจากการชมนิทรรศการ เป็นพื้นที่โล่งที่ปิดล้อม มีแผ่นเหรียญเหล็กสลักรูปใบหน้าเรียงรายบนพื้นเกิดเสียงให้คนก้มดูระหว่างเดิน แสงจากด้านบน เมื่อประกับคนที่เดินก้มหน้า ทำให้ทุกคนต่างดูเศร้าโศก

รูปที่ 3.30 วิเคราะห์การออกแบบบริเวณ ช่องแห่งความทรงจำ

3.2.1.3 การออกแบบแสง

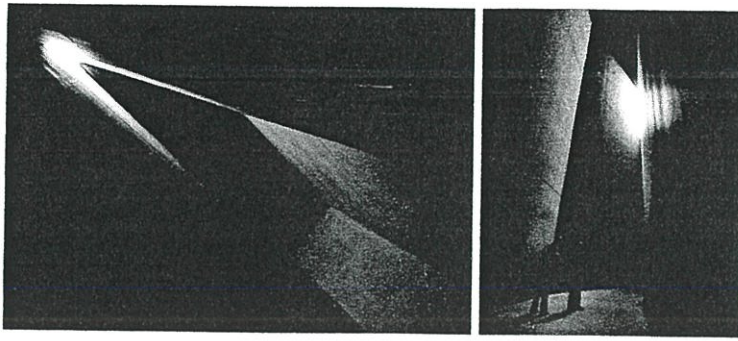
การออกแบบแสงของพิพิธภัณฑ์มีการใช้ทั้งแสงธรรมชาติ และแสงสังเคราะห์ เพื่อความน่าสนใจ และความหลากหลายของแสงที่เกิดขึ้น โดยตัวอย่างการใช้แสงธรรมชาติที่น่าสนใจในพิพิธภัณฑ์แสดงดังรูปที่ 3.30

รูปที่ 3.31 แสดงการออกแบบโดยการใช้แสงธรรมชาติใน Jewish Museum
(ที่มา: <http://www.unkerju.blogspot.com>)

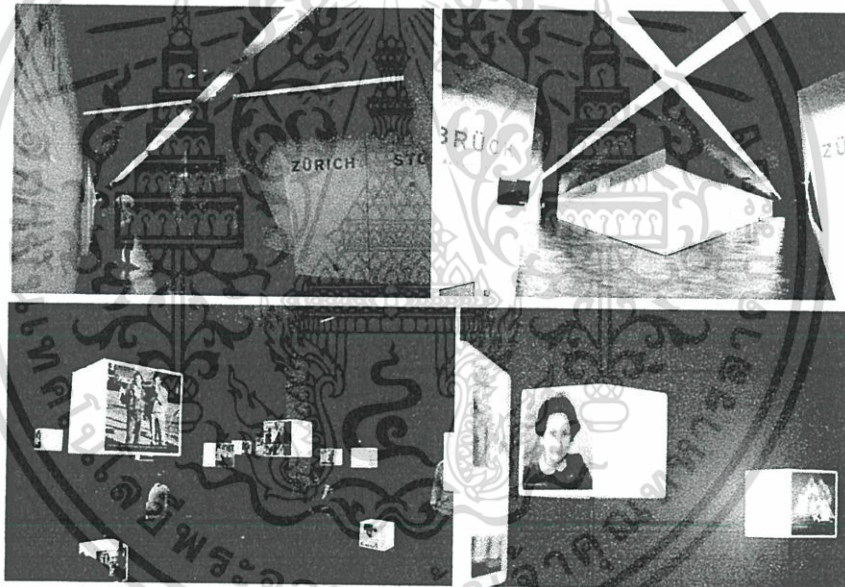
ช่องเปิดอาคาร (void) มีลักษณะเป็นช่องลึกทำให้แสงที่ลอดเข้ามาเป็น Indirect Light เรืองๆ หรือให้แสงสะท้อนกับผนังก่อนจะลงมาถึงพื้น ทำให้ที่ว่างของอาคาร ดูมีมิติที่ลึก ทั้งยังลดความเป็นระนาบที่เรียบนิ่งให้ดูมีการเคลื่อนไหว

ส่วนที่หอคอยแห่งการถูกสังหารนั้น ก็มีการออกแบบแสงธรรมชาติที่น่าสนใจ โดยการเปิดช่องแสงที่มุมเล็กในโถงสูงที่มีด ทำให้เห็นรูปทรงและปริมาตรของอาคารที่ดูสูงชะลูดมากยิ่งขึ้นดังรูปที่ 3.31

รูปที่ 3.32 แสดงการออกแบบโดยใช้แสงธรรมชาติของหอคอยแห่งการถูกสังหาร
(ที่มา : <https://www.behance.net/gallery/189234/The-Jewish-Museum-Berlin>)

การออกแบบแสงสังเคราะห์ สามารถแสดงตัวอย่างการใช้แสงที่น่าสนใจในพิพิธภัณฑ์ ด้วยการใช้แสงเน้นเส้นทางสัญจร หรือช่วยนำทางให้กับบริเวณที่มีการสัญจรหลายเส้นทาง ดังที่แสดงในรูปที่ 3.32

รูปที่ 3.33 แสดงการออกแบบโดยการให้จุดเด่นเป็นจุดส่องสว่าง
(ที่มา : <https://www.oh-berlin.com> และ <http://readcereal.com>)

นอกจากนี้ ยังมีการใช้แสงขับเน้นจุดเด่น หรือหัวข้อในนิทรรศการ ด้วยการให้จุดเด่นนั้นเป็นไฟส่องสว่างไปเลย ดังแสดงในรูปที่ 3.33 ให้เห็นการใช้ภาพของผู้ที่ให้คำบันทึกเสียง เป็นคอมพิวเตอร์ที่นั่งฟังเสียงบรรยายนั่นเอง

3.2.1.4 การใช้สีและวัสดุ

ในด้านการใช้วัสดุในนิทรรศการ และอาคารพิพิธภัณฑ์จะใช้วัสดุสมัยใหม่ ประเภท โลหะ กระดาษ และคอนกรีต เพราะเป็นโครงสร้างแบบสมัยใหม่ที่ต้องการ รูปทรงที่แปลกใหม่ โดยเฉพาะตัวอาคารภายนอกจะใช้ แผ่นเหล็กเป็นวัสดุผิว ทั้งหมด และคอนกรีตเปลือยผิวในบางส่วน ส่วนภายในจะเน้นที่กระจก และ คอนกรีตเปลือยผิว ด้านการใช้สี จะให้เห็นสภาพธรรมชาติวัสดุ หรือใช้สีมีดหม่น แสดงถึงความสงบ รียบเรียบ กับความเศร้าสลดจากการสูญเสีย

การใช้ผนังพื้นหลังภายในนิทรรศการ ใช้วัสดุประเภท Cement Board ผิวเรียบสีขาว หรือดำ ในการกันหรือยึดด้วยโครงสร้างต่างๆ เพราะทำให้สิ่งที่จัดแสดงดู โดดเด่นมากขึ้น และยังสามารถรองรับการปรับเปลี่ยนได้

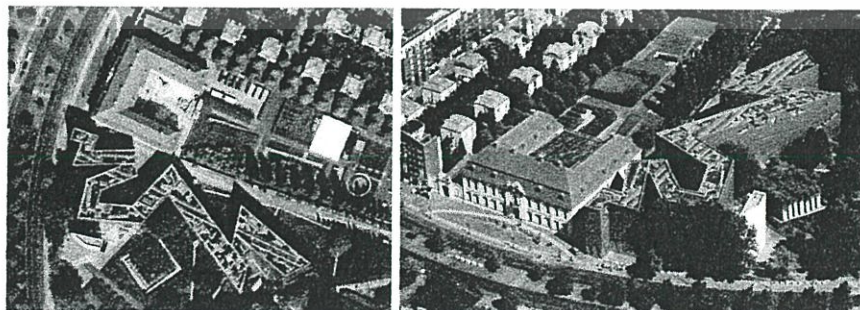

รูปที่ 3.34 แสดงการออกแบบด้วยวัสดุสีเรียบ สีหม่นหรือสีตามธรรมชาติ

(ที่มา : <https://archide.wordpress.com/2008/11/10/>)

3.2.1.5 การเชื่อมต่อกับบริบทและสภาพแวดล้อม

พิพิธภัณฑ์ Jewish Museum มีพื้นที่กว้างโดยรอบอาคาร ที่ถูกออกแบบ เป็นภูมิสถาปัตยกรรมที่มีสวน และทางเดินอีกทั้งมีลานโล่งในด้านที่ติดถนน ช่วยเสริมความงามให้อาคาร และเป็นจุดนัดพบ หรือสัญจรผ่านของคนทั่วไป

รูปที่ 3.35 แสดงอาคารพิพิธภัณฑ์ กับบริบทและสภาพแวดล้อมโดยรอบ

(ที่มา : http://www.cs.utsa.edu/~wagner/berlin/trip/trip_kreuz.html)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น เมื่อผู้ผู้เห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

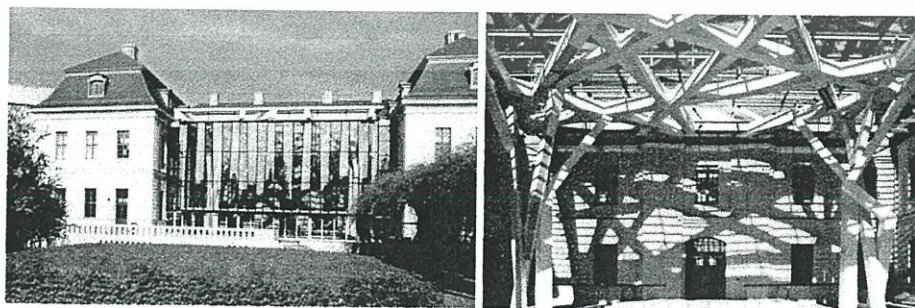
ภายในโครงการ อาคารพิพิธภัณฑ์หลังใหม่ มีการเชื่อมต่อกับอาคารเก่า ด้วยทางใต้ดิน ซึ่งทำให้พิพิธภัณฑ์ทั้งสองมีทางสัญจรต่อกันเสมือนเป็นอาคารเดียว ส่งเสริมให้การใช้สอยมีความต่อเนื่องกันเป็นเอกภาพ

ในด้านบริบทของสังคมและเมือง พิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่บนถนนสายหลักสายหนึ่งของ กรุงเบอร์ลิน ที่จะมุ่งไปสู่ใจกลางเมืองย่านธุรกิจ และแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น พิพิธภัณฑ์แห่งนี้จึงมีลักษณะเหมือนเป็น Landmark ที่สำคัญแก่ผู้คนที่สัญจรผ่านไปมาอีกด้วย

3.2.1.6 การศึกษาด้านอื่นๆ

ในด้านการอนุรักษ์อาคารของอาคารพิพิธภัณฑ์หลังเก่า ใช้แนวคิดการอนุรักษ์แบบ Conservation คือการดูแลรักษาลักษณะอาคารและวัสดุเดิมให้ได้มากที่สุด แต่อาจมีการเพิ่ม หรือปรับเปลี่ยนการใช้สอย ที่ไม่ยึดติดหรือทำลายอาคารเดิม (ต่างจาก Renovation ที่สามารถทำลายหรือเปลี่ยนแปลงอาคารได้)

การอนุรักษ์อาคารนี้มีการเพิ่มการใช้สอยเป็นลานอเนกประสงค์ สำหรับพักผ่อน จัดกิจกรรมต่างๆ หรือจัดการแสดง ซึ่งต้องการหลังคาที่กันฝนและความหนาวได้ โดยใช้บริเวณที่ว่างตรงกลางของอาคารที่เป็นรูปตัว U และคลุมด้วยโครงสร้างสมัยใหม่ที่แยกจากกัน และปิดล้อมโครงด้วยกระจกที่ดูโปร่งโล่ง และเปิดเผยให้เห็นความงามของอาคารเก่าเหมือนเดิม เกิดเป็นที่ว่างใหม่ที่เหมาะสมกับการใช้งานในยุคสมัยปัจจุบัน การอนุรักษ์แบบนี้ นอกจากจะเพิ่มการใช้สอยที่มากขึ้นแล้ว ยังสื่อถึงวิสัยทัศน์ที่ดีในการใช้อาคารเดิมให้เกิดประโยชน์สูงสุดอีกด้วย

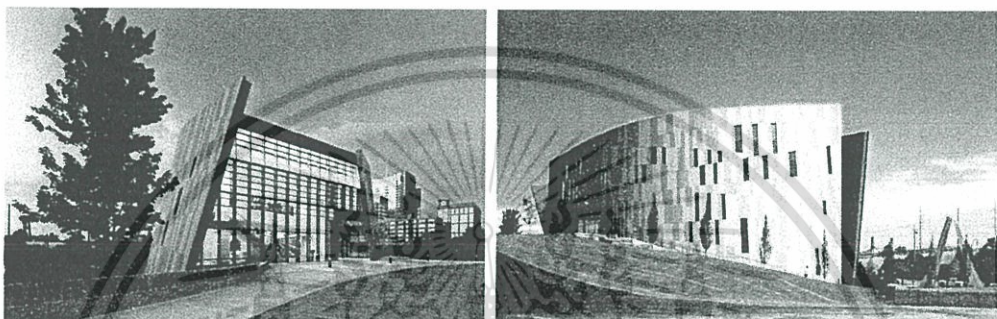
รูปที่ 3.36 แสดงทัศนียภาพของลานอเนกประสงค์ใหม่กับอาคารหลังเก่า

(ที่มา : <http://www.berlin-info.de/en/museums/jewish-museum>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 National Center for Civil & Human Rights

ที่ตั้งโครงการ :	เมือง Atlanta, รัฐ Georgia, USA
สถาปนิกผู้ออกแบบ :	Philip Freelon, HOK
ผู้ออกแบบนิทรรศการ:	David Rockwell ประเภทของอาคาร/สถานที่ : ศูนย์การเรียนรู้
พื้นที่ใช้สอยโดยประมาณ :	3,900 ตารางเมตร

รูปที่ 3.37 แสดงทัศนียภาพภายนอกของ National Center for Civil & Human Rights

(ที่มา : <http://www.hok.com/design/region/united-states/>)

National Center for Civil & Human Rights หรือ ศูนย์การเรียนรู้เพื่อพลเมืองและสิทธิมนุษยชน ในเมืองแอตแลนตา, สหรัฐอเมริกา เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญคือ นิทรรศการการเรียนรู้ ภายใต้หัวข้อที่เกี่ยวกับ สิทธิและเสรีภาพของพลเมืองชาวอเมริกัน และพลเมืองโลกในระบอบประชาธิปไตย

อาคารแห่งนี้ประกอบด้วย ส่วนจัดแสดงนิทรรศการถาวร, ห้องจัดแสดงนิทรรศการหมุนเวียน, ร้านขายของที่ระลึก, และลานกว้างด้านหน้าอาคาร รวมถึง มีภูมิสถาปัตยกรรมเป็นบันไดคนเดินขนาดใหญ่ที่เชื่อมต่อกับสวนสาธารณะได้อย่างงดงาม

รูปทรงของสถาปัตยกรรม และ ภูมิสถาปัตยกรรมถูกออกแบบให้มีลักษณะโค้งมน สั้นไหล และสีโทนธรรมชาติ แสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระเสรี และเรียบง่าย ภายในอาคารประกอบด้วย 3 ชั้น ส่วนที่เป็นนิทรรศการถาวรจะอยู่ในชั้นทางเข้า (Main Entrance Level) และ ชั้นบน (Upper Level) ส่วนชั้นล่าง (ชั้นระดับดินต่ำ) เป็นชั้นที่มีทางเข้ารองและมีบันไดขนาดใหญ่ภายนอก ให้เดินขึ้นระดับชั้นทางเข้าหลักได้ ส่วนการใช้งานในชั้นล่างจะเป็นพื้นที่ออกแบบประสงค์สำหรับจัดกิจกรรม หรือการแสดงชั่วคราวต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2.1 การสัญจรในนิทรรศการ

ในด้านการสัญจรหลักของนิทรรศการถาวร เป็นแบบการสัญจรทิศทางเดียว ที่วนแบบLoop โดยเริ่มเข้าจาก Lobby ของศูนย์ ผ่านเข้าไปยังส่วนจัดนิทรรศการ และเดินผ่านการจัดแสดงต่างๆ แบบมีทางเดินหลัก (Comb Type Layout) แล้วแยกเป็นจุดจัดแสดงย่อยต่างๆ ทั้งสองฝั่งของทางเดินหลัก ทำให้ผู้เข้าชมสนุกกับการมีอิสระในการเรียนรู้หน่วยย่อย แต่ยังคงสัมผัสประสบการณ์อย่างมีลำดับชั้นในระดับภาพรวม

รูปที่ 3.38 แสดงผังการสัญจรของนิทรรศการในชั้นทางเข้าหลัก และชั้นบนของ

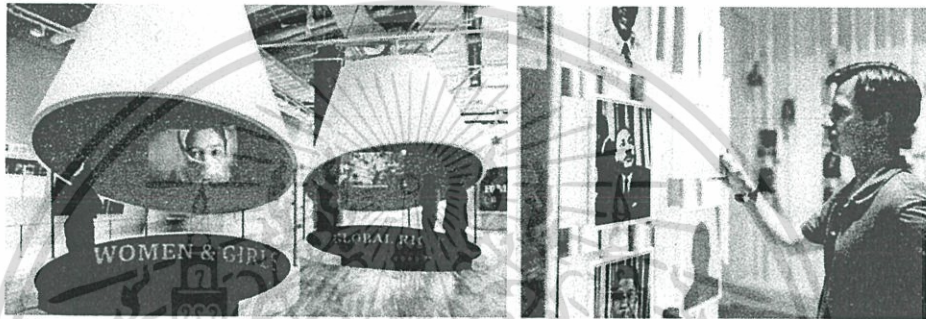
National Center for Civil & Human Rights

(ภาพต้นฉบับ ที่มา : <http://www.archdaily.com/542382>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2.2 การใช้สื่อและเทคนิคจัดแสดง

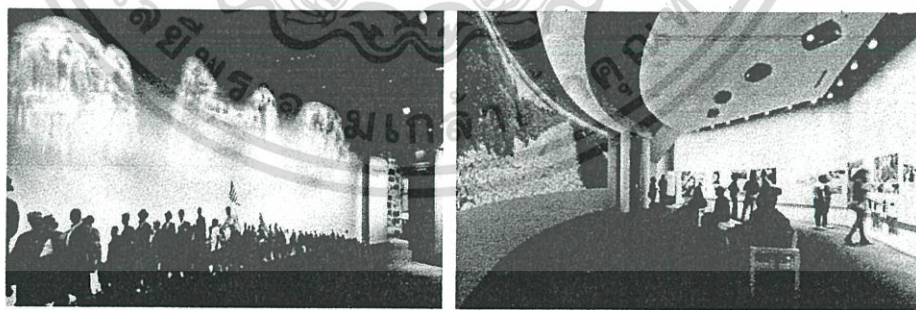
การใช้สื่อในการจัดแสดงนิทรรศการ มีความหลากหลายและน่าสนใจ โดยเน้นที่ การเรียนรู้ด้วย ป้าย, บอร์ดอิเล็กทรอนิกส์, การฉายภาพ, วีดิทัศน์, การฟัง เทป, โมเดลและบรรยากาศจำลอง สื่อที่น่าสนใจ ดังรูปที่ 3.39 ด้านซ้าย แสดงให้เห็นการฉายภาพภายในวัตถุทรงกระบอกกรวยที่ทำหน้าที่บังแสง และเพิ่มความ เป็นส่วนตัวให้กับผู้เข้าชมอีกด้วย ส่วนในรูปที่ 3.39 ด้านขวา เป็นการใช้สื่อด้วย กล้องภาพ 2 มิติ เพียงเพิ่มการพลิกด้านกล้อง เพื่ออ่านคำอธิบาย ก็ทำให้ผู้เข้าชม รู้สึกมีส่วนร่วมกับการเรียนรู้จากนิทรรศการ

รูปที่ 3.39 แสดงสื่อจัดแสดงภายใน National Center for Civil & Human Rights (ที่มา : <http://www.archdaily.com/542382>)

3.2.2.3 การออกแบบแสง

การออกแบบแสงมีจุดที่น่าสนใจ ดังรูปที่ 3.40 ด้านซ้าย แสดงให้เห็นการฉายแสงที่มีเงาภาพลงบนผนังที่จัดแสดงช่วยกระตุ้นจินตนาการให้ผู้เข้าชม

รูปที่ 3.40 แสดงการออกแบบแสงใน National Center for Civil & Human Rights (ที่มา : <http://www.archdaily.com/542382>)

ในรูปที่ 3.40 ด้านขวา แสดงให้เห็นการใช้แสงที่แตกต่างกัน 2 มุมของห้อง ด้านหนึ่งต้องการความมืดสลัวเพื่อฉายภาพยนตร์ด้วย Projector ส่วนอีกด้านเป็น การจัดแสดงบอร์ดที่ต้องการความสว่าง จึงมีการกันทิศทางแสงด้วยฝ้าเพดานลด

ระดับที่มุมฉายภาพยนตร์ งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2.4 การใช้สีและวัสดุ

ในด้านการใช้วัสดุอาคาร จะใช้วัสดุประเภท โลหะ กระจก ไม้ และซีเมนต์บอร์ด เพราะเป็นโครงสร้างแบบสมัยใหม่ที่ต้องการรูปทรงที่แปลกใหม่ โดยตัวอาคารภายนอก ส่วนผนังที่ใช้ Aluminum Cladding สีน้ำตาล และสีครีม ปิดผิวทั้งหมด ส่วนที่เปิดโล่งให้เห็นภายใน จะใช้โครงสร้างผนังกระจก และตั้งแต่พื้นชั้นล่างจนถึงปลายบนสุดของอาคาร

ในด้านการใช้สีภายในนิทรรศการโดยภาพรวมของห้องจะใช้สีพื้นเรียบๆ เช่น สีขาว เทา ดำ น้ำตาล แสดงถึงความเคร่งขรึม หรือการย้อนสู่อดีต เหมือนภาพถ่ายขาวดำ แต่อาจมีการเน้นองค์ประกอบเด่นด้วยสีโทนร้อน

รูปที่ 3.41 แสดงการใช้สีวัสดุใน National Center for Civil & Human Rights
(ที่มา : <http://www.archdaily.com/542382>)

3.2.2.5 การเชื่อมต่อกับบริบทและสภาพแวดล้อม

หลังจากที่อาคารสร้างเสร็จในปี พ.ศ. 2557 ก็กลายเป็นเป็น Landmark ที่สำคัญอีกแห่งของเมือง Atlanta เพราะตั้งอยู่ในสวนสาธารณะใจกลางเมือง ทั้งยังมีพิพิธภัณฑ์สำคัญหลายแห่งที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงเช่น พิพิธภัณฑ์โคคา-โคล่าและพิพิธภัณฑ์เด็ก ทำให้ใจกลางเมืองเป็นศูนย์รวมของแหล่งเรียนรู้

3.3 การสรุปผลการศึกษาวិเคราะห์อาคารตัวอย่าง

จากการศึกษาอาคารตัวอย่าง สามารถสรุปแนวทางที่ดีในการออกแบบพิพิธภัณฑ์ ประชาธิปไตยไทยได้ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4สรุปแนวทางที่ดีในการออกแบบพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทยจากอาคารตัวอย่าง

หัวข้อ	รายละเอียด / ลักษณะ
ลักษณะของพิพิธภัณฑ์	พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้
องค์ประกอบสนับสนุนที่สำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องจัดนิทรรศการ หรือจัดกิจกรรมชั่วคราว - ห้องสมุด - ร้านอาหารและเครื่องดื่ม - ร้านขายของที่ระลึก - สำนักงานบริหารและดูแลจัดการ
สื่อนิทรรศการ	<ul style="list-style-type: none"> - วัตถุจริง - บอร์ด / ป้ายนิเทศ - วิดีทัศน์ / การฉายภาพยนตร์ - เกมส์จอสัมผัส / ของเล่น / แผ่นเปิด แผ่นพลิก - โมเดล / หุ่นจำลอง / บรรยากาศจำลอง
การสัญจร	ทางเดียว + อีลิระ
การออกแบบแสง	<ul style="list-style-type: none"> - ให้มีความสลัว และสว่างเฉพาะจุดที่เน้น - ใช้แสงสีประกอบการจัดแสดง - ใช้แสงธรรมชาติ กับช่องเปิดที่ไม่จำเป็นไป
การใช้สีและวัสดุ	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วัสดุ ที่รองรับรูปทรงอาคารที่แปลกใหม่ - ใช้การคุมโทนสีเรียบ เช่น สีดำ สีเทา สีขาว สีน้ำตาล แสดงถึงการย้อนรำลึกถึงอดีต ประวัติศาสตร์ และความเคร่งขรึม
ความเชื่อมต่อกับบริบท	<ul style="list-style-type: none"> - การออกแบบเพื่อเชื่อมต่อการสัญจรกับอาคารสำคัญที่อยู่ข้างเคียง - ลานโล่งช่วยเปิดมุมมองด้านหน้าอาคาร - มีพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมให้คนมีส่วนร่วม

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การศึกษาองค์ประกอบโครงการ

การศึกษาองค์ประกอบของโครงการเพื่อนำไปสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมนั้น ต้องมีเนื้อหาและขอบเขตในการศึกษาเป็น 4 ลำดับคือ การกำหนดองค์ประกอบโครงการ การศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบโครงการ การศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ และการกำหนดพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การกำหนดองค์ประกอบโครงการ

การกำหนดองค์ประกอบโครงการสามารถหาได้จากความต้องการของโครงการ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ องค์ประกอบจากความต้องการพื้นฐาน และองค์ประกอบจากความพึงพอใจของผู้ใช้โครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 องค์ประกอบจากความต้องการพื้นฐาน

เป็นองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญพื้นฐานให้เกิดโครงการ และทำให้โครงการสามารถดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งได้แก่องค์ประกอบดังต่อไปนี้

- สำนักงานบริหาร
- ส่วนฝ่ายวิชาการ
- ส่วนนิทรรศการถาวร
- ส่วนฝ่ายสนับสนุน

4.1.2 องค์ประกอบจากความพึงพอใจของผู้ใช้โครงการ

เป็นองค์ประกอบเสริมเพื่อสนับสนุนองค์ประกอบพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือทำให้โครงการมีความสมบูรณ์และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น อันได้แก่องค์ประกอบดังต่อไปนี้

- ส่วนนิทรรศการชั่วคราว
- ร้านขายของที่ระลึก
- ร้านอาหารและเครื่องดื่ม
- ห้องสมุด
- ห้องเสวนา และการประชุม

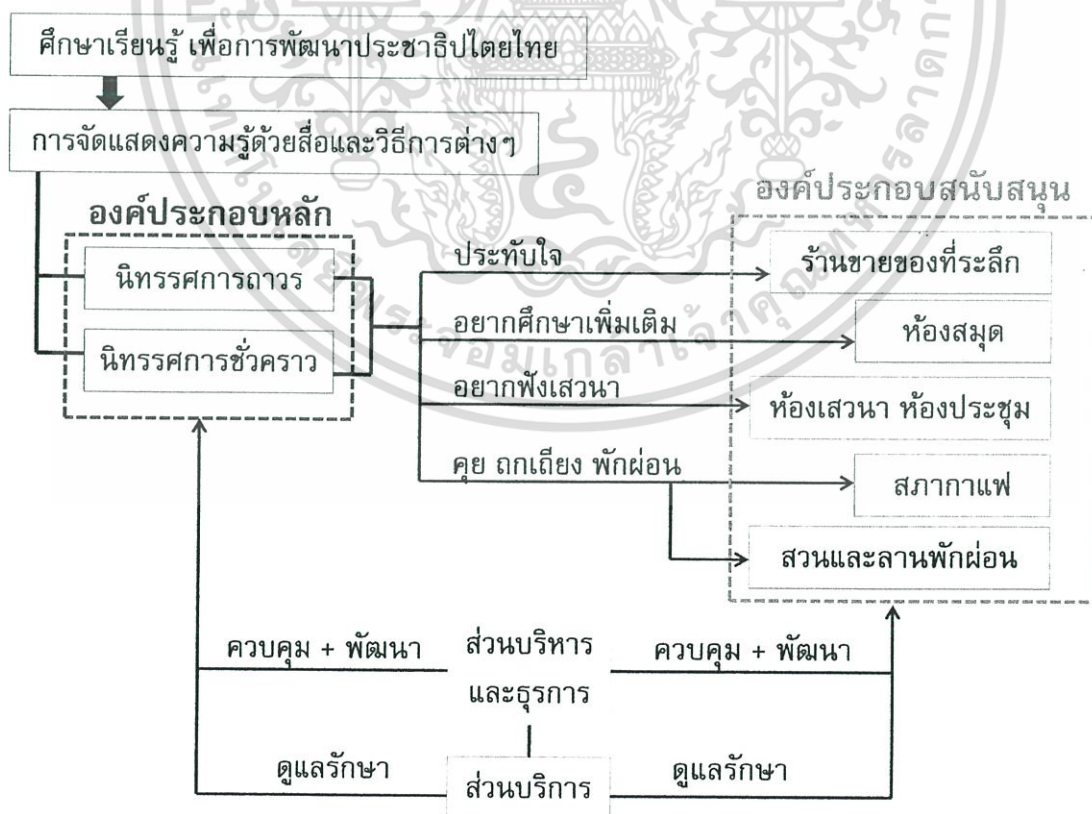
นอกจากองค์ประกอบพื้นฐานของโครงการแล้ว องค์ประกอบจากความพึงพอใจของผู้ใช้โครงการ จะเสริมให้โครงการสมบูรณ์ โดยกำหนดได้จากพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ ดังตารางที่ 4.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์ของผู้ใช้โครงการกับองค์ประกอบต่างๆ

ประเภทผู้ใช้	พฤติกรรมความต้องการ	พื้นที่รองรับพฤติกรรม
ประชาชนทั่วไป	ท่องเที่ยว / พักผ่อน / หาความรู้	นิทรรศการ, ร้านอาหารและเครื่องดื่ม, สวนพักผ่อน
	ศึกษาค้นคว้า / ร่วมฟังเสวนา	ห้องสมุด, ห้องประชุม
นักท่องเที่ยว	ท่องเที่ยว / พักผ่อน / หาความรู้	นิทรรศการ, ร้านอาหารและเครื่องดื่ม, สวนพักผ่อน
นักเรียน นักศึกษา	ท่องเที่ยว / พักผ่อน / หาความรู้	
นักวิชาการและนักวิจัย	ศึกษาค้นคว้า	ห้องสมุด
	ศึกษาค้นคว้า / อบรม / เสวนาทางวิชาการ	ห้องสมุด, ห้องประชุม
เจ้าหน้าที่โครงการ	พักผ่อน / รับประทานอาหารและเครื่องดื่มในช่วงเวลาพักเที่ยงและหลังเลิกงาน	ร้านอาหารและเครื่องดื่ม, สวนพักผ่อน

องค์ประกอบทั้งหมดของโครงการนั้น มีการจำแนกเป็นองค์ประกอบหลัก, องค์ประกอบสนับสนุน ส่วนบริหาร และส่วนบริการ จากพฤติกรรมการใช้สอยโดยมีแนวคิดดังแผนภูมิที่ 4.1

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงแนวคิดของการแบ่งประเภทขององค์ประกอบโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่วนวิศวกรรมใช้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 การศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบโครงการ

4.2.1 องค์ประกอบทั้งหมดของโครงการ

จากการกำหนดองค์ประกอบหลักๆที่มาจากความต้องการของผู้ใช้โครงการแล้ว สามารถแบ่งประเภทองค์ประกอบเป็น 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ ส่วนองค์ประกอบหลักของโครงการ, ส่วนบริหารและธุรการ (Administration Department), ส่วนสนับสนุนโครงการ (Facility Department) และส่วนบริการ (Service Department) จากนั้นจึงทำการศึกษาองค์ประกอบย่อยของส่วนต่างๆโดยมีองค์ประกอบรวมทั้งหมดดังต่อไปนี้

4.2.2.1 ส่วนองค์ประกอบหลักของโครงการ

1) ส่วนนิทรรศการถาวร

- โถงต้อนรับ
- พื้นที่จำหน่ายตั๋วเข้าชม
- พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการถาวร
- ห้องน้ำสำหรับผู้เข้าชม
- ห้องเก็บของและอุปกรณ์ซ่อมของเจ้าหน้าที่

2) ส่วนนิทรรศการชั่วคราว

- ห้องนิทรรศการชั่วคราวภายในอาคาร
- พื้นที่สำหรับนิทรรศการชั่วคราวภายนอกอาคาร

4.2.2.2 ส่วนบริหารและธุรการ (Administration Department)

1) สำนักงานบริหาร

- ห้องผู้อำนวยการ
- ห้องรองผู้อำนวยการ
- ห้องเลขานุการ
- ห้องประชุม
- ห้องพักผ่อนพนักงานและพื้นที่รับประทานอาหาร
- ห้อง Locker ของพนักงาน
- ห้องน้ำ-ส้วม

2) สำนักงานธุรการ

- ห้องหัวหน้าฝ่ายธุรการ
- ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและการเงิน
- ห้องเก็บของและเอกสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) สำนักงานฝ่ายวิชาการ

- ห้องหัวหน้าภัณฑารักษ์
- ห้องทำงานผู้ช่วยภัณฑารักษ์
- ห้องเจ้าหน้าที่อบรมและนำชม
- ห้องเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์
- ห้องทำงานเจ้าหน้าที่พัสดุ

4) ฝ่ายรักษาความปลอดภัย

- ห้องหัวหน้าฝ่ายรักษาความปลอดภัย
- ป้อมยามตามจุดต่างๆ
- ห้องโทรทัศน์กล้องวงจรปิด
- ห้องพักยาม

4.2.2.3 ส่วนสนับสนุนโครงการ (Facility Department)

1) ห้องสมุด

- โถงต้อนรับ
- ส่วนรับ-จ่ายหนังสือ
- พื้นที่ชั้นวางหนังสือ
- บริเวณนั่งอ่านหนังสือ
- ส่วนบริการสารสนเทศศึกษา
- ห้องน้ำ-ส้วม
- ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
- ห้องทำงานบรรณารักษ์
- ห้องทำงานด้านเทคนิค
- ห้องเก็บของและเอกสาร

2) ร้านค้า

- ร้านขายของที่ระลึก
- ร้านขายหนังสือ
- ห้องเก็บหนังสือ
- ร้านอาหารและเครื่องดื่ม
- ห้องครัวและห้องล้างจาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ห้องเอนกประสงค์สำหรับการประชุมเสวนาหรือ ฉายภาพยนตร์

- โถงต้อนรับและพื้นที่ลงทะเบียน
- ห้องประชุมขนาด150 ที่นั่ง
- ห้องประชุมเอนกประสงค์ขนาดเล็ก รองรับ 50-60 ที่นั่ง
- ห้องน้ำ-ส้วม

4) ภูมิสถาปัตยกรรมและสวนพักผ่อน

- พื้นที่สวนพักผ่อน
- ลานอเนกประสงค์กลางแจ้ง
- Amphitheatre

5) ที่จอดรถ

- ที่จอดรถยนต์สำหรับผู้ใช้บริการทั่วไป
- ที่จอดรถยนต์สำหรับผู้พิการและทุพพลภาพ
- ที่จอดรถยนต์สำหรับเจ้าหน้าที่ และรถยนต์บริการ

4.2.2.4 ส่วนบริการ (Service Department)

1) ส่วนดูแลรักษาและซ่อมบำรุง

- ห้องพักช่างซ่อมบำรุง
- ห้องซ่อมแซมวัสดุและสิ่งของชำรุด
- ห้องเจ้าหน้าที่นักรถการโรง
- ห้องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด
- ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ดูแลสวน
- ห้องคลังเก็บวัสดุสำคัญของนิทรรศการ
- ห้องคลังเก็บอะไหล่และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับนิทรรศการ
- ห้องเก็บขยะ

2) ห้องงานระบบประกอบอาคาร

- หม้อแปลงไฟฟ้า
- ห้องควบคุมระบบไฟฟ้ารวม (MDB)
- ห้องงานระบบสุขาภิบาล
- ห้องเครื่องระบบลิฟต์
- ห้องงานระบบปรับอากาศย้อย
- ห้อง Chiller
- พื้นที่หอทำความเย็น (Cooling Tower)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2 การศึกษาพฤติกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมขององค์ประกอบ

คือการศึกษาและวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมหรือสภาพแวดล้อมกับกิจกรรมนั้นๆ ว่ามีความต้องการพฤติกรรม หรือสภาพแวดล้อมแบบใด เพื่อนำไปกำหนดพื้นที่และลักษณะขององค์ประกอบให้ตอบสนองต่อการใช้สอยและความต้องการของกิจกรรมโดยสามารถแสดงเป็นตารางได้ดังตารางที่ 4.2 – 4.7

ตารางที่ 4.2 แสดงพฤติกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของนิทรรศการ

องค์ประกอบ	ระยะเวลา (ต่อครั้ง)	ลักษณะของกิจกรรมและ พฤติกรรมการใช้สอย	สภาพแวดล้อมที่ต้องการ
จุดจำหน่าย ตั๋วเข้าชม	5-10 นาที	ติดต่อ สอบถามและซื้อตั๋ว	เคาน์เตอร์เจ้าหน้าที่ ที่เห็นได้ ชัดเจน ไกล่ทางเข้าออก
นิทรรศการ ถาวร	1- 3 ชั่วโมง	นิทรรศการที่มีสื่อและสิ่งจัด แสดงที่น่าสนใจ สามารถ เรียนรู้ได้หลากหลายวิธี เช่น ตัวอักษร รูป ภาพถ่าย วีดิโอ เกมส์ และกลไกต่างๆ	เพื่อให้ผู้เข้าชมเรียนรู้ได้เต็มที่ และมีสมาธิ บรรยากาศภายใน ควรแยกจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่ ภายนอกปิดล้อมและกันแต่ละ ส่วนอย่างมีลำดับขั้น มีพื้นที่ สำหรับอุปกรณ์สื่อต่างๆ
		ห้องนั่งชมวีดิทัศน์	มีการป้องกันแสงและเสียงจาก ภายนอก(คล้ายโรงภาพยนตร์)
		ที่นั่งพักระหว่างเดินเข้าชม	พื้นที่ว่าง สงบ สำหรับพักผ่อน แต่อาจมีบรรยากาศที่มองเห็น สิ่งแวดล้อมภายนอกได้
นิทรรศการ ชั่วคราว	15 – 30 นาที	นิทรรศการที่ใช้ระยะเวลา ในการชมที่ไม่นาน และสิ่ง จัดแสดงไม่ถาวร สามารถ ปรับเปลี่ยนได้ มีสื่อและสิ่ง จัดแสดงน่าสนใจที่สามารถ เรียนรู้ได้หลากหลายวิธี	มีพื้นที่ว่างโล่งสำหรับการจัด นิทรรศการ และอุปกรณ์สื่อ ต่างๆ โดยสามารถใช้พื้นที่ที่ ปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่นได้ ขนย้าย สิ่งของ เข้า-ออก ได้สะดวก

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 แสดงพฤติกรรมกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของห้องสมุด

องค์ประกอบ	ระยะเวลา (ต่อครั้ง)	ลักษณะของกิจกรรมและ พฤติกรรมกรรมการใช้สอย	สภาพแวดล้อมที่ต้องการ
จุดยืม – คืน หนังสือ	2 - 5 นาที	การฝากสัมภาระ สอบถาม ยืมและคืนหนังสือ	เคาน์เตอร์เจ้าหน้าที่ ที่เห็น ได้ชัดเจน ไกล่ทางเข้าออก
ห้องสมุด	1-6 ชั่วโมง	การศึกษาค้นคว้าข้อมูล ความรู้จากหนังสือ และสื่อ ทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ ต่างๆ โดยกิจกรรมที่เกิด ขึ้นอยู่ภายใต้การควบคุม ของบรรณารักษ์	มีพื้นที่ให้เลือกนั่ง และมี จุดวางหนังสือ เพื่อให้ผู้ใช้ มีสมาธิ ควรป้องกันเสียง รบกวนภายนอกแต่ยัง สามารถมองเห็นทิวทัศน์ ภายนอกที่ดูก็ได้
ห้องชมวีดิทัศน์	1-2 ชั่วโมง	ห้องนั่งชมสารคดี และที่ เก็บสื่อวีดิทัศน์	มีการป้องกันแสงและเสียง รบกวนจากภายนอก

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

ตารางที่ 4.4 แสดงพฤติกรรมกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของห้องประชุม

องค์ประกอบ	ระยะเวลา (ต่อครั้ง)	ลักษณะของกิจกรรมและ พฤติกรรมกรรมการใช้สอย	สภาพแวดล้อมที่ต้องการ
ส่วนต้อนรับและ ลงทะเบียน	2 - 5 นาที	การสอบถาม รับสูจิบัตร และลงทะเบียน	เคาน์เตอร์เจ้าหน้าที่ ที่เห็น ได้ชัดเจน ไกล่ทางเข้าออก
ห้องประชุมขนาด 150 ที่นั่ง	1-3 ชั่วโมง	นั่งฟังการบรรยายจาก วิทยากรพิเศษ หรือการ เสวนาต่างๆซึ่งแล้วแต่ ทางโครงการจะจัดมา	มีการป้องกันแสงและเสียง จากภายนอก(คล้ายโรง ภาพยนตร์) มีเวที และ ห้องเครื่องเสียงในการ ควบคุมดูแล
ห้องเอนกประสงค์ สำหรับการประชุม ขนาดเล็ก	1-2 ชั่วโมง	การพบปะ สังสรรค์ พูดคุย หรือแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	เป็นห้องโล่งที่มีการ ป้องกันแสงและเสียงจาก ภายนอก

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 แสดงพฤติกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของร้านค้าต่างๆ

องค์ประกอบ	ระยะเวลา (ต่อครั้ง)	ลักษณะของกิจกรรมและ พฤติกรรมการใช้สอย	สภาพแวดล้อมที่ต้องการ
ร้านขายของที่ ระลึก	10 – 15 นาที	เดินชมและซื้อของที่ระลึก มีพื้นที่แสดงสินค้าและ เคาน์เตอร์จ่ายเงิน	ควรเชื่อมโยง หรืออยู่ใกล้ กับส่วนนิทรรศการถาวร มองเห็นร้านได้ชัดเจน
ร้านขายหนังสือ	10 – 30 นาที	เดินชม ลองอ่านและซื้อ หนังสือที่เกี่ยวข้องกับ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ ปรัชญา และการเมืองการ ปกครอง	จุดแสดงหนังสือที่น่าสนใจ ชั้นวางหนังสือ สิ่งพิมพ์ ต่างๆ พื้นที่นั่งรอ ห้องเก็บ ของและเคาน์เตอร์จ่ายเงิน มองเห็นร้านได้ชัดเจน
ร้านอาหารและ เครื่องดื่ม (ร้านสภากาแฟ)	30 นาที – 1 ชั่วโมง 6 – 8 ชั่วโมง	นั่งพักผ่อน พูดคุยและ รับประทานอาหาร และ เครื่องดื่มต่างๆ พื้นที่ทำครัวและส่วนล้าง จาน	พื้นที่กว้าง มีชุดโต๊ะอาหาร รองรับเจ้าหน้าที่และผู้เข้า ชม เข้าถึงง่ายและชัดเจน อยู่ด้านหลังร้าน สามารถ ดูแลและให้บริการได้ทั่วถึง

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

ตารางที่ 4.6 แสดงพฤติกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของสำนักงาน

องค์ประกอบ	ระยะเวลา (ต่อครั้ง)	ลักษณะของกิจกรรมและ พฤติกรรมการใช้สอย	สภาพแวดล้อมที่ต้องการ
ห้องทำงานส่วนตัว	6 – 8 ชั่วโมง	พื้นที่โต๊ะนั่งทำงานของ เจ้าหน้าที่ระดับสูง	เป็นห้องทำงานส่วนตัว ควรป้องกันเสียงรบกวน จากภายนอกและมีแสง สว่างที่เพียงพอ
ห้องทำงาน เจ้าหน้าที่	6 – 8 ชั่วโมง	พื้นที่โต๊ะนั่งทำงานของ เจ้าหน้าที่ทั่วไป	ควรป้องกันเสียงรบกวน จากภายนอก และมีแสง สว่างที่เพียงพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6(ต่อ) แสดงพฤติกรรมกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของสำนักงาน

องค์ประกอบ	ระยะเวลา (ต่อครั้ง)	ลักษณะของกิจกรรมและ พฤติกรรมกรรมการใช้สอย	สภาพแวดล้อมที่ต้องการ
ห้องประชุม เจ้าหน้าที่	1-2 ชั่วโมง	การประชุม แจ้งประกาศ และปรึกษาหารือของ เจ้าหน้าที่ทั้งหมด	มีพื้นที่สำหรับอุปกรณ์สื่อ ควรป้องกันเสียงรบกวน จากภายนอก และมีแสง สว่างที่เพียงพอ
ห้องLocker เจ้าหน้าที่	5 – 10 นาที	พื้นที่เก็บสัมภาระ ของใช้ ส่วนตัว หรือการเปลี่ยน เสื้อผ้าของเจ้าหน้าที่	อยู่ในพื้นที่ปิดล้อม มี ความเป็นส่วนตัว ไม่ จำเป็นต้องเข้าถึงง่าย
ห้องพักผ่อนของ เจ้าหน้าที่	1-2 ชั่วโมง	ที่นั่งพูดคุย พักผ่อน หรือ นั่งรับประทานอาหารรวม สำหรับเจ้าหน้าที่	พื้นที่มีโต๊ะรองรับเพียงพอ ต่อจำนวนเจ้าหน้าที่ และ มองเห็นทิวทัศน์ภายนอก

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

ตารางที่ 4.7 แสดงพฤติกรรมกรรมการใช้สอยและสภาพแวดล้อมของภูมิสถาปัตยกรรม

องค์ประกอบ	ระยะเวลา (ต่อครั้ง)	ลักษณะของกิจกรรมและ พฤติกรรมกรรมการใช้สอย	สภาพแวดล้อมที่ต้องการ
ลาน อเนกประสงค์ กลางแจ้ง	15 – 30 นาที	เดินชม นิทรรศการ ชั่วคราว หรือร่วมกิจกรรม ต่างๆ ในลานกลางแจ้ง	ควรเชื่อมโยง หรืออยู่ใกล้ กับอาคารพิพิธภัณฑ์ มีที่ ว่าง บรรยากาศสวยงาม
สวนพักผ่อน	30 นาที – 1 ชั่วโมง	เดินชมสวน และนั่ง พักผ่อน	ควรเชื่อมโยงหรืออยู่ใกล้ กับอาคารพิพิธภัณฑ์ มี ทางเดิน และที่นั่งพัก ท่ามกลางบรรยากาศที่มี ต้นไม้และธรรมชาติ

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.3 การศึกษาช่วงเวลาการใช้สอยขององค์ประกอบ

เป็นการศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูลของโครงการโดยใช้ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงเวลาการใช้สอยในแต่ละส่วนขององค์ประกอบโครงการ กับลักษณะของการดำเนินกิจกรรมภายในโครงการ โดยเปรียบเทียบกับโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงเป็นกรณีศึกษา

การแสดงตารางเวลาของแต่ละองค์ประกอบโครงการจะสัมพันธ์กับช่วงเวลาและระยะเวลาของกลุ่มผู้ใช้จากตารางที่ 4.2-4.7 โดยการศึกษาดังกล่าวจะมีผลต่อการกำหนดเวลาเปิด-ปิดโครงการ เป็นข้อกำหนดให้พิจารณาถึงการแยกองค์ประกอบดังกล่าว ให้มีการเข้าออกในช่วงปิดทำการ นอกจากนี้ยังมีผลต่อการกำหนดงานระบบประกอบอาคารและเทคโนโลยีอาคารอีกด้วยโดยตารางเวลาที่ทำการศึกษาวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 แบบดังต่อไปนี้

- ตารางแสดงเวลาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของแต่ละองค์ประกอบของโครงการในหนึ่งสัปดาห์ดังตารางที่ 4.8
- ตารางแสดงเวลาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของแต่ละองค์ประกอบของโครงการในหนึ่งวันดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.8 แสดงตารางเวลาขององค์ประกอบโครงการในหนึ่งสัปดาห์

องค์ประกอบ	จ.	อ.	พ.	พฤ.	ศ.	ส.	อา.
ส่วนองค์ประกอบหลัก (นิทรรศการถาวรและนิทรรศการชั่วคราว)							
ส่วนบริหารและธุรการ							
ส่วนสนับสนุนโครงการ							
ส่วนบริการ							
ที่จอดรถ							

หมายเหตุ: โครงการประเภทพิพิธภัณฑ์ปิดทำการทุกวันจันทร์ส่วนสำนักงานบริหารและธุรการ จะปิดทำการในวันอาทิตย์ และวันจันทร์

(ที่มา: กรณีศึกษา มิวเซียมสยาม และอนุสรณ์สถานสงครามโลกครั้งที่2 แห่งประเทศไทย)

จากตารางแสดงเวลาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของแต่ละองค์ประกอบของโครงการในหนึ่งสัปดาห์ดังตารางที่ 4.8จึงสรุปว่า จะกำหนดให้พิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทยเปิดให้บริการแก่ผู้เข้าชมในวัน อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์ เสาร์ และ อาทิตย์ รวมเป็น 6 วัน ต่อ 1 สัปดาห์ หรือประมาณ 24วัน ต่อเดือนส่วนสำนักงานบริหารและธุรการจะปิดทำการในวันอาทิตย์ และวันจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 แสดงตารางเวลาขององค์ประกอบโครงการในหนึ่งวัน

องค์ประกอบ	เวลา(ชั่วโมง)											
	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00
ส่วนองค์ประกอบหลัก												
ส่วนโถงต้อนรับ												
นิทรรศการถาวร												
นิทรรศการชั่วคราว												
ส่วนบริหารและธุรการ												
ส่วนสนับสนุนโครงการ												
ห้องสมุด												
ห้องประชุม												
ร้านของที่ระลึก												
ร้านขายหนังสือ												
ร้านอาหารและเครื่องดื่ม												
ส่วนบริการ												
ที่จอดรถ												

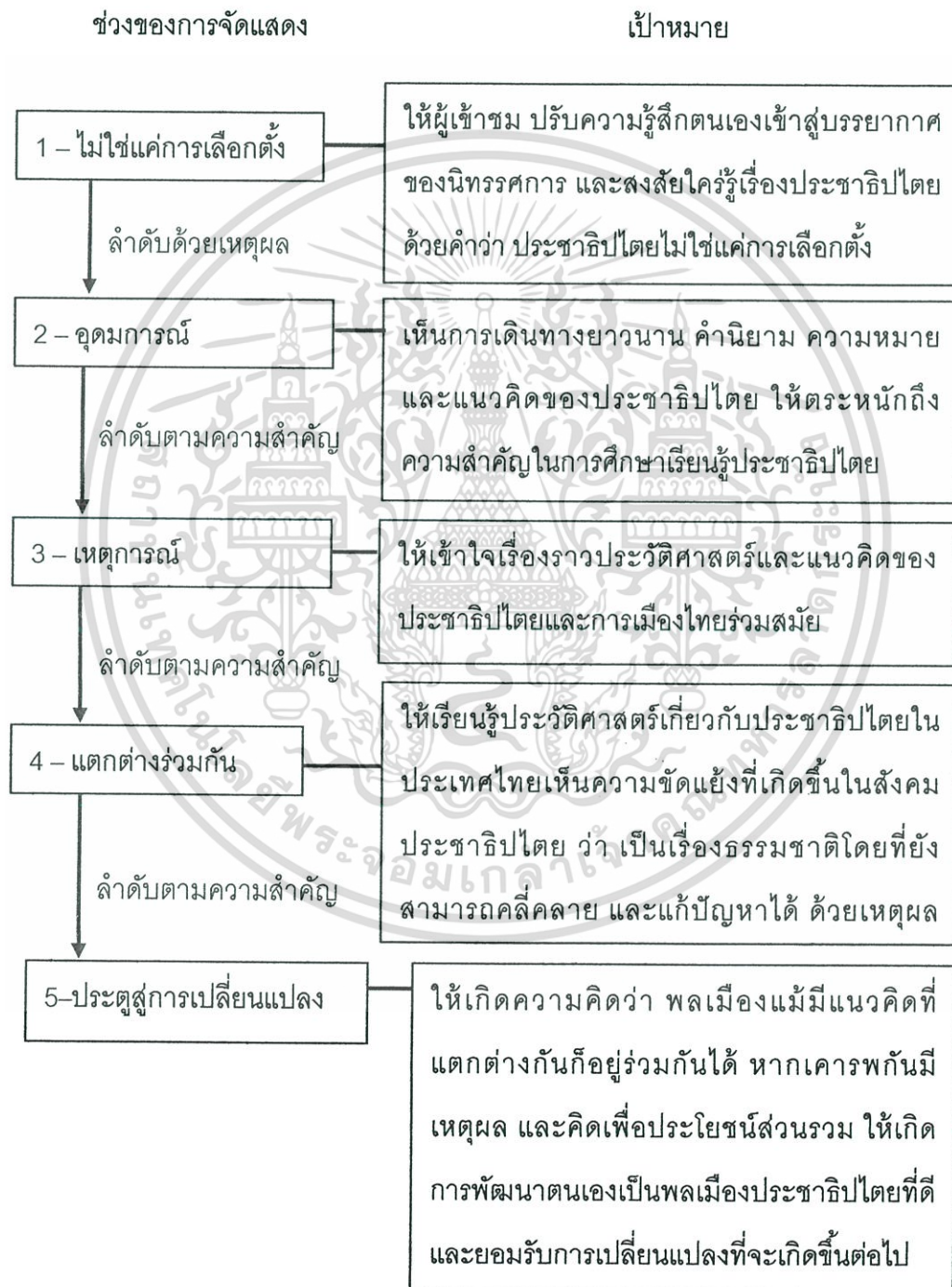
หมายเหตุ: องค์ประกอบบางส่วน ได้แก่ โถงต้อนรับ นิทรรศการชั่วคราว ส่วนบริหาร ห้องประชุมและส่วนบริการ จะมีการใช้ระยะเวลาที่มากน้อยแตกต่างกันในแต่ละวัน ขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่ไม่แน่นอน

(ที่มา: กรณีศึกษา มิวเซียมสยาม และอนุสรณ์สถานสงครามโลกครั้งที่2 แห่งประเทศไทย)

จากตารางแสดงเวลาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของแต่ละองค์ประกอบของโครงการในหนึ่งหนึ่งวันดังตารางที่ 4.9จึงสรุปว่า จะกำหนดให้พิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทยเปิดให้บริการแก่ผู้เข้าชมในเวลา 10.00 - 18.00 น. เป็นเวลา 8 ชั่วโมง ส่วนสำนักงานบริหาร และธุรการ จะเปิดทำการตั้งแต่ 9.00 - 12.00 น. และ 13.00 - 18.00 น. รวมเป็นเวลา 8 ชั่วโมง แต่อาจมีบางวันที่เปิดทำการล่วงเวลา หรือมีการปรับเปลี่ยนเวลาตามความเหมาะสมของกิจกรรมในโครงการ

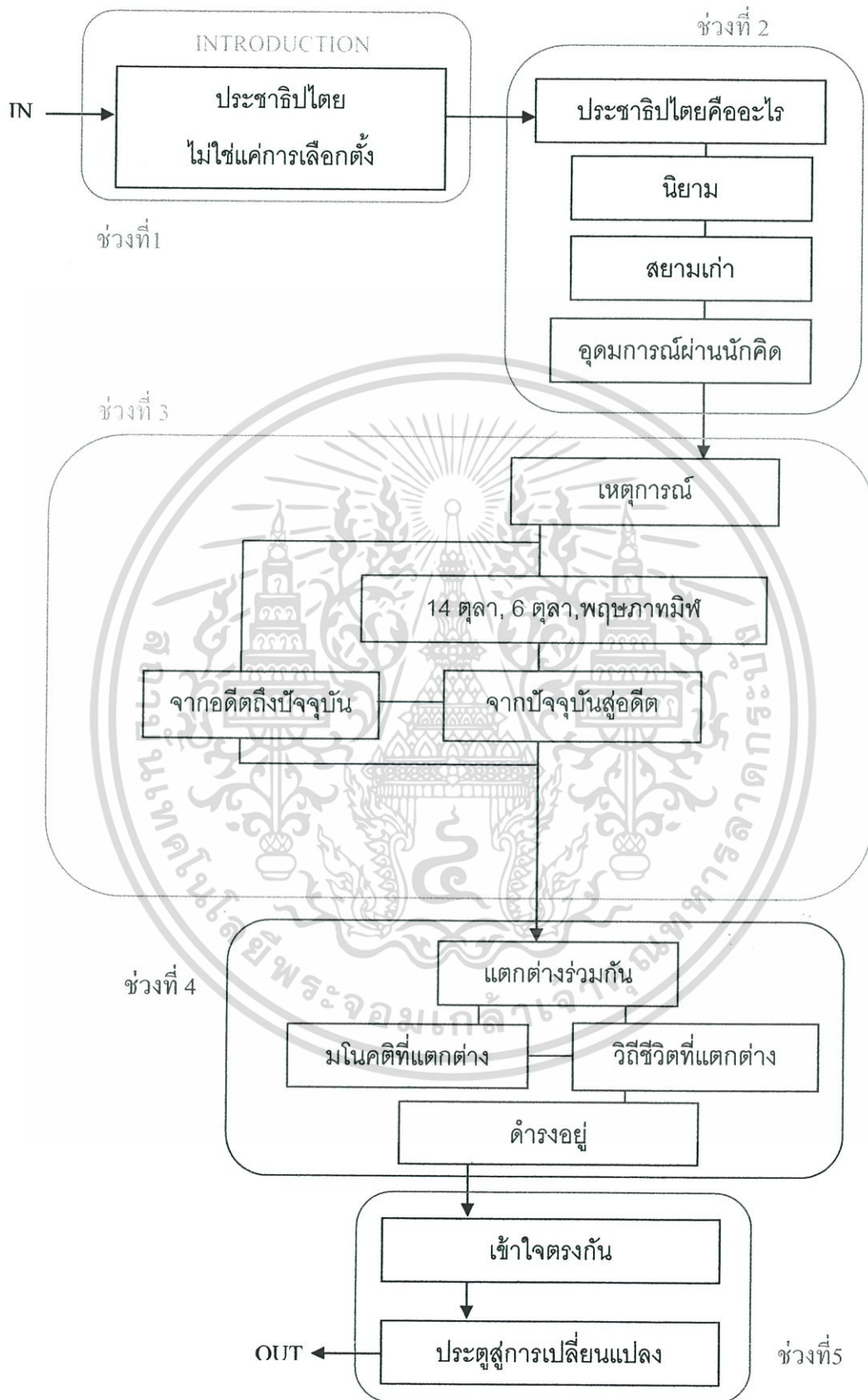
4.2.4 การศึกษาการจัดแสดงนิทรรศการถาวร

เพื่อให้เนื้อหาที่จัดแสดงอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม มีลำดับชั้น เข้าใจได้ง่าย และมีความน่าสนใจ จึงแบ่งช่วงของเนื้อหาที่จัดแสดง เป็น 5 ช่วงหลัก ได้แก่ ช่วงที่ 1 – ไม่ใช่แค่การเลือกตั้ง, ช่วงที่ 2 – ประชาธิปไตยคืออะไร, ช่วงที่ 3 – ประชาธิปไตยวิถี, ช่วงที่ 4 – วิวัฒนาการในสังคมไทย, ช่วงที่ 5 – ประตูลู่การเปลี่ยนแปลงซึ่งการลำดับมีความสัมพันธ์ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ หากมีการนำเนื้อหาไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต
แผนภูมิที่ 2.1 แสดงการลำดับเนื้อหาและห้องจัดแสดงในนิทรรศการถาวรใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากนั้นจึงวิเคราะห์เป็นแผนภาพแนวคิดของนิทรรศการถาวร เพื่อกำหนดจำนวนห้อง

แผนภูมิที่ 2.2 แสดงแนวคิดการจัดวางเนื้อหาในนิทรรศการถาวร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากแผนภูมิห้องจัดแสดงนิทรรศการถาวร ประกอบด้วย 5 ช่วงหลัก ซึ่งมีห้องจัดแสดงทั้งหมด 7 ห้องจัดแสดง โดยมีการกำหนดขนาดห้อง ดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 – ไม่ใช่แค่การเลือกตั้ง

เป้าหมาย :

เนื่องจากประชาธิปไตยที่คนไทยเข้าใจ โดยเฉพาะในเยาวชนปัจจุบันส่วนใหญ่เข้าใจ มีเพียงเรื่องการเลือกตั้ง หรือการยอมรับเสียงข้างมากเท่านั้น ทั้งที่จริงๆ แล้วประชาธิปไตยมีเนื้อหาและความหมายที่มากกว่านั้น [1] อีกทั้งยังเดินทางความหมายของแต่ละยุคสมัยมายาวนาน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่บุคคลควรมีความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาของประชาธิปไตยอย่างถ่องแท้

เนื้อหา:

การนำเสนอแนวคิดและปรัชญาดั้งเดิมของประชาธิปไตยที่ก่อกำเนิดขึ้นครั้งแรกในกรีกและโรมันโบราณ รวมถึงความหมายของประชาธิปไตย ทั้งในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยวิธีการต่างๆ

มี 1 ห้องจัดแสดง

ช่วงที่ 2 – อุดมการณ์

เป้าหมาย :

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของประชาธิปไตย จากอุดมการณ์ของบุคคลสำคัญ และผลักดันให้ผู้เข้าชมอยากที่จะเรียนรู้เพื่อแสวงหาความหมายและข้อดี ข้อเสียของประชาธิปไตยในแง่มุมของตนเองต่อไป

เนื้อหา :

การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยของกลุ่มประเทศตะวันตก เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐฯ อันเป็นแม่แบบให้กับ ประชาธิปไตยเสรีในระบบรัฐสภาของไทย รวมทั้งการแผ่ขยายของประชาธิปไตยจนเป็นที่ยอมรับในสากลโลก

มี 2 ห้องจัดแสดง ได้แก่ 1) สยามเก่า

2) อุดมการณ์

[1]จากการสัมภาษณ์ผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันสัญญา ธรรมศักดิ์เพื่อ

ประชาธิปไตย คุณ มนต์รี จิโรโฆไทย ที่มีความคิดเห็นในของประชาธิปไตยของคนไทย ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วงที่ 3 – เหตุการณ์

เป้าหมาย :

ให้ผู้เข้าชมเห็นวิวัฒนาการของประชาธิปไตยในประเทศไทย และของโลก รวมถึงการสืบคลานเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก เศรษฐกิจตลาด และปัญหาทางสังคมในยุคสมัยแห่งประชาธิปไตยเสรีที่เผยตัวตนออกมา

เนื้อหา :

นำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยในประเทศไทย ตั้งแต่เหตุการณ์ ปฏิวัติ 2475 เรื่อยมา จนถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น เหตุการณ์ 14 ตุลา, 6 ตุลา, พฤษภาทมิฬ เป็นต้น และนำเสนอประเด็นความแตกต่างของสังคมเมือง และชนบทของไทย

มี 2 ห้องจัดแสดง ได้แก่

- 1) เหตุการณ์
- 2) จากอดีตถึงปัจจุบัน / จากปัจจุบันสู่อดีต

ช่วงที่ 4 – แดกต่างร่วมกัน

เป้าหมาย :

เพื่อให้ผู้เข้าชม เข้าใจว่าความแตกต่าง หรือความขัดแย้ง เป็นสิ่งธรรมชาติที่เกิดขึ้นในสังคม แต่สิ่งที่เรียนรู้คือ การจัดการกับความขัดแย้งนั้น ให้คลี่คลายเพื่อ สอนรวมอย่างมีเหตุผล เข้าใจกัน หรือการปล่อยให้ความขัดแย้งดำเนินไปบนเส้นขนานโดยที่ไม่ต้องชนง่ากัน

เนื้อหา:

นำเสนอเรื่องราวการทะเลาะและความขัดแย้งทางความคิดต่างๆที่ปิดฉาก ด้วยความรุนแรง เปรียบเทียบกับ การใช้เหตุผล และความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ช่วงที่ 5 – ประตุสู่การเปลี่ยนแปลง

เป้าหมาย :

เรียนรู้จากแนวทางที่ดีในการเป็นพลเมือง จาก ปัญญาชน นักคิด นักวิชาการ ผู้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงข้อดีของการดำเนินชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอีกทั้งกระตุ้นผู้เข้าชมด้วยการตั้งคำถามเพิ่มเติมให้คิดต่อ และเพื่อให้เกิดความต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้ และแสวงหาคำตอบต่อไป

เนื้อหา :

- นำเสนอแนวทางที่ดีในการเป็นพลเมืองประชาธิปไตย และข้อดีของการดำเนินชีวิตในระบอบประชาธิปไตย

- นำเสนอการเรียกร้องสิทธิ และการเคลื่อนไหวของประชาชนในยุคสมัยโลกาภิวัตน์ ที่เกิดขึ้นอย่างอิสระและสันติ ทั้งยังก่อให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอันดีต่อสังคม

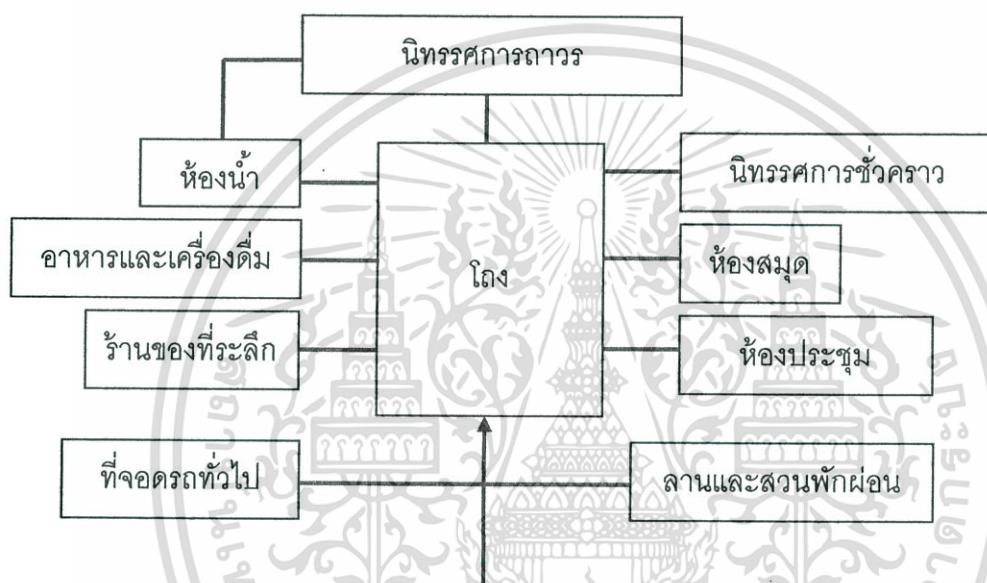

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

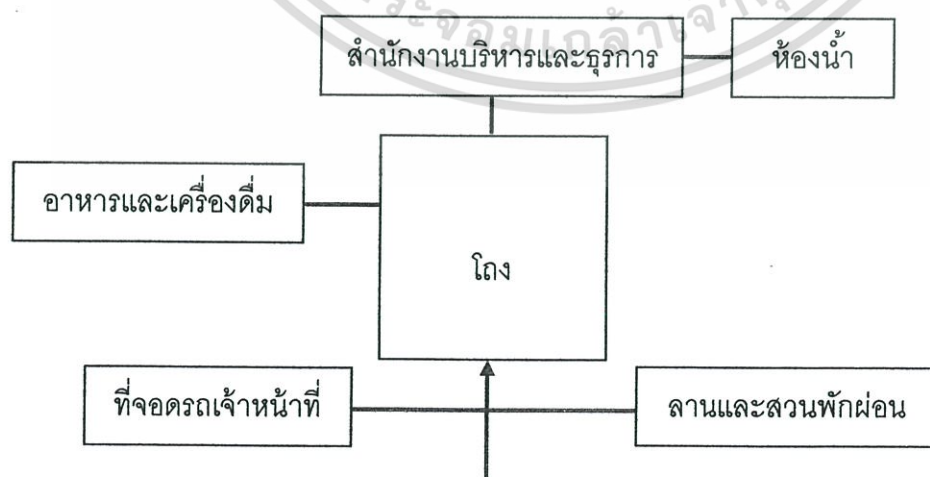
4.3 การศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ

การศึกษาคือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ สามารถศึกษาวิเคราะห์ได้จากพฤติกรรม การใช้งานของผู้เข้ามาใช้สอยประเภทต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์, เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์, ผู้เข้ามาติดต่อโครงการ, บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด, พนักงานร้านค้า และร้านอาหาร, ช่างเทคนิคและเจ้าหน้าที่ซ่อมบำรุง, รถเก็บขยะและรถซ่อมบำรุง

จากพฤติกรรมการใช้งานที่แตกต่างกันของกลุ่มผู้ใช้ทั้ง 7 กลุ่ม จึงสามารถนำมาแสดงเป็น แผนภูมิความสัมพันธ์การใช้งานสอยองค์ประกอบต่างๆ เพื่อนำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบต่างๆอย่างเหมาะสม และศึกษาการสัญจรของผู้ใช้โครงการ ดังแผนภูมิที่ 4.2 – 4.9

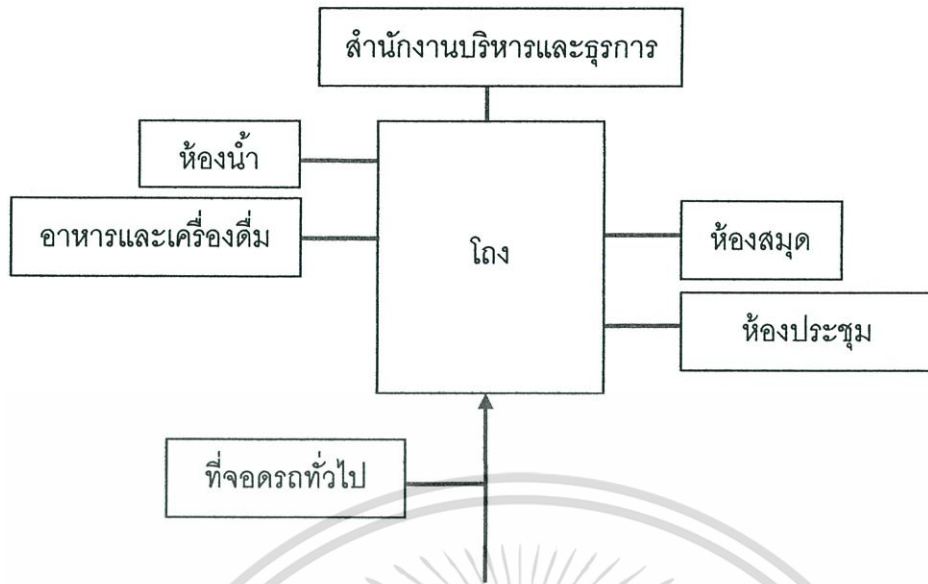

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงความสัมพันธ์การใช้งานสอยองค์ประกอบของ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์

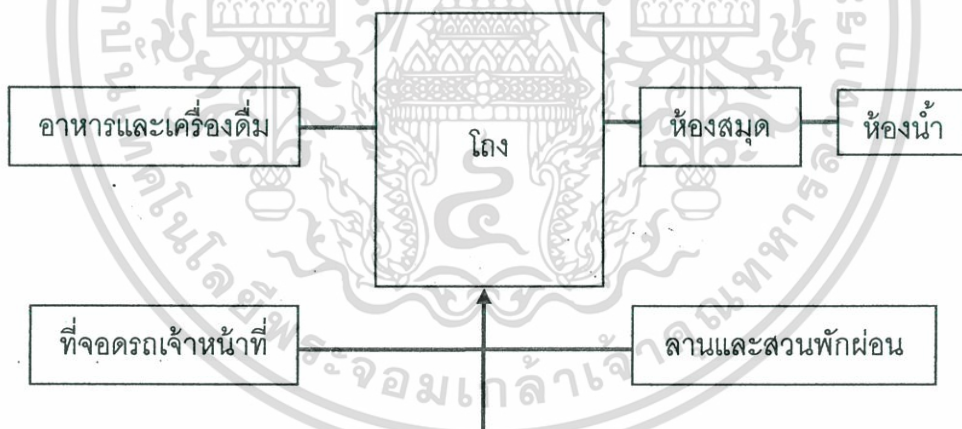

แผนภูมิที่ 4.3 แสดงความสัมพันธ์การใช้งานสอยองค์ประกอบของ เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

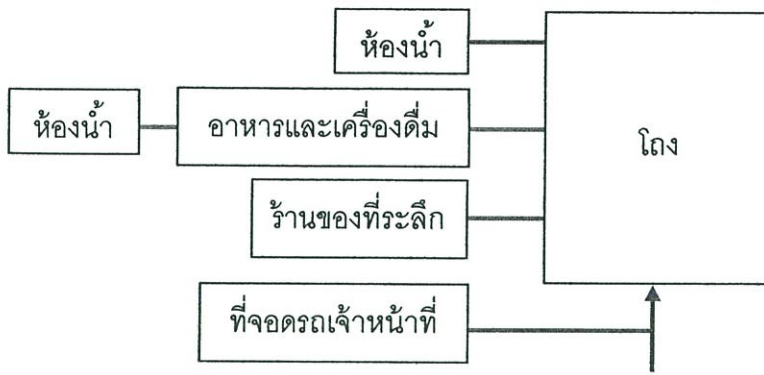

แผนภูมิที่ 4.4 แสดงความสัมพันธ์การใช้สอยองค์ประกอบของ ผู้เข้ามาติดต่อโครงการ

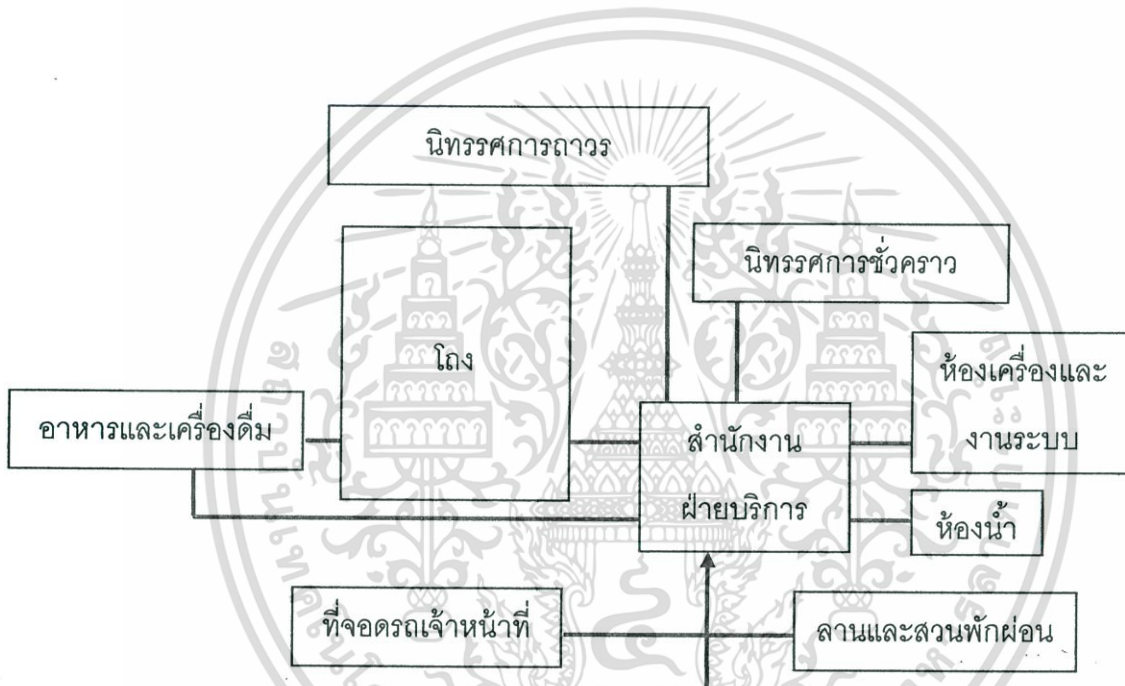

แผนภูมิที่ 4.5 แสดงความสัมพันธ์การใช้สอยองค์ประกอบของ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

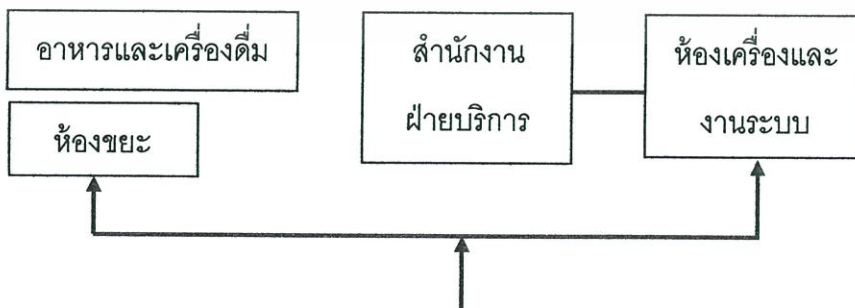
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 4.6 แสดงความสัมพันธ์การใช้สอยองค์ประกอบของ พนักงานร้านค้าและร้านอาหาร

แผนภูมิที่ 4.7 แสดงความสัมพันธ์การใช้สอยองค์ประกอบของ ช่างเทคนิคและเจ้าหน้าที่ซ่อมบำรุง

แผนภูมิที่ 4.8 แสดงความสัมพันธ์การใช้สอยองค์ประกอบของรถเก็บขยะและรถซ่อมบำรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากแผนภูมิความสัมพันธ์การใช้สอยองค์ประกอบต่างๆ ของกลุ่มผู้ใช้ทั้ง 7 กลุ่ม จึงนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยการให้คะแนนแต่ละความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ

องค์ประกอบสำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. โถง (ต้อนรับ – จำหน่ายตั๋ว)												
2. นิทรรศการถาวร	3											
3. นิทรรศการชั่วคราว	3	2										
4. ร้านอาหารและเครื่องดื่ม	3	1	1									
5. ร้านขายของที่ระลึก	3	1	1	1								
6. ห้องสมุด	3	1	1	2	1							
7. ห้องประชุม	3	1	1	2	0	0						
8. สำนักงานบริหารและธุรการ	1	0	0	2	0	1	1					
9. สำนักงานบริการ (ซ่อม-ดูแล)	1	2	2	2	0	0	0	2				
10. ห้องน้ำ	2	1	1	2	2	2	2	2	2			
11. สวนและลานพักผ่อน	1	0	0	2	0	0	0	2	2	0		
12. ที่จอดรถ	2	0	0	2	0	0	0	2	2	0	2	

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

ระดับความสัมพันธ์ 0 = ไม่มีความสัมพันธ์
 1 = มีความสัมพันธ์น้อย
 2 = มีความสัมพันธ์ปานกลาง
 3 = มีความสัมพันธ์มาก

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในโครงการ จึงนำข้อมูลนี้มาสร้างแผนภูมิความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งหมดของโครงการอย่างเหมาะสม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดวางองค์ประกอบโครงการในแผนผังต่อไปโดยแผนภูมิสรุปความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ จะแสดงไว้ในหน้าถัดไป ดังแผนภูมิที่ 4.9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยของโครงการ

จากการกำหนดจำนวนผู้ใช้โครงการ ได้แก่ กลุ่มบริหารและเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 50 คน มีผู้เข้าชม 435คนต่อวัน (ดูรายละเอียดในตารางที่ 2.2 และ 2.3, บทที่ 2, หน้าที่) การกำหนดองค์ประกอบทั้งหมดของโครงการ และศึกษารายละเอียดของสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม รวมถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งหมดของโครงการแล้ว ทำให้สามารถนำมาศึกษารายละเอียดเพื่อกำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอย และรายละเอียดด้านอื่นๆ จากจำนวนผู้ใช้ลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นและกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดพื้นที่ขององค์ประกอบทั้งหมด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.4.1 ความต้องการพื้นที่ของส่วนองค์ประกอบหลักของโครงการ

4.4.1.1 โถงต้อนรับ

เป็นพื้นที่ต้อนรับผู้เข้าชมทั่วไป รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบางส่วน สามารถเดินผ่าน ยืนรอเข้าชมนิทรรศการ นั่งพัก ฝากสัมภาระ หรือซื้อตั๋วเข้าชมนิทรรศการ ซึ่งมีรายละเอียดของกรคำนวณพื้นที่ดังนี้

1) พื้นที่โถง

$$\begin{aligned} \text{จำนวนคนที่รองรับสูงสุดต่อวัน} &= \text{เจ้าหน้าที่} + \text{ผู้เข้าชมต่อวัน} \\ &= 50 + 435 = 485 \text{ คน} \end{aligned}$$

เวลาที่เปิดทำการ = 8 ชั่วโมง (ที่มา: จากตารางที่ 4.9, หน้า 4-11)

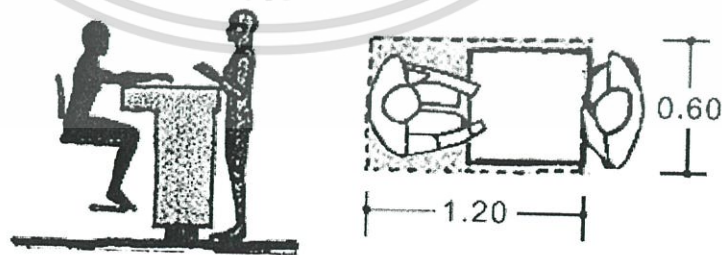
$$\text{ผู้ใช้โครงการเฉลี่ยในหนึ่งชั่วโมง} = 485/8 = 61 \text{ คน}$$

$$\text{พื้นที่ใช้งานส่วนโถงต่อคน} = 0.81 \text{ m}^2$$

$$\text{ดังนั้น ได้พื้นที่โถง} = 0.81 \times 61 = 49.4 \approx 50 \text{ m}^2$$

2) พื้นที่จำหน่ายตั๋วเข้าชม

- ช่องติดต่อสอบถาม, จำหน่ายตั๋วเข้าชม และรับฝากสัมภาระ กำหนดให้มีจำนวนช่อง = 3 ช่อง

รูปที่ 4.1 แสดงพื้นที่ช่องจำหน่ายตั๋ว (ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

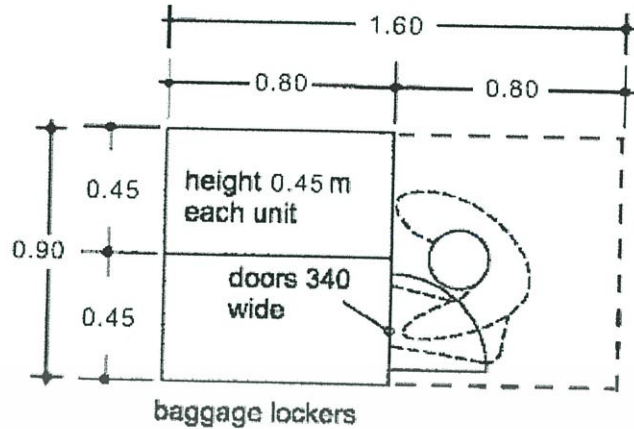
$$\text{พื้นที่ใช้สอยต่อช่อง} = 0.60 \times 1.20 = 0.72 \text{ m}^2$$

ช่องติดต่อและจำหน่ายตั๋วเข้าชมมีพื้นที่

$$= (2+1) \times 0.72 = 2.16 \approx 2 \text{ m}^2$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้จัดทำเห็นว่าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พื้นที่เก็บสัมภาระของผู้เข้าชม

รูปที่ 4.2 แสดงพื้นที่เก็บสัมภาระ(David Littlefield.2008: 2-16)

จากรูปที่ 4.2 ที่เก็บสัมภาระพร้อมที่ยืนหยิบของ มีขนาด $1.60 \times 0.90 = 1.44 \text{ m}^2$ ต่อหน่วย ที่เก็บสัมภาระพร้อมที่ยืนหยิบของ เก็บได้ 6 ช่องต่อหน่วย

เมื่อผู้เข้าชมใช้เวลาชมนิทรรศการ 1 ชั่วโมง จึงต้องมีที่เก็บสัมภาระรองรับเพียงพอต่อผู้เข้าชมใน 1 ชั่วโมง = 61 คน

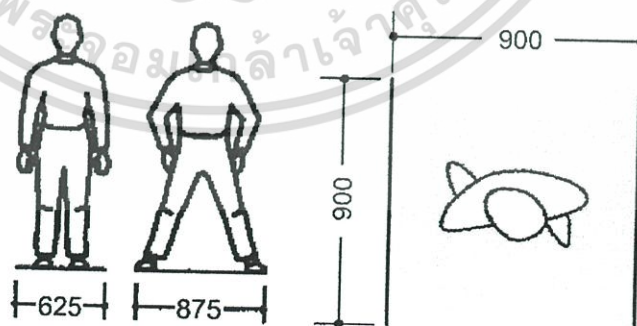
ดังนั้นที่เก็บสัมภาระของผู้เข้าชมมีพื้นที่

$$= (61/6) \times 1.44 = 14.64 \approx 15 \text{ m}^2$$

- พื้นที่สำหรับยืนรอต่อคิวซื้อตั๋ว

ระยะเวลาซื้อตั๋ว(ต่อคนต่อครั้ง) = 10 นาที

(ที่มา : จากตารางที่ 4.2, หน้า 4-6)

รูปที่ 4.3 แสดงพื้นที่ยืนรอ ต่อคน(David Littlefield.2008: 2-14)

จำนวนผู้เข้าชมเฉลี่ยต่อชั่วโมง = $435/8 \approx 54$ คนในเวลา

10 นาทีที่มีจำนวนผู้เข้าชม = $54/6 \approx 9$ คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หากกำหนดจำนวนช่องจำหน่ายตั๋ว = 3 ช่องจะต้องมีพื้นที่

รอกิว 3 แถว แถวละ 3 คน

จากรูปที่ 4.3 พื้นที่ยืนรอกิวต่อคน = 0.81 m^2

ดังนั้น ได้พื้นที่รอกิวซื้อตั๋ว

$$= 0.81 \times 3 \times 3 = 7.29 \approx 8 \text{ m}^2$$

ดังนั้น ใช้พื้นที่จำหน่ายตั๋วเข้าชม

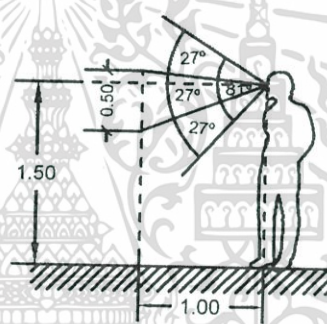
$$= 2 + 15 + 8 = 25 \text{ m}^2$$

ดังนั้น พื้นที่ส่วนโถงต้อนรับทั้งหมด = $50 + 25 = 75 \text{ m}^2$

4.4.1.2 นิทรรศการถาวร

- มุมสายตาที่สามารถมองเห็นชัดเจนที่สุดของผู้เข้าชมนิทรรศการ อยู่ที่ 27 องศา และระยะห่างประมาณ 1 เมตร ดังรูป

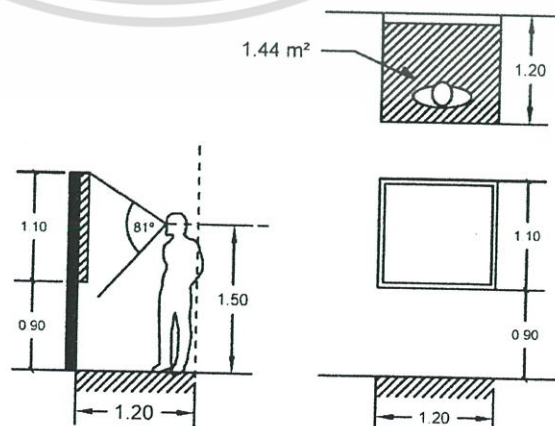
องศา และระยะห่างประมาณ 1 เมตร ดังรูป

รูปที่ 4.4 แสดงมุมสายตาของผู้เข้าชม (Ernst Neufert, 1970 : 333)

โดยในการออกแบบภายในพื้นที่ที่กำหนด จะคำนึงถึงขนาดและสัดส่วนของการจัดแสดงด้วยวิธีต่างๆ ซึ่งมีความต้องการพื้นที่ดังนี้

- กิจกรรมการชมนิทรรศการแบบ A - ใช้พื้นที่ $1.20 \times 1.20 = 1.44 \text{ m}^2$

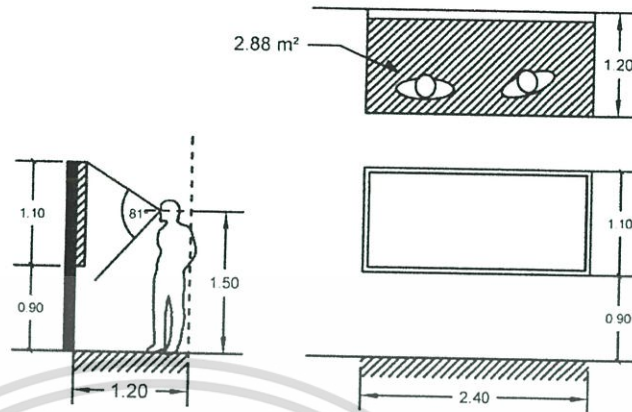

รูปที่ 4.5 แสดงกิจกรรมชมนิทรรศการแบบ A (ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ การค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กิจกรรมการชมนิทรรศการแบบ B

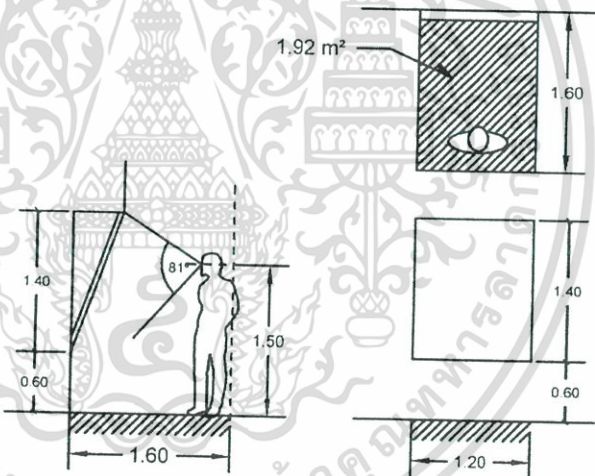
ใช้พื้นที่ $1.20 \times 2.40 = 2.88 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.6 แสดงกิจกรรมชมนิทรรศการแบบ B (ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์)

- กิจกรรมการชมนิทรรศการแบบ C

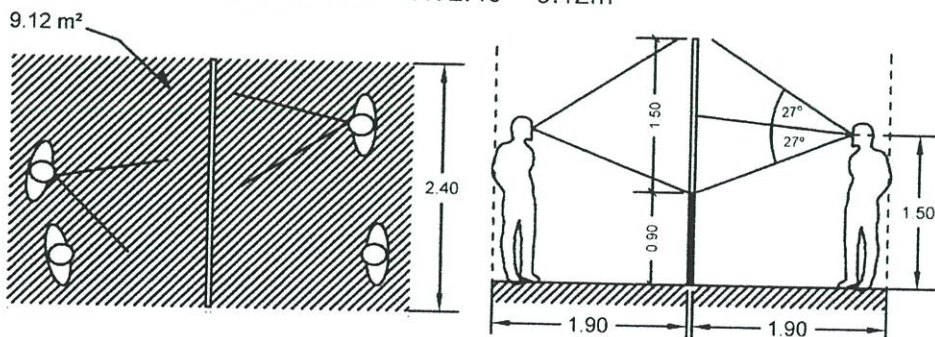
ใช้พื้นที่ $1.60 \times 1.20 = 1.92 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.7 แสดงกิจกรรมชมนิทรรศการแบบ C (ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์)

- กิจกรรมการชมนิทรรศการแบบ D

ใช้พื้นที่ $1.90 \times 2 \times 2.40 = 9.12 \text{ m}^2$

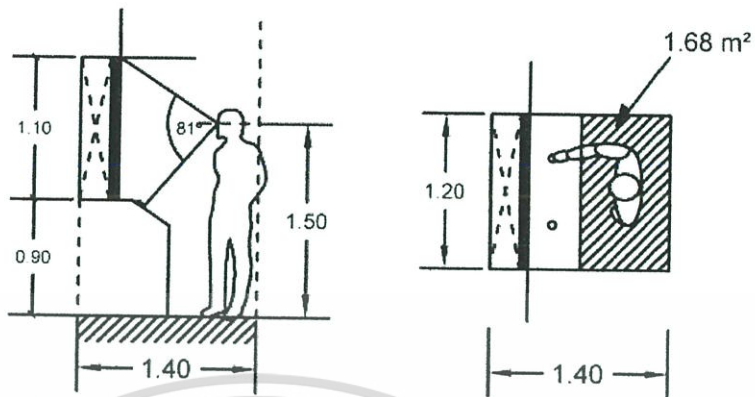

รูปที่ 4.8 แสดงกิจกรรมชมนิทรรศการแบบ D (ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น การนำเอกสารนี้ไปใช้ในการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กิจกรรมการชมนิทรรศการแบบมีจออิเล็กทรอนิกส์และแป้นควบคุม

ใช้พื้นที่ $1.20 \times 1.40 = 1.68 \text{ m}^2$

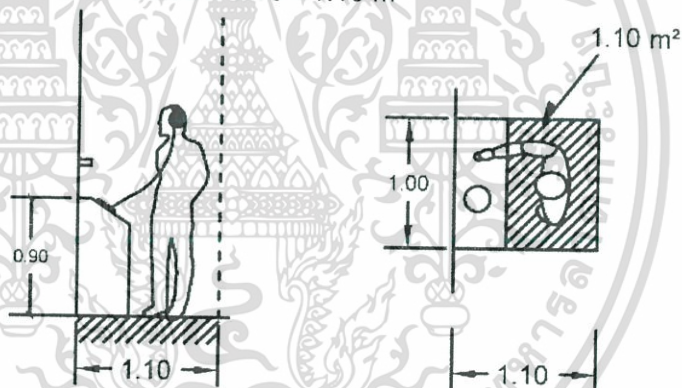

รูปที่ 4.9 แสดงกิจกรรมการชมนิทรรศการแบบมีจออิเล็กทรอนิกส์

(ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์)

- กิจกรรมการชมนิทรรศการแบบใช้เครื่องเล่นเสียง

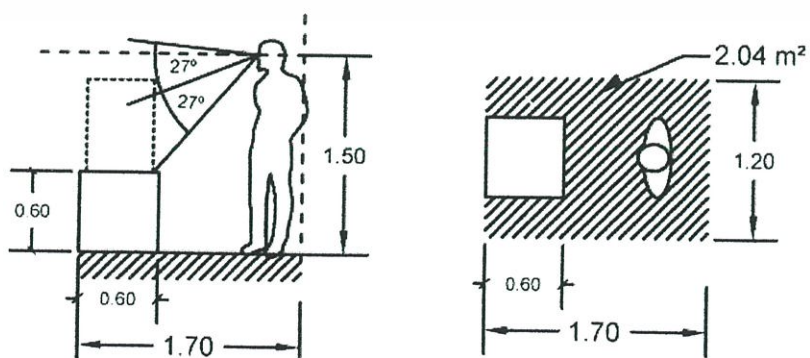
ใช้พื้นที่ $1.00 \times 1.10 = 1.10 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.10 แสดงการชมนิทรรศการแบบใช้เครื่องเล่นเสียง

(ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์)

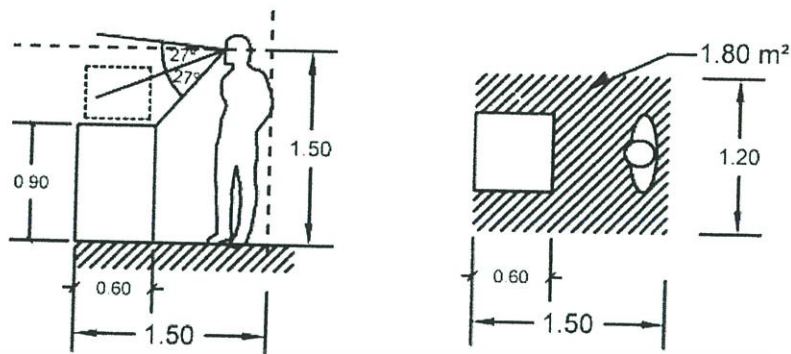
- กิจกรรมการจัดแสดงวัตถุแบบ A - ใช้พื้นที่ $1.90 \times 2 \times 2.40 = 9.12 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.11 แสดงการจัดแสดงวัตถุแบบ A (ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์หรือชมงานด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

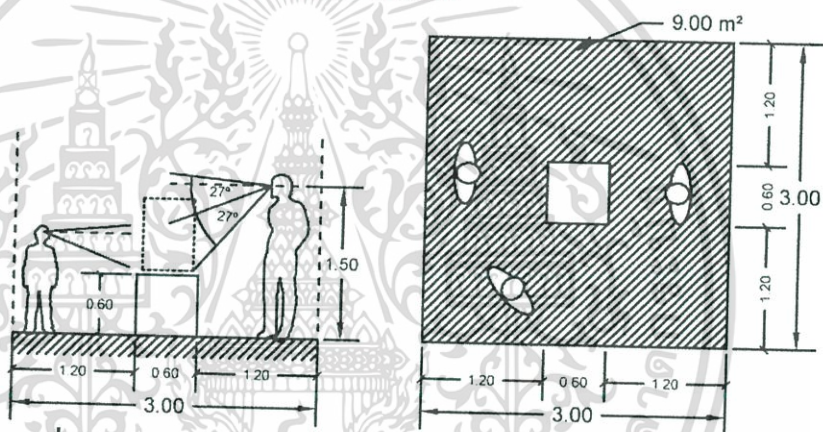
- กิจกรรมการจัดแสดงวัตถุแบบ B - ใช้พื้นที่ $1.00 \times 1.10 = 1.10 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.12 แสดงการจัดแสดงวัตถุแบบ B (ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์)

- กิจกรรมการจัดแสดงวัตถุแบบ C

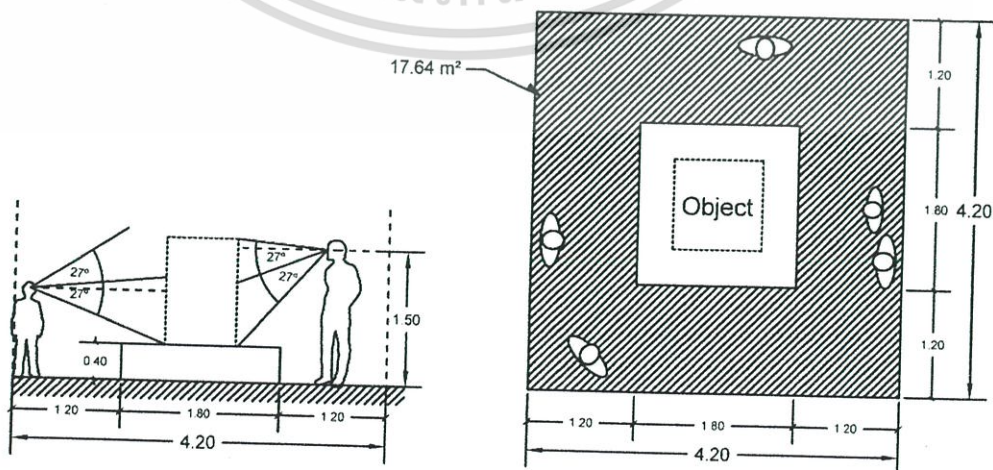
ใช้พื้นที่ $3.00 \times 3.00 = 9.00 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.13 แสดงกิจกรรมการจัดแสดงวัตถุแบบ C

(ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์)

- กิจกรรมการจัดแสดงวัตถุแบบ D - ใช้พื้นที่ $4.20 \times 4.20 = 17.64 \text{ m}^2$

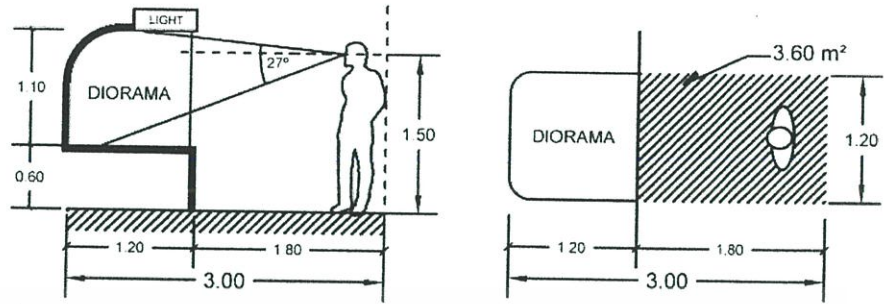

รูปที่ 4.14 แสดงกิจกรรมการจัดแสดงวัตถุแบบ D (ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กิจกรรมการจัดแสดง Diorama แบบ A

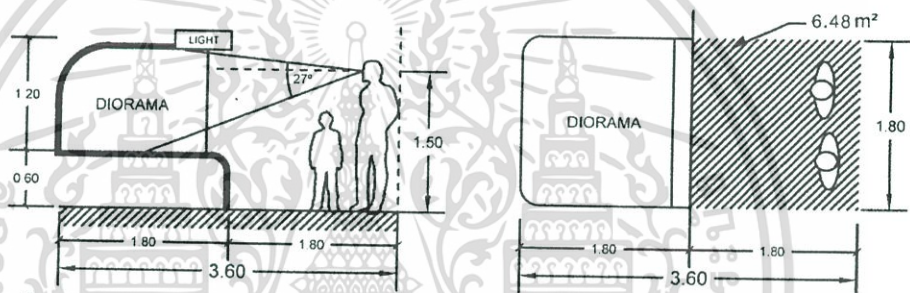
ใช้พื้นที่ $1.20 \times 3.00 = 3.60 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.15 แสดงการจัดแสดงDiorama แบบ A(ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์)

- กิจกรรมการจัดแสดง Diorama แบบ B

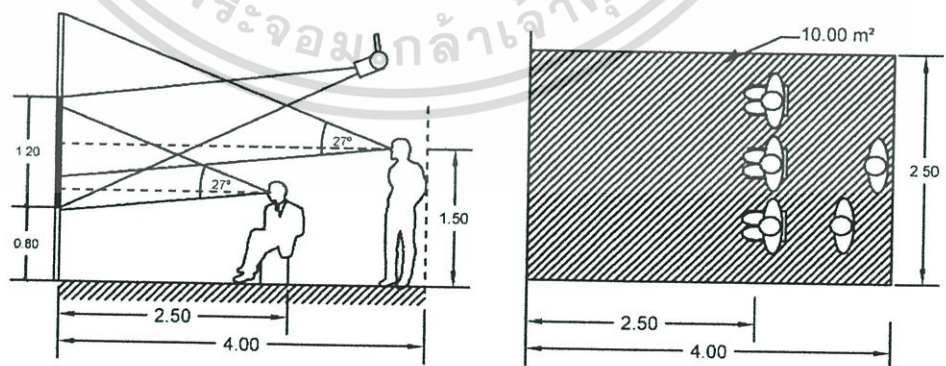
ใช้พื้นที่ $1.80 \times 3.60 = 6.50 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.16 แสดงการจัดแสดง Diorama แบบ B(ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์)

- กิจกรรมการจัดแสดงแบบฉายภาพ

ใช้พื้นที่ $2.50 \times 4.00 = 10.00 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.17 แสดงการจัดแสดงแบบฉายภาพ

(ที่มา : Ernst Neufert. 1970 : 333)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 แสดงการกำหนดขนาดห้องของนิทรรศการ

ชื่อห้องจัดแสดง	รูปที่แสดง รายละเอียด	พื้นที่สุทธิ (m ²)	พื้นที่สัญจร		พื้นที่ห้อง (m ²)	อ้างอิง
			%	Area		
ไม่ใช่แค่การเลือกตั้ง	4.5,4.6, 4.7,4.8, 4.14	105	50	52.5	160	d
สยามเก่า	4.5, 4.6, 4.8, 4.9,4.10,4.13	29	50	15	44	d
นิยามและอุดมการณ์ ผ่านนักคิด	4.6, 4.7, 4.8, 4.14, 4.15, 4.16, 4.17	76	50	38	115	d
เหตุการณ์	4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.14	83	50	42	126	d
จากปัจจุบันสู่อดีต	4.17	34	50	17	50	d
จากอดีตสู่ปัจจุบัน	4.17	34	50	17	50	d
แตกต่างร่วมกัน	4.6, 4.9, 4.17	140	50	70	210	d
ประตูสู่การเปลี่ยนแปลง	4.6, 4.9, 4.17	135	50	68	203	d
รวมพื้นที่ทุกห้อง					958m ²	
เพิ่มพื้นที่สัญจรระหว่างห้อง และห้องควบคุมต่างๆ 30 %					287m ²	
รวมพื้นที่นิทรรศการ					1,250m ²	

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

จากตารางแสดงการกำหนดขนาดห้องของนิทรรศการ ทำให้ได้พื้นที่ของนิทรรศการ
ถาวรรวมแล้วทั้งหมด=1,250m²

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.1.3 นิทรรศการชั่วคราว

เป็นพื้นที่สำหรับผู้เข้าชมทั่วไป ให้เข้าชม และเรียนรู้จากนิทรรศการที่มีการจัดแสดงแบบชั่วคราว โดยการจัดแสดงจะหมุนเวียนมาจัดในระยะเวลาไม่นาน จึงมีการใช้พื้นที่ที่มากน้อยไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และวิธีการจัดของแต่ละนิทรรศการ ซึ่งการคำนวณพื้นที่จะศึกษาจากพิพิธภัณฑ์เป็นกรณีตัวอย่างดังนี้

1) ห้องนิทรรศการชั่วคราวภายในอาคาร

ตารางที่ 4.12 พื้นที่นิทรรศการชั่วคราวของพิพิธภัณฑ์ดำเนินงานใกล้เคียง

พิพิธภัณฑ์	พื้นที่นิทรรศการชั่วคราว (m ²)
มิวเซียมสยาม	300
นิทรรศน์รัตนโกสินทร์	300
TCDC	400
ค่าเฉลี่ย	340

(ที่มา : จากการสอบถามพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม)

จากข้อมูลพื้นที่ใช้สอยของนิทรรศการชั่วคราวจากพิพิธภัณฑ์ดำเนินงานใกล้เคียง จึงทำการประมาณขนาดพื้นที่นิทรรศการชั่วคราว โดยการหาค่าเฉลี่ย คือ $(300 + 300 + 400) / 3 = 333 \approx 340 \text{ m}^2$ ดังนั้น จึงได้พื้นที่ส่วนนิทรรศการชั่วคราวภายในอาคาร = 340 m²

2) พื้นที่สำหรับนิทรรศการชั่วคราวภายนอกอาคาร

พื้นที่ใช้สอยสำหรับนิทรรศการชั่วคราวภายนอก จะทำการประมาณจากค่าเฉลี่ยพื้นที่กิจกรรมภายนอกของมิวเซียมสยามได้ดังนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงพื้นที่นิทรรศการชั่วคราวภายนอกของมิวเซียมสยาม

ลานกลางแจ้งในมิวเซียมสยาม	พื้นที่นิทรรศการชั่วคราว (m ²)
ลานคนกบแดง	715
สวนต้นไม้และลานกลางแจ้ง	700
ลานประติมากรรมรุ่ง	800
ค่าเฉลี่ย	738

(ที่มา : จากการสอบถามพิพิธภัณฑ์มิวเซียมสยาม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากข้อมูลนี้ จึงทำการประมาณขนาดพื้นที่นิทรรศการชั่วคราว
ภายนอก โดยการหาค่าเฉลี่ย คือ $(715 + 700 + 800) / 3 = 738 \approx 700 \text{ m}^2$
ดังนั้น จึงได้พื้นที่ส่วนนิทรรศการชั่วคราวภายนอกอาคาร = 700 m^2

4.4.1.4 ห้องน้ำสำหรับผู้เข้าชม

ในส่วนของนิทรรศการ จะคิดจำนวนสุขภัณฑ์จากมาตรฐานการติดตั้ง
จำนวนสุขภัณฑ์สำหรับอาคารสาธารณะซึ่งมีจำนวนที่กำหนดไว้ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงมาตรฐานการติดตั้งจำนวนสุขภัณฑ์สำหรับอาคารสาธารณะ

จำนวน(คน)	อ่างล้างหน้า		โถปัสสาวะ		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1-200	1	1	2	-	2	3
201-400	2	2	3	-	3	4
401-600	3	3	4	-	4	5
601-800	4	4	5	-	5	6
801-1,000	5	5	6	-	6	7
1,001-1,200	6	6	7	-	7	8

(ที่มา : BUILDING PLANNING FOR DESIGN STANDARD)

- ผู้ใช้โครงการประมาณ= 485คนดังนั้นเลือกมาตรฐานที่ 401-600 คน ได้ดังนี้

- ห้องน้ำชาย มีอ่างล้างหน้า 3 ชุด, โถปัสสาวะชาย 4 ชุด, รวม 4 ชุด

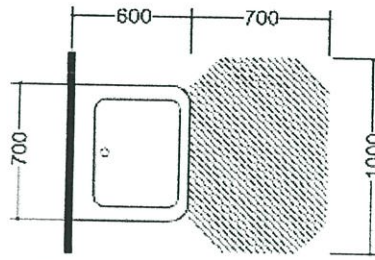
- ห้องน้ำหญิง มีอ่างล้างหน้า 3 ชุด, รวม 5 ชุด

- ห้องน้ำผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา

จากกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้
พิการหรือทุพพลภาพและคนชรากำหนดให้อาคารที่เปิดให้บริการแก่บุคคล
ทั่วไปเกิน 2,000 ตร.ม.ต้องจัดให้มีห้องน้ำผู้พิการหรือทุพพลภาพและ
คนชราเข้าใช้ได้อย่างน้อย 1 ห้อง

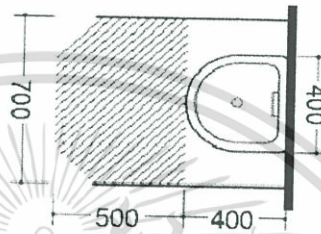
- หลังจากได้จำนวนสุขภัณฑ์ตามมาตรฐานการติดตั้งแล้ว จึงทำการศึกษาขนาด
พื้นที่ของสุขภัณฑ์ และพื้นที่ใช้งาน ให้เหมาะสมกับกิจกรรม ดังนี้

- พื้นที่อ่างล้างหน้า 1 หน่วย- ใช้พื้นที่ $1.30 \times 1.00 = 1.30 \text{ m}^2$

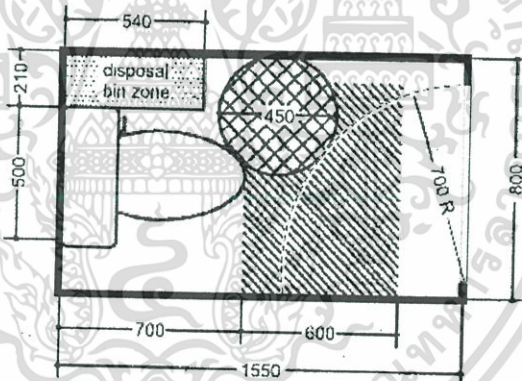
รูปที่ 4.18 แสดงพื้นที่อ่างล้างหน้า(David Littlefield.2008: 5-22)

- พื้นที่โถปัสสาวะชาย 1 หน่วย- ใช้พื้นที่ $0.70 \times 0.90 = 0.63 \text{ m}^2$

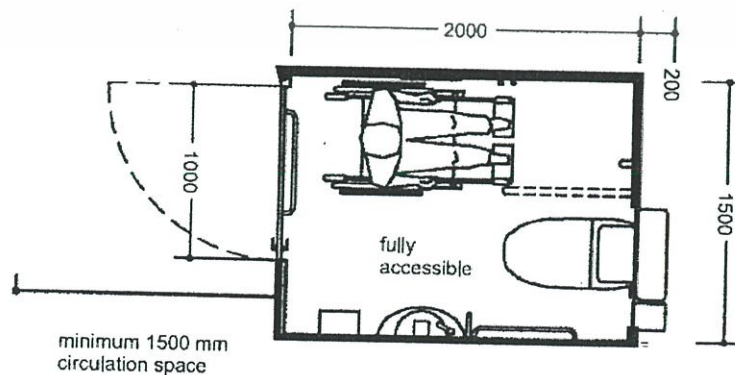
รูปที่ 4.19 แสดงพื้นที่โถปัสสาวะชาย(David Littlefield.2008: 5-21)

- พื้นที่ห้องส้วมแบบชักโครก 1 หน่วย - ใช้พื้นที่ $0.80 \times 1.55 = 1.24 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.20 แสดงพื้นที่ห้องส้วม (David Littlefield.2008: 5-17)

- พื้นที่ห้องน้ำผู้พิการ 1 หน่วย - ใช้พื้นที่ $1.50 \times 3.50 = 5.25 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.21 แสดงพื้นที่ห้องน้ำคนพิการ(David Littlefield.2008: 5-26)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ดูแลเห็นประโยชน์ของการนำเอกสารนี้ไปใช้ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังจากทำการศึกษานาฬิกาพื้นที่ของสุขภัณฑ์ และพื้นที่ใช้งาน ให้เหมาะสมกับกิจกรรมแล้ว จึงสรุปพื้นที่ใช้สอยทั้งหมดในส่วนของห้องน้ำสำหรับผู้เข้าชม ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงการสรุปพื้นที่ห้องน้ำสำหรับผู้เข้าชม

สุขภัณฑ์	จำนวน	พื้นที่ต่อหน่วย	พื้นที่สุทธิ	พื้นที่ที่สัญจร		พื้นที่รวม
				%	AREA	
ห้องน้ำชาย	-	-	-	-	-	-
- โถปัสสาวะ	4	0.63	2.52	-	-	-
- อ่างล้างหน้า	3	1.30	3.9	-	-	-
- ห้องส้วม	4	1.24	4.96	-	-	-
รวม	-	-	11.5	30	3.5	15 m ²
ห้องน้ำหญิง	-	-	-	-	-	-
- อ่างล้างหน้า	3	1.30	3.9	-	-	-
- ห้องส้วม	5	1.24	6.2	-	-	-
รวม	-	-	10	30	3	13m ²
ห้องน้ำผู้พิการ	2	5.25	10.5	-	-	10.5m ²
รวม						38.5 m ²

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

ดังนั้น จึงได้พื้นที่ส่วนห้องน้ำสำหรับผู้เข้าชม = 38.5~40 m²

4.4.2 ความต้องการพื้นที่ของส่วนบริหารและธุรการ (Administration Department Area)

4.4.2.1 สำนักงานบริหาร

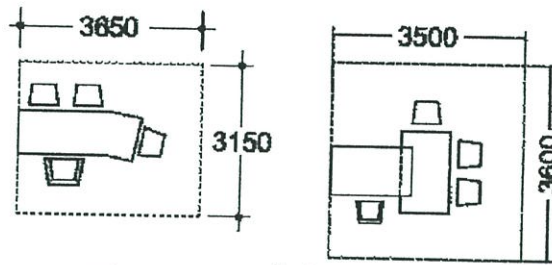
เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ 1 คน, รองผู้อำนวยการ 1 คน และเลขาธิการ 1 คนนอกจากนี้ฝ่ายบริหารยังเป็นศูนย์รวมการพบปะกับบุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อโครงการ และศูนย์รวมให้เจ้าหน้าที่ในโครงการทำการประชุมได้ ซึ่งมีรายละเอียดของการคำนวณพื้นที่ดังนี้

1) ห้องผู้อำนวยการ

ห้องทำงานของผู้อำนวยการ จะประกอบด้วย พื้นที่ทำงาน ชุดโซฟา ชั้นวางหนังสือและห้องน้ำส่วนตัวซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- พื้นที่ทำงาน 1 หน่วย – ใช้พื้นที่ $3.50 \times 3.60 = 12.6 \text{ m}^2$

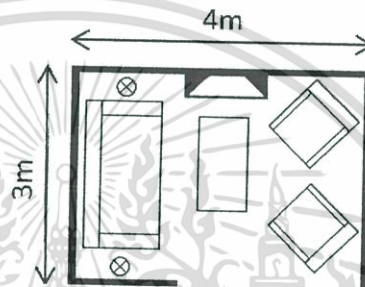
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.22 แสดงพื้นที่ทำงานแบบ A

(ที่มา: David Littlefield.2008: 12-14)

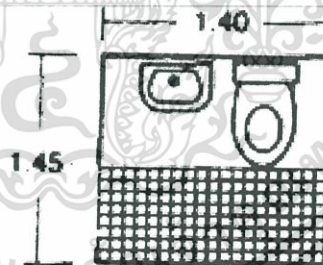
- ขนาดชุดโซฟา 1 หน่วย - ใช้พื้นที่ $3 \times 4 = 12 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.23 แสดงพื้นที่ห้องชุดโซฟา 1 ชุด

(ที่มา : เว็บไซต์ <http://www.houseplanshelper.com>)

- พื้นที่ห้องน้ำส่วนตัว 1 หน่วย - พื้นที่ $1.4 \times 1.45 = 2.03 \approx 2 \text{ m}^2$

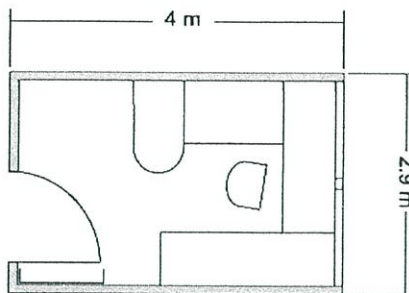
รูปที่ 4.24 แสดงพื้นที่ห้องน้ำส่วนตัว

(ที่มา: David Littlefield.2008: 12-11)

2) ห้องรองผู้อำนวยการ

ห้องทำงานของรองผู้อำนวยการ จะประกอบด้วย พื้นที่ทำงานและห้องน้ำส่วนตัวซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- พื้นที่ทำงาน 1 หน่วย - ใช้พื้นที่ $4 \times 3 = 12 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.25 แสดงพื้นที่ทำงานแบบ B

(ที่มา: David Littlefield.2008: 12-11)

- พื้นที่ห้องนำส่วนตัวจะมีรายละเอียด ดังรูปที่ 4.24 หน้า 4-30

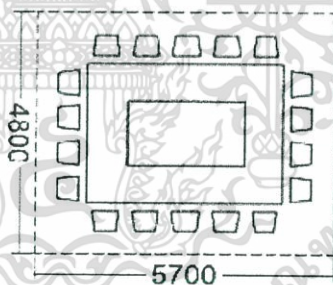
โดยใช้พื้นที่ $1.4 \times 1.45 = 2.03 \approx 2 \text{ m}^2$

3) ห้องเลขานุการ

พื้นที่ทำงานของเลขานุการ จะมีรายละเอียด ดังรูปที่ 4.25 แสดงพื้นที่ทำงานแบบ B โดยใช้พื้นที่ $4 \times 3 = 12 \text{ m}^2$

4) ห้องประชุม

ห้องประชุมจะรองรับเจ้าหน้าที่ ประมาณ 18 ที่นั่งดังนี้

รูปที่ 4.26 แสดงพื้นที่ประชุมรวม

(ที่มา: David Littlefield.2008: 12-15)

- พื้นที่ประชุม - ใช้พื้นที่ 4.8×5.7 หากเพิ่มพื้นที่สัญจร 1 เมตร

โดยรอบจะใช้พื้นที่ $5 \times 5.9 = 29.5 \approx 30 \text{ m}^2$

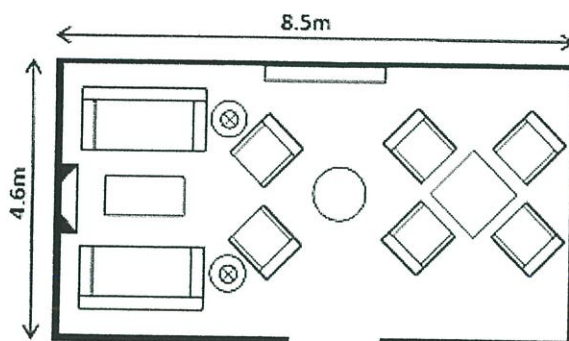
5) ห้องพักผ่อนและรับประทานอาหาร

ห้องพักผ่อนและรับประทานอาหาร จะประกอบด้วย พื้นที่โซฟา และชุดโต๊ะรับประทานอาหารซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ห้องพักผ่อนและรับประทานอาหารใช้พื้นที่

$$8.5 \times 4.6 = 39 \approx 40 \text{ m}^2$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.27 แสดงพื้นที่พักผ่อนและรับประทานอาหาร

(ที่มา: เว็บไซต์ <http://www.houseplanshelper.com>)

ดังนั้น จึงได้พื้นที่ส่วนสำนักงานบริหาร=123 m²

4.4.2.2 สำนักงานธุรการ

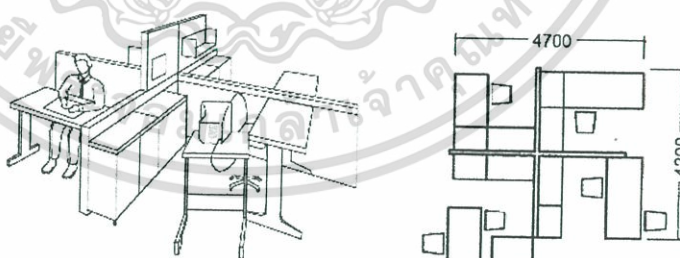
เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ มีพนักงานฝ่ายทั้งหมด 7 คน ได้แก่หัวหน้าฝ่ายธุรการ 1 คน, เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ การเงิน และอื่นๆ 6คนซึ่งมีรายละเอียดของการคำนวณพื้นที่ดังนี้

1)ห้องหัวหน้าฝ่ายธุรการ

ห้องทำงานหัวหน้าฝ่ายธุรการ จะมีรายละเอียด ดังรูปที่ 4.25 หน้า 4-31 แสดงพื้นที่ทำงานแบบ B โดยใช้พื้นที่ $4 \times 3 = 12 \text{ m}^2$

2)ห้องทำงานรวมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและการเงิน

ห้องทำงานรวม จะเป็นห้องโล่ง ควรมีพื้นที่ทำงานที่สามารถรองรับเจ้าหน้าที่ 6 - 8 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังรูปที่ 4.28

รูปที่ 4.28 แสดงพื้นที่ทำงานรวม 1 หน่วย 4 ที่นั่ง

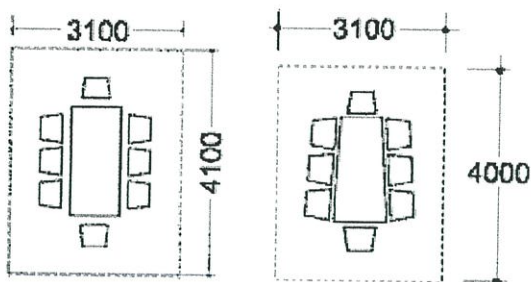
(ที่มา: David Littlefield.2008 : 12-10)

- พื้นที่ทำงานรวมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและการเงินใช้ 2 หน่วย
ของพื้นที่ทำงานรวม ดังนั้นจะใช้พื้นที่ $2 \times (4.7 \times 4.2) = 39.5 \approx 40 \text{ m}^2$

3)ห้องประชุมฝ่ายธุรการ

ห้องประชุมรองรับ 8 ที่นั่ง ใช้พื้นที่ $3.1 \times 4 = 12.4 \approx 15 \text{ m}^2$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.29 แสดงพื้นที่ห้องประชุม 8 ที่นั่ง

(ที่มา: David Littlefield.2008 : 12-14)

4) ห้องเก็บของและเอกสาร

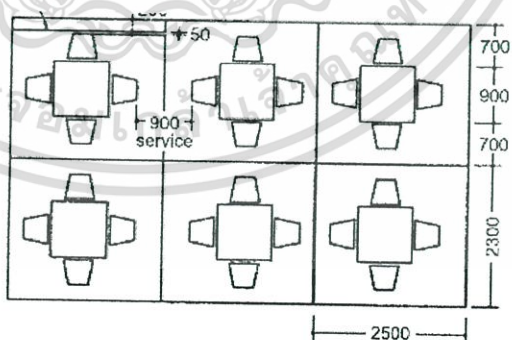
กำหนดให้ห้องเก็บเอกสาร ใช้พื้นที่ $3 \times 4 = 12\text{m}^2$

5) ห้องพักผ่อนและรับประทานอาหาร

ห้องพักผ่อนและรับประทานอาหาร จะประกอบด้วย พื้นที่โซฟา และชุดโต๊ะรับประทานอาหารรองรับครึ่งหนึ่งของจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด คือประมาณ 24 ที่นั่งซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ชุดโซฟา มีรายละเอียดดังรูปที่ 4.23 หน้า 4-28 แสดงพื้นที่โซฟา 1 ชุด ใช้พื้นที่ 12m^2 กำหนดโซฟา 2 ชุด ดังนั้นใช้พื้นที่ $2 \times 12 = 24\text{m}^2$

- พื้นที่ชุดโต๊ะรับประทานอาหาร มีรายละเอียดดังรูปที่ 4.30 ซึ่งใช้พื้นที่ $2.3 \times 2.5 = 5.75\text{m}^2$ ต่อชุดโต๊ะ 1 ชุด มี 4 ที่นั่ง หากต้องการ 24 ที่นั่ง ต้องใช้ 5 ชุด ดังนั้นใช้พื้นที่ $5 \times 5.75 = 28.75 \approx 30\text{m}^2$

รูปที่ 4.30 แสดงพื้นที่ชุดโต๊ะรับประทานอาหาร 4 ที่นั่ง

(ที่มา: David Littlefield.2008 : 17-5)

ดังนั้นห้องพักผ่อนและรับประทานอาหารใช้พื้นที่ $24 + 30 = 54\text{m}^2$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) ห้อง Locker ของเจ้าหน้าที่

- พื้นที่เก็บสัมภาระของเจ้าหน้าที่ที่มีรายละเอียดดังรูปที่ 4.2 หน้าที่ 4-16 แสดงพื้นที่เก็บสัมภาระจากรูปที่ 4.2 ที่เก็บสัมภาระพร้อมที่ยืนหยิบของ มีขนาด $1.60 \times 0.90 = 1.44 \text{ m}^2$ ต่อหน่วย ที่เก็บสัมภาระพร้อมที่ยืนหยิบของ เก็บได้ 6 ช่องต่อหน่วย

เมื่อมีเจ้าหน้าที่ทั่วไป 24 คน จึงต้องมีที่เก็บสัมภาระรองรับเพียงพอต่อ 56 ช่อง ดังนั้นที่เก็บสัมภาระของเจ้าหน้าที่จะมีพื้นที่

$$= (56/6) \times 1.44 = 12.96 \approx 14 \text{ m}^2$$

7) ห้องน้ำสำหรับสำนักงาน

ห้องน้ำ-ส้วมรวมของสำนักงานทั้งหมดมีเพื่อรองรับทั้งฝ่ายธุรการและบริหาร ซึ่งในการศึกษาเพื่อหาจำนวนสุขภัณฑ์และขนาดพื้นที่ห้องน้ำจะมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนห้องน้ำสำหรับสำนักงาน

ประเภท	สุขภัณฑ์		
	ส้วม	โถปัสสาวะ	อ่างล้างหน้า
สำนักงานต่อพื้นที่ทำงาน 300 ตารางเมตร			
ก. สำหรับชาย	1	2	1
ข. สำหรับผู้หญิง	2	-	1

(ที่มา: ฐานข้อมูลกรมโยธาธิการและผังเมือง)

เนื่องจากพื้นที่รวมสำนักงาน มากกว่า 300 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 600 ตารางเมตร เมื่อศึกษาจากตารางที่ 4.15 แล้ว สามารถกำหนดจำนวนสุขภัณฑ์สำหรับส่วนสำนักงาน ได้ดังนี้

- ห้องน้ำชาย มีอ่างล้างหน้า 2 ชุด, โถปัสสาวะ 4 ชุด, ส้วม 2 ชุด

- ห้องน้ำหญิง มีอ่างล้างหน้า 2 ชุด, ส้วม 4 ชุด

หลังจากได้จำนวนสุขภัณฑ์ จึงนำมาหาขนาดพื้นที่ห้องน้ำทั้งหมด

ซึ่งรายละเอียดการคำนวณถูกแสดงไว้ ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.17 แสดงการสรุปพื้นที่ห้องน้ำส่วนสำนักงาน

ลักษณะ	จำนวน	พื้นที่ต่อหน่วย	พื้นที่สุทธิ	พื้นที่สัญญา		พื้นที่รวม
				%	AREA	
ห้องน้ำชาย	-	-	-	-	-	-
- โถปัสสาวะ	4	0.63	2.52	-	-	-
- อ่างล้างหน้า	2	1.30	2.6	-	-	-
- ห้องส้วม	2	1.24	2.48	-	-	-
รวม	-	-	7.6	30	2.3	10 m ²
ห้องน้ำหญิง	-	-	-	-	-	-
- อ่างล้างหน้า	2	1.30	2.6	-	-	-
- ห้องส้วม	4	1.24	4.96	-	-	-
รวม	-	-	7.6	30	2.3	10m ²
						รวม 20m ²

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

ดังนั้น จึงได้พื้นที่ส่วนห้องน้ำสำหรับสำนักงาน = 20 m²

พื้นที่สำนักงานธุรการทั้งหมด = 12 + 40 + 15 + 12 + 54 + 14 + 20 = 167 m²

4.4.2.3 สำนักงานฝ่ายวิชาการ

1) ห้องหัวหน้าภัณฑารักษ์

ห้องทำงานหัวหน้าภัณฑารักษ์ จะมีรายละเอียด ดังรูปที่ 4.22 หน้า 4-29 แสดงพื้นที่ทำงานแบบ B โดยใช้พื้นที่ $4 \times 3 = 12 \text{ m}^2$

2) ห้องทำงานรวมฝ่ายวิชาการ

เป็นห้องทำงานผู้ช่วยภัณฑารักษ์, เจ้าหน้าที่อบรมและนำชม, เจ้าหน้าที่พัสดุ, และ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์เป็นห้องโถง รองรับเจ้าหน้าที่ 7 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังรูปที่ 4.28 หน้า 4-30

- พื้นที่ทำงานรวมของผู้ช่วยภัณฑารักษ์ใช้ 2 หน่วยของพื้นที่ทำงานรวม ดังนั้นจะใช้พื้นที่ $2 \times (4.7 \times 4.2) = 39.5 \approx 40 \text{ m}^2$
- เมื่อรวมพื้นที่การสัญญา 30% จะได้เป็น $40 + 12 = 52 \text{ m}^2$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ห้องน้ำ-ส้วม

ห้องน้ำ-ส้วมของสำนักงานฝ่ายวิชาการ จะศึกษาเพื่อหาจำนวน
สุขภัณฑ์และขนาดพื้นที่ห้องน้ำ จากตารางที่ 4.15

เนื่องจากพื้นที่สำนักงานฝ่ายวิชาการไม่เกิน 300 ตารางเมตร จึง
สามารถกำหนดจำนวนสุขภัณฑ์ ได้ดังนี้

-ห้องน้ำชาย มีอ่างล้างหน้า 1 ชุด, โถปัสสาวะ 2 ชุด, ส้วม 1 ชุด

- ห้องน้ำหญิง มีอ่างล้างหน้า 1 ชุด, ส้วม 2 ชุด

หลังจากได้จำนวนสุขภัณฑ์ จึงนำมาหาขนาดพื้นที่ห้องน้ำทั้งหมด
ซึ่งรายละเอียดการคำนวณถูกแสดงไว้ ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.18 แสดงการสรุปพื้นที่ห้องน้ำส่วนสำนักงานวิชาการ

สุขภัณฑ์	จำนวน	พื้นที่ต่อ หน่วย	พื้นที่ สุทธิ	พื้นที่ที่สูญเสีย		พื้นที่รวม
				%	AREA	
ห้องน้ำชาย	-	-	-	-	-	-
- โถปัสสาวะ	2	0.63	1.26	-	-	-
- อ่างล้างหน้า	1	1.30	1.30	-	-	-
- ห้องส้วม	1	1.24	1.24	-	-	-
รวม	-	-	3.80	30	1.14	5 m ²
ห้องน้ำหญิง	-	-	-	-	-	-
- อ่างล้างหน้า	1	1.30	1.30	-	-	-
- ห้องส้วม	2	1.24	2.48	-	-	-
รวม	-	-	3.78	30	1.13	5m ²
รวม						10 m ²

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

ดังนั้น จึงได้พื้นที่ส่วนห้องน้ำฝ่ายวิชาการ = 10 m²

พื้นที่สำนักงานวิชาการทั้งหมด = 12 + 52 + 10 = 74 m²

4.4.2.4 ฝ่ายรักษาความปลอดภัย

1) ห้องหัวหน้าฝ่ายรักษาความปลอดภัย

ห้องทำงานหัวหน้าฝ่ายรักษาความปลอดภัย จะมีรายละเอียด ดังรูปที่ 4.22 หน้า 4-29 แสดงพื้นที่ทำงานแบบ B โดยใช้พื้นที่ $4 \times 3 = 12 \text{ m}^2$

4.4.3 ความต้องการพื้นที่ของส่วนสนับสนุนโครงการ(Facility Department Area)

4.4.3.1 ห้องสมุด

1) โถงต้อนรับ

เป็นพื้นที่ต้อนรับผู้เข้าชมทั่วไป ฝากสัมภาระ หรือยืมคืนหนังสือ ซึ่งมีรายละเอียดของการคำนวณพื้นที่ดังนี้

- พื้นที่โถง

$$\begin{aligned} \text{จำนวนคนที่รองรับสูงสุดต่อวัน} &= \text{ครึ่งหนึ่งของผู้เข้าชมต่อวัน} \\ &= 435/2 = 217 \text{ คน} \end{aligned}$$

$$\text{เวลาที่เปิดทำการ} = 8 \text{ ชั่วโมง (ที่มา : จากตารางที่ 4.9, หน้า 4-11)}$$

$$\text{ผู้ใช้โครงการเฉลี่ยในหนึ่งชั่วโมง} = 217/8 = 27 \text{ คน}$$

$$\text{พื้นที่ใช้งานส่วนโถงต่อคน} = 0.81 \text{ m}^2$$

$$\text{ดังนั้น ได้พื้นที่โถง} = 0.81 \times 27 = 21.87 \approx 22 \text{ m}^2$$

2) ส่วนรับ-จ่ายหนังสือ

- ช่องติดต่อยืมคืน, และรับฝากสัมภาระ

$$\text{กำหนดให้มีจำนวนช่อง} = 2 \text{ ช่อง}$$

$$\text{พื้นที่ใช้สอยต่อช่อง} = 0.72 \text{ m}^2 \text{ (ที่มา : รูปที่ 4.1 หน้า 4-15)}$$

ช่องยืม-คืนหนังสือมีพื้นที่

$$= 2 \times 0.72 = 1.44 \approx 2 \text{ m}^2$$

- พื้นที่เก็บสัมภาระของผู้เข้าใช้ห้องสมุด

ที่เก็บสัมภาระพร้อมที่ยืนหยิบของ มีขนาด 1.44 m^2 ต่อ

หน่วย (ที่มา : รูปที่ 4.2 หน้า 4-16) 1 หน่วยเก็บได้ 6 ช่อง

เมื่อผู้เข้าใช้ห้องสมุดเวลา 1 ชั่วโมง จึงต้องมีที่เก็บ

สัมภาระรองรับเพียงพอต่อผู้เข้าใช้ใน 1 ชั่วโมง = 27 คน

ดังนั้นที่เก็บสัมภาระของผู้เข้าใช้ห้องสมุด มีพื้นที่

$$= (27/6) \times 1.44 = 6.48 \approx 7 \text{ m}^2$$

- พื้นที่สำหรับยื่นรถต่อคิวเพื่อยืม-คืนหนังสือ

ระยะเวลายืม-คืนหรือสอบถาม(ต่อคนต่อครั้ง) = 10 นาที

(ที่มา : จากตารางที่ 4.2, หน้า 4-6)

จำนวนผู้เข้าใช้เฉลี่ยต่อชั่วโมง = 27คน ในเวลา 10 นาทีที่มี

จำนวนผู้เข้าชม = $27/6 \approx 5$ คน

เมื่อมีจำนวนจุดยืมคืนหนังสือ = 2ช่อง จะต้องมีพื้นที่รอคิว2แถว
แถวละ 3 คน

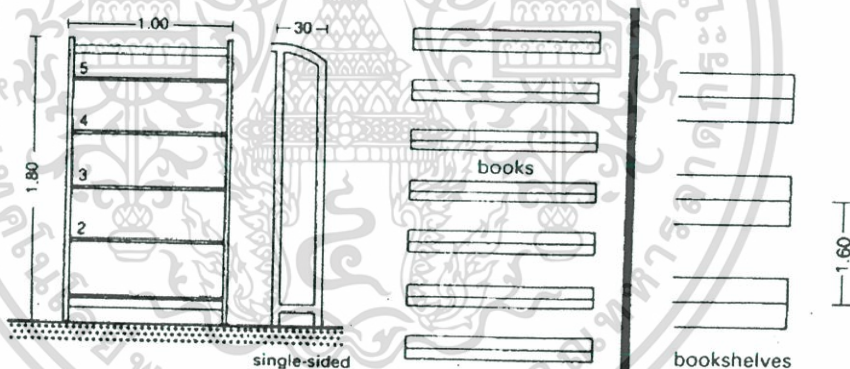
จากรูปที่ 4.3 หน้า 4-16 พื้นที่ยื่นรถต่อคน = 0.81 m^2

ดังนั้น ได้พื้นที่รอ = $0.81 \times 2 \times 3 = 4.86 \approx 5 \text{ m}^2$

ดังนั้น ใช้พื้นที่รับ-จ่ายหนังสือทั้งหมด = $2+7+5 = 14 \text{ m}^2$

3) พื้นที่ชั้นวางหนังสือ

- เนื่องจากเป็นห้องสมุดขนาดเล็ก จึงกำหนดให้มีจำนวนชั้นวางหนังสือไว้ที่ 14 ชั้น แบ่งเป็น 2 หน่วย หน่วยละ 7 ชั้น มีรายละเอียดดังรูปที่ 4.31 มีพื้นที่ชั้นวาง = $1.6 \times 8 \times 6 = 76.8 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.31 แสดงการจัดวางชั้นหนังสือ 1 หน่วย

(ที่มา : Ernst Neufert. 1970 : 315)

ดังนั้น มีพื้นที่ชั้นวางทั้งหมด = $76.8 \times 2 = 153.6 \text{ m}^2$

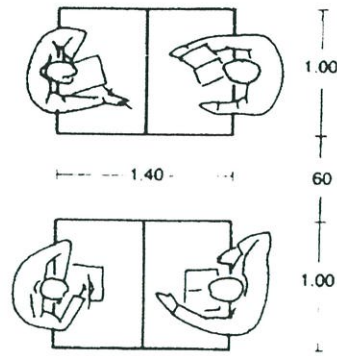
4) บริเวณนั่งอ่านหนังสือ

- กำหนดให้มีจำนวนที่นั่งอ่านหนังสือไว้ที่ 27 ที่จากรูปที่ 4.32 มีพื้นที่ที่นั่งอ่านหนังสือต่อหน่วย = $2.6 \times 1.4 = 3.64 \text{ m}^2$ ซึ่งใน 1 หน่วย

รองรับได้ 4 ที่นั่ง ดังนั้นใช้พื้นที่ที่นั่งอ่านหนังสือทั้งหมด

$$= (27/4) \times 3.64 = 24.57 \approx 25 \text{ m}^2$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

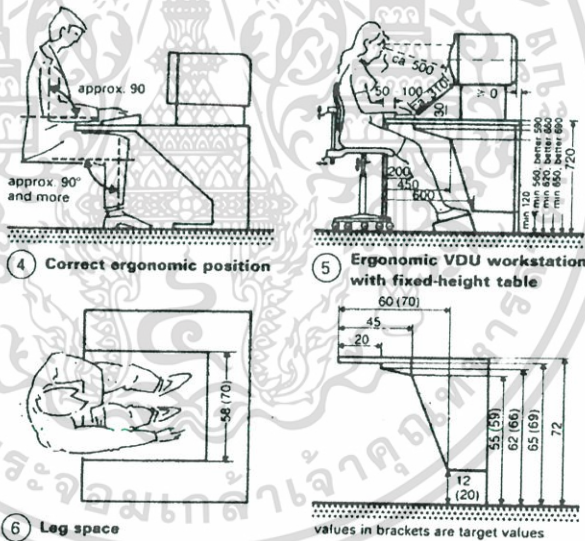

รูปที่ 4.32 แสดงการจัดวางโต๊ะอ่านหนังสือ 1 หน่วย

(ที่มา : Ernst Neufert. 1970 : 315)

5) ส่วนบริการโสตทัศนศึกษา

- กำหนดให้มีจำนวนที่นั่งใช้คอมพิวเตอร์ 4 ที่ จากรูปที่ 4.33 มีพื้นที่ที่ใช้คอมพิวเตอร์ต่อหน่วย = 1.00 m^2 ซึ่งใน 1 หน่วยรองรับได้ 1 ที่นั่ง ดังนั้นใช้พื้นที่ที่นั่งใช้คอมพิวเตอร์ทั้งหมด = $4 \times 1.00 = 4 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.33 แสดงการจัดวางโต๊ะคอมพิวเตอร์ 1 หน่วย

(ที่มา : Ernst Neufert. 1970 : 315)

6) ห้องน้ำ-ส้วมของห้องสมุด

ห้องน้ำ-ส้วมของห้องสมุด จะศึกษาเพื่อหาจำนวนสุขภัณฑ์และขนาดพื้นที่ห้องน้ำ จากตารางที่ 4.14

เนื่องจากห้องสมุดมีผู้ใช้ไม่เกิน 200 คนมีจำนวนสุขภัณฑ์ ดังนี้

- ห้องน้ำชาย มีอ่างล้างหน้า 1 ชุด, โถปัสสาวะ 2 ชุด, ส้วม 1 ชุด
- ห้องน้ำหญิง มีอ่างล้างหน้า 1 ชุด, ส้วม 2 ชุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังจากได้จำนวนสุขภัณฑ์ จึงหาขนาดพื้นที่ห้องน้ำทั้งหมดซึ่งรายละเอียดแสดงไว้ดังตารางที่ 4.18 จึงได้พื้นที่ห้องน้ำห้องสมุด = 10 m^2

ตารางที่ 4.19 แสดงการสรุปพื้นที่ห้องน้ำส่วนห้องสมุด

สุขภัณฑ์	จำนวน	พื้นที่ต่อหน่วย	พื้นที่สุทธิ	พื้นที่สัญจร		พื้นที่รวม
				%	AREA	
ห้องน้ำชาย	-	-	-	-	-	-
- โถปัสสาวะ	2	0.63	1.26	-	-	-
- อ่างล้างหน้า	1	1.30	1.30	-	-	-
- ห้องส้วม	1	1.24	1.24	-	-	-
รวม	-	-	3.80	30	1.14	5 m^2
ห้องน้ำหญิง	-	-	-	-	-	-
- อ่างล้างหน้า	1	1.30	1.30	-	-	-
- ห้องส้วม	2	1.24	2.48	-	-	-
รวม	-	-	3.78	30	1.13	5 m^2
					รวม	10 m^2

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

7) ห้องทำงานรวมของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

ห้องทำงานรวมควรมีพื้นที่รองรับเจ้าหน้าที่ 4 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังรูปที่ 4.28 หน้า 4-32 ดังนั้นมีพื้นที่ $4.7 \times 4.2 = 19.7 \approx 20 \text{ m}^2$

8) ห้องทำงานบรรณารักษ์

ห้องทำงานส่วนตัวของบรรณารักษ์ จะมีรายละเอียด ดังรูปที่ 4.25 หน้า 4-31 แสดงพื้นที่ทำงานแบบ B โดยใช้พื้นที่ $4 \times 3 = 12 \text{ m}^2$

4.4.3.2 ร้านค้า

1) ร้านขายของที่ระลึก

อ้างอิงจากพิพิธภัณฑสถานมิวเซียมสยาม ซึ่งมีขนาด $5 \times 7 = 35 \text{ m}^2$

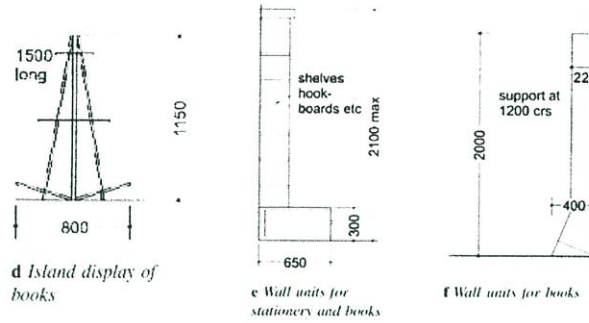
2) ร้านขายหนังสือ

- ชั้นแสดงหนังสือ มีลักษณะการจัดดังรูปที่ 4.34 ซึ่งหากรวมชั้น

หนังสือยาว 3 m. 2 ตู้ และ Island Display ยาว 2 m. พร้อมทางเดินรอบ 3

ตู้ จะใช้พื้นที่ $[(0.65+0.9) \times 3 \times 2] + [(0.80 + 0.9) \times 2 \times 3] = 20 \text{ m}^2$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.34 แสดงพื้นที่ชั้นแสดงหนังสือในร้านขายหนังสือ

(ที่มา: David Littlefield.2008 :13-4)

- เคาน์เตอร์ชำระเงินมีจำนวน 2 ช่อง (ที่มา :รูปที่ 4.1 หน้า 4-15)

ดังนั้น เคาน์เตอร์ชำระเงินมีพื้นที่ = $2 \times 0.72 = 1.44 \approx 2 \text{ m}^2$

หากรวมพื้นที่ข้างต้น และรวมกับการสัญจรในร้าน 30% จะได้พื้นที่ภายในร้านขายหนังสือรวม $(20+2)+[(20+2) \times 0.3] = 28.6 \approx 30 \text{ m}^2$

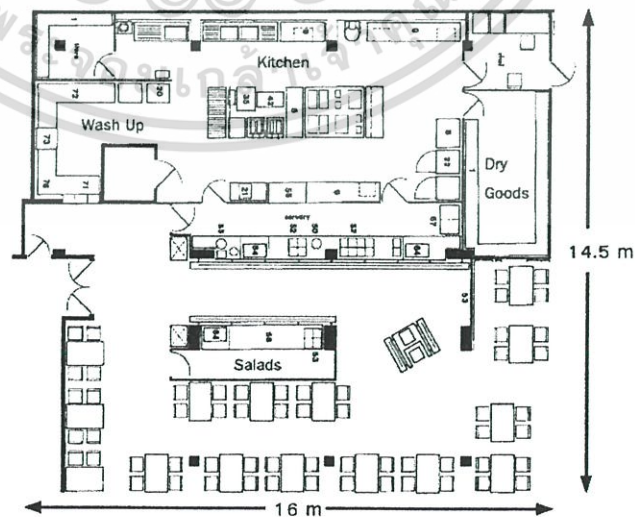
3) ห้องเก็บหนังสือ

กำหนดให้มีขนาด 50% ของร้านขายหนังสือ = 15 m^2

4) ร้านอาหารและเครื่องดื่ม

ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ควรมีจำนวนที่นั่งเพียงพอต่อผู้เข้าชมโครงการในหนึ่งชั่วโมงคือ 54 คน จึงกำหนดให้รองรับอย่างน้อย 54 ที่นั่ง

ร้านจะประกอบด้วย พื้นที่โต๊ะนั่งรับประทานอาหาร, เคาน์เตอร์บริการ, ส่วนครัว, ส่วนล้างจาน และห้องเก็บของ ดังรูปที่ 4.35 ดังนั้นพื้นที่ร้านอาหารและเครื่องดื่มทั้งหมด = $15 \times 16 = 240 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.35 แสดงพื้นที่ร้านอาหารและเครื่องดื่มทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ (ที่มา: David Littlefield.2008 : 17-23) ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.3.3 ห้องเอนกประสงค์สำหรับการประชุม เสวนาหรือ ฉายภาพยนตร์

- โถงต้อนรับและพื้นที่ลงทะเบียน

- พื้นที่โถง

จำนวนคนรองรับสูงสุด = 200 คน, เปิดทำการ 8 ชั่วโมงต่อวัน (ที่มา : จากตารางที่ 4.9, หน้า 4-11)

ผู้ใช้เฉลี่ยในหนึ่งชั่วโมง = $200/8 = 25$ คน, พื้นที่ใช้โถงต่อคน = 0.81 m^2 ดังนั้น รวมพื้นที่โถง = $0.81 \times 25 = 20.25 \approx 20 \text{ m}^2$

- ช่องติดต่อลงทะเบียน, และรับฝากสัมภาระ

มี 3 ช่อง, พื้นที่ต่อช่อง 0.72 m^2 (รูปที่ 4.1 หน้า 4-15) ดังนั้น ช่องติดต่อลงทะเบียน = $3 \times 0.72 = 2.16 \approx 2.5 \text{ m}^2$

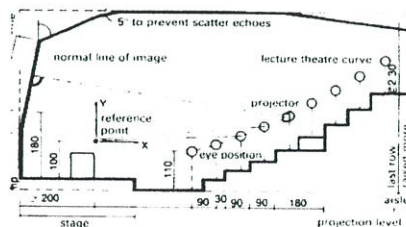
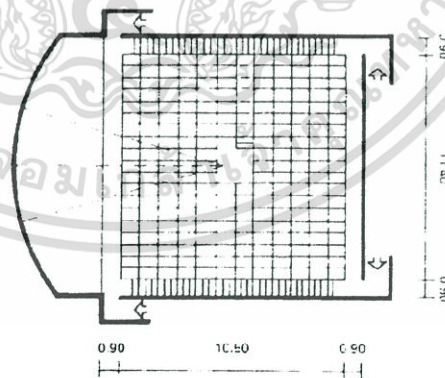
- พื้นที่เก็บสัมภาระของผู้เข้าใช้ห้องประชุม

ที่เก็บสัมภาระพร้อมที่ยืนหยิบ 6 ช่อง ขนาด 1.44 m^2 ต่อหน่วย (ที่มา : รูปที่ 4.2 หน้า 4-16) ซึ่งใน 1 ชั่วโมง จึงต้องมีที่เก็บรองรับ 25 คน ดังนั้น ที่เก็บสัมภาระ = $(25/6) \times 1.44 = 5.8 \approx 6 \text{ m}^2$

- รวมพื้นที่โถงต้อนรับและลงทะเบียน $20 + 2.5 + 6 = 28.5 \approx 30 \text{ m}^2$

- ห้องประชุมขนาด 150 ที่นั่ง

กำหนดให้มีจำนวนที่นั่ง 150 ที่ จากรูปที่ 4.36 มีพื้นที่ห้อง = $13 \times 20 = 260 \text{ m}^2$

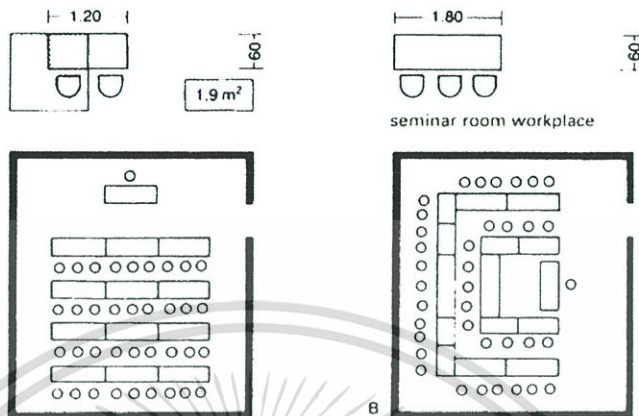

รูปที่ 4.36 แสดงห้องประชุมขนาด 150-200 ที่นั่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ (ที่มา : Ernst Neufert, 1970 : 350) ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องประชุมเนกประสงค์ขนาดเล็ก รองรับ 50-60 ที่นั่ง

กำหนดให้มีจำนวนที่นั่งมากที่สุด 60 ที่ จากรูปที่ 4.37 ห้องประชุมเล็ก 1 หน่วย รองรับ 30 ที่นั่ง มีพื้นที่ห้อง = $8 \times 10 = 80 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.37 แสดงห้องประชุมขนาด 30 ที่นั่ง

(ที่มา : Ernst Neufert. 1970 : 350)

- ห้องน้ำ-ส้วม

ห้องน้ำ-ส้วมของห้องประชุม มีลักษณะและขนาดเช่นเดียวกับห้องน้ำ-ส้วมของห้องสมุด (ดูรายละเอียดในหน้าที่ 4-39) ดังนั้นขนาดพื้นที่ห้องน้ำ = 10 m^2

4) ภูมิสถาปัตยกรรมและสวนพักผ่อน

- Amphitheatre

อ้างอิงจากพิพิธภัณฑน์มิวเซียมสยาม ซึ่งมีขนาด = 600 m^2

5) ที่จอดรถ

- ที่จอดรถยนต์สำหรับผู้ใช้บริการทั่วไป

จากรูปที่ ที่จอดรถยนต์ทั่วไป 1 หน่วย ใช้พื้นที่ $2.5 \times 5 = 12.5 \text{ m}^2$ รายละเอียดของหน่วยที่จอดรถ ดังรูปที่ 4.38 หน้า 4-44

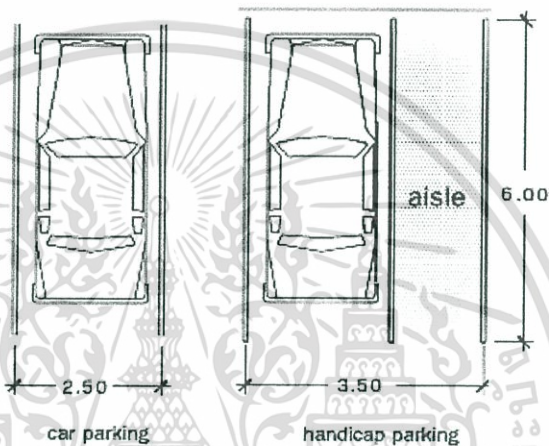
การหาจำนวนรถยนต์ที่จอดในโครงการ จากข้อกำหนดของกฎหมายควบคุมอาคาร สามารถคำนวณจำนวนที่จอดรถได้ดังนี้

- ส่วนนิทรรศการ 3,500 ตร.ม.จัดอยู่ในประเภทอาคารขนาดใหญ่ ซึ่งต้องการที่จอดรถ $120 \text{ m}^2 / \text{คัน} = 3,500 / 120 = 29 \text{ คัน}$

- ห้องประชุม 150 ที่นั่งและ 30 ที่นั่ง รวม 180 ที่นั่ง มีพื้นที่รวม 330 m^2 จัดอยู่ในอาคารขนาดใหญ่ซึ่งต้องมีที่จอดรถ $120 \text{ m}^2 / \text{คัน}$ ดังนั้น

ส่วนห้องประชุมมีจำนวนที่จอดรถ $330 / 120 = 3 \text{ คัน}$

- ส่วนห้องสมุดมีพื้นที่ 460m^2 จัดอยู่ในประเภทอาคารขนาดใหญ่ ซึ่งต้องมีที่จอดรถ 120m^2 / คับดั่งนั้นมิจำนวนรถ $460/120 = 4$ คับ
 - ส่วนร้านอาหารละเคื่องดื่ม มีพื้นที่ 240m^2 จัดอยู่ในประเภทภัตตาคาร ซึ่งต้องมีที่จอดรถ 15m^2 / คับจึงมีที่จอดรถ $240/15 = 16$ คับ
 - ส่วนบริการ พื้นที่ 195m^2 ประเภทอาคารขนาดใหญ่ ซึ่งต้องมีที่จอดรถ 120m^2 / คับดั่งนั้นมิจำนวนรถ $195/120 = 2$ คับ
- รวมจำนวนที่จอดรถผู้ให้บริการ 54 คับดั่งนั้นที่จอดรถคิดเป็นพื้นที่ $54 \times 12.5 = 675\text{m}^2$

รูปที่ 4.38 แสดงพื้นที่ที่จอดรถ 1 หน่วย

- ที่จอดรถยนต์สำหรับผู้พิการและทุพพลภาพ
จำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 51-100 คับ ให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอย่างน้อย 2 คับ พื้นที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราดั่งรูปที่ 4.38 มีขนาด $3.5 \times 6 = 21\text{m}^2$
ดั่งนั้นมิจพื้นที่ $2 \times 21 = 42\text{m}^2$

- ที่จอดรถยนต์สำหรับเจ้าหน้าที่ และรถยนต์บริการ

ส่วนสำนักงานบริหารและธุรการ มีพื้นที่ 533m^2 จัดอยู่ในประเภทสำนักงานซึ่งต้องมีที่จอดรถ 60m^2 / คับดั่งนั้น มีที่จอดรถ $533/60 = 9$ คับ และรถบริการอีก 1 คับ รวมจำนวนรถทั้งหมด 10 คับดั่งนั้นที่จอดรถของพนักงานคิดเป็นพื้นที่ $10 \times 12.5 = 125\text{m}^2$

ดั่งนั้นที่จอดรถทั้งหมด รวมกับพื้นที่สัญจร 100% คิดเป็นพื้นที่ $(675 + 42 + 125) + [(675 + 42 + 125) \times 100\%] = 1,684\text{m}^2$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.4 ความต้องการพื้นที่ของส่วนบริการ (Service Department Area)

1) ส่วนดูแลรักษาและซ่อมบำรุง

- ห้องพักช่างซ่อมบำรุง

มีขนาดพื้นที่ดังรูปที่ 4.25 หน้า 4-31 แสดงพื้นที่ทำงานแบบ B โดยใช้พื้นที่ $4 \times 3 = 12 \text{ m}^2$ พื้นที่ห้องน้ำส่วนตัวจะมีรายละเอียด ดังรูปที่ 4.24 หน้า 4-30 โดยใช้พื้นที่ $1.4 \times 1.45 = 2.03 \approx 2 \text{ m}^2$

รวมมีพื้นที่ห้องพักช่างซ่อมบำรุง = $12 + 2 = 14 \text{ m}^2$

- ห้องซ่อมแซมวัสดุและสิ่งของชำรุด

เป็นห้องปฏิบัติการของช่าง ซึ่งต้องการพื้นที่ $6 \times 4 = 24.00 \text{ m}^2$

รูปที่ 4.39 แสดงพื้นที่ห้องซ่อมแซมวัสดุและสิ่งของชำรุด
(ที่มา : Neufert Architects' Data)

2) ห้องงานระบบประกอบอาคาร

- ห้องควบคุมระบบไฟฟ้ารวม (MDB)

ต้องการพื้นที่ $1.80 \times 2.50 = 4.50 \text{ m}^2$

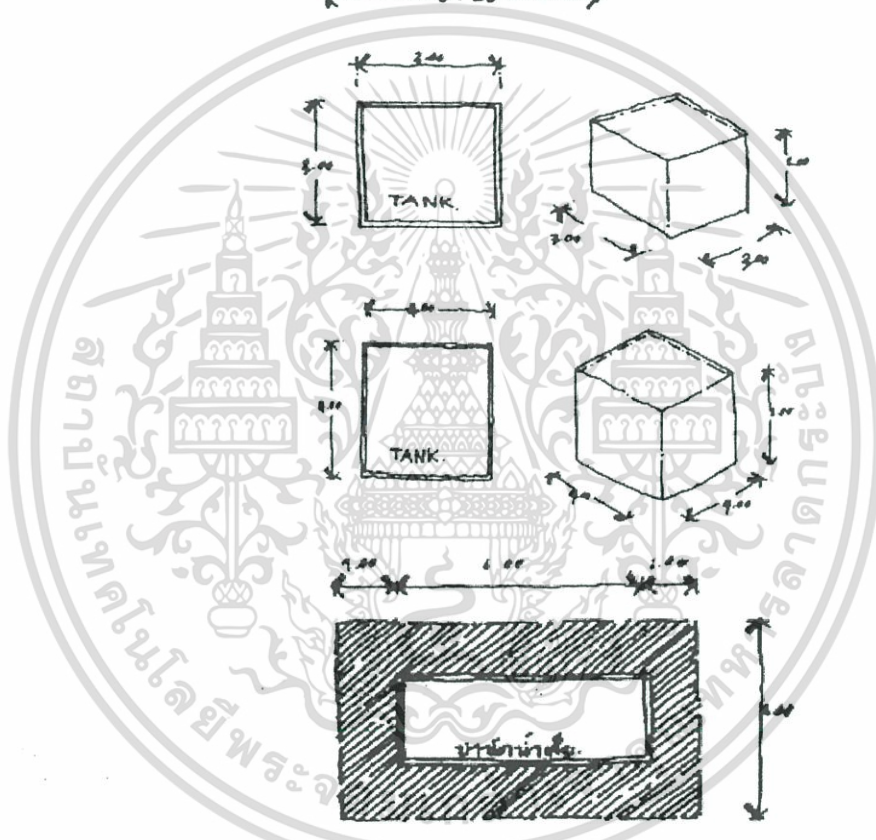
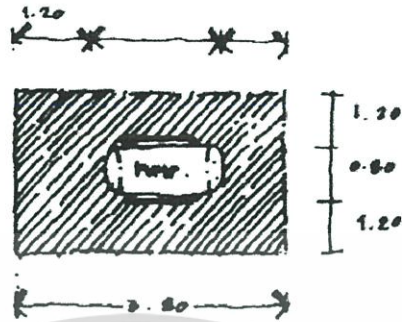
รูปที่ 4.40 แสดงพื้นที่ห้องควบคุมระบบไฟฟ้ารวม (MDB)
(ที่มา : Building Equipment for Architecture)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนงานระบบสุขาภิบาล

- ห้องเครื่องปั๊มน้ำ

ต้องการพื้นที่ $3.9 \times 3.2 = 12.5\text{m}^2$

รูปที่ 4.41 แสดงพื้นที่เครื่องปั๊มน้ำ ดังเก็บน้ำสำรอง และดังเก็บน้ำใต้ดิน และดังบำบัดน้ำเสีย

(ที่มา : Building Equipment for Architecture)

- ดังเก็บน้ำสำรองต้องการพื้นที่ $3 \times 3 = 9\text{m}^2$

- ดังเก็บน้ำใต้ดินต้องการพื้นที่ $4 \times 4 = 16\text{m}^2$

- ดังบำบัดน้ำเสียต้องการพื้นที่ $8 \times 4 = 32\text{m}^2$

ดังนั้นรวมพื้นที่ส่วนงานระบบสุขาภิบาล $= 12.5 + 9 + 16 + 32 = 70\text{m}^2$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 การสรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ

ตารางที่ 4.20 สรุปพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบโครงการ

องค์ประกอบ	พื้นที่ใช้สอย (ตารางเมตร)	พื้นที่สัญญา		พื้นที่รวม (ตารางเมตร)	อ้างอิง
		%	Area		
ส่วนองค์ประกอบหลักของโครงการ				3,390	
1. โถงต้อนรับ	75	30	22.5	98	a, b
2. พื้นที่นั่งรอ	200	30	60	260	a, b
3. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการถาวร	1,250	30	375	1,625	d
4. ส่วนจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราวภายในอาคาร	340	30	102	442	g
5. พื้นที่สำหรับจัดนิทรรศการชั่วคราวภายนอกอาคาร	700	30	210	910	g
6. ห้องน้ำสำหรับผู้เข้าชม	40	30	12	52	a, e
ส่วนบริหารและธุรการ (Administration Department)				533	
สำนักงานบริหาร	123	30	37	160	
- ห้องผู้อำนวยการ	27				b, h
- ห้องรองผู้อำนวยการ	14				b
- ห้องเลขานุการ	12				b
- ห้องประชุม	30				b
- ห้องพักผ่อน และรับประทานอาหาร	40				h
สำนักงานธุรการ	167	30	50	217	
- ห้องหัวหน้าฝ่ายธุรการ	12				b
- ห้องทำงานฝ่ายธุรการ	40				b
- ห้องประชุมฝ่ายธุรการ	15				b
- ห้องเก็บของและเอกสาร	12				b
- ห้องพักผ่อน และรับประทานอาหาร	54				b
- ห้อง Locker ของเจ้าหน้าที่	14				
- ห้องน้ำสำหรับสำนักงาน	20				a, f

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ) แสดงพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบโครงการ

องค์ประกอบ	พื้นที่ใช้สอย สุทธิ (ตารางเมตร)	พื้นที่สัญจร		พื้นที่รวม (ตารางเมตร)	อ้างอิง
		%	Area		
สำนักงานฝ่ายวิชาการ	74	30	22.2	96	
- ห้องหัวหน้าภาควิชา	12				b
- ห้องทำงานรวมฝ่ายวิชาการ	52				b
- ห้องน้ำ	10				a, f
ฝ่ายรักษาความปลอดภัย	46	30	13.8	60	
- ห้องหัวหน้าฝ่ายรักษาความปลอดภัย	12				b
- ป้อมยามตามจุดต่างๆ	12				b
- ห้องโทรทัศน์กล้องวงจรปิด	10				
- ห้องพัkyาม	12				b
ส่วนสนับสนุนโครงการ (Facility Department)				3,930	
ห้องสมุด	260.6	30	78.18	338	
- โถงต้อนรับ	22				b
- ส่วนรับ-จ่ายหนังสือ	14				b
- พื้นที่ชั้นวางหนังสือ	153.6				c
- บริเวณนั่งอ่านหนังสือ	25				c
- ส่วนบริการสารสนเทศศึกษา	4				c
- ห้องน้ำ-ส้วม	10				a, f
- ห้องเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	20				b
- ห้องทำงานบรรณารักษ์	12				b
ร้านค้า	300	30	90	390	
- ร้านขายของที่ระลึก	30				b
- ร้านขายหนังสือ	30				b
- ร้านอาหารและเครื่องดื่ม	240				b

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ) แสดงพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบโครงการ

องค์ประกอบ	พื้นที่ใช้สอย สุทธิ (ตารางเมตร)	พื้นที่สัญจร		พื้นที่รวม (ตารางเมตร)	อ้างอิง
		%	Area		
ส่วนห้องประชุมและเสวนา	370	30	111	481	
- โถงต้อนรับและที่ลงทะเบียน	30				a, b
- ห้องประชุม 150 ที่นั่ง	260				c, g
- ห้องอเนกประสงค์ขนาดเล็ก รองรับ 30 ที่นั่ง	80				c, g
- ห้องน้ำ-ส้วม	10				a, f
ภูมิสถาปัตยกรรมและสวน	800	30	240	1,040	
- พื้นที่สวนพักผ่อน	100				
- ลานเอนกประสงค์กลางแจ้ง	100				
- Amphitheatre	600				g
ที่จอดรถ	842	100	842	1,684	
- ที่จอดรถยนต์สำหรับผู้ใช้บริการ ทั่วไป (54 คัน)	675				a, f
- ที่จอดรถยนต์สำหรับผู้พิการ	42				a, f
- ที่จอดรถเจ้าหน้าที่ (10 คัน)	125				a, f
ส่วนบริการ (Service Department)				455	
สวนดูแลรักษาและซ่อมบำรุง	142	30	42.6	185	
- ห้องพักช่างซ่อมบำรุง	14				g
- ห้องซ่อมแซมวัสดุสิ่งชำรุด	24				g
- ห้องเจ้าหน้าที่นักรถการโรง	14				g
- ห้องอุปกรณ์ทำความสะอาด	9				g
- ห้องเจ้าหน้าที่ดูแลสวน	12				g
- ห้องคลังเก็บวัสดุสำคัญ	20				g
- ห้องเก็บอะไหล่และอุปกรณ์	40				g
- ห้องเก็บขยะ	9				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ) แสดงพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบโครงการ

องค์ประกอบ	พื้นที่ใช้สอย สุทธิ (ตารางเมตร)	พื้นที่สัญญา		พื้นที่รวม (ตารางเมตร)	อ้างอิง
		%	Area		
ห้องงานระบบประกอบอาคาร	206.5	30	61.95	270	
- หม้อแปลงไฟฟ้า	2				g
- ห้องควบคุมระบบไฟฟ้า (MDB)	4.5				g
- ส่วนงานระบบสุขาภิบาล	40				g
- ห้องเครื่องระบบลิฟต์	20				g
- ห้องงานระบบปรับอากาศ	60				g
- ห้อง Chiller	60				g
- ห้องระบบคอมพิวเตอร์รวม	20				g
			รวม	8,308	

การอ้างอิงข้อมูล

- a อ้างอิงจาก การศึกษาวิเคราะห์
- b อ้างอิงจาก David Littlefield. 2008. **Metric Handbook: Planning and Design Data.** Architectural Press, Oxford.
- c อ้างอิงจาก Neufert, Ernst, and Neufert, Peter. 2003. **Architects' Data.** 3rd ed. Malden: Blackwell Sciences.
- d อ้างอิงจาก นิคม มุสิกคามะ, กุลพันธาดา จันทรโพธิ์ศรี. 2521. **วิชาการพิพิธภัณฑ.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521
- e อ้างอิงจาก Building Planning for Design Standard
- f อ้างอิงจากฐานข้อมูลกรมโยธาธิการและผังเมือง
- g อ้างอิงจากอาคารตัวอย่างที่ดำเนินการใกล้เคียง
- h อ้างอิงจาก เว็บไซต์ และสื่อออนไลน์

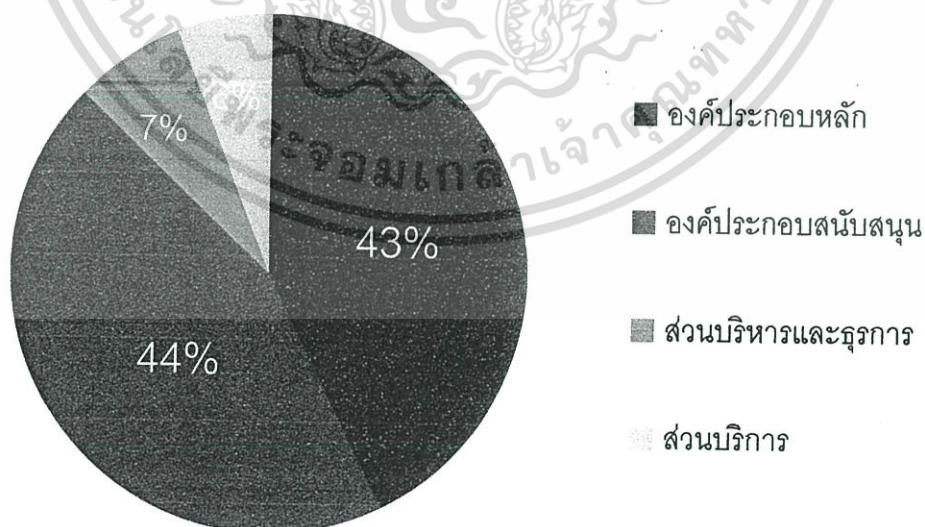
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากพื้นที่ใช้สอยและองค์ประกอบทั้งหมด สามารถสรุปได้เป็นตารางดังนี้

ตารางที่ 4.21 สรุปองค์ประกอบและพื้นที่ใช้สอยทั้งหมดของโครงการ

ประเภทขององค์ประกอบ	พื้นที่ใช้สอยสุทธิ (ตารางเมตร)	สัดส่วน (%)
ส่วนองค์ประกอบหลักของโครงการ (นิทรรศการ)	3,390	
- นิทรรศการถาวร	1,625	43
- นิทรรศการชั่วคราวภายใน	340	
- นิทรรศการภายนอก	700	
ส่วนบริหารและธุรการ (Administration Department)	533	7
ส่วนสนับสนุนโครงการ (Facility Department)	3,930	
- ห้องสมุด	338	44
- ร้านค้าและร้านอาหาร	390	
- ห้องประชุมและเสวนา	481	
- ที่จอดรถ	1,684	
ส่วนบริการ (Service Department)	455	6
รวม	8,300	100

สัดส่วนของพื้นที่ใช้สอยทั้งหมด

รูปที่ 4.42 แสดงสัดส่วนขององค์ประกอบภายในโครงการพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

การศึกษาวิเคราะห์และกำหนดที่ตั้งโครงการ

สำหรับโครงการทางสถาปัตยกรรม ที่ตั้งของอาคารเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะที่ตั้งจะเป็นตัวกำหนดตำแหน่ง ขอบเขต ความเหมาะสมทางกายภาพ ไปจนถึง กาลเทศะในการออกแบบ ซึ่งตำแหน่งที่ตั้งก็ย่อมมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงระหว่างการใช้สอยอาคาร กับบริบทของชุมชน บ้านเมือง และสังคม โดยเฉพาะอาคารที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง สังคม และวัฒนธรรมมนุษย์เช่น พิพิธภัณฑสถานชาติประเทศไทย ที่มาของการเลือกที่ตั้งโครงการจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้โครงการสามารถเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์และใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

โดยในการศึกษาเพื่อหาที่ตั้งโครงการ จะมีวิธีการทั้งหมด 3 หัวข้อหลัก คือ การวิเคราะห์หาขนาดพื้นที่โครงการ, การวิเคราะห์และพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ และ การศึกษารายละเอียดที่ตั้งโครงการ โดยทั้ง 3 หัวข้อ จะมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การวิเคราะห์หาขนาดพื้นที่โครงการ

การวิเคราะห์หาขนาดพื้นที่โครงการ เกิดขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการประมาณขนาดพื้นที่ของที่ตั้ง ซึ่งจะทำให้มีการกำหนดขนาดของที่ดิน มีวิธีการคือจะทำการศึกษาจากพิพิธภัณฑสถานที่มี การดำเนินงานใกล้เคียง โดยศึกษา อัตราส่วนของพื้นที่ใช้สอย : ขนาดที่ดิน ของโครงการต่างๆ แล้วจึงนำมาหาค่าเฉลี่ยของสัดส่วนนั้น ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงสัดส่วนของพื้นที่ใช้สอยกับที่ดินของพิพิธภัณฑสถานใกล้เคียง

พิพิธภัณฑสถาน	พื้นที่ใช้สอย(ตารางเมตร)	พื้นที่ดิน (ตารางเมตร)	สัดส่วน
มิวเซียมสยาม	25,000	11,200	2.2 : 1
นิทรรศน์รัตนโกสินทร์	8,000	2,500	3.2 : 1
ค่าเฉลี่ยสัดส่วน			2.7

จากการหาพื้นที่ใช้สอยทั้งหมดของโครงการได้ 7,100 ตารางเมตร จึงทำการประมาณขนาดที่ดิน โดยกำหนดให้ขนาดที่ดิน มีขนาดสัดส่วนไม่น้อยกว่า 1 : 2.7 ของพื้นที่ใช้สอย ซึ่งก็คือ ควรมีพื้นที่ประมาณ 2,650 ตารางเมตรขึ้นไป หรือ ไม่น้อยกว่า 1.6 ไร่

5.2 การวิเคราะห์และการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

การเลือกที่ตั้งของโครงการ มี 3 ขั้นตอนหลัก คือ หาหลักเกณฑ์พิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ จากนั้นคือการหาที่ตั้งตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วจึงทำการพิจารณาเปรียบเทียบที่ตั้ง เพื่อเลือกที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 หลักเกณฑ์พิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

หลักในการเลือกที่ตั้งของโครงการ สามารถสรุปข้อกำหนดในการพิจารณาตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมได้ดังนี้ (จากหนังสือ วิชาการพิพิธภัณฑน์ หน้า 169-170)

5.2.1.1 ตำแหน่งที่ตั้ง

- ตั้งอยู่ในบริเวณที่กำหนดให้สร้างอาคารทางวัฒนธรรมได้ตามพระราชบัญญัติ การผังเมือง และต้องพิจารณาถึงข้อกำหนดต่างๆตามกฎหมายเทศบัญญัติอื่นๆด้วย
- โครงสร้างประชากร ต้องมีประชากรอยู่อาศัยอย่างหนาแน่นพอสมควร แต่ต้องไม่เป็นแหล่งชุมชนแออัด เพราะจะมีผลเสียต่อความปลอดภัย และการควบคุมสภาพแวดล้อม ควรพิจารณาถึงอายุและการศึกษาด้วย
- ลักษณะความเป็นศูนย์กลางควรมีความเป็นส่วนกลางของแหล่งชุมชน หมู่อาคารหรือสถาบันอื่นๆเพื่อการติดต่อบริหารได้อย่างทั่วถึง
- มีความสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะ สังคม และวัฒนธรรม
- มีความสัมพันธ์ ที่สามารถเชื่อมต่อกับย่านต่างๆ โดยที่มีความสะดวกทางการคมนาคมจากแหล่งที่พักอาศัย แหล่งธุรกิจ และแหล่งท่องเที่ยว

5.2.1.2 ลักษณะทางกายภาพของที่ตั้ง

- ลักษณะที่ดิน ควรมีสัดส่วนเหมาะสมกับพื้นที่ใช้สอยของโครงการ
- สภาพแวดล้อมที่ไม่อยู่ใกล้ ตลาด, แหล่งอุตสาหกรรมที่มีมลภาวะต่างๆ
- มีคุณค่าทางทัศนียภาพ ควรมีมุมมองที่ดี มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจได้
- อิทธิพลจากสถาปัตยกรรมข้างเคียง ไม่ควรมีตึกสูง หรืออาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์เป็นมายาวนาน หรืออาคารอนุรักษ์ ที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการ ซึ่งทำให้การออกแบบมีข้อจำกัดมาก
- ความสามารถในการขยายตัวในอนาคต พื้นที่ตั้งโครงการมีความยืดหยุ่น หรือมีแนวทางในการขยายตัวในอนาคตได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.1.3 ลักษณะการเข้าถึงที่ตั้งและสภาพการจราจร

- สามารถดึงดูดให้มองเห็นโครงการได้จากหลายๆจุด
- สภาพการจราจร มีถนนที่อยู่ในสภาพดี มีขนาดความกว้างของผิวถนนมากพอรองรับจำนวนยานพาหนะที่จะเข้าถึงโครงการได้ดี และทางเท้าเพียงพอกับการสัญจร
- มีความสะดวกสบายในการเข้าถึงโครงการ เช่น มีระบบขนส่งมวลชน

5.2.1.4 ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ

- เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำประปา ระบบโทรศัพท์ ระบบระบายน้ำ
- ควรใกล้แหล่งสาธารณูปการ เช่น สถานีตำรวจ สถานีดับเพลิง เป็นต้น

5.2.1.5 ภาพพจน์ และความมั่นคงใจของที่ตั้ง

- ความเหมาะสม ที่จะตั้งโครงการในบริเวณพื้นที่นั้นๆ ควรคำนึงถึงว่าโครงการจะก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ใด ไม่ดี อย่างไรบ้าง
- บรรยากาศเกื้อหนุนต่างๆ ของบริเวณโดยรอบ สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในโครงการมากน้อยเพียงใด

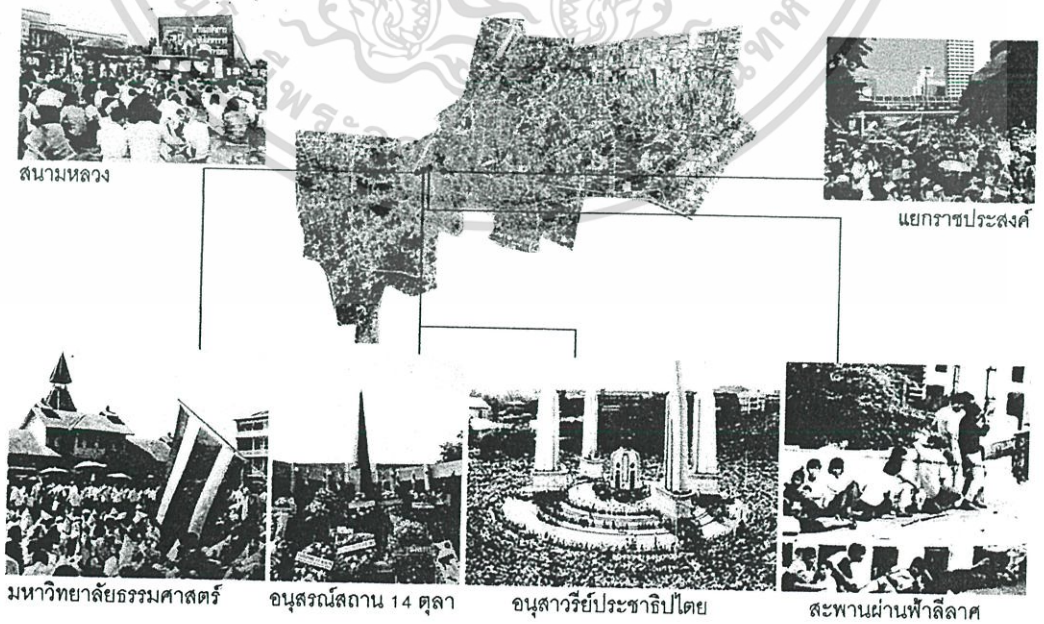
5.2.1.6 การได้มาซึ่งที่ดิน

- พิจารณาถึงเจ้าของ หรือกรรมสิทธิ์ของที่ดิน
- ศึกษาราคาที่ดิน และศึกษาความเป็นไปได้ของที่ดิน

5.2.2 การพิจารณาหาที่ตั้งโครงการ

จากประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองไทยสมัยใหม่ ในยุคสมัยของประชาธิปไตย พบว่า กรุงเทพมหานครโดยเฉพาะพื้นที่บริเวณ อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ถนนราชดำเนินกลาง, ถนนราชดำเนินนอก, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์-ท่าพระจันทร์ และสนามหลวง เคยเป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองไทยมากที่สุดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา อันได้แก่ เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516, 6 ตุลาคม 2519, พฤษภาคม 2535 และรวมถึงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในปี 2549-2557 จึงพิจารณาเขตพื้นที่ 4 เขตที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ดังกล่าวได้แก่ เขตพระนคร, เขตดุสิต, เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และ เขตสัมพันธวงศ์ โดยในเขตพื้นที่ดังกล่าวมีโครงการของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือ “โครงการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่อง”

โครงการดังกล่าว มีนโยบายที่จะเริ่มพัฒนาพื้นที่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ บริเวณถนนราชดำเนินโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาพื้นที่ราชดำเนินและบริเวณต่อเนื่องให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเต็มศักยภาพ มีความคุ้มค่าทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และเพื่อพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ศิลปะ สังคมและวัฒนธรรมของย่านนี้ไปพร้อมกัน พิพิธภัณฑสถานชาติไทยจึงเป็นโครงการเสนอแนะต่อโครงการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่อง โดยให้สร้างขึ้นบนที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินฯ ตามแผนผังแม่บทของโครงการที่จัดทำขึ้นในปีพ.ศ. 2546 แต่ยังคงอยู่ในระยะเวลาดำเนินการ

รูปที่ 5.1 แสดงสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองในกรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ว่าจะในรูปแบบใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนข้อบังคับด้านผังเมืองกรุงเทพมหานครที่ดินบริเวณนี้จัดเป็น ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก (สีน้ำตาล), ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม (สีแดง), ที่ดินประเภทสถาบันราชการ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ (สีน้ำเงิน), อีกทั้งยังมีที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย (สีชมพูอ่อน) ดังที่ปรากฏในรูปที่ 5.2

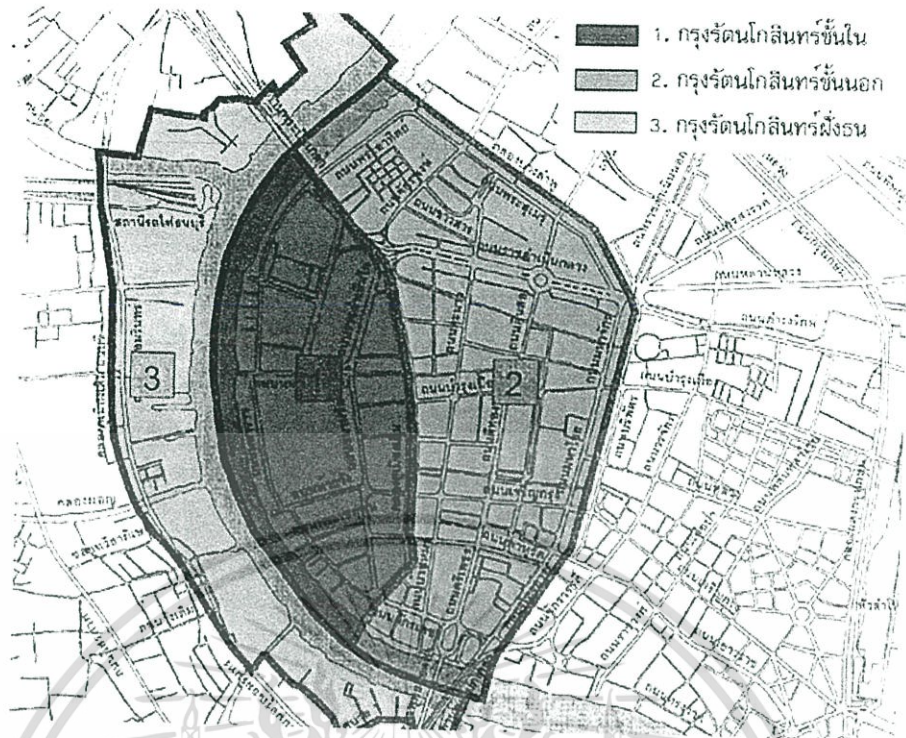

รูปที่ 5.2 แสดงแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามข้อบังคับผังเมืองรวม กรุงเทพมหานคร ในเขตพระนคร, เขตดุสิต, เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และ เขตสัมพันธวงศ์

นอกจากนี้ ที่ดินในบริเวณนี้ ยังมีความเกี่ยวข้องกับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท ภายในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ที่ตั้งอยู่ในเขตรัตนโกสินทร์ชั้นนอก

จากรูปที่ 5.3 อาคารราชการ หรือพิพิธภัณฑสถานเป็นอาคารที่ไม่ถูกห้ามก่อสร้าง แต่ในเขตกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอกนั้น มีการห้ามก่อสร้างอาคารที่มีความสูงเกิน 16 เมตร โดยวัดจากระดับถนนหรือขอบทางเท้าที่ใกล้ที่สุดถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร และในเขตพื้นที่ต่อเนื่องของกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก คือบริเวณแขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ก็มี การห้ามก่อสร้างอาคารที่มีความสูงเกิน 20 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.3 แสดงเขตพื้นที่ของกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก

ในด้านค่าเช่า สำนักงานทรัพย์สินฯ มีนโยบายดูแลสำหรับผู้เช่าที่เป็นหน่วยราชการ และรัฐวิสาหกิจ กำหนดค่าเช่าไว้ที่ร้อยละ 1.5 ของราคาประเมินที่ดินทางราชการ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 จนถึงปัจจุบัน เพื่อแบ่งเบาภาระงบประมาณของรัฐ[1]

จากการศึกษาโครงการพัฒนาพื้นที่ทรัพย์สินฯ บริเวณถนนราชดำเนิน ได้มีการคัดเลือกที่ดิน 3 แห่ง เพื่อนำมาวิเคราะห์และพิจารณาเป็นที่ตั้งของโครงการพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย โดยมีขอบเขตและวิธีการ 2 ลำดับคือการกำหนดขอบเขตในการเลือกที่ตั้งโครงการ และการกำหนดที่ตั้งเพื่อพิจารณาเลือกซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

5.2.2.1 การกำหนดขอบเขตในการเลือกที่ตั้งโครงการ

การเลือกที่ตั้งโครงการ จำเป็นจะต้องวางแผนทางและกำหนดขอบเขต เพื่อเลือกที่ดินที่เหมาะสมที่สุดให้เป็นที่ตั้งโครงการพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย จึงได้มีการกำหนดขอบเขตเพื่อให้การเลือกที่ดินมีกรอบที่ชัดเจน และสอดคล้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของโครงการดังตารางที่ 5.2

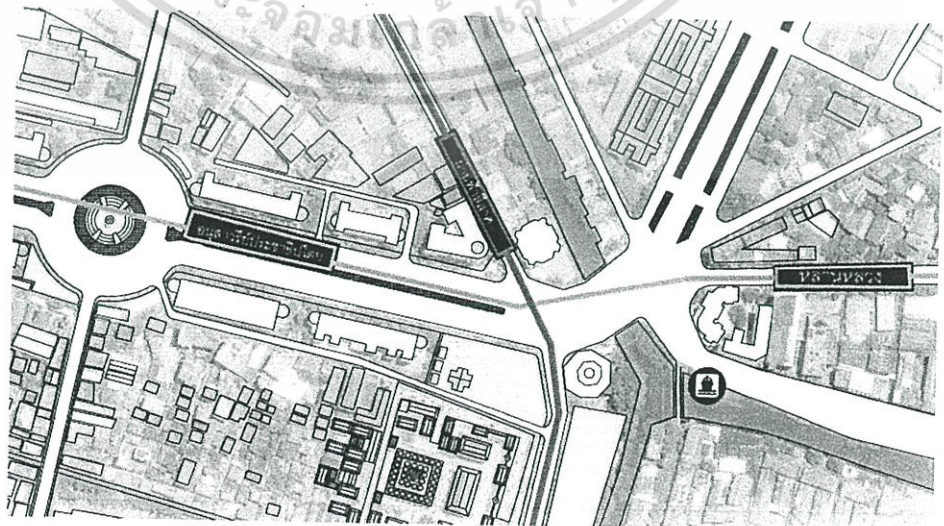
[1] ข้อมูลจาก สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ <http://www.crownproperty.or.th> โยชน์ด้านการค้า เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษา ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 แสดงการกำหนดขอบเขตในการเลือกที่ตั้งโครงการ

ขอบเขตในการเลือก	รายละเอียด
จังหวัดที่ตั้ง	กรุงเทพมหานคร
เขตที่ตั้ง	พระนคร, ดุสิต, ป้อมปราบศัตรูพ่ายและ สัมพันธวงศ์
นโยบายของรัฐ	ที่ดิน อยู่ในแผนพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่อง
การคมนาคม	มีถนนสาธารณะที่กว้างไม่น้อยกว่า 10 เมตร, มีระบบการขนส่งมวลชนรองรับ
พื้นที่ที่ดิน	มีพื้นที่ดินมากกว่า 2,650 ตารางเมตร
บริเวณโดยรอบมีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาโครงการ	อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว หรือย่านที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของประเทศไทยเช่น ถนนราชดำเนิน, อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย, สะพานผ่านฟ้าลีลาศ, อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พิพิธภัณฑ์พระปกเกล้าฯ, สนามหลวง เป็นต้น

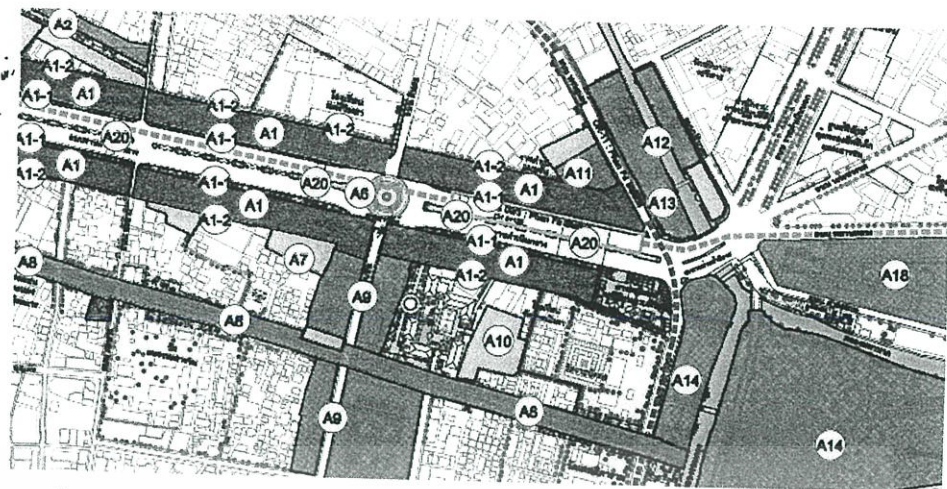
(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

จากการกำหนดขอบเขตดังตารางที่ 5.2 จึงได้ทำการศึกษาที่ดินต่างๆในบริเวณพื้นที่ที่อยู่ในแผนพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่องที่มีการเข้าถึงสะดวก ซึ่งในพื้นที่นี้จะมีระบบขนส่งมวลชนรองรับในอนาคต คือ รถไฟฟ้ามหานคร (MRT) สายสีม่วง และ สายสีส้ม ดังรูปที่ 5.4

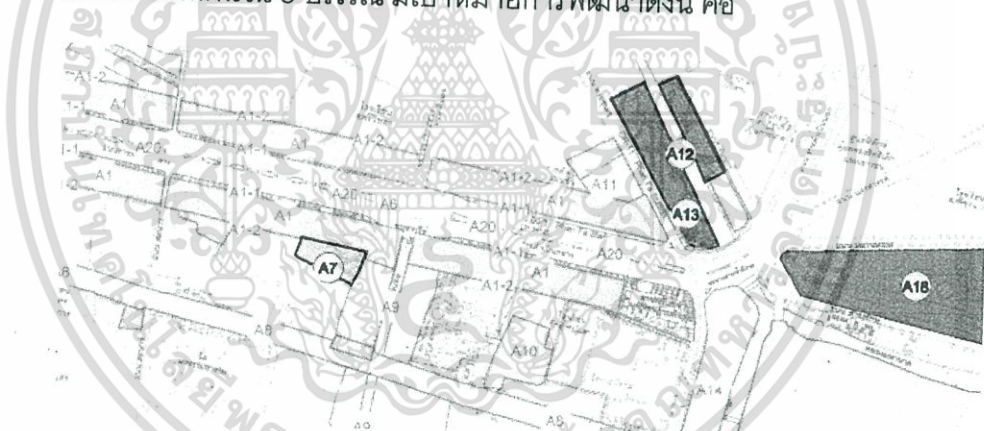
รูปที่ 5.4 แสดงระบบขนส่งมวลชนในอนาคต บริเวณถนนราชดำเนิน ด้านการค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต หากต้องการนำเอกสารนี้ไปใช้

รูปที่ 5.5 แสดงแผนพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนิน

จากการศึกษาระบบขนส่งมวลชนในอนาคต (รูปที่ 5.4) และผังแม่บทของแผนพัฒนาพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่อง(รูปที่ 5.5) สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ในบริเวณ A7, A12 และ A18 ซึ่งเป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีแนวโน้มที่จะใช้เป็นที่ตั้งโครงการพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยได้ โดยที่ดินใน 3 บริเวณ มีเป้าหมายการพัฒนาดังนี้ คือ

รูปที่ 5.6 แสดงที่ดินที่พิจารณาเลือกจากแผนพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนิน

- ที่ดินบริเวณ A7

ที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินฯมีเป้าหมายให้เป็นพื้นที่ขาย โดยจะเสนอให้เป็นที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตย และลานเชื่อมต่อกับอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

- ที่ดินบริเวณ A12

เป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินฯที่ประสงค์ที่จะปรับปรุงพื้นที่ริมคลองรอบกรุง บริเวณสะพานผ่านฟ้าลีลาศ ให้เป็นพื้นที่ริมน้ำเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว และจะมีการเชื่อมต่อกับรถไฟฟ้าใต้ดินในอนาคต จึงจะเสนอเป็น โครงการพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตย และพื้นที่สาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

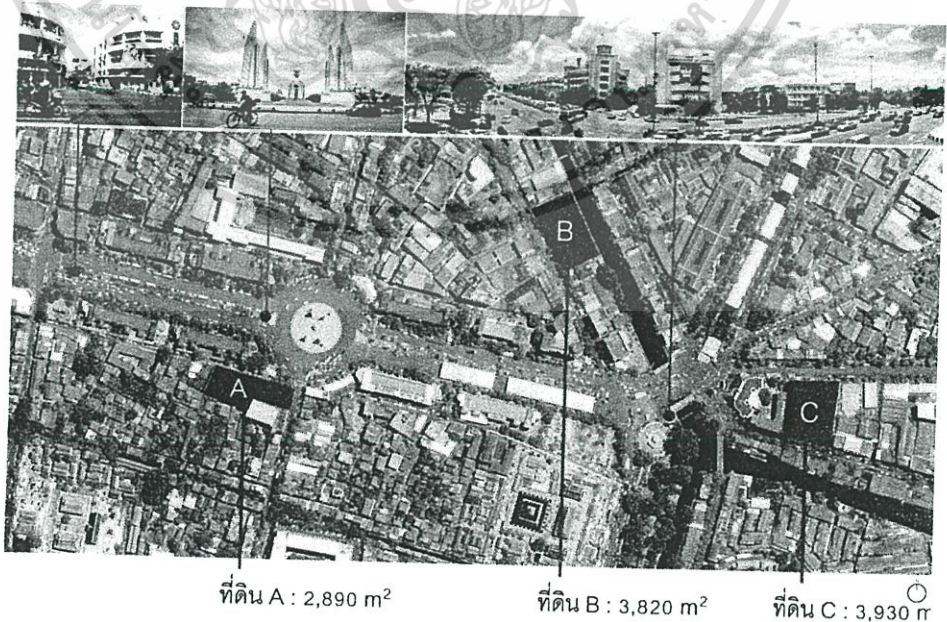
- ที่ดินบริเวณ A18

เป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินฯ บริเวณหลังสถาบันพระปกเกล้ามี
เป้าหมายให้เป็นโครงการศูนย์กลางการเดินทาง และการท่องเที่ยวของเกาะ
รัตนโกสินทร์ อีกทั้งอยู่ใกล้กับสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินในอนาคต จึงจะเสนอเป็น
โครงการพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

5.2.2.2 การกำหนดที่ตั้งเพื่อพิจารณาเลือก

เมื่อมีขอบเขตการเลือกที่ตั้งแล้ว จึงพิจารณาที่ตั้งโครงการได้ 3 แห่งจาก
แผนพัฒนาที่กล่าวไปข้างต้น โดยทั้งหมดเป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วน
พระมหากษัตริย์ คือพื้นที่พัฒนาบริเวณ A7, A12 และ A18 อันมีขนาดที่ดินที่
มากกว่าที่กำหนดไว้ในตารางที่ 5.2 คือมากกว่า 2,600 ตารางเมตร

ที่ดินทั้ง 3 แห่งตั้งอยู่ใกล้กับสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินในอนาคต คือ รถไฟฟ้า
มหานคร (MRT) สายสีม่วง และ สายสีส้ม อยู่ติดหรือใกล้กับถนนสายสำคัญ อัน
ได้แก่ ถนนราชดำเนิน ถนนหลานหลวง ถนนพระสุเมรุ อีกทั้งยังอยู่ในแหล่ง
ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ใกล้กับสถานที่สำคัญต่างๆ อาทิเช่น อนุสาวรีย์
ประชาธิปไตย, อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา, สะพานผ่านฟ้าลีลาศ, หอศิลป์สมเด็จพระ
นางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ, นิทรรศน์รัตนโกสินทร์, พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ,
สนามหลวงรวมถึงสถาบันพระปกเกล้าผู้มีหน้าที่ดำเนินโครงการ

รูปที่ 5.7 แสดงตำแหน่งที่ดินที่จะทำการพิจารณาเลือก 3 แห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการเลือกที่ดินทั้ง 3 แห่ง จึงทำการศึกษาวิเคราะห์ที่ดินแต่ละแห่งเพื่อนำไปสู่การเปรียบเทียบและพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการที่เหมาะสมที่สุดเพียงที่เดียว โดยรายละเอียดดังกล่าวของที่ดินทั้ง 3 แห่ง มีดังต่อไปนี้

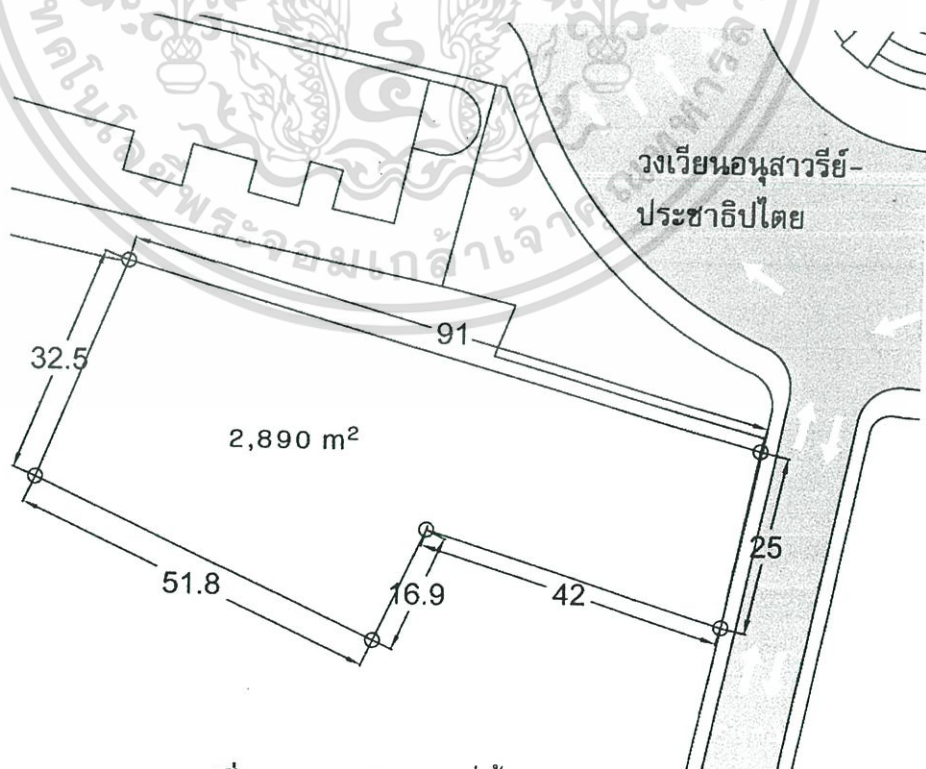
ที่ดิน A- เขตพระนคร

ถนน : ถนนราชดำเนินกลาง และถนนดินสอ

การขนส่งมวลชน : - รถประจำทาง
- สถานีรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีส้มในอนาคต
(สถานีอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย)

ขอบเขตที่ดิน : - ทิศเหนือ ติดวงเวียนอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
- ทิศตะวันออก ติดถนนดินสอ มีอาคารแถวที่เป็นร้านอาหารและร้านค้า ตลอดสองฝั่ง
- ทิศใต้ ติดอาคารชุมชนและบ้านพักอาศัย
- ทิศตะวันตก ติดอาคารแถวและชุมชนบ้านพักอาศัยมีถนนซอยเล็กๆ

ขนาดและรูปร่างที่ดิน : มีพื้นที่ 2,890 ตารางเมตร หรือประมาณ 1.8 ไร่
รูปร่างสี่เหลี่ยม และมีช่วงแคบยื่นติดถนน

รูปที่ 5.8 แสดงตำแหน่งที่ตั้งและขนาดของที่ดิน A

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น เมื่อผู้ลงทะเบียนใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ดิน B – เขตพระนคร

ถนน : ถนนพระสุเมรุ

การขนส่งมวลชน : - รถประจำทาง
- เรือโดยสาร บริเวณคลองรอบกรุง
- สถานีรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีม่วงในอนาคต
(สถานี ผ่านฟ้าลีลาศ)

ขอบเขตที่ดิน : - ทิศเหนือ ติดอาคารแถว และอาคารพาณิชย์
- ทิศตะวันออก ติดคลองรอบกรุง
- ทิศใต้ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
ถนนพระสุเมรุเชื่อมต่อกับ แยกสะพานผ่านฟ้าลีลาศ ถนนราชดำเนินกลาง
- ทิศตะวันตก ติดถนนพระสุเมรุมีอาคารแถว และอาคารพาณิชย์เก่าเรียงราย

ขนาดและรูปร่างที่ดิน : มีพื้นที่ 3,820 ตารางเมตร หรือประมาณ 2.4 ไร่
รูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า

รูปที่ 5.9 แสดงตำแหน่งที่ตั้งและขนาดของที่ดิน B ใช้ประโยชน์ด้านการค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเฉพาะเท่านั้น ไม่สามารถเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารได้ หากมีการนำข้อมูลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต เจ้าของเอกสารจะขอสงวนสิทธิ์ในการดำเนินคดีตามกฎหมาย

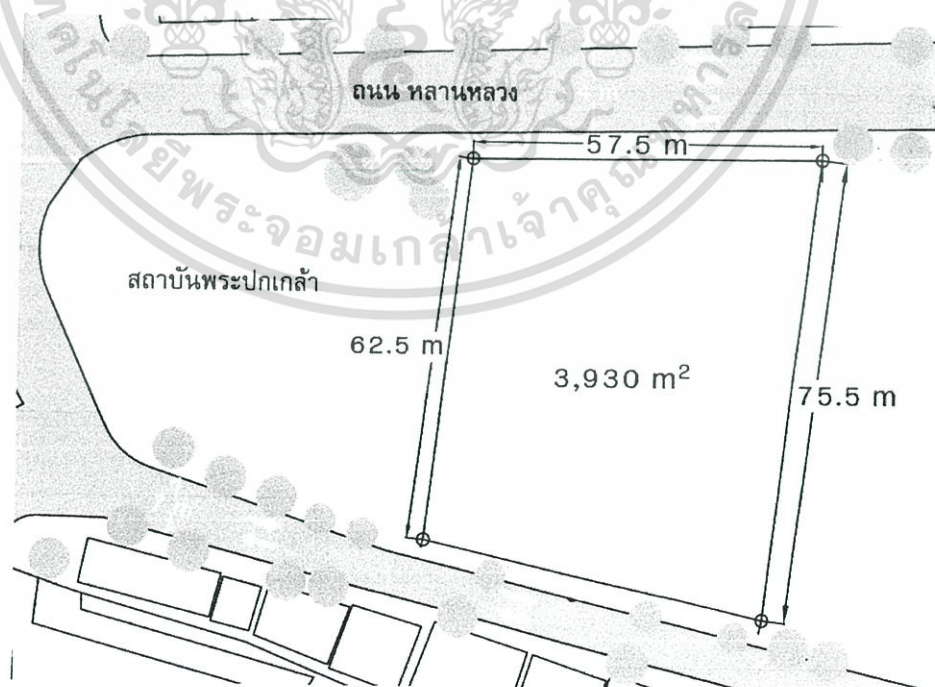
ที่ดิน C – เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ถนน : ถนนหลานหลวง และถนนดำรงรักษ์

การขนส่งมวลชน : - รถประจำทาง
- เรือโดยสาร บริเวณคลองรอบกรุง
- สถานีรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีส้มในอนาคต
(สถานี หลานหลวง)

ขอบเขตที่ดิน : - ทิศเหนือ ติดถนน หลานหลวง ซึ่งมีอาคารแถว
และอาคารพาณิชย์เรียงราย
- ทิศตะวันออก ติดอาคารพาณิชย์
- ทิศใต้ ติดถนนดำรงรักษ์ และเป็นที่ตั้งของ
สถาบันพระปกเกล้าฯ
- ทิศตะวันตก เป็นที่ตั้ง สถาบันพระปกเกล้าฯ
มีห้าแยกสะพานผ่านฟ้าลีลาศ ที่เชื่อมต่อกับ
ถนนราชดำเนินกลาง

ขนาดและรูปร่างที่ดิน : มีขนาดพื้นที่ 3,930 ตารางเมตร หรือประมาณ
2.5 ไร่รูปสี่เหลี่ยมคางหมู

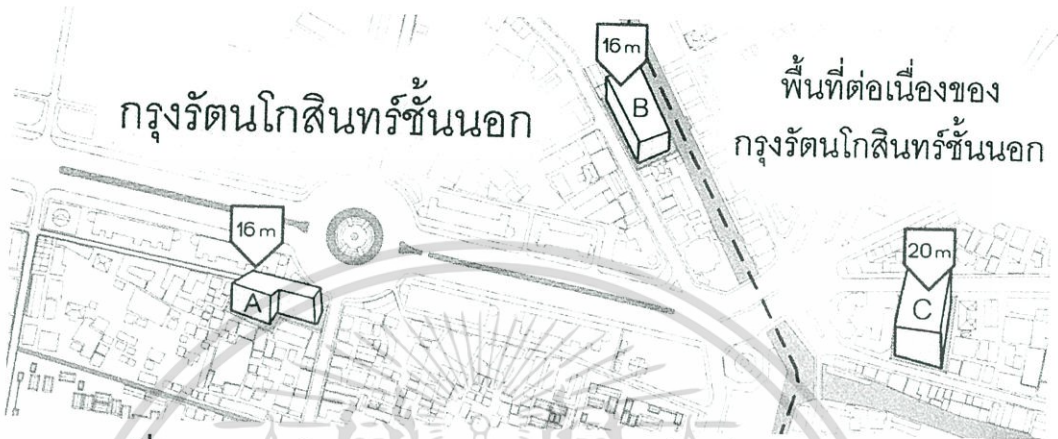

รูปที่ 5.10 แสดงตำแหน่งที่ตั้งและขนาดของที่ดิน C

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

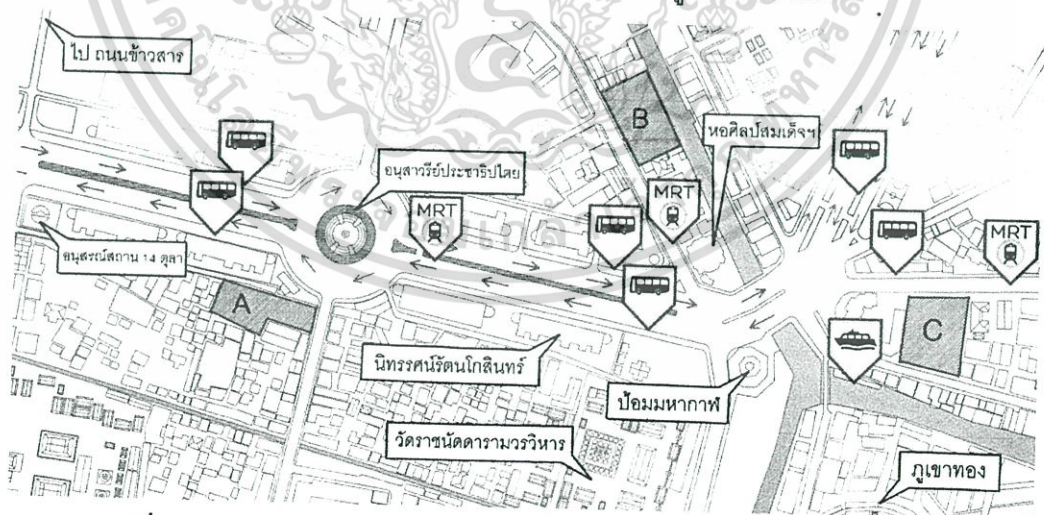
5.2.3 การพิจารณาเปรียบเทียบที่ตั้งโครงการ

หลังจากกำหนดตัวเลือกของที่ตั้งโครงการได้แล้ว จึงทำการศึกษาที่ดินทั้ง 3 แห่ง โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของที่ดินทั้ง 3 แห่งและจากแผนผังโดยรวมของพื้นที่ใกล้เคียงรอบถนนราชดำเนิน ดังรูปที่ 5.11- 5.14

รูปที่ 5.11 แสดงข้อจำกัดความสูงอาคารของที่ดินทั้ง 3 แห่ง จากข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร ภายในบริเวณกรุงเทพมหานครชั้นนอก

จากรูปที่ 5.11 พื้นที่บริเวณที่ดิน A และที่ดิน B อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก มีการห้ามก่อสร้างอาคารที่มีความสูงเกิน 16 เมตร โดยวัดจากระดับถนนหรือขอบทางเท้าที่ใกล้ที่สุดถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร และที่ดิน C อยู่ในพื้นที่บริเวณต่อเนื่องของกรุงเทพมหานครชั้นนอก ซึ่งมีการห้ามก่อสร้างอาคารที่มีความสูงเกิน 20 เมตร

รูปที่ 5.12 แสดงระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่และสถานที่สำคัญใกล้เคียง

บริเวณโดยรอบที่ดินทั้ง 3 แห่งนั้น มีความสะดวกสบายในเข้าถึงด้วยรถยนต์ และการขนส่งมวลชนในอนาคต อีกทั้งยังอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบที่ดินทั้ง 3 แห่ง แล้วอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังจากวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ดินทั้ง 3 และจากแผนผังของพื้นที่ใกล้เคียงโดยรอบดังรูปที่ 5.11 - 5.14 แล้ว จึงรวบรวมผลการศึกษาวิเคราะห์ และนำมาเปรียบเทียบข้อมูลในด้านต่างๆ ของที่ดินทั้ง 3 แห่งได้ดังตารางที่ 5.3 เพื่อนำไปพิจารณาให้คะแนนในขั้นตอนต่อไป

ตารางที่ 5.3 แสดงการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของที่ตั้งโครงการ 3 แห่ง

ลักษณะที่ดิน	รายละเอียด		
	ที่ดินA	ที่ดินB	ที่ดินC
เขต	พระนคร	พระนคร	ป้อมปราบศัตรูพ่าย
ถนน	ราชดำเนินกลาง	พระสุเมรุ	หลานหลวง
สถานที่สำคัญใกล้เคียง	- อนุสาวรีย์ ประชาธิปไตย - อนุสรณ์ 14 ตุลา	- สถาบันพระปกเกล้า - สะพานผ่านฟ้าฯ - หอศิลป์สมเด็จฯ	- สถาบันพระปกเกล้า - สะพานผ่านฟ้าฯ - ป้อมมหากาฬ
กรรมสิทธิ์ที่ดิน	ที่ดินทรัพย์สินฯ	ที่ดินทรัพย์สินฯ	ที่ดินทรัพย์สินฯ
ขนาดที่ดิน	1.8 ไร่	2.24 ไร่	2.5 ไร่
รูปร่างที่ดิน	สี่เหลี่ยมด้านไม่เท่า	สี่เหลี่ยมผืนผ้า	สี่เหลี่ยมคางหมู
เขตผังเมือง	ศ. 1-2	ศ. 1-2	พ. 3-14
ประเภทที่ดิน	อนุรักษ์และส่งเสริมฯ	อนุรักษ์และส่งเสริมฯ	พาณิชยกรรม
FAR	1:5	1:5	1:10
OSR	7.5 %	7.5 %	4.5 %
ความสูงอาคาร	ไม่เกิน16 เมตร	ไม่เกิน16 เมตร	ไม่เกิน20 เมตร
การเข้าถึงที่ดิน	- ถนน - รถประจำทาง - รถไฟฟ้าใต้ดิน (อนาคต)	- ถนน - เรือโดยสาร - รถประจำทาง - รถไฟฟ้าใต้ดิน (อนาคต)	- ถนน - เรือโดยสาร - รถประจำทาง - รถไฟฟ้าใต้ดิน (อนาคต)
ระยะทางจากสถาบันพระปกฯ	480 เมตร	280 เมตร	30เมตร
สาธารณูปการใกล้เคียง	- ทางเท้ากว้าง 2-6 ม. - ลานสาธารณะ	- ทางเท้ากว้าง 2-3 ม.	- ทางเท้ากว้าง 2-3 ม. - ลานสาธารณะ

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.4 สรุปการวิเคราะห์เลือกที่ตั้งโครงการ

หลังจากศึกษาและเปรียบเทียบที่ตั้งโครงการทั้ง 3 แห่งแล้ว จึงนำมาวิเคราะห์โดยการให้คะแนนที่ตั้งทั้ง 3 แห่ง ตามความเหมาะสม โดยในแต่ละช่องเกณฑ์พิจารณา ถ้าที่ดินมีศักยภาพที่ดี เหมาะสม จะให้สูงสุด 5 คะแนน และลดลงตามการพิจารณาจากนั้นจะนำคะแนนในแต่ละช่องคูณกับค่าน้ำหนักของเกณฑ์นั้น รวมเป็น 100 คะแนน ดังตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.4 แสดงการวิเคราะห์ให้คะแนนตามความเหมาะสมของที่ตั้งโครงการ 3 แห่ง

เกณฑ์การพิจารณา	คะแนน (0-5)						
	ค่าน้ำหนัก	ที่ดินA		ที่ดินB		ที่ดินC	
		คะแนน	คูณค่าน้ำหนัก	คะแนน	คูณค่าน้ำหนัก	คะแนน	คูณค่าน้ำหนัก
ใกล้แหล่ง หรือ สถานที่สำคัญทางการเมืองการปกครองไทย	4	5	20	4	16	4	16
ใกล้แหล่งท่องเที่ยว	4	5	20	4	16	4	16
การคมนาคม	4	5	20	4	16	5	20
ขนาด/ รูปร่างที่ดิน	2	2	4	4	8	4	8
ระยะจากสถาบันพระปกเกล้าฯ	2	2	4	3	6	5	10
ศักยภาพที่ดิน	2	2	4	4	8	5	10
สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	2	5	10	3	6	4	8
รวมคะแนน (100)			82		76		88

(ที่มา : จากการศึกษวิเคราะห์)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนของที่ตั้งทั้ง 3 แห่งแล้ว พบว่ามีศักยภาพที่ใกล้เคียงกัน เพราะมีคะแนนที่ใกล้เคียงกัน แต่ที่ดินCมีคะแนนสูงสุดอยู่ที่ 88คะแนน รองลงมาคือที่ดินA 82คะแนน และที่ดินBอยู่ที่ 76 คะแนน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนที่ดินทั้ง 3 แห่งแล้ว จึงสรุปได้ว่า ที่ดินที่เหมาะสมที่สุดเพื่อเป็นที่ตั้งของโครงการพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย คือ C ซึ่งอยู่ในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย บริเวณ ถนนหลานหลวง อยู่ใกล้กับสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางการเมืองในอดีต คือ สะพานผ่านฟ้าลีลาศ และใกล้สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญหลายแห่ง ได้แก่ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ, อาคารนิทรรศน์รัตนโกสินทร์, วัดราชนัดดารามวรวิหาร และป้อมมหากาฬ อีกทั้งยังอยู่ใกล้กับสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จะดำเนินการบริหารโครงการ

โดยพื้นที่ดินนี้ จะสามารถรองรับตามแผนพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินซึ่งมีเป้าหมายให้ที่ดินนี้เป็น พื้นที่รมน้ำเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว และจะมีการเชื่อมต่อกับรถไฟฟ้าใต้ดินในอนาคต โดยให้เป็นโครงการเสนอแนะ เพื่อพัฒนาศักยภาพที่ดินให้เกิดเป็นอาคารพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยที่จะให้ความรู้ และเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนในสังคมไทยเป็นวงกว้าง โดยหลังจากเลือกที่ดินแล้ว จึงทำการวิเคราะห์สรุปสภาพแวดล้อมและศักยภาพเพื่อนำไปสู่แนวทางการใช้ที่ดิน และออกแบบอาคารอย่างเหมาะสมต่อไป

5.3 การศึกษารายละเอียดที่ตั้งโครงการ

หลังจากการเลือกที่ตั้งของโครงการพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย คือ ที่ตั้ง C ซึ่งอยู่ในเขตพระนคร บริเวณ ถนนพระสุเมรุ จึงทำการศึกษารายละเอียดของที่ดินโดยจะทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพในด้านต่างๆ ได้แก่สภาพทั่วไปของที่ตั้งโครงการ, ทัศนียภาพโดยรอบที่ตั้งโครงการ, กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับที่ตั้งโครงการ และสุดท้ายคือความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งโครงการกับอาคารข้างเคียงซึ่งการศึกษาวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ ในแต่ละด้านดังกล่าว จะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.3.1 สภาพทั่วไปของที่ตั้งโครงการ

1) สภาพภูมิประเทศ

สภาพเดิมเป็นที่ตั้งของ สำนักงานการบินไทย สาขาหลานหลวง ซึ่งเป็นอาคารสมัยใหม่ (โมเดิร์น) อายุประมาณ 20 ปีเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก และผิวอาคารเป็นกระจก การใช้ที่ดินนี้จำเป็นต้องทุบอาคารหลังนี้ลง และเปลี่ยนให้เป็นที่ดินที่ว่างโล่ง และเรียบ

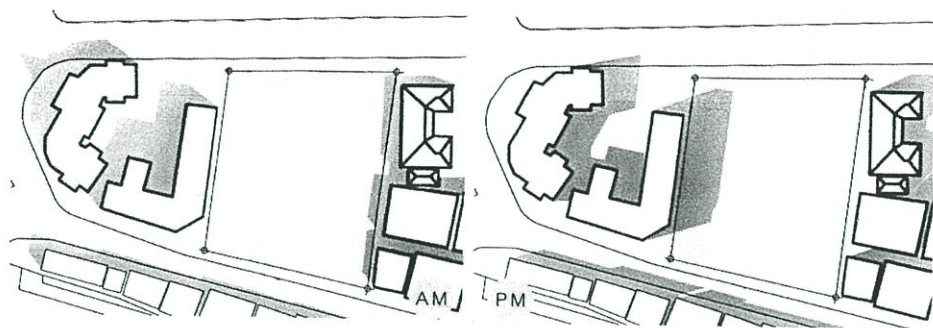
รูปที่ 5.15 แสดงภาพถ่ายทัศนียภาพด้านหน้าที่ตั้งโครงการในสภาพปัจจุบัน

2) สภาพภูมิอากาศ(Site Orientation)

ภูมิอากาศโดยทั่วไปของที่ตั้งโครงการ ซึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จะมีแนวผ่านของลมฤดูร้อนและลมมรสุมฤดูฝนจากทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ในฤดูหนาว จะมีลมเย็นที่ผ่านมาจากทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

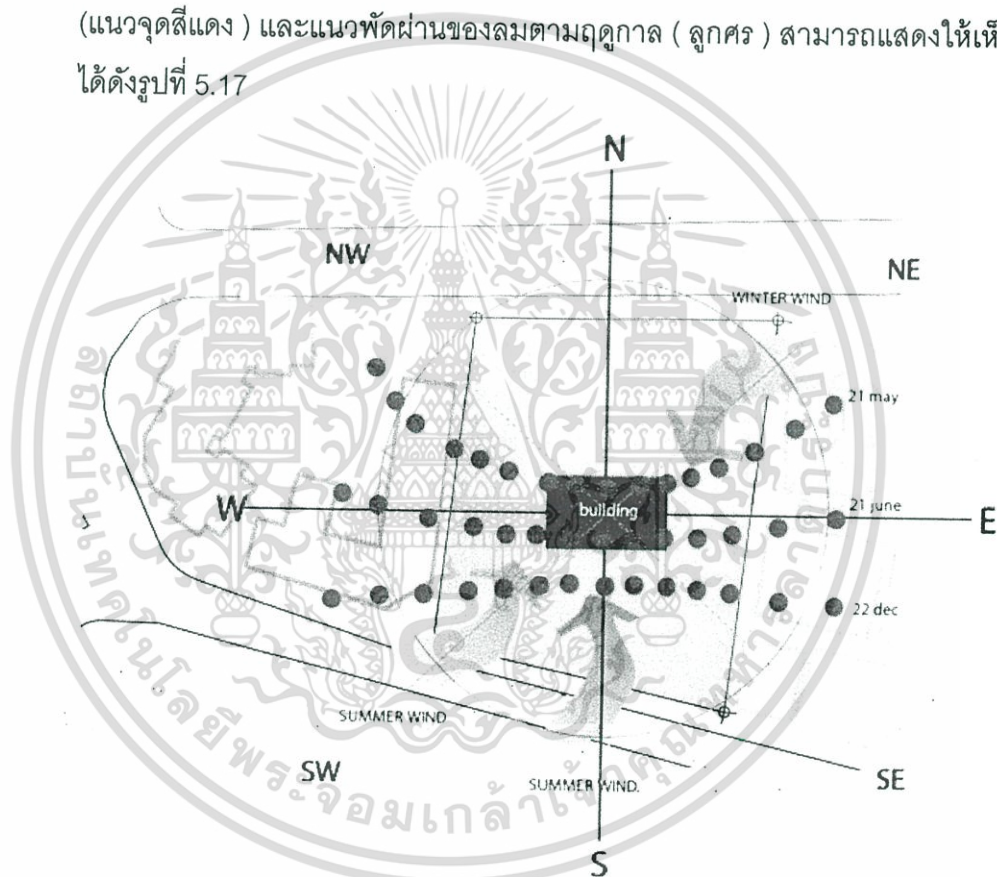
การศึกษาแสงธรรมชาติ หรือแสงอาทิตย์ตามช่วงเวลา ในตอนเช้าและเที่ยง จะได้รับแดดจากทางทิศตะวันออกและทิศใต้เต็มที่ เพราะไม่มีการบดบังด้วยอาคาร แต่ในช่วงเวลาบ่าย และเย็น ซึ่งแสงแดดมาจากทางทิศตะวันตก จะมีอาคารพิพิธภัณฑ์ และที่ทำการสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งเป็นอาคารที่มีความสูง 3-5 ชั้น มาบดบังและช่วยลดความร้อนจากแสงแดดเกิดความร้อนในที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.16 แสดงลักษณะเงาอาคารโดยรอบ ในช่วงเช้า (AM) และบ่าย (PM)

สภาพภูมิอากาศของที่ตั้งโครงการ ได้แก่ แนวทิศ ตำแหน่งของดวงอาทิตย์ (แนวจุดสีแดง) และแนวพัดผ่านของลมตามฤดูกาล (ลูกศร) สามารถแสดงให้เห็นได้ดังรูปที่ 5.17

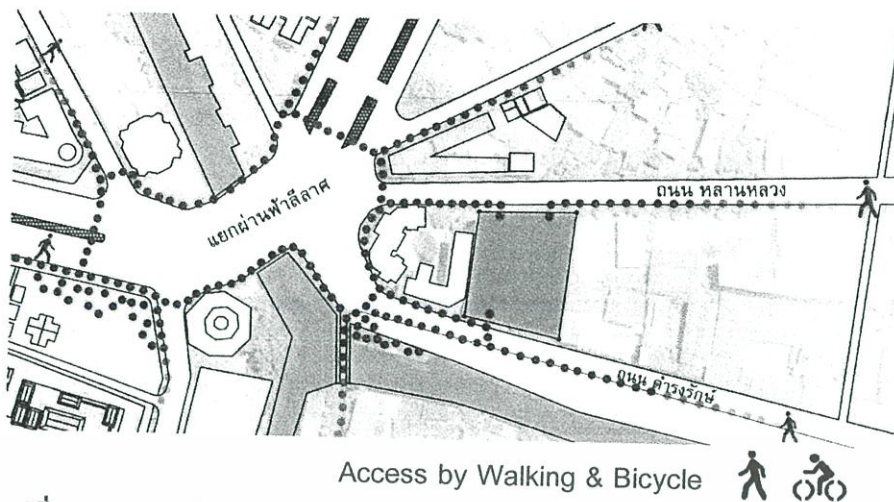

รูปที่ 5.17 แสดงลักษณะสภาพภูมิอากาศของที่ตั้งโครงการ

3) การเข้าถึงที่ตั้งโครงการ (Site Access)

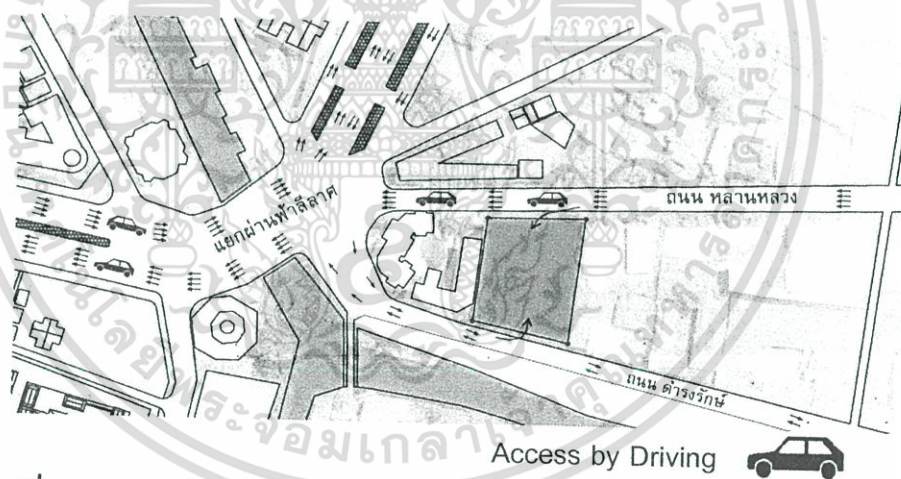
การเข้าถึงที่ตั้งโครงการ ด้วยการเดิน หรือขี่จักรยาน บนถนนและทางเท้าที่ตั้งโครงการนี้สามารถรองรับเส้นทางเดินเข้าโครงการได้ ทั้งทางด้านทิศเหนือและทิศใต้ ซึ่งติดกับทางเท้าสาธารณะ ของถนนหลานหลวง และถนนดำรงรักษ์ ซึ่งเป็นถนนที่เชื่อมต่อกับบริเวณแยกผ่านฟ้าสีลาด และราชดำเนินสามารถเข้าถึงโครงการได้ด้วยการเดินจากสถานีรถไฟใต้ดิน และท่าเรือผ่านฟ้า ดังรูปที่ 5.17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.18 แสดงเส้นทางการสัญจรด้วยการเดินเท้าและจักรยาน

การเข้าถึงที่ตั้งโครงการทางรถยนต์ โดยมีถนนที่เข้าโครงการได้ ทั้งทางด้านทิศเหนือ ซึ่งติดถนนสาธารณะ คือถนนหลานหลวง และทิศใต้คือ ถนนดำรงรักษ์ ซึ่งถนนหลานหลวง มี 4 เลนที่สัญจรทางเดียวทั้งหมด โดยวิ่งจากแยกยมราช ตรงมายังแยกผ่านฟ้าลีลาศราชดำเนิน ส่วนถนนดำรงรักษ์ เป็นถนนสายเล็ก 2 เลน ที่มีการสัญจรทั้งขาออกและขาเข้า ดังรูปที่ 5.19

รูปที่ 5.19 แสดงเส้นทางการสัญจรด้วยทางรถยนต์

5.3.2 ทักษะภาพโดยรอบที่ตั้งโครงการ (Site Vision and View)

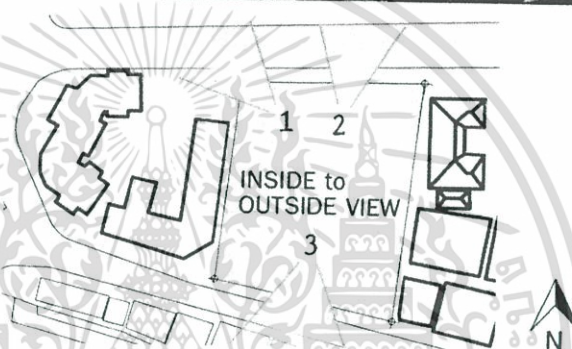
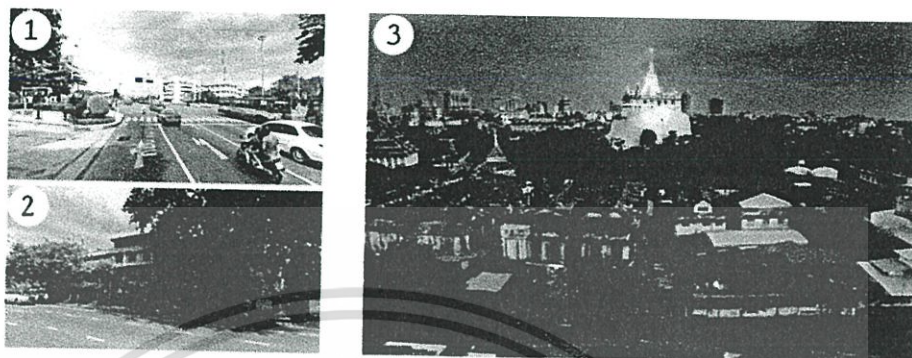
มุมมองทัศนียภาพจากที่ตั้งโครงการ ไปยังสภาพแวดล้อมโดยรอบนั้น ในด้านทิศเหนือซึ่งติดถนนหลานหลวง เป็นถนนที่มี ไม้ยืนต้นขนาดกลางบริเวณทางเท้า และมีอาคารส่วนใหญ่ เป็นอาคารพาณิชย์เก่า ตั้งอยู่ริมสองฟากฝั่งถนน

ถนนหลานหลวงในบริเวณจุดนี้ จะอยู่ใกล้กับแยกสะพานผ่านฟ้าลีลาศ ที่เป็น 5 แยกถนนใหญ่ เปิดมุมมองให้เห็น หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าฯ และถนนราชดำเนิน ตั้งแต่

วัดราชนาคไปจนถึงอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยที่ปลายสุดสายตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทัศนียภาพทางด้านใต้ซึ่งติดถนนดำรงรักษ์ เป็นถนนเล็กที่มีอาคารพาณิชย์เก่าเป็น
แถวริมคลอง ส่วนใหญ่เป็นบริษัท ทำป้าย และเฟอร์นิเจอร์จากไม้ หากมองทิวทัศน์ในจุดที่
สูงขึ้น จะสามารถมองเห็น ภูเขาทองได้อย่างชัดเจนดังรูปที่ 5.20

รูปที่ 5.20 แสดงมุมมองทัศนียภาพโดยรอบที่ตั้งโครงการ

(ภาพถ่าย - ที่มา : <https://www.google.co.th/maps>

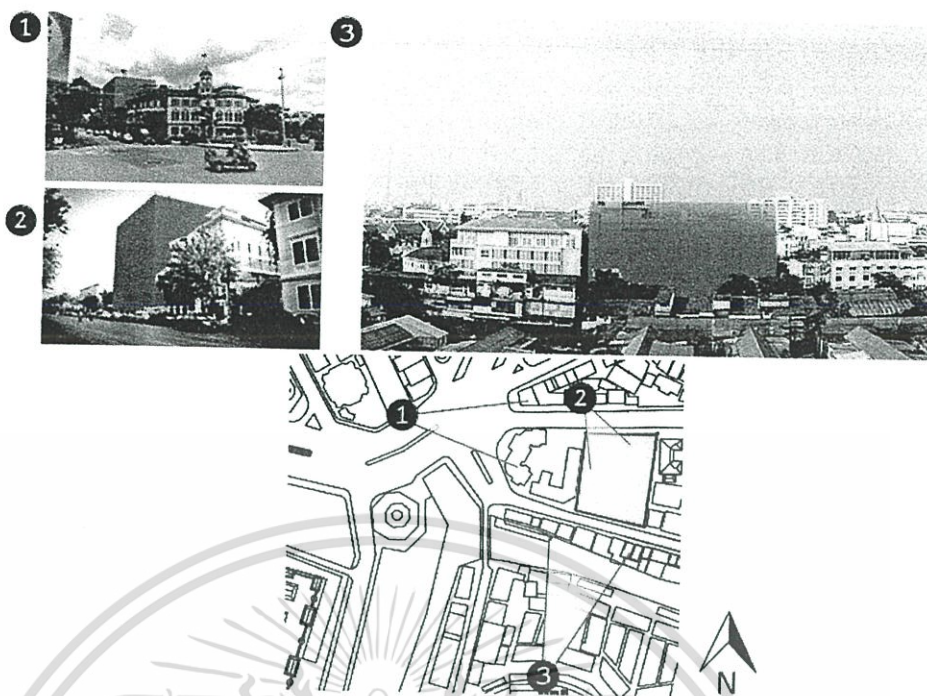
ภาพขวา - ที่มา : <http://www.matichon.co.th/>)

จากรูปที่ 5.20 หมายเลข 1 คือมุมมองจากด้านทิศเหนือของที่ตั้งโครงการ มองไป
ยังแยกผ่านฟ้าสีลาด หมายเลข 2 คือมุมมองจากด้านทิศเหนือของที่ตั้งโครงการ มองไปยัง
ถนนหลานหลวงและอาคารฝั่งตรงข้ามถนน

หมายเลข 3 คือมุมมองทิศใต้ที่ยกระดับสายตาส่งขึ้น (ด้วยระดับสายตา ประมาณ
อาคารชั้น 3-4) มองไปยังทิวทัศน์ของภูเขาทอง

หากศึกษาวิเคราะห์มุมมองทัศนียภาพจากภายนอก เข้ามาอยู่ที่ตั้งโครงการ จะ
สามารถจำลองการมองเห็นอาคาร และที่ตั้งโครงการ ได้ดังรูปที่ 5.21 ซึ่งมีหมายเลข 1 เป็น
มุมมองที่มองมาจากฝั่งถนนราชดำเนินมายังที่ตั้งโครงการ ส่วนหมายเลข 2 คือมุมมองจาก
ฝั่งตรงข้ามที่ตั้งโครงการ บนถนนหลานหลวง และ หมายเลข 3 คือมุมมองที่มองมาจาก
ศาลฟ้าขมวิฆของภูเขาทองมายังที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.21 แสดงมุมมองทัศนียภาพจากภายนอก มายังที่ตั้งโครงการ

5.3.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับที่ตั้งโครงการ

จากการศึกษากฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับที่ตั้งโครงการ สามารถสรุปได้ว่า ที่ดินอยู่ใน เขตพาณิชย์กรรม ในข้อกำหนดผังเมืองกรุงเทพมหานคร ดังรูปที่ 5.22 และสามารถสรุปรายละเอียดของข้อกำหนดต่างๆที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

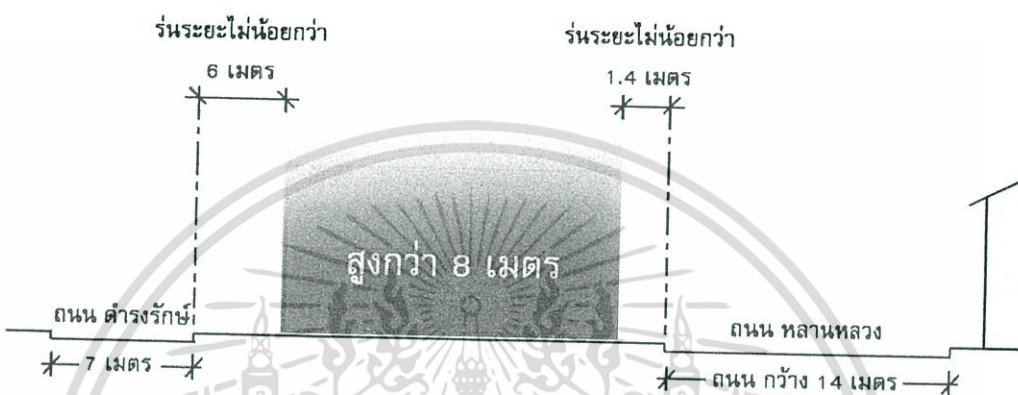
รูปที่ 5.22 แสดงตำแหน่งที่ตั้งโครงการ ในผังกำหนดผังเมืองกรุงเทพมหานคร

- ขนาดที่ดิน : 3,930 ตารางเมตร
- การจำกัดความสูง : ไม่เกิน 20 เมตร (บริเวณต่อเนื่องของกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก)
- ประเภทที่ดิน : พาณิชยกรรม (พ.3-14)
- Floor Area Ratio (FAR)[2]: 1:10 หรือไม่เกิน 39,300 ตร.ม.
- Open Space Ratio (OSR)[3]: 4.5% หรือไม่น้อยกว่า 1,770 ตร.ม.

[2] Floor Area Ratio (FAR) คือ อัตราส่วนของพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน

[3] Open Space Ratio (OSR) คือ อัตราส่วนของพื้นที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวม ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเฉพาะเท่านั้น ไม่สามารถนำออกเผยแพร่
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในด้านกฎหมายควบคุมอาคาร จะต้องมีการเว้นระยะร่นจากขอบเขตที่ดิน และจากทางสาธารณะ ในการก่อสร้างอาคาร ซึ่งสามารถสรุปการศึกษาวิเคราะห์จากที่ตั้งโครงการได้ว่า หากอาคารมีความสูงกว่า 8 เมตร ต้องเว้นระยะร่นไม่น้อยกว่า 6 เมตร ในส่วนที่ติดถนนดำรงรักษ์ และเว้นระยะร่นไม่น้อยกว่า 1.4 เมตร บริเวณด้านที่ติดกับถนนหลานหลวง ซึ่งมีเขตทางประมาณ 14 เมตร จะต้องเว้นระยะร่นไม่น้อยกว่า 1/10 ของเขตทาง ซึ่งก็คือต้องเว้นระยะร่นไม่น้อยกว่า 1.4 เมตร ดังรูปที่ 5.23

รูปที่ 5.23 แสดงการเว้นระยะร่นของที่ตั้งโครงการจากถนนสาธารณะ

นอกจากนี้ ยังมีต้องมีการเว้นระยะร่นจากอาคารข้างเคียงในเจ้าของโครงการเดียวกัน สามารถสรุปจากที่ตั้งโครงการ ได้ว่า หากอาคารสูงไม่เกิน 9 เมตร จะต้องมีการเว้นระยะร่นไม่น้อยกว่า 4 เมตร หากสูงมากกว่า 9 เมตร แต่ไม่เกิน 23 เมตร จะต้องเว้นระยะร่นไม่น้อยกว่า 6 เมตรจากอาคารข้างเคียง ดังรูปที่ 5.24

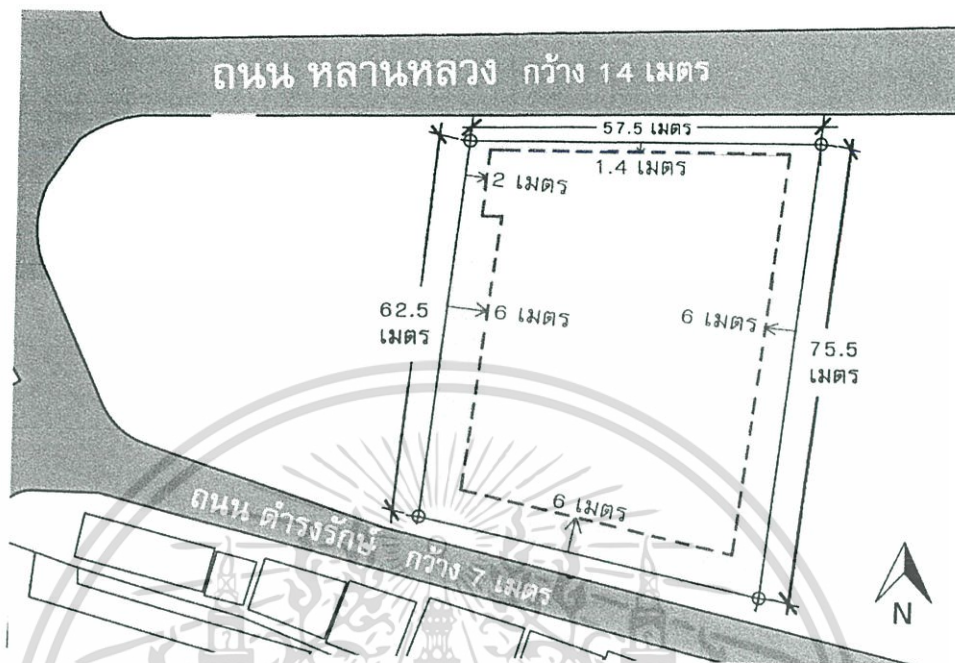

รูปที่ 5.24 แสดงการเว้นระยะร่นของที่ตั้งโครงการจากอาคารข้างเคียง

แต่หากบริเวณที่ไม่มีอาคารข้างเคียง และต้องการอาคารที่มีความสูงไม่เกิน 9 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร และหากต้องการอาคารที่มีความสูงเกิน 9 เมตร แต่ไม่ถึง 23 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 3 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากกฎหมายควบคุมอาคารทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นแผนผังแสดงแนวระยะร่นต่างๆ ของที่ตั้งโครงการได้ เป็นดังรูปที่ 2.5

รูปที่ 5.25 แผนผังแสดงแนวระยะร่นตามกฎหมายของที่ตั้งโครงการ

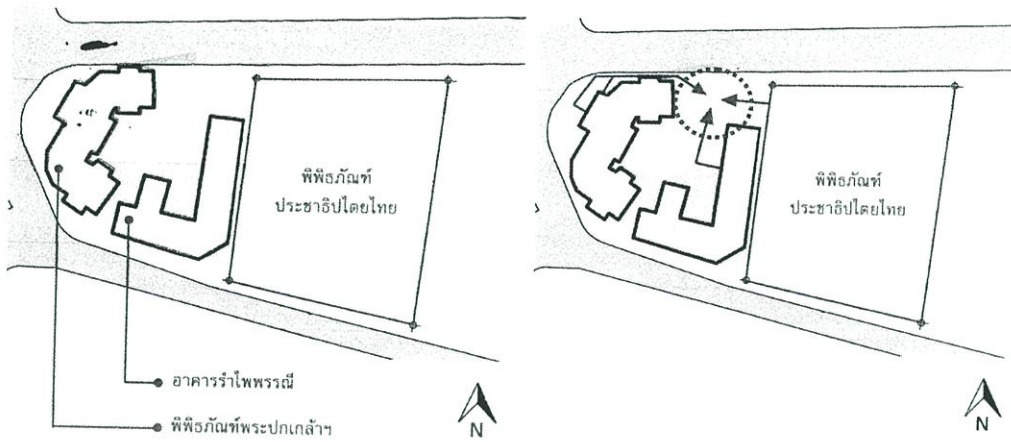
และสามารถสรุปข้อกำหนดเบื้องต้นเกี่ยวกับที่ดินได้ดังนี้ ที่ดินขนาด 3,930 ตารางเมตร สามารถสร้างอาคารที่มีพื้นที่ใช้สอยรวมไม่เกิน 39,300 ตารางเมตร ความสูงอาคารไม่เกิน 20 เมตร และต้องมีที่ว่างที่ปราศจากสิ่งปกคลุมไม่น้อยกว่า 1,770 ตารางเมตร

5.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งโครงการกับอาคารข้างเคียง

เนื่องจากอาคารพิพิธภัณฑสถานชาติปรีดิไพทยไทย ที่ดำเนินการโดยสถาบันพระปกเกล้า มีที่ตั้งโครงการที่อยู่ติดกับ พิพิธภัณฑสถานพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และอาคารราไพพรรณี ซึ่งเป็นสำนักงานและพิพิธภัณฑสถานในเครือรัฐสภา จึงได้เสนอแนวทางการออกแบบที่เชื่อมต่อ อาคารพิพิธภัณฑสถานทั้งสามแห่งเข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมทั้งด้านการท่องเที่ยวของกันและกัน โดยการเชื่อมการสัญจรให้เข้าถึงง่าย และปรับเปลี่ยน (Renovation) ที่ว่างบางส่วน ในเขตที่ดิน ให้เป็นจุดเชื่อมของพิพิธภัณฑสถานทั้งสาม

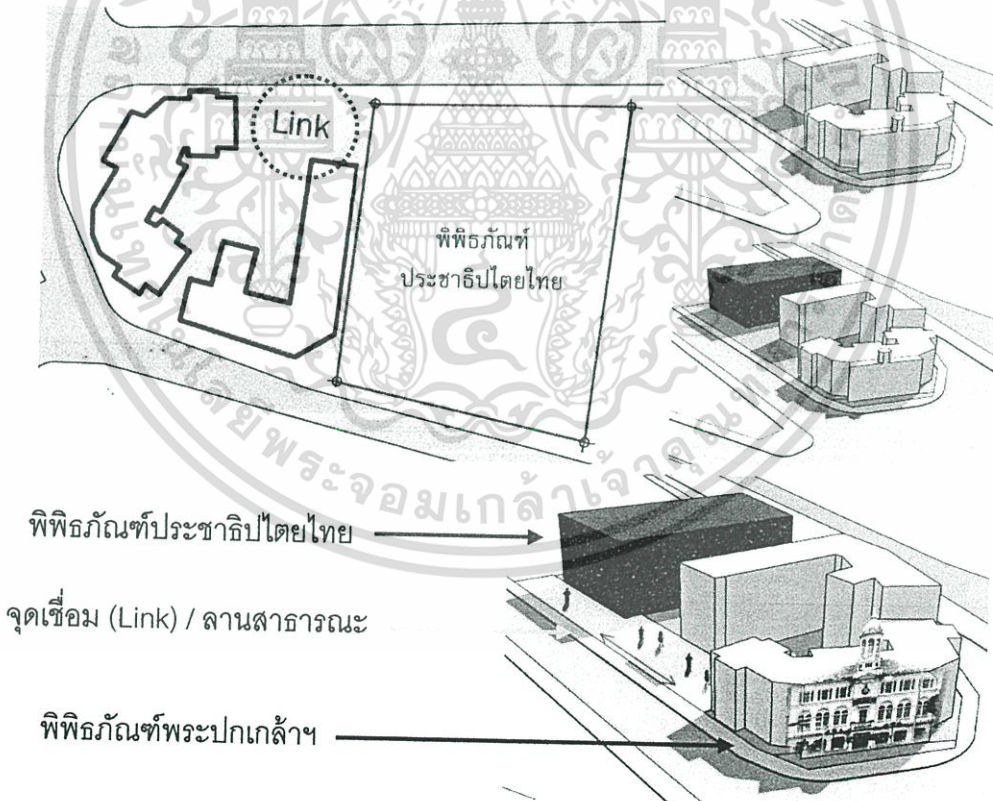
จุดเชื่อมดังกล่าว จะต้องสามารถเชื่อมทางเข้าของพิพิธภัณฑสถานทั้งสาม และสามารถเป็นพื้นที่ที่คล้ายลาน สาธารณะ เพื่อดึงดูดให้เป็นลานนั่งพักผ่อน หรือจัดกิจกรรมหมุนเวียนต่างๆ ให้แก่บุคคลทั่วไป หรือผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถาน ได้มีส่วนร่วม และเห็นความสำคัญของพิพิธภัณฑสถานที่มีต่อสังคมกันมากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.26 แสดงความสัมพันธ์ของอาคารพิพิธภัณฑน์ทั้ง 3 แห่ง

จากรูปที่ 2.6 จะเห็นได้ว่าพิพิธภัณฑน์ทั้งสาม จะมีทางเข้าที่การสัญจรจะมาเชื่อมกันได้ในระยะทางที่ใกล้ที่สุดคือบริเวณที่ว่างที่อยู่ระหว่าง พิพิธภัณฑน์พระปกเกล้าฯ และอาคารราไพพรรณี จึงจะใช้พื้นที่นี้ในการออกแบบเป็นลานสาธารณะเพิ่ม เพื่อเป็นการส่งเสริม และสนับสนุนโครงการทั้งสามแห่ง

รูปที่ 5.27 แสดงแนวคิดการสร้างจุดเชื่อมอาคารพิพิธภัณฑน์ทั้ง 3 แห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม

การศึกษาวិเคราะห์ข้อมูลจากบทที่ 2 - 6 จนกระทั่งถึงกระบวนการออกแบบงานสถาปัตยกรรมนั้น การวางแนวคิดทางสถาปัตยกรรมเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการแปรข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำเสนอเป็นรูปธรรมที่มีคุณค่าในเชิง ปริมาตร พื้นที่ และการรับรู้ที่ว่างของสถาปัตยกรรม

ก่อนการเริ่มต้นแนวคิดทางสถาปัตยกรรม ของพิพิธภัณฑสถานชาติประเทศไทย จำเป็นจะต้องทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ ประชาธิปไตยไทยอย่างลึกซึ้ง และนำมาวิเคราะห์ เชื่อมโยงเพื่อให้ได้ประเด็นสำคัญ อันจะเป็นแนวคิดในการออกแบบ

ความรู้ในเรื่องประชาธิปไตย คืออะไร? หากตอบในทางพื้นฐานแล้ว มันคือความเข้าใจในหลักการปกครองที่ให้อำนาจแก่คนส่วนใหญ่ในสังคม เน้นหลัก "เสียงข้างมาก" ในการตัดสินใจหรือคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครอง อีกทั้งยังยึดในหลักความเท่าเทียม ความเสมอภาคในด้าน สิทธิ เสรีภาพ ในขณะที่เดียวกันพลเมืองก็ต้องมี "หน้าที่" ในการรักษา สิทธิ เสรีภาพ ของตนเองและผู้อื่นด้วย

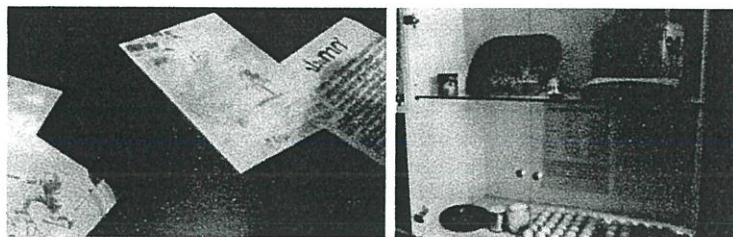
การเรียนรู้ประชาธิปไตยจาก 3 แง่มุม(ดังที่ปรากฏในหน้า 2-41)อันได้แก่ ประชาธิปไตยในเชิงอุดมการณ์ทางการเมือง (Ideal Democracy), ประชาธิปไตยในเชิงรูปแบบการปกครอง (Form Democracy), ประชาธิปไตยในเชิงพฤติกรรมและวิถีชีวิต (Way of Life Democracy) ทั้ง 3 แง่มุมนี้อาจแยกขาดจากกันไม่ได้ โดยในแง่ของอุดมการณ์คืออุดมคติที่เกิดขึ้นก่อน แล้วจึงนำมาใช้ในรูปแบบการปกครอง จากนั้นพฤติกรรมและวิถีชีวิตคือการนำมาใช้จริง หรือผลลัพธ์ของการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย

ในความเป็นจริงแล้ว การเรียนรู้ในแง่ของอุดมการณ์ และรูปแบบการปกครอง เป็นแนวคิดกว้างๆที่เรียนรู้ได้จากการอ่าน และการพินิจวิเคราะห์จากประวัติศาสตร์ มีพิพิธภัณฑสถานต่างๆในประเทศไทยที่ให้ประสบการณ์ความรู้เหล่านี้ได้อย่างดีแล้ว จากกรวิเคราะห์ดังตารางที่ 7.1

พิพิธภัณฑสถานที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง เช่น พิพิธภัณฑสถานรัฐสภา ที่เน้นเพียงเรื่องนิติบัญญัติ, รัฐธรรมนูญ และรัฐสภาไทย ซึ่งเป็นประชาธิปไตยในแง่รูปแบบการปกครอง ส่วนพิพิธภัณฑสถานพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และ ห้องจัดแสดงนิทรรศการถาวรรัฐสภาไทย เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในแง่อุดมการณ์ และรูปแบบ ส่วนหอเสรีไทยอนุสรณ์ จัดแสดงเรื่องการเมืองในยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 และขบวนการเสรีไทย มีห้องแสดงข้าวของเครื่องใช้ของผู้คนไปพลิวประกาศการประท้วงต่างๆ และความเคลื่อนไหวของภาคประชาชนที่ต่อต้านสงคราม นั่นคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เริ่มมีการสอดแทรกเรื่องวิถีชีวิตของผู้คนในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองเข้ามา แต่ก็ยังเป็นประชาธิปไตยในแง่พฤติกรรมและวิถีชีวิตในช่วงเวลาหนึ่ง และยังไม่ถูกขบขันเต็มที่

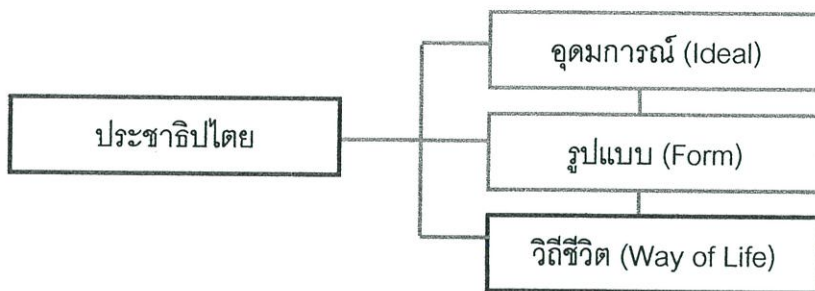
รูปที่ 7.1 แสดงใบปลิวประกาศ และอาหารประทังชีวิตในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งถูกจัดแสดงอยู่ในนิทรรศการถาวรของหอเสรีไทยอนุสรณ์

ตารางที่ 7.1 แสดงการวิเคราะห์แง่มุมของประชาธิปไตยในเนื้อหาของพิพิธภัณฑสถานที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองในประเทศไทย

ชื่อพิพิธภัณฑสถาน	เนื้อหาสาระ	แง่มุมของประชาธิปไตย
พิพิธภัณฑสถานรัฐสภา	- ประวัติศาสตร์รัฐสภา - ประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญไทย	รูปแบบการปกครอง
พิพิธภัณฑสถานพระปกเกล้าฯ	- พระราชประวัติ รัชกาลที่ 7 - การเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในปี พ.ศ. 2475	อุดมการณ์ และ รูปแบบการปกครอง
ห้องจัดแสดงนิทรรศการถาวรรัฐสภาไทย	- การปกครองในระบบรัฐสภา - ประวัติศาสตร์รัฐสภา - ประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญไทย	อุดมการณ์ และ รูปแบบการปกครอง
หอเสรีไทยอนุสรณ์	- ประวัติศาสตร์ไทยในสมัยสงครามโลก ครั้งที่ 2 - การเกิดขบวนการเสรีไทย	อุดมการณ์ รูปแบบการปกครอง พฤติกรรมและวิถีชีวิต

(ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์)

การเรียนรู้ประชาธิปไตยผ่านพฤติกรรมและวิถีชีวิต ตัวอย่างเช่น การใช้ชีวิตประจำวัน สิทธิเสรีภาพในระดับครอบครัว ลัทธิทุนนิยม และลักษณะสภาพสังคม ไปจนถึงการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายทางการเมืองในภาคประชาชน เป็นประเด็นที่ลึกซึ้ง และสำคัญเช่นเดียวกันกับสองรูปแบบข้างต้น ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย แต่อาจยังขาดการศึกษาเรียนรู้ด้านนี้ในวงกว้างของสังคมไทย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงลักษณะของประชากรไทยใน 3 แง่มุม

ในนิทรรศการถาวรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยาได้หัวข้อ “แม้ขัดแย้งและแตกต่าง แต่อยู่ร่วมกันได้” ซึ่งจะยึดเนื้อหาสาระของประชากรไทยในแง่ของอุดมการณ์, รูปแบบการปกครองและวิถีชีวิต แต่จะเน้นที่ “พฤติกรรมและวิถีชีวิต” มากที่สุด โดยมุ่งเน้นให้คนในสังคมเห็นความแตกต่างทางความคิดในสังคม แต่เราสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติและยั่งยืน โดยตั้งต้นมาจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ลุกลามในระดับภาคประชาชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา

หลังจากกำหนดแนวคิดและเป้าหมายของนิทรรศการจึงต้องศึกษาวิเคราะห์วิธีการต่างๆ ในการกำหนดที่ว่าง (Space) และการจัดวางองค์ประกอบ (Element) เพื่อการจัดแสดง และออกแบบสถาปัตยกรรมที่ตรงเป้าหมายมากที่สุด

สิ่งสำคัญที่ควรต้องคำนึงถึง นอกจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบนิทรรศการ คือ กระบวนการในการสร้างสรรค์การจัดแสดง และที่ว่างในสถาปัตยกรรมอันเป็นการนำทฤษฎีต่างๆ ที่ศึกษามาข้างต้น มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม เพิ่มแนวความคิดและการสร้างสรรค์ใหม่ๆ อย่างมีที่มาที่ไป ซึ่งการจะสอดประสานมิติต่างๆ ของสถาปัตยกรรม ให้ผู้เข้าชมรับรู้ ด้วยแนวคิดทางศิลปะและสถาปัตยกรรมแบบ Modernism ที่มุ่งเพียงการลดทอนให้ศิลปะเป็นการจัดวางขององค์ประกอบความเป็นนามธรรมที่มีความจริงจัง เรียบนิ่ง ละเลยบริบททางกายภาพและประวัติศาสตร์นั้น [1] อาจไม่เพียงพอต่อการออกแบบพิพิธภัณฑสถานและนิทรรศการที่มีความซับซ้อนของเนื้อหา อีกทั้งอยู่ในที่ที่มีบริบทโดยรอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จัดแสดงซึ่งเป็นประวัติศาสตร์ที่ยังคงดำเนินมาอย่างเข้มข้นจนถึงปัจจุบัน อย่างคำว่า “ประชากรไทยไทย”

[1]จากหนังสือ หม่อมหลวง ปิยลดา เทวกุล ทวีปรั้งสิพร. คำความคิด สถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ :

เอกลักษณ์, 2554. สารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้น เพื่อสร้างกระบวนการทัศน์ในการสร้างสรรค์ที่เน้นการสื่อความหมายผ่านรูปทรง หรือสัญลักษณ์ต่างๆ ซึ่งอ้างอิงกับประวัติศาสตร์, บริบททางกายภาพ ตลอดจนสังคมและวัฒนธรรม คือแนวคิดแบบ โพสต์โมเดิร์น (Post-Modernism) นั่นเอง

สิ่งหนึ่งที่แนวคิดทางสถาปัตยกรรมแบบโพสต์โมเดิร์น มุ่งเน้น คือ การลดความโดดเด่น เรียบนิ่ง และการเป็นความงามขั้นสูงที่ไม่มีการเชื่อมโยงกับบริบทหรือสังคมใดๆของสถาปัตยกรรม โมเดิร์น ให้เป็นสถาปัตยกรรมที่ลดความโดดเด่นลง และพยายามที่จะเป็น “ถิ่นที่”(Place) สำหรับผู้คนมากขึ้น บรรยากาศมีชีวิตชีวา หลากหลาย และยอมรับบริบทที่แตกต่างมากขึ้น เห็นได้ชัดว่าแนวคิดโพสต์โมเดิร์น พยายามที่จะให้เสรีภาพทางสุนทรียภาพแก่ผู้คนในสังคมมากขึ้น และนั่นก็ทำให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นนั่นเอง

หนึ่งในความสนใจของนักคิดโพสต์โมเดิร์นคือคำว่า “ถิ่นที่”(Place) นั่นเอง คำว่า “ที่ว่าง”(Space) เป็นของคู่กันกับถิ่นที่ ซึ่ง ที่ว่าง มีลักษณะเป็นกลางเหมือนอากาศโดยมีวัตถุต่างๆมาวางอยู่ ณ พิกัดของมันในปริมาตรนั้น ส่วน ถิ่นที่ ถูกอธิบายโดยปราชญ์ชาวเยอรมัน ไฮเดกเกอร์ (Martin Heidegger) ไว้ว่า เป็นสิ่งที่มีอยู่จริง เป็นรูปธรรมจับต้องได้ ต่างจาก ที่ว่าง ที่เป็นนามธรรม หากจะลองแปลความหมายดังกล่าวดู อาจหมายถึง ถิ่นที่ มีตำแหน่งแห่งที่เฉพาะ มีสถานที่ ในขณะที่ ที่ว่าง เป็นระยะระหว่าง ถิ่นที่, วัตถุ หรือ สถานที่ที่เรารับรู้ได้ ดังนั้น ที่ว่าง (Space) จะเกิดขึ้นได้เมื่อมี ถิ่นที่ (Place) นั่นเอง ต่อมา นักคิดทางสถาปัตยกรรม อย่าง นอร์เบิร์ก-ชูลซ์ (Christian Norberg-Schulz) นำแนวคิดของไฮเดกเกอร์ มาถ่ายทอดต่อว่า ถิ่นที่ (Place) คือผลรวมของ ที่ว่าง + บุคลิก หรือลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่สัมผัสได้ (Space + Character) ซึ่งดูเหมือนว่าใน ถิ่นที่ (Place) นั้น จะต้องมี “อะไรบางอย่าง” ที่มากกว่าที่ว่างเปล่าๆ อาจจะเป็นลักษณะพิเศษที่เปล่งประกาย ความหมาย, สัญลักษณ์ หรือแม้แต่ความผูกพันทางใจบางประการอยู่ด้วย

ในการออกแบบ เรื่อง ถิ่นที่ (Place) และ ที่ว่าง (Space)จึงมีความสำคัญยิ่ง ซึ่งในกระบวนการออกแบบ จึงได้นำแนวแกนทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงที่ตั้งโครงการ กับสถานที่ที่เคยเกิดเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง มาใช้เพื่อกระตุ้นการรับรู้ และเปิดมุมมองให้ผู้ผู้ใช้โครงการสามารถรับรู้บริบททางประวัติศาสตร์ และเรื่องราวที่รายล้อมอยู่โดยรอบได้

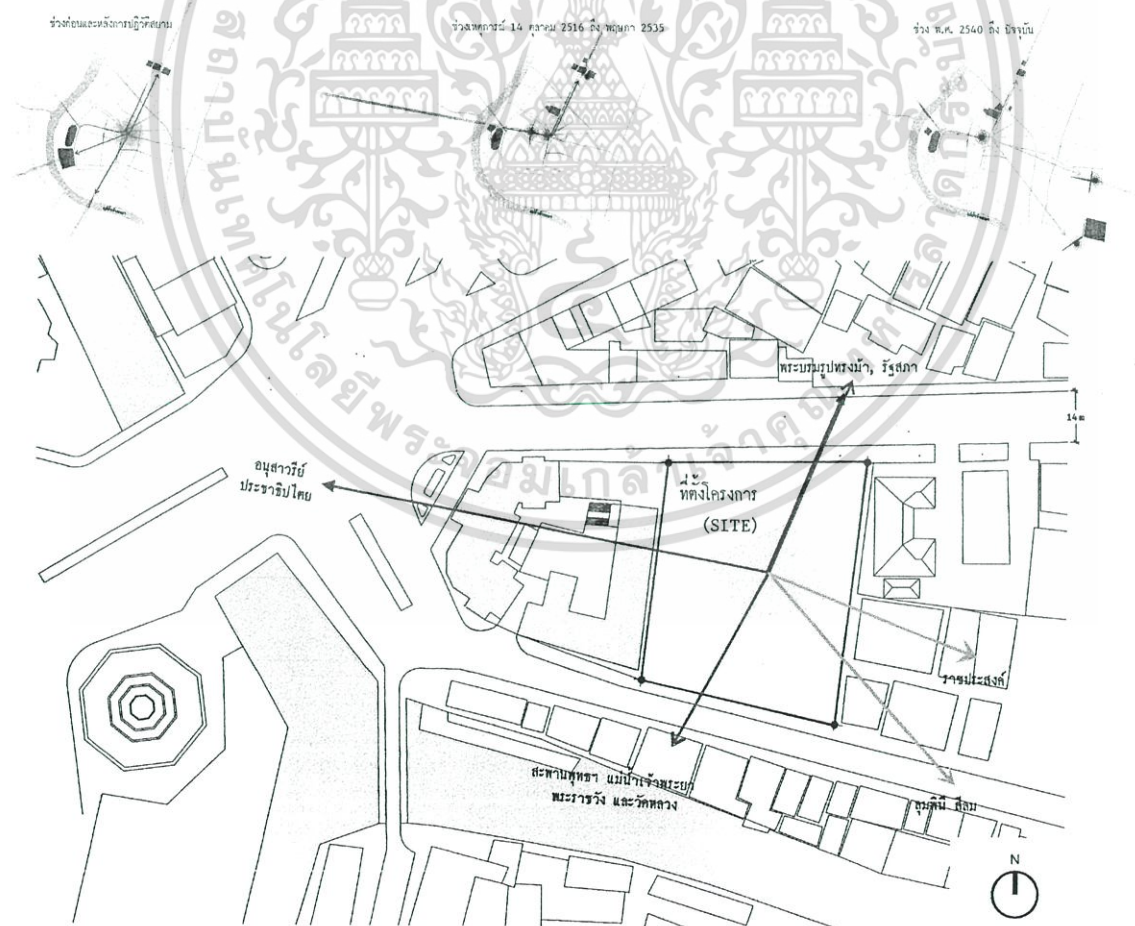
ถิ่นที่ (Place) ที่แฝงเร้นด้วยความหมาย จึงเป็นแนวทางให้กับส่วนนิทรรศการ ทางสัญจร และสถาปัตยกรรม ซึ่งการใช้ ถิ่นที่ เพื่อสื่อถึงนัยยะบางประการทางประวัติศาสตร์ ก็คือการแฝง “ประสบการณ์ร่วม” ของผู้คนต่อเหตุการณ์นั้นๆ ทำให้หวนย้อนรำลึกถึงเหตุการณ์ในอดีต และกระตุ้นให้ผู้เข้าชมเกิดความรู้สึกร่วมในการเรียนรู้จากกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ ประเด็นสำคัญของ ถิ่นที่ นั้น ยากที่จะวัดได้ด้วยในทางวิทยาศาสตร์ หากแต่เป็นสิ่งที่สัมผัสด้วย ตา หู จมูก ปาก กาย และใจ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งเราทุกคนล้วนมีประสบการณ์เรื่องถิ่นที่มาแล้ว ทั้งในเชิงบวก เชิงลบ หรือในเชิงเป็นกลาง เช่น มุมโปรดในร้านอาหาร, สถานที่ที่เคยเกิดเหตุการณ์จลาจลทางการเมือง หรือ บรรยากาศของการประท้วง เป็นต้น จึงสรุปแนวทางในการออกแบบพิพิธภัณฑ์ด้วยแนวคิดแบบโพสตีโมเดิร์นได้ ดังแผนภูมิที่ 7.2

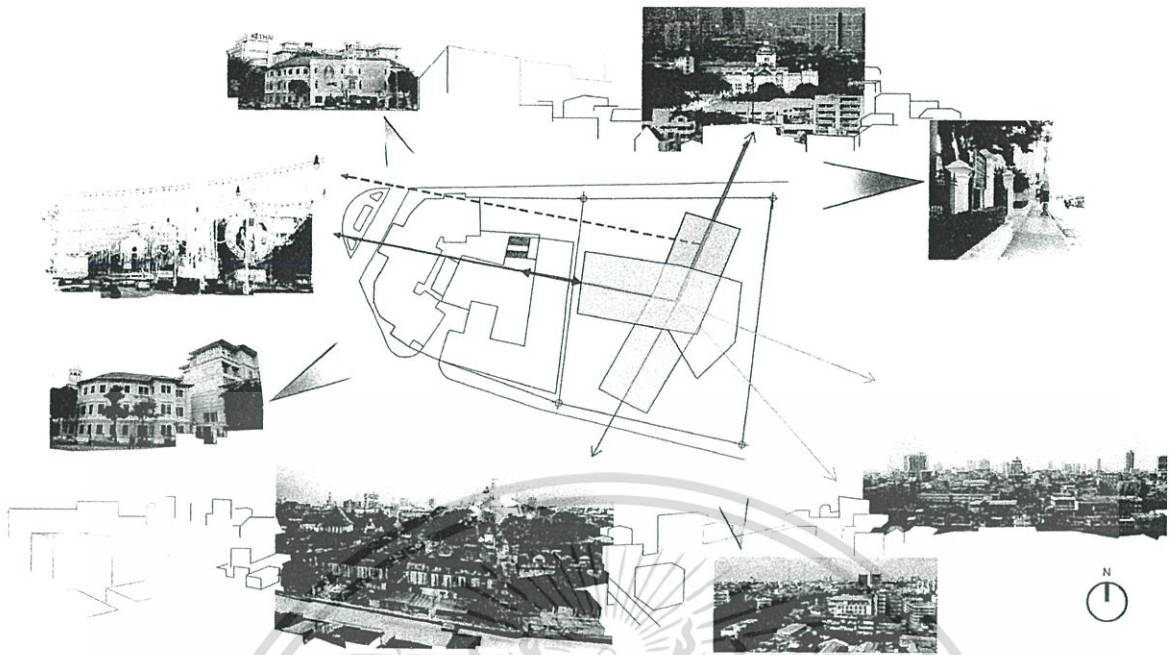
แผนภูมิที่ 7.2 แสดงแนวทางการออกแบบพิพิธภัณฑ์ด้วยแนวคิดโพสตีโมเดิร์น

แนวแกนทางประวัติศาสตร์ที่นำเข้าสู่โครงการ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วงเวลาสำคัญ ได้แก่ ช่วงเวลาก่อนและหลังปฏิวัติสยาม 2475, ช่วงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 – พฤษภาคม 2535 และช่วงการเมืองไทยหลัง พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน จึงแบ่งแนวแกนทางประวัติศาสตร์ได้ดังนี้

รูปที่ 7.2 แสดงแนวแกนทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

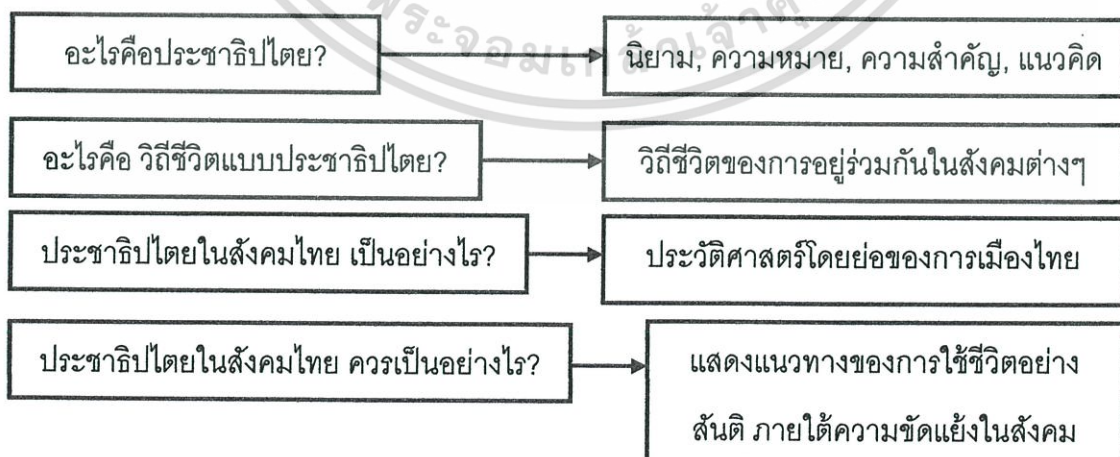
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 7.3 แสดงแนวแกนทางประวัติศาสตร์และมุมมองทิวทัศน์จากที่ตั้งโครงการ

จากแนวแกนและทิวทัศน์ทางประวัติศาสตร์ที่นำเข้าสู่โครงการ จึงเป็นกรอบวางให้กับรูปทรงทางสถาปัตยกรรม และช่องเปิดสำคัญที่จะขบเน้นสถานที่สำคัญทางการเมือง

ส่วนในการจัดห้องแสดงภายใต้หัวข้อ คือ“แม้ขัดแย้งและแตกต่าง แต่อยู่ร่วมกันได้”โดยเริ่มจากการตั้งคำถามภายใต้ชื่อหัวข้อ แล้วจึงจัดแสดงสิ่งที่จะตอบคำถามให้กับผู้เข้าชมได้ หรือหากเป็นคำถามที่หาคำตอบหนึ่งเดียวไม่ได้ ก็จะทำให้ผู้เข้าชมเกิดความคลั่งคลายด้วยตนเอง โดยจะโปรยเพียงแนวคิดหรือทางเลือกกว้างๆไว้ หัวข้อของคำถาม จึงถือกำเนิดขึ้นดังแผนภูมิที่ 7.3

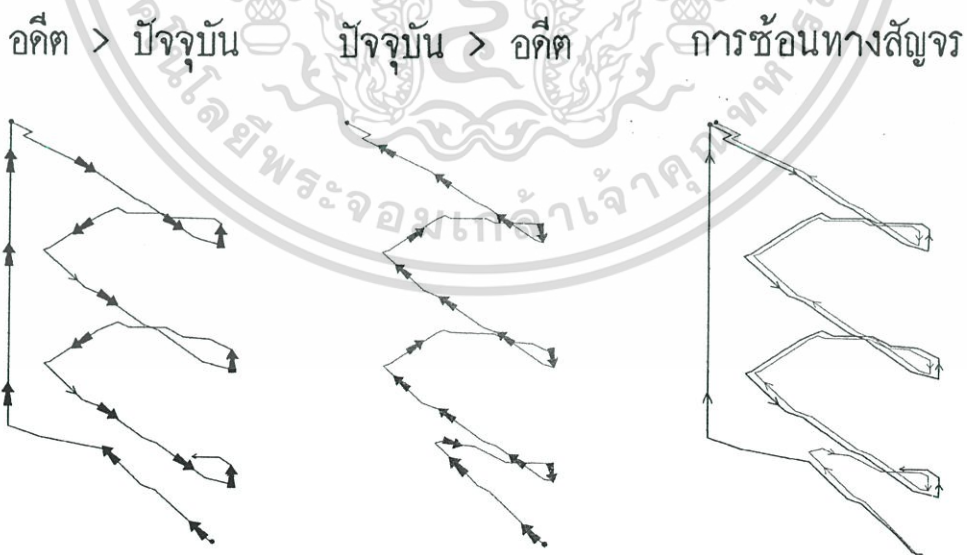
แผนภูมิที่ 7.3 แสดงแนวทางการตั้งคำถามและการตอบคำถามในนิทรรศการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังจากได้หัวข้อของคำถาม และคำตอบของนิทรรศการแล้ว จึงทำการศึกษาเรื่อง วิธีการลำดับเรื่อง เพื่อนำไปใช้ในการจัดลำดับคำถามและคำตอบในเรื่องต่างๆ อันจะเป็นส่วนสำคัญให้เกิดห้องจัดแสดงย่อยห้องต่างๆ ที่เรียงต่อกัน หรือมีการสัญจรเชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุผล และที่มาที่ไปที่ชัดเจน ทำให้ผู้เข้าชมสามารถเรียนรู้“แม้ขัดแย้งและแตกต่าง แต่อยู่ร่วมกัน” ได้ดีที่สุด

ความย้อนแย้ง หรือ Paradox เป็นคำที่สื่อถึงแนวคิดในการออกแบบในกรอบคิดของ “แม้ขัดแย้งและแตกต่าง แต่อยู่ร่วมกันได้” โดยจะสื่อถึงทั้งในแง่ของความแตกต่างทางความคิดที่อยู่ร่วมกัน และการมองเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในหลายๆมุมมอง ที่อาจขัดแย้งกัน หรือคล้อยตามกัน รวากับเหรียญสองด้าน ที่เราจะมองเพียงด้านเดียวคงไม่เพียงพอ

ความย้อนแย้งนี้ จึงนำมาใช้เป็นแนวคิดหลักของทางสัญจรที่ย้อนแย้งในพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย โดยให้เป็นทางสัญจรที่มีสองแนวซ้อนกัน ได้แก่ ทางเดินเรียนรู้จาก อดีต ไปปัจจุบัน และทางเดินเรียนรู้ จากปัจจุบัน ไป อดีต โดยให้อิสระกับผู้เข้าชมว่าจะเดินทางใดก็ได้ และในทางเดินที่ซ้อนกันนี้ จะทำให้ผู้เข้าชมเห็นการเรียนรู้ 2 แนวในเวลาเดียวกัน เป็นการรับรู้ถึงวิธีการมองประวัติศาสตร์ 2 ด้านของผู้เข้าชม กระตุ้นให้คนคิดถึงคนอื่น และการมองประวัติศาสตร์แบบอื่นที่แตกต่างมากขึ้นนั่นเอง

รูปที่ 7.4 แสดงแนวคิดความย้อนแย้งของทางสัญจรในพิพิธภัณฑ์ประชาธิปไตยไทย

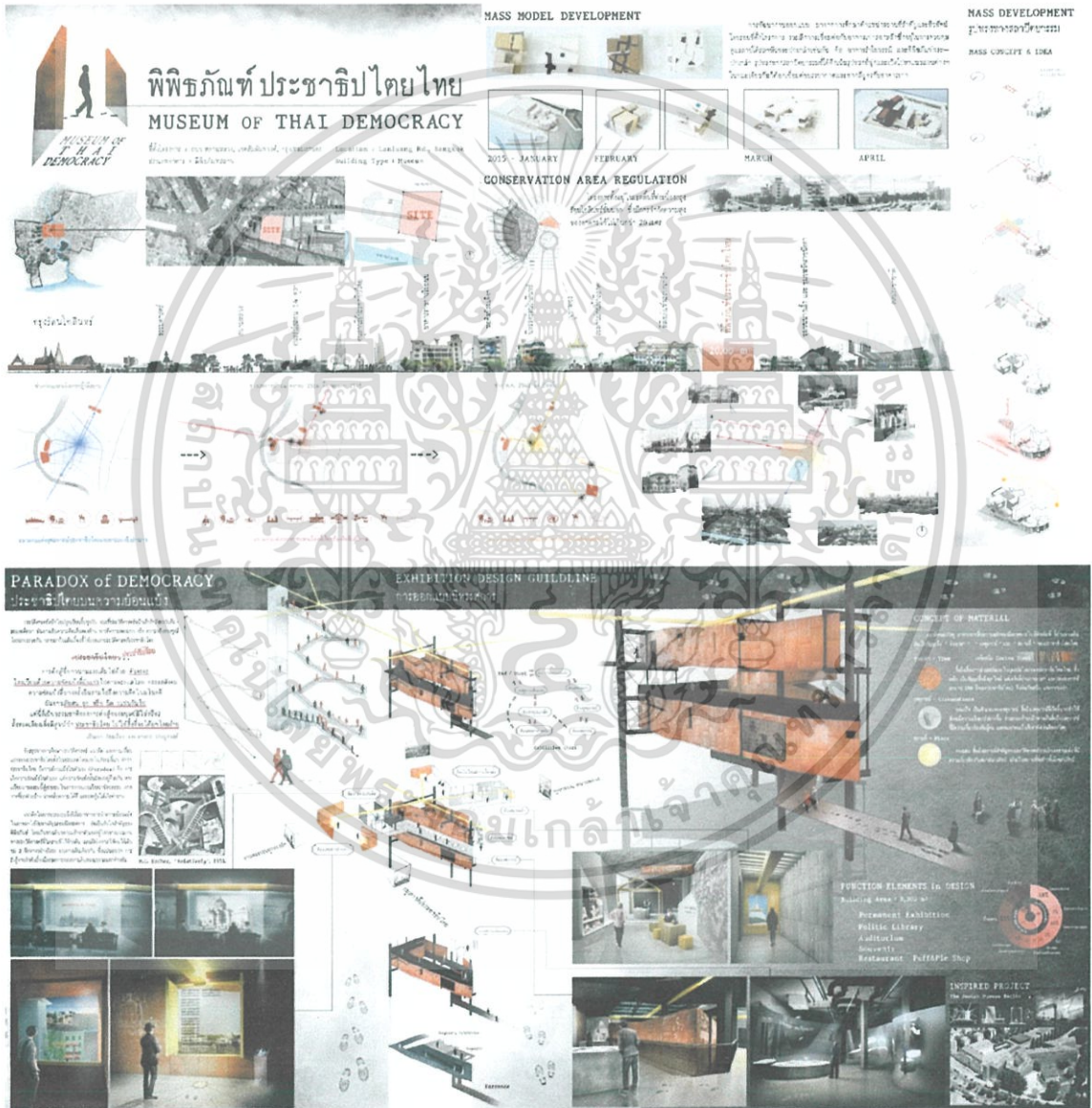
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 8

สรุปผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม

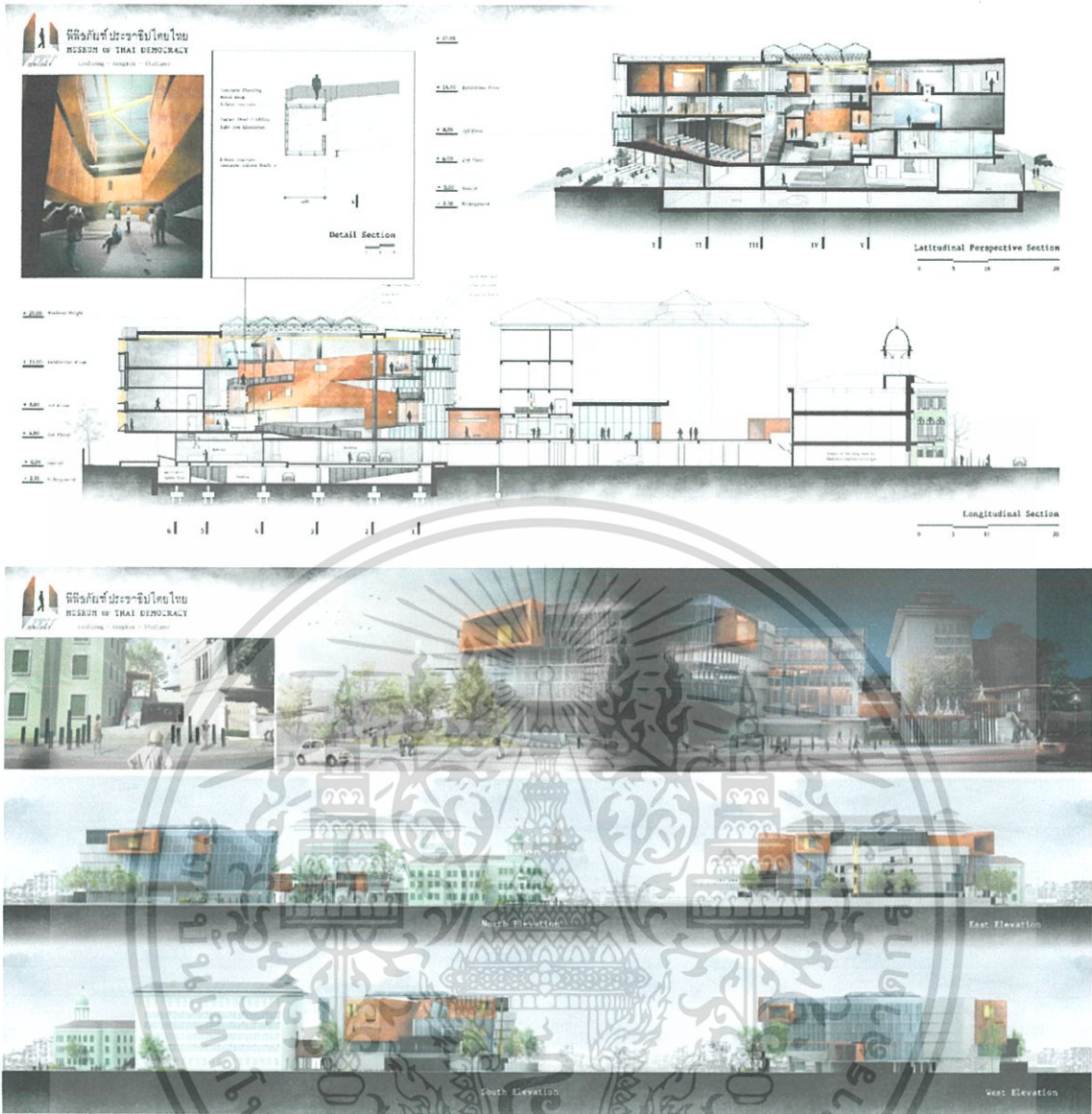
จากการศึกษา วิเคราะห์และการวางแนวคิดทางสถาปัตยกรรม จึงได้ผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม ที่แบ่งออกเป็น ภาพแสดงผลงานการออกแบบ และภาพแสดงหุ่นจำลอง ดังนี้

8.1 ภาพแสดงผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม

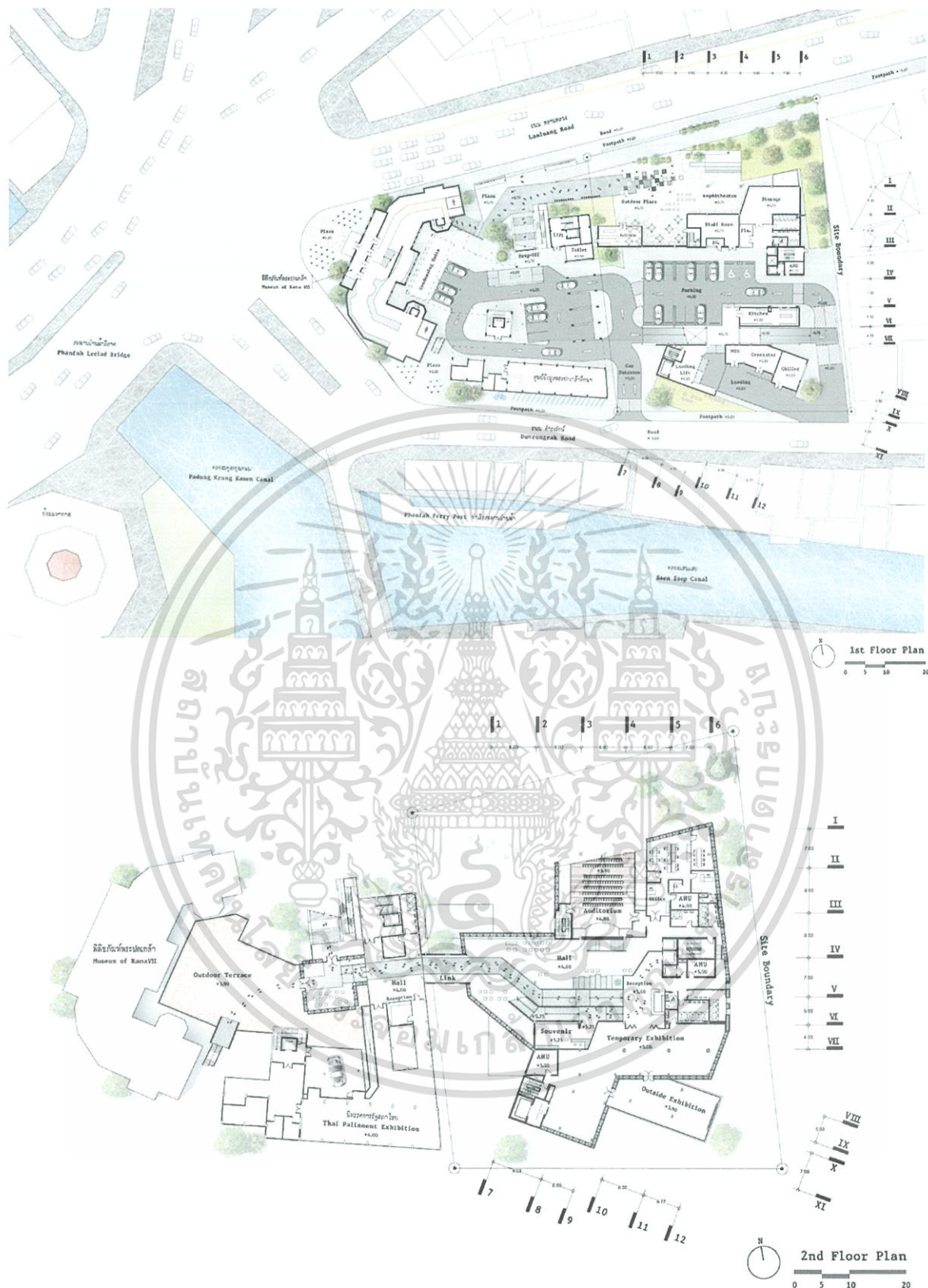
รูปที่ 8.1 แสดงผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

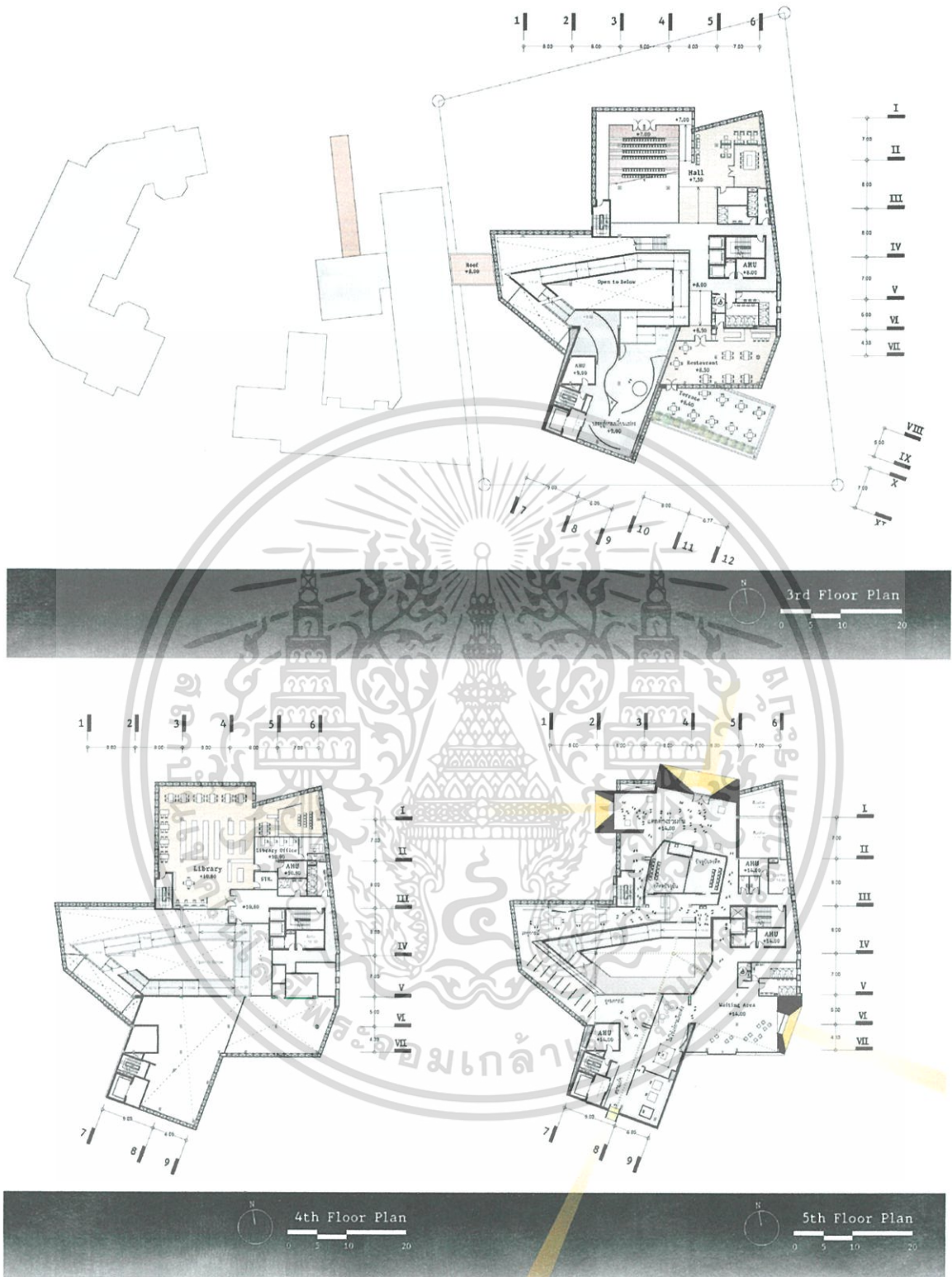
รูปที่ 8.2 แสดงผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

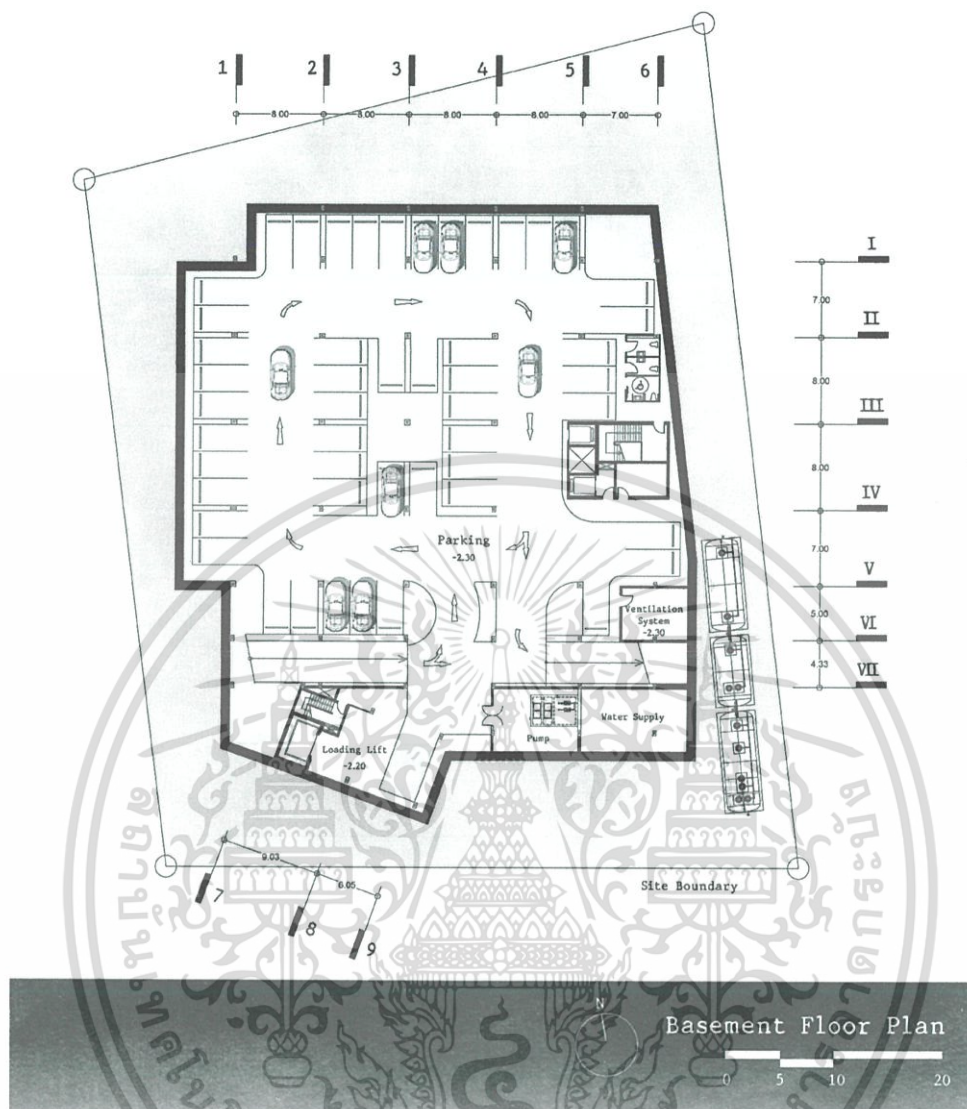
รูปที่ 8.3 แสดงผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 8.4 แสดงผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 8.5 แสดงผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรม

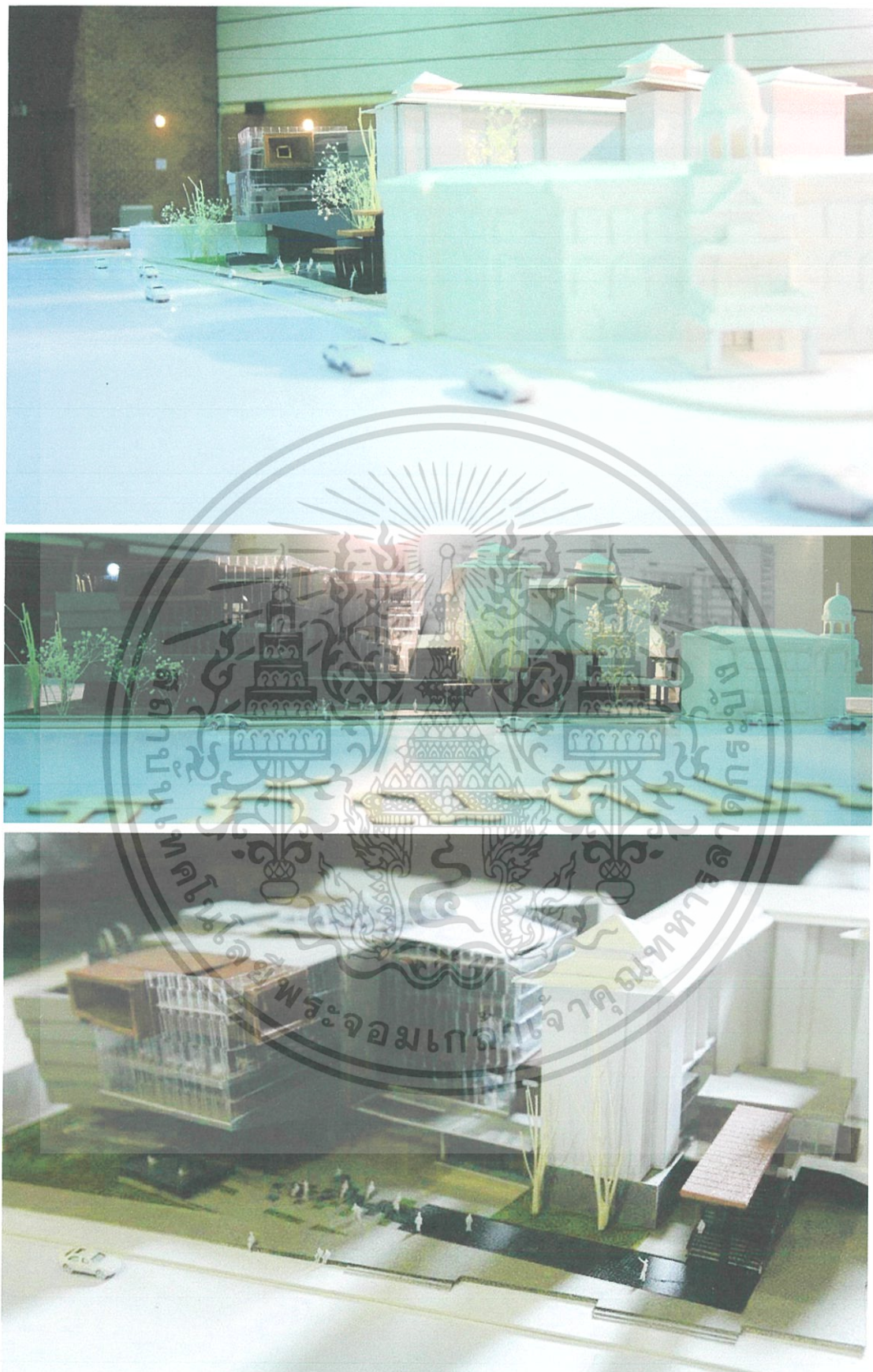
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2 ภาพแสดงหุ่นจำลอง

รูปที่ 8.6 แสดงหุ่นจำลอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 8.7 แสดงหุ่นจำลอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 8.8 แสดงหุ่นจำลอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วินทร์ เลียววาริณ. 2537. **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน**. กรุงเทพฯ : 113.

วีระเดช พะเยาศิริพงษ์. 2549. **รวมกฎหมายก่อสร้าง**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา

วสันต์ พะตะวงค์. **ห้องสมุดอิสระการเรียนรู้**. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม, มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2547

อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. 2557. **ประชาธิปไตย คนไทยไม่เท่ากัน**. กรุงเทพฯ : มติชน

Bernard Crick. 2002. **Democracy: A Very Short Introduction**. Birkbeck College, London.

David Littlefield. 2008. **Metric Handbook: Planning and Design Data**. Architectural
Press, Oxford.

Neufert, Ernst, and Neufert, Peter. 2003. **Architects' Data**. 3rd ed. Malden: Blackwell
Sciences.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้